י"ח טבת תשמ"ב, 13.1.1982 מיספר 2315 · 80 עמודים · שנה 46 המחיר: 20 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

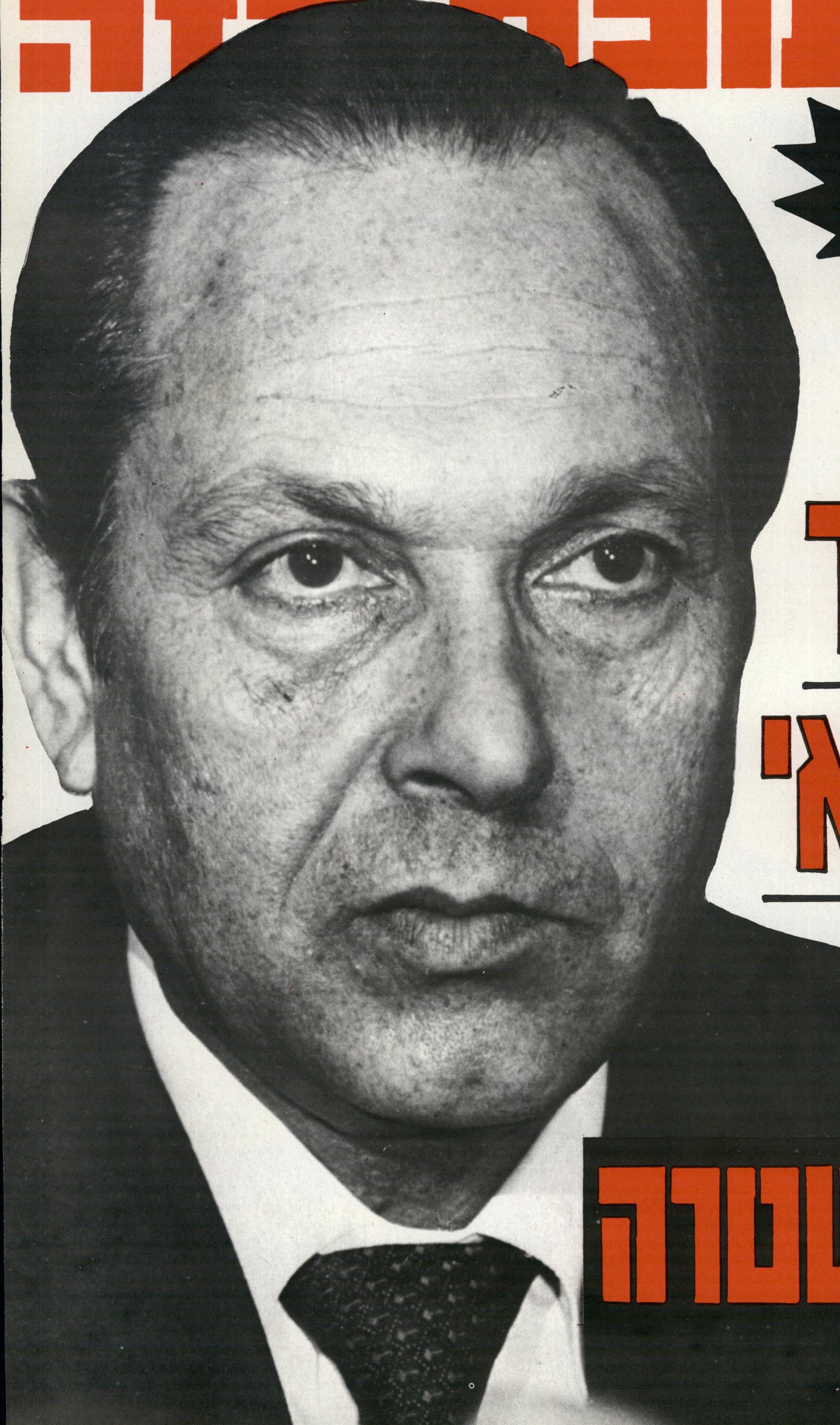

פרשת מודעי

מה מסר חשאי למשטרה

להשיג: **בתל־אביב:** ״סופר ג׳ינס״, יהודה המכבי 57 טל׳ 456351, HOMME אלנבי 31, דיזנגוף 119, אלנבי 74, ג׳ינס סטור דיזנגוף 130; ״ג׳ינס סנטר״, דיזנגוף 66; ״מיי ג׳ינס״ בן־יהודה 14; ווסט ג׳ינס״ דיזנגוף 171, בן־יהודה 1; ״בוטיק 109״ אבן גבירול 109; אפנת סגל העליה 6, ״צמרת״ העליה 7;
״לי״ בזר אמריקאי, סלומון 20; ״סאבי״ אבן גבירול 21. **יפו:** ״מזן״, שד׳ ירושלים 48. **בת־ים:** ״זה מה שיש״, רוטשילד 27. **רחובות:** ״סופר ג׳ינס״, הרצל 181. **קיראון:** ״טופ ג׳ינס״, מרכז מסחרי **רמת־גן:** ״סופר ג׳ינס, ד״ר כהן 2 (פנת ביאליק 66); ״ג׳ינס לי״, ארלוזורוב 1; ״ג׳ינס לי״, ביאליק 28.
גבעתיים: ״טופ־ג׳ינס״ ויצמן 23 **ראשון לציון:** ג׳ינס ״לי״ רוטשילד 58. **אשדוד:** ״רוקי״ **פתח־תקוה:** ״שאול״, חיים עוזר 10. **רמת־השרון:** ״לי״, סוקולוב 64 **רעננה:** HOMME אחוזה 137; ״קובי״, בורוכוב 8. **כפר־סבא:** ג׳ינס ״לי״ ויצמן 82. **הרצליה:** ״לי״ סוקולוב 47. **חולון:** ״אפנת דבש״, סוקולוב 66;
״שייע״ סוקולוב 75. **נתניה:** ״בלו ג׳ינס״, דיזנגוף פינת הרצל; ״אדם וחווה״, הרצל 29. **ירושלים:** ״סופר ג׳ינס״, יפו 50 בנין עמודים; ״ג׳ינס לי״ בן הלל 7; ״ספורט רחביה״ קק״ל 29; ״מחסן הג׳ינס״; שץ 8. **באר־שבע:** ״ג׳ינס סנטר״, החלוץ 81 **עפולה:** אופנת סיימון; אופנת שולמית **טבריה:** אופנת אורן.
קרית־מלאכי: ״רוקי״ **חיפה:** ״בית הג׳ינס״ הרצל 20, ״אור הג׳ינס״ הרצל 7. **קרית־ביאליק:** ״ג׳ינס לי״ העמקים 3, בירידה מצריף קרית חיים. **אילת:** ״במבי״.
ובחנויות נוספות בכל הארץ.

היבואנים והמפיצים: אחים נקש
ת״א, רח׳ יהודה המכבי 57 טל׳ 456351

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • עורך־תבנית: יוסי שנון • רכזי מערכת: שרית ישי ושלמה פרנקל • עורכי כיתוב: תמי מוטוביץ וגיורא נוימן • צלמי מערכת: ציון צפריר וענת סרגוסטי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה „גד" בע"מ • גלופות צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קורא יקר,

כאשר הובאה לפני לראשונה הידיעה על השאילתה שהתכוון להגיש ח"כ יהודה חשאי, ובה האשמות כבדות ביותר נגד השר יצחק מודעי, ביקשתי לראות את ההוכחה שבידי הח"כ.

הכרתי את חשאי, מפני שישב לידי בכנסת התשיעית. היה ברור לי שאין לו שום נסיון או מיומנות בענייני חקירות, ולא סמכתי על שיקול־דעתו בעניין כזה.

חבר־המערכת שטיפל בעניין הודיע לי שאין חשאי מוכן להראות לי את ההוכחות שבידו, מפני שעליו להגן על המודיע. העברתי לו הודעה שנייה: שאני מבקש לעיין בחומר באורח פרטי, שלא לפירסום, במעטה של סודיות מוחלטת — כדי לקבוע את עמדתי בלבד. חשאי סירב גם לבקשה זו.

מאותו רגע הטלתי ספק חמור מאוד במהימנות המידע. בהתאם לכך קבעתי את קו העולם הזה בפרשה.

אי־אפשר היה שלא לפרסם ידיעה על כך שחבר־כנסת מטיח האשמות כה כבדות בשר. פרשה כזאת ראויה לפירסום, ומחייבת פירסום. אך את יחסי למידע קבעתי בכמה צורות, המובנות היטב לקוראי שבועון זה:

- לא הקדשנו לפרשה זו את שער הגליון שבו הופיעה הכתבה (העולם הזה 2297) — כפי שהיינו עושים, בלי כל ספק, אילו היה לנו אמון במהימנות הדברים.
- הקדשנו לכתבה עצמה רק שלוש חמישיות של עמוד.
- הוספתי לכתבה במו ידי את המילים הבאות: „אם, לעומת זאת, יתברר ש(חשאי) הטיח סתם האשמות, ללא ביסוס והוכחה, תהיה זאת שערוריה מסוג אחר — ניצול־לרעה של חסינות חבר־הכנסת, המחוסן מפני תביעת־דיבה." בכך ביקשתי להדגיש בעליל כי אנו מתייחסים למידע בספקנות רבה.

> אם, לעומת זאת, יתברר שהטיח סתם האשמות, ללא ביסוס והוכחה, תהיה זאת שערוריה מסוג אחר — ניצול לרעה של חסינות חבר־הכנסת, המחוסן מפני תביעת־דיבה.
>
> **קטע בכתבה על חשאי** *
> היכן ההוכחות?

ועוד עובדה: פנינו, כמובן, לשר מודעי כדי לקבל את תגובתו על האשמות חשאי. מודעי לא הגיב. זוהי נקודה שיש להביאה בחשבון בכל ניתוח של הפרשה: אי־התגובה של מודעי, בשלב הראשוני של הפרשה, עלולה היתה לעורר את ההרגשה ש„בכל זאת יש משהו" בהאשמות חשאי. לאיש־ציבור המואשם בעניין חמור כזה, הנוגע למילוי תפקידו הציבורי, אין הזכות שלא להגיב.

בגליונות מאוחרים יותר הודענו על בקשתו של מודעי להגיש מישפט־דיבה נגד חשאי (העולם הזה 2298), תוך עקיפת חסינותו (דבר שלא היה אפשרי, על־פי החוק), וגילינו כי חשאי הסתמך על שמועה שמקורה במישרד מבקר־המדינה, כאילו שלח המבקר מיכתב סודי לראש־הממשלה, ובו פירוט החשדות שהתעוררו (העולם הזה 2308).

טיפול העולם הזה בפרשה זו מוכיח, כמדומני, מה רב ההבדל בין מנגנון מיומן של חקירות — כמו שבועון זה — ובין חובבן פרלמנטרי, הפטור מכל אחריות. אף שגם אנחנו היינו פטורים בפרשה זו מכל אחריות (כי יכולנו לנצל את החסינות של בעל־ההאשמות, חשאי) התייחסנו לעניין על־פי הגורמות המקובלות עלינו ולא הענקנו לו את הגושפנקה שלנו כאשר לא היינו משוכנעים כי יש אמת בהאשמות.

לולא כן יכולנו להקדיש לפרשה את השער וכמה עמודים, ולגרום לסערה ציבורית רבתי. עשינו כך לא פעם כאשר חשפנו פרשות־שחיתות והיינו משוכנעים באמיתות הדברים.

„תרגיל חשאי"

כיהנתי במשך עשר שנים כחבר־כנסת, ובכל שבוע יכולתי להשתמש ב„תרגיל חשאי": להגיש שאילתא ובה האשמות מכל העולה על רוחי, ולפרסם את הדברים בשבועון בחסות החסינות הפרלמנטרית. לא עשיתי זאת.

בכל הקאריירה הפרלמנטרית שלי, שבה הגשתי שאילתות פי עשרה יותר מכל ח"כ אחר, לא השתמשתי בשאילתה לצורכי פירסום פרשות, אלא פעמיים־שלוש. זה היה תמיד במיקרים חריגים: כאשר היה חשש לחדירת המאפיה האמריקאית לישראל (פרשת מאיר לנסקי), כאשר המישטרה סירבה לפעול נגד השוד הארכיאולוגי של משה דיין, ובפרשות של פשעי־מילחמה.

בכל הפרשות הרבות האחרות שנחשפו אז מעל עמודי העולם הזה — ודי להזכיר את פרשות אשר ידלין, שיכון עובדים, נתיבי נפט, מיכאל צור — קיבלנו על עצמנו את מלוא האחריות והסיכון, ולא השתמשתי בחסינות הפרלמנטרית, שעמדה לרשותי.

את השיטה של ניצול הכנסת להשגת פירסומת אישית, על־ידי הטחת האשמות פרועות ללא סיכון, המציא שמואל תמיר בפרשת אוטוקארס (בבית־המישפט זוכה האיש שהואשם על־ידו). חניכו האישי, אהוד אולמרט, העלה את השיטה לשיאים של שקרנות מחוסנת. עתה יש בכנסת כתריסר ח"כים, המשתמשים בשיטה זו באופן קבוע, כדי לצבור הון פירסומי אישי.

אורי אבנרי

* העולם הזה 2297, 9 בספטמבר 1981.

כתבת השער הקידמי:

הסוד הכמוס שמאחרי פרשת מודעי

ח"כ המערך יהודה חשאי מסר למישטרת־ישראל חומר סודי נגד השר יצחק מודעי. העולם הזה מגלה: המידע קשור בפרשה של קניית נפט מכסיקאי, ובשתי פרשות נוספות. **4**

כתבת השער האחורי:

הפאנקיסטית לא חוזרת בתשובה!

מרים וולפסון בת ה־15 טוענת שהיא פאנקיסטית ואנרכיסטית. אביה רוצה שתלמד בכפר חב"ד ותהיה דתית. היא מסרבת בתוקף ואומרת: אני לא מאמינה בדת! **72**

„ג'וזי לא ברחה לי!"

המלחין שמוליק קראוס, הילד הנורא של הבוהמה, מספר בגילוי לב להעולם הזה על נסיון ההתאבדות שלו, על יחסיו עם אחיו ועם אשתו, על תדמיתו כאיש אלים ועל פרשת נבי סמואל. **43**

שרידי האומ"ץ

יוני המערך, שפעלו במערכת הבחירות נגד רשימות השלום, שאבו עידוד מן האנרכיה השוררת במערך — ונמלטו לחיק קבוצה משלהם. כיצד עשוייה הקבוצה להתפתח? מהן הדרכים הפתוחות לפניה? **7**

פליטי „אריון" הם בני־ערובה

אחרי שאונייתם, אריון, נשרפה לפני שלושה שבועות, עוברים פליטיה את שבעת מדורי הגיהינום הביורוקרטי. הם נותרו ללא כסף וללא חפצים, ואיש אינו יודע מי אמור לטפל בהם. מה יעלה בגורלם? **75**

הנדנדה האינפלציונית של ארידור

האם עלול שינוי במדיניות של שר־האוצר לגרום ליצירת „הסינדרום הלטיני" — אינפלציה היורדת בשנה אחת, ועולה בשנה שלאחריה? הכלכלנית אסתר אלכסנדר טוענת: יש סכנה כזאת! **13**

ישראלית באורגיה פאריסאית

הכתבת אודטה דנין הוזמנה על־ידי נסיך צרפתי לארוחה במיסעדת פאר ואחר־כך נקראה להשתתף באורגיה, שם חזתה בחברה הגבוהה במערומיה. **61**

נעמן דילר מתאבד בתשלומים

הפורץ המתוחכם, בן הקיבוץ שפרץ לבנקים בשיטות חדשניות, עומד שוב למישפט, והפעם בחשד שפרץ למכונית. האם חייו הם נסיון להתאבד אט־אט, בתשלומים? **64**

- אחרי 10 שנים באה גאולה נוני מאירופה והיא מבקשת: „תנו לי לחזור!" 52
- מי הגיע למסיבה של פלאטו־שרון, והעיקר: מי לא בא? 56

מדורים קבועים:

במדינה	6
תשקיף	9
אתה והשקל	10
מכתבים	14
תשבץ	18
הורוסקופ	20
חשבון עובר ושב	23
עולם קטן — ארצות־הברית, קנדה, יוון	25
אנשים בעולם	27
אנשים	31
ממסיבה למסיבה	32
בלונים	34
הנדון — סוכן חשאי 000	37
יומן אישי — מס־גולגולת לימית, בגין ומילחמת האזרחים ורקדנית הבטן	38
מה הם אומרים — מרים גלזר־תעסה, עודד קוטלר, אבשלום קור, לחיים נגן, ניצה ליבאי ויהונתן גפן	46
קולנוע — בראנדאור־מפיסטו, ג'ון קרפנטר וברטה דומינגס	49
שידור	50
מדריך שידורים	51
כלבוטק	54
איש ממאדים	57
נמר של נייר — אלבר כהן, דויד שחר, דן פאגיס וקאמה סוטרה	66
זה היה העולם הזה שהיה	68
ספורט	71
רחל המרחלת	78

סקופ

המידע שמסר חשאי למישטרה - מה יש ומה אין בו, מי מסר אותו - והאם נוצל חשאי על־ידי אחרים?

במה עסק מודעי?

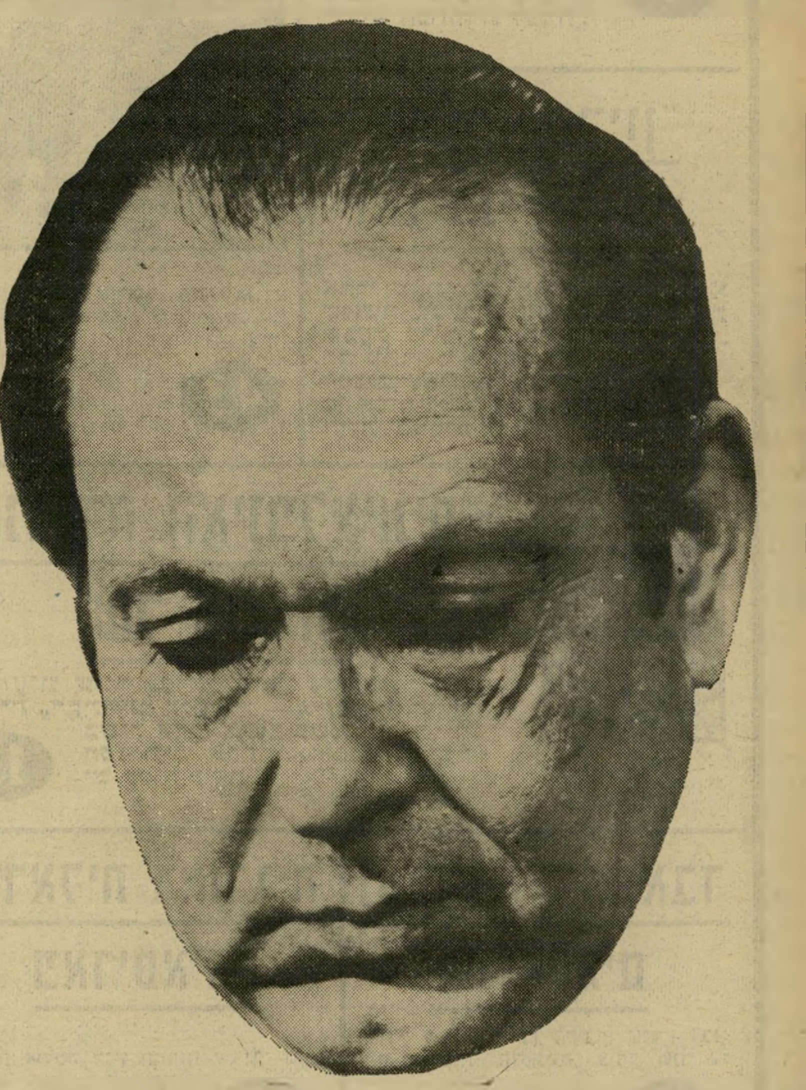

במשך שבוע אחד נפתח בקיע קטן במסך הכבד, המסתיר את העולם האפל ורב־המזימות של עיסקי־הנפט. אך הבקיע מיהר להיסגר.

ח״כ־המערך האלמוני, יהודה חשאי, ערך התקפה חסרת כל סיכוי, וכימעט מגוחכת, על שר־האנרגיה־לשעבר, יצחק מודעי.

השר הליברלי בעל העיניים המתרוצצות יצא להתקפת־מצח נגד היועץ המישפטי לממשלה, נגד צמרת־המישטרה, נגד כלי־התיקשורת, נגד יורשו בתפקיד, וכמובן נגד חשאי עצמו — וזה חש „כמי שטבל את ידו בחומצה גפריתית,״ כפי שאומרים מקורביו.

הח״כ שנכנס לכנסת הקודמת בעיקבות מותו של יגאל אלון, ניסה להשיג מעט פירסום (ראה הנדון), וביקש לנגח את השר מודעי, ובדרך זאת את ממשלת־הליכוד. חשאי הוא איש־מנגנון, יו״ר האגף המוניציפלי של מיפלגת־העבודה, ואין לו מושג בענייני נפט ורכישתו. אולי דווקא משום־כך ניסו אוייביו של מודעי להשתמש בו, ומסרו לו כמה פירורי־מידע.

חשאי ניסח שאילתה והגיש אותה ב־1 בספטמבר לח״כ־חרות, מאיר כהן, שהחליף אז את יו״ר־הכנסת, איש הליברלים מנחם סבידור. הוא התבקש לנסח את השאילתה מחדש, וכך עשה. גם הנוסח החדש נפסל על־ידי ממלא־מקום היו״ר, אך דבר הפסילה לא נמסר לחשאי, לדבריו, והנוסח החדש עשה את דרכו לעיתונים.

חשאי היפנה את השאילתה אל ראש־הממשלה, מנחם בגין, וביקש לדעת „אם נכון הדבר שבעיסקות־נפט מסויימות, שנעשו על־ידי ממשלת־ישראל, לרכישת נפט מ־גורמי־חוץ בשנים 1977 עד 1981, ניתנו עמלות בניגוד לחוק לשר בממשלת־ישראל, ואם נכון הדבר שהשר האמור הוא יצחק מודעי.״

חשאי גם ביקש לדעת אם הובאו הדברים האלה לידיעת בגין, ואם זו הסיבה לכך שמודעי לא מונה כשר־האנרגיה־והתשתית בממשלה שכונן בגין אחרי הבחירות לכנסת העשירית. מכיוון שהשאילתה נפסלה, לא קיבל חשאי תשובה.

עיסקה מכסיקאית

מה היה המידע שעליו הסתמך חשאי לצורך ניסוחה של שאילתה זו?

זמן רב היה מידע זה ברשותו הבילעדית של חשאי, והוא סירב לחשפו. בלחץ ועדת־הכנסת, העביר חשאי את המידע למישטרת־ישראל, ומאוחר יותר גם הצהיר על־כך.

את המידע קיבל חשאי משלושה מקורות. אחד מהם כונה „אישיות כלכלית״, השני „אישיות פוליטית״, ועוד אחד, „מקור שלישי״ — שעליו סמך חשאי, משום שהעביר לו בעבר מידע בקשר לשתי פרשיות אחרות, שאינן קשורות לשר מודעי ולעיסקי־הנפט, והתברר שיש למידע רגליים.

עד כה לא נודע לציבור מהו המידע שהעביר חשאי למישטרה. חשאי עצמו סירב בכל תוקף לגלות מה ידוע לו על עיסקי־הנפט — אולי משום שידע עד־כמה חסר־ביסוס הוא המידע שברשותו. גם המישטרה לא גילתה עד עתה מה מצוי ברשותה. אך הדברים נודעו להעולם הזה:

המידע המצוי עתה ברשות המישטרה נוגע בשלוש פרשיות שונות של רכישת נפט, שאירעו בימי כהונתו של מודעי כשר־האנרגיה.

המידע העיקרי נוגע לעיסקת־נפט ישראלית—מכסיקאית.

מודעי היה במכסיקו שלוש פעמים בתקופת כהונתו. המידע שמסר חשאי למישטרה נוגע לאחת הפעמים.

המחיר הרישמי באותה תקופה היה 32 דולר לחבית של נפט מכסיקאי. אך מחירי הנפט היו בירידה, על־פי מידע זה, ואפשר היה להשיג נפט במחירים זולים יותר. אל מודעי ואל ראש מינהל־הדלק, שימעון גילבוע, הופנו כמה וכמה הצעות לרכישת נפט במחירים זולים יותר. אחת מן ההצעות הללו הופנתה אליהם על־ידי מי שהיה באותם ימים סגן־שר במישרד ראש־הממשלה, יורם ארידור.

כל ההצעות האלה נתקלו בתגובה בנוסח „מעניין מאוד״ ו„תגישו הצעות מפורטות,״ אך לבסוף נדחו ההצעות הזולות, ונחתמה עיסקה עם מתווך מסויים, שבה נרכש הנפט במחיר הרישמי — 32 דולר לחבית.

על־פי המידע שמסר חשאי היו ההצעות הזולות יותר ממשיות, הבטיחו נפט לטווח של שנים, ולמציעים היו ערבויות של בנקים רציניים. לפחות אחת ההצעות נגעה לאותו נפט מכסיקאי שנקנה לבסוף במחיר

(המשך בעמוד 8)

את מרכז המיפלגה הליברלית, ש־התכנס בתל־אביב ביום החמישי ה־אחרון, איפיין הקרב שלפני־הקלעים בין השר־בלי־תיק יצחק מודעי ובין יורשו במישרד־האנרגיה, השר יצחק ברמן.

חברי המרכז, שהתכנסו באולם שב־בית־ציוני־אמריקה, היו אמורים לבחור בשלושת צירי המיפלגה לקונגרס היהודי העולמי, ולשמוע את דבריו של רואה־חשבון על מס־עסקים חדש. אך אלה לא עניינו איש.

מודעי התקבל בתרועות, בנשיקות ובחיבוקים. הוא היה הגיבור התורן של הליבראלים. לעבר ברמן נזרקו קריאות־גנאי. סגן־שר־התחבורה, יצחק שיפמן, שבדרך־כלל חש לאן נושבת הרוח, התייצב ללא סייג לצד מודעי, אך לא התיר לחברי המרכז להפריז בגילויי־האהבה. הוא השתיק אותם בגערות כאשר עברו את הגבול, כפי שנוהג מורה בכיתת זאטוטים.

לא היה שום ספק: בקרב שהתנהל לפני־הקלעים זכה יצחק מודעי.

אך לא פחות מעניין היה הקרב ש־מאחרי הקלעים. היה ברור שמודעי מנסה להשתמש בפרשת־הנפט של חשאי כ־מנוף, שנועד לטווח הארוך לבצר את מעמדו כמנהיג המיפלגה הליברלית, ולטווח הקצר — לסלק את ברמן ממישרד־האנרגיה.

היו שטענו כי הברית המחודשת בין מודעי ושיפמן, מקורה בהבטחתו של מודעי לשיפמן כי סגן־שר־התחבורה, שמעמדו במישרדו מעורער, הוא שיירש את ברמן במישרד האנרגיה, שכן לפני מודעי עצמו הדרך חזרה חסומה.

לנצח בקרבות להפסיד במילחמה

הלשונות הרעות אמרו שאסור לשיפמן להאמין למודעי, המבקש למרות הכל את התפקיד לעצמו. אלה הזכירו כי לפני חודש וחצי היה מודעי אצל בגין, וביקש

מודעי (משמאל) ניצח את ברמן (מימין) בקרב שנערך לפני־הקלעים - אך עלול להפסיד במילחמה שמאחרי הקלעים

ממנו — לשווא — לקבל בחזרה את ה־תפקיד.

הם הזכירו כי מודעי ביקש להדיח את ברמן גם אחרי הימנ־עותו של השר, בעל ההשקפות היוניות, בהצבעה על חוק־סיפוח־הגולן.

יריביו של מודעי כבר אינם חוששים כל־כך מניצחונותיו: „למודעי יש כישרון גדול לנצח בקרבות ולהפסיד במילחמות.״

זאת לא במעט בגלל מהלכיהם של אנשי אייזנברג, שהחליטו ליצור מרכז־כוח משלהם. איש־העסקים מיקי אלבין ושותפו, מנחם עצמון, שהיו אנשי סיעת שריר, פרשו למעשה מן הסיעה, וביחד עם אוריאל לין הם עוסקים עתה בהקמת מרכז־כוח עצמאי משלהם. מהלך זה שי־בש את יחסי־הכוחות במיפלגה הליברלית, והעלה את חומם של החיכוכים הפנימיים.

על רקע זה ניתן להבין את חיי

לא היה קשה גם לשרים האחרים לע־שות עיסקה עם שרי־חרות, מאחרי גבה של סיעתם בכנסת.

בעלי אחוזות

גם סיעה זו מפוררת ומפורדת. צבי רנר, יו״ר איגוד העובדים הליברלים, הוא „הילד הנורא״ של הסיעה. הוא מחרים את ישיבותיה, ונמצא באופוזיציה מתמ־דת לשרי־המיפלגה וליו״ר החטיבה ה־ליברלית בכנסת, שרה דורון מסיעת שריר. בני שליטא, איש סיעתו של רנר, טרוד בחקירה הנערכת נגדו בפרשת השוחד המיני. אלי קולס, שעדיין אינו עורך־דין, מתקשה להוכיח עצמו בתפקידו הבכיר כיו״ר ועדת החוקה־חוק־ומישפט של ה־כנסת. יצחק זייגר עדיין לא התאושש

מילחמת הקללות

הם אומרים. הם מזכירים את ניצחונו בוו־עידת־המיפלגה האחרונה, לפני שנה וחצי, שגם אחריו הוא לא הצליח לממש את שאיפתו ולקבל תפקיד בכיר בממשלה, ולמעשה אף ירד במעמדו.

„מודעי,״ אומרים יריביו, „הוא טק־טיקן גדול, אך אסטרטג קטן.״ הם אינם בטוחים גם שניצחונו בקרב על טיהור שמו הוא סופי, ומוכנים להזכיר לכל מי ש־מוכן לשמוע כי פרשת־רבלון עדיין לא תמה, וגם בפרשת־הנפט ייתכנו התפת־חויות חדשות.

אין זו הפעם הראשונה שעיסקי־הנפט של ישראל מהווים גורם ביחסי־הכוחות במיפלגה הליברלית.

בינואר אשתקד היה עימות בוטה ו־חריף בין שר־האנרגיה דאז, יצחק מוד־עי והמיליונר איש־הליברלים ישראל סח־רוב בצד האחד, ובין השרים שימחה אר־ליך וגידעון פת, והח״כ דאז אברהם שריר בצד השני.

הבטחת מישרות

הרקע לקרע היה פרשת־המכירה של מניות סר אייזיק וולפסון בחברת פז. מודעי סירב בכל תוקף לאשר את מכירת המניות למיליארדר שאול אייזנ־ברג, ואילו ארליך, פת ושריר תבעו לש־נות את ההחלטה, כאשר פת קבע כי „אייזנברג הוא איש רב־זכויות״ (העולם הזה 2295).

בינתיים השתנו יחסי־הכוחות, ו־

לזופי־הדברים החריפים ללא תק־דים, שנשמעו בימים האחרונים בין ברמן ומודעי. מודעי לא היסס לכנות את ברמן נבל, שקרן, שפל ונוכל, וברמן מצידו אמר בגלוי כי לדעתו מודעי הוא חולה־נפש, אף שיש תיקווה כי יחזור לאיתנו.

דברים מעין אלה אפשר להבין גם על רקע מצבה הכללי של המיפלגה. ח״כ צעיר, שנכח בישיבת המרכז האחרונה, אמר: „אתה רוצה לדעת מהי המיפלגה הליבראלית? ז א ת המיפלגה הליברלית!״ כלומר: כמה קבוצות של עסקנים, שכבר שנים ארוכות לא התמודדו בבחירות, ואין הם מרגישים שהם חייבים דין־וחשבון לבוחר. הח״כים והשרים מבקשים רק למצוא חן בעיני קבוצות־העסקנים ש־מאחוריהם, תוך הבטחת מישרות ודאגה לאינטרסים הכלכליים של המיליונרים ה־שונים, שלהם נציגים בכנסת ובממשלה.

כך, למשל, לא התעקשו השרים על מינויו של אוריאל לין למישרת מבקר־המדינה. שריר חש שהוא אינו חייב דבר ללין, שהצטרף אל אלבין ועצמון. מודעי הוא יריב ותיק של קבוצת־אייזנברג. כך

מפרשת קרן הנס זיידל — הקרן הגרמ־נית שהזרימה כספים לפעילויות שונות של המיפלגה.

כאשר הסתיימה ועידת המיפלגה, שנה לפני הבחירות לכנסת העשירית, היו יח־סי־הכוחות הפנימיים ברורים למדי. סי־עת מודעי כללה את שיפמן, גרופר וגולד־שטיין. היום מגלה שיפמן עצמאות מסויי־מת, וגרופר, שמונה כסגן־שר במישרד־החקלאות, מתקרב לארליך. שותפיו של מודעי, שהביאו לניצחונו בוועידה, אנשי איגוד העובדים הליברלים, כבר אינם עימו.

סיעת־שריר כללה את השר פת, שרה

המישפטים משה ניסים ממשיך להתבסס על סיעתו הקטנה, וכמוהו יו״ר הכנסת, מנחם סבידור, האוהב להציג את עצמו כמי שנמצא עתה, בתוקף תפקידו, מעל לתככים הפנימיים.

ההסברים למצבה האומלל של המיפלגה הם מגוונים. איש הצעירים, דרור זייגרמן, טוען שהדבר נובע מ„התבוללות בתוך חרות״. צבי רנר טוען שהסיבה למצב היא שהשרים נוהגים „כבעלי אחוזות״.

ברמן מתגונן
חולה נפש!

דורון, זייגר וקולס. פת מנסה לבנות לו עתה מרכז־כוח משלו, וגם קולס מגלה מידה של עצמאות. תומכיו של שריר, אנשי אייזנברג, כבר אינם מאחוריו.

בינתיים גיבשו הצעירים — דרור זייגר־מן ודן תיכון — סיעה משלהם. הח״כ יהודה פרח, איש נתניה, קרוב אליהם, לטענתם. בעת האחרונה מנסה גם ברמן לבנות לעצמו מרכז־כוח במיפלגה, ולא מן הנמ־נע שימצא מאחוריו את הצעירים. שר־

כולם שותפים להנחה שאין הנהגה. אך ניראה שבסופו של חשבון נוח בינתיים לכולם, בחיקו החמים של הליכוד.

במצב מעין זה, קשה להניח שמודעי יזכה במילחמה ויצליח להדיח את ברמן מתפקידו כשר־האנרגיה. הגייסות במיפלגה הלי־ברלית אינם ערוכים למילחמה של ממש. חילופי־הגידופים משקפים יפה את המצב.

שיפמן (ליד מודעי) מרגיע, מתפרץ בישיבת המרכז
נבל, שקרן, שפל ונוכל!

במדינה

העם

שכר האימה

IF YOU ONCE HAVE PAID HIM THE DANE-GELD YOU NEVER GET RID OF THE DANE

רודיארד קיפלינג כתב על כך שיר. הוא סיפר על השודדים הדניים, שהיו פוקדים במאה ה־10 את חוף בריטניה כדי לשדוד ולחמוס. על מנת לפייסם, שילמו להם הבריטים כופר־נפש. לשם כך הוטל מס על האוכלוסיה.

הכופר השיג, כמובן, את התוצאה ההפוכה. הדנים נוכחו לדעת כי זהו עסק משתלם, וחזרו שוב ושוב. המושג Dane-Geld („כסף דני", או „תשלום לדנים") הפך בשפה האנגלית מושג נרדף לתשלום לסחטנים.

סיכם קיפלינג את הלקח: „אם פעם שילמת לדני, לא תיפטר ממנו לעולם!"

זהו לקח הידוע היטב לכל אדם בעל נסיון־חיים: מי שמשלם לסחטן, ולוא רק פעם אחת, לא ייפטר ממנו עוד. מתשלום לתשלום יגביר הסחטן את דרישותיו. שהרי אחרי שנכח לדעת כי הנסחט פוחד ממנו, ינצל את הפחד הזה עד תום.

מצור וטרור. השבוע למדה מדינת־ישראל כולה אמת זו.

במשך חודשים הציגה ממשלת־ישראל הצגה מבישה של פחדנות. הממשלה כולה, וכל אחד משריה בנפרד, פחדו מפני המתנחלים בחבל־ימית ואירגוני הימין הקיצוני. שוב ושוב נרתעו מפני העימות הבלתי־נמנע.

אילו היתה הממשלה נחושה מן הרגע הראשון בהחלטתה שלא להירתע ולכפות על הסחטנים את הרצון הלאומי, באמצעות מכשירי־החוק של החברה הדמוקרטית, היה העימות מצטמצם, מן הסתם, בתקריות קטנות. אך הממשלה השתמטה מן המאבק. היא עמדה מנגד כאשר החלה פלישה מאורגנת לחבל, שמטרתה המוצהרת היתה להתנגד בכוח לביצוע ההחלטה הדמוקרטית של הכנסת.

על הגל הזה עלו הסחטנים, שביקשו לנצל את המצב, ללא בושה, לסחיטת הון־עתק מקופת המדינה.

מעשים של אלימות, הצתות, סגירת דרכי־גישה, „מצור" וטרור נעשו בפרהסיה, לעיני המצלמות ולמענן.

הממשלה לא הגיבה. הצבא, המישטרה, בתי־המישפט, הכנסת והממשלה — הכל נכנעו.

השרים וסגניהם פיטפטו על „טרגדיה לאומית", על „ויתורים מרחיקי־לכת".

הציבור הסתכל במחזה כצופה משועשע. האזרחים הגיבו, איש־איש על פי השקפתו הפוליטית, על המאורעות — כאילו לא נגעו להם.

השבוע הסתבר להם, לפתע, שזה נוגע להם מאוד.

מיצרך יקר. בחבר־ימית הורכח, אולי לראשונה, כי הקנאות הלאומנית אינה מיצרך־חינם, וגם לא מיצרך זול. לראשונה הסתבר לאזרחים כי לא הקדוש־ברוך־הוא משלם לאנשי הימין הלאומני־דתי, המתיימרים לפעול בשמו.

הפעם הוצג החשבון לאזרח — והוא הדהים בגודלו.

הטראומה של השבוע באה בעיקבות החלטתה של הממשלה לשלם למתנחלים 41 מיליארד לירות לפחות, ולפי הערכות מעודכנות סכום שיגיע בסופו של דבר ל־50 ואף ל־55 מיליארד לירות (ראה יומן אישי). לפתע הסתבר לכל אזרח שהוא עצמו ישלם את החשבון. דיירי שכונות־העוני, שתמיד קל להלהיבם בפיטפוטים לאומניים, נוכחו לדעת כי הלאומנות היא על חשבונם. אילי־המשק, אנשי השירותים החברתיים, ראשי המנגנון הממשלתי — הכל הבינו שזה נוגע להם.

מאוחר מדי. אחרי כל אלה באה מכה שניה — בלתי־נמנעת. הסחטנים העלו את המחיר. הדנים דרשו יותר.

אחרי שחמישה חברי־ממשלה החליטו, בניגוד לדעת 13 חבריהם (שהצביעו נגד, נמנעו או ברחו) לשלם סכום־עתק זה, הגיבו המתנחלים בזעם ודרשו יותר — הרבה יותר.

העימות לא יימנע על־ידי כסף. להיפך — ככל שישולם יותר, כן יידרש יותר, וכן יגבר החשש מן העימות. העימות יכול היה להימנע על־ידי עמידה תקיפה על שילטון־החוק.

השבוע זה היה מאוחר מדי.

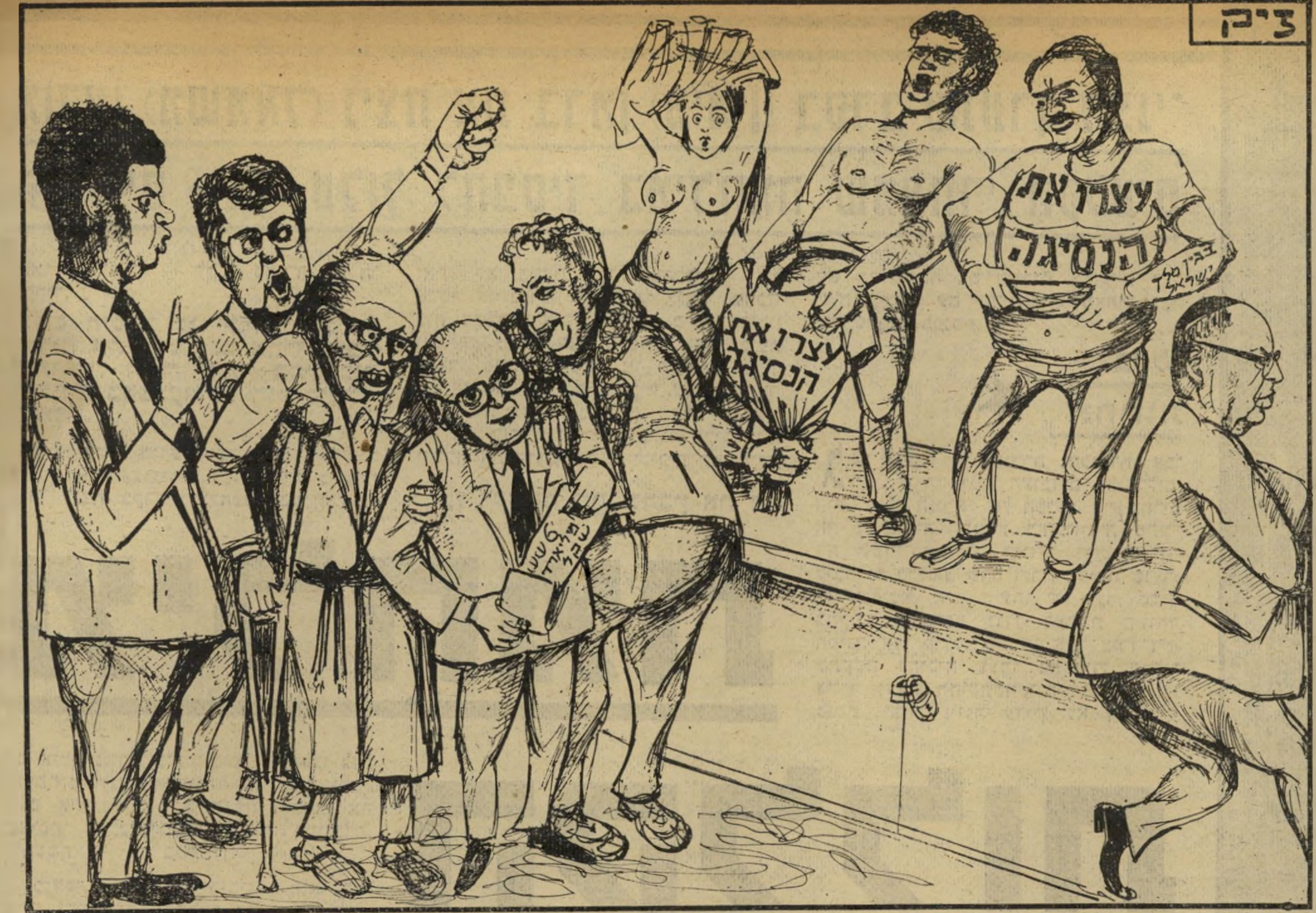

הסטריפ־טיז האחרון

מפנה אריך
כסף דני

יחסים מרחביים

תרגילים סעודיים

תוכנית פאהד, הדיוויזיות של האפיפיור והרמז הסובייטי

„הצרה שלכם היא שאתם, הישראלים, הנכם אירופים. אתם לא מבינים את כללי־ההתנהגות של הערבים," אמר, בחיוך סלחני, איש־ציבור מצרי בכיר.

הוא ביקש להסביר שיטה ערבית מקובלת, שאינה מובנת לישראלים. היא פועלת כך: מנהיג ערבי מצהיר הצהרה מרחיקת־לכת. אחרי פירסומה הוא מודיע שלא הובן כראוי, וכי הפירסום אינו מהימן. אך מי שקורא את ההכחשה בעיון נוכח לדעת כי אין היא מכחישה כל עיקר את הדברים שנאמרו.

מטרת השיטה היא להודיע לעולם כי בעל־ההצהרה מוכן להתקדם בכיוון המוצהר. מטרת ההכחשה היא לפייס את המתנגדים לכך, ולהקהות את עוקץ המכה הנגדית.

דבר האמיר. זוהי השיטה הקבועה של ראשי אש"ף, ובמיוחד של יאסר ערפאת. לאחרונה היא מופעלת, ביעילות רבה, על־ידי הדיפלומטיה הסעודית.

בשבועיים האחרונים הופעלה פעמיים. עיתונאי אמריקאי בכיר, שהשתתף בסימפוזיון אסטראטגי בישראל, נסע לריאד ושמע שם הכרזה מרחיקת־לכת על נכונות סעודיה להכיר בקיומה של ישראל, תמורת נסיגה מהשטחים הכבושים והקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל. הפירסום גרם לסנסציה עולמית. כעבור יומיים פורסמה בריאד הכחשה, שלא הכחישה דבר. גם בהכחשה נאמר כי נסיגת ישראל והקמת מדינה פלסטינית יכולות לשמש „בסיס לשלום".

השבוע השמיע נסיך סעודי הצהרה דומה באמצעי־התיקשורת האמריקאיים. הוא הסביר את תוכנית־השלום של האמיר פאהד, וכשנשאל לגבי הסעיף מס' 7, המדבר על זכות כל המדינות במרחב לחיות בשלום, הסביר: „מובן שזה חל על ישראל." למחרת היום הוכחשו הדברים. הנסיך לא הובן, נאמר. אך ההכחשה לא הכחישה כלל את נכונות סעודיה לכרות שלום עם ישראל, אחרי שתסתדר עם הפלסטינים.

הצעה סובייטית. ההצהרות נועדו לאותת לאמריקאים כי יש עתה סיכוי לשלום כולל, על בסיס זה. ההכחשות נועדו לפייס את אנשי חזית־הסירוב, המתנגדים לכך.

מדוע מתנגדים הסורים, לפי שעה, לתוכנית הסעודית? ומדוע לא תומכת בה ברית־המועצות, שעמדתה המוצהרת דומה לזו של הסעודים?

השבוע נרמז על אחת הסיבות האפשריות לכך: ברית־המועצות רוצה שסעודיה תכונן עימה יחסים דיפלומטיים. המדינה המוסלמית האדוקה, שראשיה קשורים בקשרים אמיצים עם הממשלה ואילי־ההון של ארצות־הברית, נמנעה מכך עד כה, מחשש פן תפתח פתח לקומוניזם. כמוה נוהגות כל נסיכויות־הנפט במיפרץ הפרסי („המיפרץ הערבי", בלשון הערבים), הכפופות להשפעה סעודית.

ההצעה הסובייטית הנרמזת, שנשיא סוריה הוא הבלדר שלה: ברית־המועצות וידידיה הערביים יפסיקו להפריע לתוכנית הסעודית, אם סעודיה וגרורותיה יכוננו יחסים עימה.

היתה זאת רק אחת הדוגמות למעורבותם של גורמים זרים, בעלי אינטרסים שונים, בסיכסוך הישראלי־ערבי. אך זה לא עניין את ממשלת־ישראל. היא שמחה על ההכחשות הערביות, מתוך תיקוה שהן תמנענה כל יוזמת־שלום ערבית מוחשית, העלולה לסכן את אחיזת ממשלת־ישראל בגדה וברצועה.

שיחה בפולנית. יתכן כי שימחה זו מוקדמת מדי.

סימנים רבים מעידים על כך שאחרי ה־25 באפריל 1982 תעמוד תוכנית־פאהד במרכז האירועים המדיניים במרחב.

שר־החוץ הצרפתי הודיע השבוע כי יוזמת קמפ־דייוויד מתה, וכי אחרי הנסיגה הסופית של ישראל מסיני תשמש התוכנית הסעודית בסיס ליוזמה חדשה. רמזים מסוג זה באים עתה בתכיפות גוברת לא רק מצד הקהילה האירופית, אלא גם מצד אישים אמריקאיים. הצטרף אליהם, השבוע, האפיפיור הפולני, שאמר לשר־החוץ הישראלי, יליד פולין, כי יש לפתור את הבעייה הפלסטינית. לא ברור אם אמר זאת לשמיר בצרפתית או בפולנית, שבה התנהל חלק מן השיחה.

כך או כך, המסר היה ברור.

אומ"ץ – למה?

בשיא מערכת־הבחירות קם יוסי שריד, המועמד מס' 25 של המערך, ונאם בטלוויזיה נאום גלהב, שבו קרא לשוחרי השלום והקידמה במדינה שלא להצביע בעד „הרשימות הקטנות" — של"י, ר"ץ ושינוי.

נאום זה מילא תפקיד חשוב ביותר במערכה. ממילא היתה קיימת נטייה חזקה בקרב אוהדי הסיעות הקטנות „להציל את המדינה" על־ידי הצבעה למען המערך, מפני שרק המערך יכול „לעצור את הליכוד". דבריו של שריד, שבאו ברגע הפסיכולוגי הנכון, הכריעו את הכף אצל רבים.

כתוצאה מכך הוכו כל הרשימות הקטנות שוק על ירך. שינוי הפכה אבק מדולדל. ר"ץ הצליחה להכניס לכנסת רק את שולמית אלוני, נואשה מן המאבק העצמאי והצטרפה למערך. של"י נמחקה מן המפה הפרלמנטרית.

היתה זאת תרומתו העיקרית של שריד במערכה. קולות הרשימות הקטנות, שהועברו למערך, עזרו להכניס לכנסת כמה וכמה מהניצים של המערך: יהודה חשאי (מועמד מס' 40), מיכאל בר־זוהר (42), אורי סבאג (43), רפאל סוויסה (44), אהרון נחמיאס (45) ורענן נעים (46).

שום פניה דומה לא באה מפי הניצים של המערך אל חסידי ארץ־ישראל השלמה להצביע בעד המערך.

● פשיטת הרגל

אחת התוצאות של מחיקת הסיעות הקטנות והעקרוניות היתה בלתי־צפויה לגבי שריד: הוא איבד את השפעתו במערך.

כל עוד היו קיימות הסיעות האלה בכנסת, הבינו הבוסים של המערך את חשיבותו של איש כמו שריד, המסוגל למשוך את קולות היונים למערך. אך כאשר סיעת של"י נעלמה, ר"ץ נכנעה ונכנסה למערך ושינוי חדלה מלהיות איום, חדלו הבוסים מלהתייחס אל שריד כאל נכס. הוא נראה להם עתה כמיטרד בלבד, המביך את המערך במאבק על קולות הניצים. כאשר מנהיגי המערך, ובראשם יצחק רבין ושימעון פרס, מנסים מדי פעם „לאגוף את בגין מימין", מפריעים להם נאומיהם של שריד ואנשי מפ"ם.

מצב חדש זה בא לידי ביטוי חד ב„יום השני השחור" — היום שבו סיפח מנחם בגין את רמת־הגולן. האגף היוני בכנסת חדל מלהיות כוח פוליטי יעיל. פרס ורבין היו בחו"ל, לשימחתם הרבה. הרוב חסר־הצורה של המערך רצה להימנע מן הצורך להחליט, ועל כן החליט להחרים את הדיון הגורלי.

הניצים של המערך התעלמו מן ההחלטה ונתנו לבגין את הקולות שהיו דרושים לו כדי להעביר את ההחלטה ברוב מוחלט של 61 קולות, ולטעון לאחר מכן כי היא התקבלה ברוב של „שני שלישים של הכנסת". היונים לא יכלו להתבטא כלל, ביגלל החלטת ההחרמה, ושריד נאלץ להשתתף בצורה מוזרה על־ידי גיחות פיתאומיות לאולם, השמעת קריאות־ביניים ולבסוף — הצבעה נגד רצון מיפלגתו.

אחרי הצבעה זו היה ברור כי נוצר מצב חדש בכנסת ובזירה הפוליטית בכלל: אחרי שנעלמו הסיעות הקטנות והתקיפות, נמחק האגף היוני כולו מן המשוואה הפוליטית.

לגבי הפוליטיקאים, הדואגים לעצמם, חדל פשוט המחנה היוני מלהתקיים. הם הסיקו מסקנה אישית: מי שרוצה להצליח, מוטב לו להשלים עם התזוזה ימינה.

הדבר ניכר היטב בהתפתחות הימים האחרונים. האישים הבכירים במערך החלו נוקטים עמדות ימניות יותר ויותר.

עלה על כולם המועמד מס' 16 של המערך, אריה נחמקין, שהשמיע הכרזה שכימעט לא־תאמן. הנציג הבכיר של תנועת־המושבים — אחת מעריסות הסוציאליזם של ההתיישבות העובדת — היכה על חטא והודיע כי הנוער הטוב בארץ חובש כיפה. החינוך הסוציאליסטי, כך אמר, נכשל.

גם בעבר השמיעו מנהיגים של ארץ־ישראל אובדת־הדרך הכרזות רוויות־געגועים בזכות גוש־אמונים. יעקוב חזן הזקן, מאבות מפ"ם, מחק את כל פרשת־חייו כאשר העניק למתנחלי גוש־אמונים את עטרת האידיאליזם. אפילו איש כמו עמוס עוז, חבר קבוצת־חולדה, מצא לנכון להצהיר שהוא נקרע בין נטיותיו לתנועת שלום עכשיו מחד ולגוש־אמונים מאידך. אך איש לא השמיע עדיין הצהרה בוטה כמו זו של נחמקין. היתה זאת הכרזה רישמית על פשיטת־הרגל של תנועת־העבודה.

מנהיגי המערך לא עסקו באידיאולוגיה, אך פעלו על פיה.

יצחק רבין השמיע השבוע הכרזה שלא יכלה להתפרש אלא כמתן אור ירוק לאריק שרון להגשים את חלומו ולפלוש ללבנון.

קדם לו בכך, לפני כמה שבועות, ח"כ דני רוזוליו, איש תנועת־הקיבוצים. ואילו שימעון פרס האשים השבוע את מנחם בגין בכך שהיה רך מדי במשא־ומתן עם המצרים, כאשר מסר להם את כל סיני — הכרזה שלא יכלה להתפרש אלא כתמיכה ב„תנועה לעצירת־הנסיגה".

מול הסחף הזה עמדו שרידי היונים של המערך, שכוחם בטל בשישים. הם יכלו רק למסור הודעות לאמצעי־התיקשורת — ובזה התמצתה כל יכולתם.

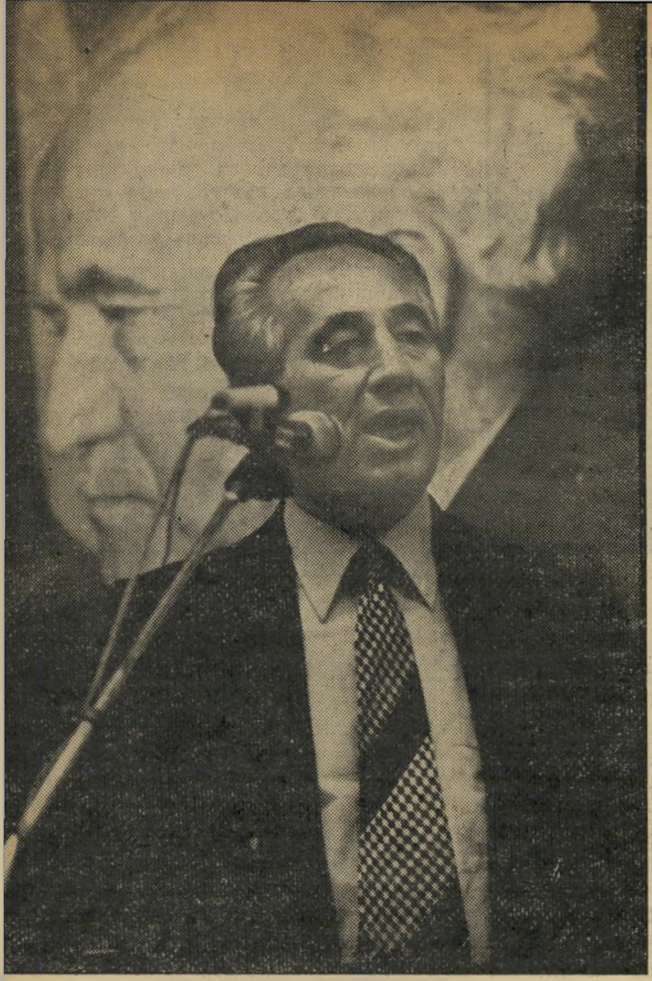

פרס בכנס דיין ברמת־גן
לעצור את הנסיגה

● לובי או פריצה?

בשבועיים האחרונים נקטו יוני־המערך יוזמה לחיזוק השפעתם בתוך המערך. הם הקימו מעין שדולה (לובי) פנים־מערכית, שנטלה לעצמה שם יומרני־במיקצת: אומ"ץ. להצדקת היומרה נמצא פירוש לראשי־התיבות: אופוזיציה־מדינית־ציונית.

לא היו בהתארגנות החדשה פנים חדשות. להיפך, חסרו כמה מן הוותיקות. בראשה עמדו יוסי שריד, שנשאר כימעט לבדו במיפלגת־העבודה, מלבד כמה פרופסורים שגם הם פעלו בבחירות האחרונות בעיקר נגד רשימות־השלום, שולמית אלוני ושרידי ר"ץ המובס ויאיר צבן, איש־של"י לשעבר, שקנה את עולמו במפ"ם כאשר קרא לאנשי של"י להצביע בעד המערך.

ברגע הראשון היה נדמה לרבים כי זוהי קריאה לאיחוד כוחות־השלום הציוניים בארץ במחנה פוליטי גדול וחדש, שיוכל לקבל על עצמו את המאבק נגד הסחף הלאומני. היו גם שסברו כי אנשי אומ"ץ חותרים לפילוג המערך וליצירת בסיס להתארגנות מדינית חדשה תחתיו.

אולם ההופעות הראשונות של אומ"ץ הפריכו תיקוות אלה — לפחות לפי שעה.

היה ברור כי כיום אין זו אלא התאגדות של עסקני־מערך, המבקשים לחזק את עצמם במאבק הפנימי, ובעיקר במיפלגת־העבודה. במערך שורר עתה תוהו־ובוהו, כל דאלים גבר, ואנשי אומ"ץ מקווים כי על־ידי הופעתם כקבוצה מלוכדת, המסוגלת לעורר רעש, יוכלו לפחות להחזיק מעמד.

משום־כך לא שותפו ביוזמה אף שני חברי־הכנסת של שינוי, שדיעותיהם לגבי „המדיניות הציונית" אינן שונות במאומה מדיעות יוני־המערך — וכמובן לא כוחות־השלום החוץ־פרלמנטריים.

בשעה שאנשי אומ"ץ קיימו השבוע כנס בתל־אביב, הופיע מנהיג מיפלגתם, שימעון פרס, בכנס של חסידי פולחן־דיין בכפר־המכביה — כנס שנשא אופי ניצי.

יאיר צבן, שולמית אלוני ויוסי שריד (עם אשתו) בכנס אומ"ץ בתל־אביב
לעצור את מי?

● שתי הפגנות

מה יהיו פניה של ההתארגנות החדשה בעתיד?

היא יכולה להתפתח בכיוונים שונים — בהתאם לרצון חבריה, וגם בהתאם לנסיבות המשתנות.

היא עשויה להיות לקבוצת־לחץ מיפלגתית גרידא. במיקרה זה היא עלולה למלא תפקיד דומה לזה שמילאו חבריה בעבר: לפלג את מחנה־השלום, למנוע התארגנות כללית של כל כוחות־השלום במדינה, ולפנות בכל מיבחן אלקטורלי נוסף, אל שוחרי־השלום להצביע בעד המערך ולמסור שוב את קולותיהם — למעשה — לניצים הקיצוניים השורצים בו.

היא עשויה ללכת גם בדרך אחרת: לתת יד לפורומים רחבים יותר, לשתף פעולה עם גורמי־השלום שמחוץ למערך, ולהכשיר את הקרקע לשידוד־המערכות הדרוש במדינה, כדי לתת לציבור את האפשרות להכריע באופן ברור בין ניצים ויונים, בין שוחרי־סיפוח ושוחרי־שלום.

ההכרעה נוגעת לעתיד המדינה, אך גם לעתיד בעליה עצמם.

לפני כמה שבועות קראה מפ"ם לעצרת־המונים בתל־אביב, והעמידה לרשותה את המנגנון האירגוני הכביר של הקיבוצים. התוצאה הוכיחה כי גם בקיבוצי השומר־הצעיר מעטה ההתלהבות ליוני המערך: ההפגנה לא גייסה יותר משתתפים מאשר הפגנה פרטיזנית, שנערכה ב„יום השני השחור" (במיקרה) מטעם קבוצה חוץ־פרלמנטרית חדשה: הוועד לסולידאריות עם אוניברסיטת ביר־זית. היה ברור כי הגל הבא של זרם־השלום לא יהיה בתוך המערך. הדור הבא של שוחרי־השלום לא יקבל את מנהיגותם של עסקני־המערך, ולא כל שכן כשהם מבודדים את עצמם מן הזרמים החדשים.

הלקח לבעלי היוזמה החדשה: לא די באומ"ץ, יש צורך באומץ.

(המשך מעמוד 4)

יקר יותר. ההצעות הופנו אל מודעי קודם נסיעתו למכסיקו, וקבלת אחת מהן היתה עשוייה לחסוך כסף רב למדינת ישראל. אף־על־פי־כן התקבלה ההצעה היקרה — בגלל זהותו של המתווך, אשר הציע ל־העביר חלק מעמלתו לידיים אחרות.

פרשה נוספת, המוזכרת במידע שמסר חשאי למישטרה, נוגעת לקשרי־הנפט שבין ישראל ובין מדינה. גם כאן נאמר „בחומר המודיעיני" שברשות המישטרה, העביר המתווך חלק מעמלתו לידיים ישראליות.

פרשה שלישית, הדומה לשניה, נוגעת לקישרי־הנפט שבין ישראל ובין מדינה מסויימת.

בכל המידע הזה אין שום הו־כחות לכך שמודעי קיבל עמלה כלשהי. זהו מידע גולמי לחלוטין, שהשימוש בו, לצורך שאילתה מרשיעה ופירסומה, גרר את תגו־בתו הזועמת והנחרצת של מודעי.

בבקשו להתגונן מפני התקפתו של מודעי, טען חשאי, שיחד עם המידע מסר גם שם של אדם המוכן להעיד על עיסקות לא־כשרות. שם כזה אכן מצוי ברשות המיש־טרה. זהו אדם שאינו ממלא תפקיד ציבורי, והוא לא נחקר עד עתה על־ידי אגף החקי־רות של המישטרה.

פגישה במחתרת

כאשר נשאל מודעי לגבי מידע זה על־ידי כתב העולם הזה, אמר שמעו־לם לא שמע על הדברים הללו. הוא אמר

ח"כ חשאי
שטח־הפקר רחב

שהיה במכסיקו כמה פעמים, אך מעולם לא ביצע עיסקות־רכישה, אלא דן בנושאים של מדיניות־אנרגיה בלבד. לפני שבוע אמר מודעי דברים דומים גם בהופעתו לפני ועדת־הכנסת, שדנה בתלונתו נגד חשאי. הוא מסר שם כי מעולם לא עסק בעיסקי־נפט ספציפיים. ועדת־הכנסת קיב־לה את גירסתו וחזרה עליה בהחלטתה, המרשיעה את חשאי. בעדותו בוועדה אמר ראש מינהל־הדלק, שימעון גילבוע, שה־מידע שבידי חשאי הוא חסר־יסוד, ולא יתכן שלמודעי היתה נגיעה בפרשת רכישה כלשהי, „מפני שהשר לא עסק אף פעם אחת בעיסקת־נפט, לא על־פי המציאות ולא על־פי הפרוצדורה." גילבוע גם אמר לחברי הוועדה כי קיים תהליך ארוך ומ־סובך לגבי אישור עיסקות־נפט, ולא יתכן שייעשו על־ידי אדם אחד.

דברים אלה עומדים בניגוד למה שעשוי להשתמע מסיפור שסיפר מודעי עצמו לעורך המוסף השבו־עי של יומון „הארץ", ב־25 במאי 1979.

וכך נאמר בכתבה:

מכוניתו של יצחק מודעי נעצרה בפיתחו של מלון־פאר במרכז מנהטן. „זה כאן, בחדר 426," אמר המתווך והוסיף: „אני אמתין לך למטה."

מודעי שם את פעמיו אל אכסדרת ה־מלון, כששומר־ראשו נצמד אליו כצל. כעבור עשר דקות הגיעה למקום מכונית־קאדילאק שחורה. גבר גבה־קומה ושומר־ראשו פנו אף הם למלון. לאחר־מכן ניצבו שני שומרי הראש בקצה הפרוזדור הארוך. בתוך החדר התיישבו פנים־אל־פנים רק

השר מודעי
„הכל חייב היה להיעשות בחשאיות מוחלטת..."

אינטרסים אדירים מרוויחים במצב הקיים - ואין הם מעוניינים בפיקוח על עיסקי־הנפט

השר והאלמוני. הוא היה זקן, אבל נמרץ וחריף־מוח. צנוע בהתנהגותו, אבל עשיר כקורח. איש שבשליטתו מקורות אספקת נפט גולמי בכמויות העולות בהרבה על צרכיה של מדינת־ישראל.

האיש לא ביקש דבר. יצחק מודעי רצה נפט. תחילה דיבר בלשון של אנשי־עסקים, דיבר על רווחים טובים ועל קנייה במזו־מנים, כסף מיד ליד, בלי תיווך מיותר. הזקן שתק.

„דיברתי כשעתיים והוא ישב, הקשיב ללא ניע, עד שחשתי שאני מדבר אל הקיר," נזכר מודעי. „בתום השעה השניה שיניתי את הנוסח, והתחלתי לדבר אל ליבו.

„דליתי מנבכי זיכרוני את כל אשר ידעתי. דיברתי על חשיבות קיומה של מדינת־ישראל. הוא המשיך לשבת, אטום כסלע, וכבר רציתי לוותר, כאשר לפתע הבחנתי בזיק בעיניו. באותו רגע ידעתי שמצאתי דרך גם לליבו וגם למקור־אספקה חשוב.

„בן־שיחי נמנה עם סוחרי־הנפט הבינ־לאומיים, שאת רוב עיסקיהם הם עושים עם ארצות־ערב. הכל חייב היה להיעשות בחשאיות מוחלטת, בלי מיסמכים חתומים ובלי עדים, ולאו דווקא מייד. לא היה כל טעם לסכן את הסוחר ביחסים עם ישראל. די היה לי בוודאות, שאם ייכלו כל הקיצים וייסגרו הברזים — הברז הזה ייפתח ב־שבילנו.

„לפני שפנה לדרכו חיבק אותי האיש חיבוק עז. מעולם לא חשבתי שכוח כה רב במותניו. הוא רכן עלי, וכשנפרד מעמי, שמתי לב שדש־הצווארון שלי רטוב. האיש בכה. היה זה מעמד כה מרגש, עד שאינני יודע מה גרם לי סיפוק יותר: המסת הלב — או מציאת מקור־אספקה לשעה טרופה..."

המיפגש החשאי בניו־יורק סיפק למדינת־ישראל כעין פוליסת־ביטוח לשעת־חירום. יש פוליסות נוספות כמוה, וגם להן יפה השתיקה.

עד כאן סיפורו המלודרמאתי של מודעי. מן הדברים ברור שאין מדובר בעיסקה שנחתמה בפועל.

אך ברור גם שהשר עסק בעיס־קי־נפט ממש, לפחות בפעם הזאת. כאשר נשאל על־כך מודעי על־ידי „העולם הזה", אמר שגם בפרשה זו עסק בענייני מדיניות בלבד, ולא חתם על עיסקה.

שניים נופנפו

עיסקות כמו זו, שתיאר מודעי בלשונו הציורית, אכן מתרחשות בעולם עיסקי־הנפט, ומדינת־ישראל, המוחרמת באורח רישמי על־ידי ספקיות־הנפט הערביות, זקוקה להן יותר ממדינות אחרות. בעולם־הנפט פועלות, באופן רישמי, החברות הגדולות המספקות את הנפט, והמדינות והחברות הקונות אותו. בין שתי הקבוצות יש שטח־הפקר נרחב, שבו מתרוצצים מתוו־כים, הקרויים „ברוקרים" בלשון־המיקצוע. עבודתם של אלה כרוכה לעתים קרובות בתשלומי־שוחד, ובהעברת עמלות — או חלק מהן — לידי אנשים, או אף מיפלגות.

בארץ קונות את הדלק שלוש החברות הגדולות, דלק, פז וסונול, כאשר מינהל־הדלק מאשר עיסקות, ורשאי לאשר גם חריגות מבחינת תנאי־המחירים. לידיעת העולם הזה הובאה פרשה מסויימת, היכולה להטיל אור על הדרך שבה מבוצעות העיסקות הללו.

שני ישראלים הציעו חברה עיס־קת־נפט, שעתידה היתה להיעשות בשוק החופשי — שוק־ה„ספוט" בהולנד. שני הישראלים הופנו אל השר מודעי, והוא היפנה אותם אל מינהל הדלק.

פקיד בכיר במינהל הדלק נתן לשני הישראלים „אור ירוק", אך ביקש מהם התחייבות בכתב, שיעבירו חלק מעמלתם לשורה של חשבונות־בנקים של אזרחים ישראליים. האיש במינהל־הדלק אמר ל־אחד הישראלים כי הוא מבקש ממנו התחיי־בות בכתב, מכיוון שהינו „חדש במיקצוע."

מאוחר יותר נשלחו בפרשה זו הודעות בטלקס לחמישה אנשים, ששניים מהם לא היו כלל עובדי מישרד־האנרגיה או מינהל־הדלק. אחד האנשים האלה היה פקיד בכיר במישרד־התיקשורת, ואחר היה מיליונר, בעל אולמי־חתונות בחולון.

בסופו של דבר לא בוצעה העיסקה, ושני הישראלים מכרו את הנפט למדינה אחרת. לדבריהם, הם פשוט „נופנפו" מענף־התיווך על־ידי הליוויתנים, שלהם יש מעין חזקה על הרכישה למען ישראל — המיליארדרים שאול אייזנברג וניסים גאון.

פרשה זו עשוייה להבהיר מה יכול להיות מקורה של שמועה מסויימת — גם היא חסרת כל הו־כחות — שהתרוצצה במיפלגה הליברלית, ושעל־פיה הגיעו לקופת המיפלגה, ולסיעות מסויימות בתו־כה, סכומי־כסף גדולים ממקורות מיסתוריים. כאשר התחילה לסעור פרשת־חשאי, ואיש לא ידע ש־המידע שמסר למישטרה נוגע ל־מודעי, חששו שם שהמידע שבידי המישטרה נוגע לפרשה זאת.

השר מודעי נשאל על־ידי העולם הזה גם לגבי הפרשה האחרונה. הוא היפנה את הכתב אל ראש מינהל־הדלק, שימעון גילבוע. אך גילבוע התחמק במשך כל השבוע האחרון משיחה עם העולם הזה, למרות שבידי כתב השבועון היה אישור מיוחד לראיון, שניתן לו על־ידי דובר מישרד־האנרגיה, יצחק שימרון.

דרושה חקירה!

אחת השאלות המטרידות בפרשה כולה היא: מדוע לא מונה מודעי כשר־האנרגיה בממשלתו השניה של בגין. תשובתו של מודעי: „פשוט מאוד. לא רציתי בתפקיד. הרגשתי שמיציתי אותו, ולא רציתי לטחון מים. ביקשתי לעצמי תפקיד כלכלי אחר, וזה לא סוד." מודעי אכן ביקש לעצמו את תפקיד שר־התעשייה־והמיסחר, ואף הגיע להסכם על־כך עם כמה מחבריו השרים במיפלגה. אך אלה נטשו אותו ברגע האחרון, והניחו לבגין למנות תחתיו את גידעון פת.

ח"כ חשאי התבקש להגיב על הדברים המופיעים כאן, אך סירב לומר דבר ביחס אליהם. הוא רק הצהיר שלדעתו לא הפר שום תקנה מתקנות־הכנסת, כאשר הגיש את השאילתה שלו, והוא מבקש שתיערך חקירה ממצה של הפרשה כולה.

יתכן שלפרשה לא יהיה המשך בעתיד הקרוב. בלי שום קשר לשירבוב שמו של מודעי לעיסקי־הנפט, אין ספק שדרושה חקירה רצינית במיכלול עיסקי־הדלק של מדינת־ישראל. סכומי־הכסף המוצאים על קניית הנוזל השחור מהווים חלק נכבד מכלל התקציב הלאומי, ומידת־הפיקוח על הוצאת הכסף אינה עומדת בשום יחס למורכבות העסקים האלה ולהיקפם.

בהתחשב באינטרסים האדירים המרוויחים יפה כתוצאה מהמצב הקיים, ובשלוחות שיש לבעלי־האינטרסים האלה בממשלת־יש־ראל, אך גם באופוזיציה, קשה להניח שפיקוח מעין זה אכן יופ־על בעתיד. שלמה פרנקל ■

תשקיף

הנפקות בבורסה למפוני ימית

כמה חברות — ביניהן לפחות אחד מן הבנקים הגדולים — מבקשות לצאת בהנפקות גדולות של מניות לקראת חודש אפריל. הנפקות אלה מיועדות לקליטת מיליארדי השקלים שיקבלו מפוני פיתחת־רפיח ודרום־סיני עד לאותה תקופה.
להערכת גורמים בבורסה, צפוייה להנפקות אלו תחרות קשה מצד האוצר, שיבקש לקלוט את הכספים שישתחררו על־ידי הנפקת סידרת־צמודים קוסמת במיוחד.

מה חיפש מילצ'ן אצל מודעי ושרון?

בשבת שוחח איש־העסקים וסוחר־הנשק ארנון מילצ'ן עם השרים יצחק מודעי ואריאל שרון.
מילצ'ן היה בשעות־הבוקר בווילה של מודעי בהרצליה־פיתוח, ובצאתו משיחה זו נסע היישר לחוותו של אריאל שרון.
במיפלגה הליברלית סבורים כי מילצ'ן מנסה לתווך בין מודעי ושרון, המבקש לפתוח בקרוב במהלך פוליטי חדש לליכוד, והרוצה לגייס את תמיכתו של מודעי לצעד זה.

המישטרה סבורה: לביב הוא המקור

קצינים במחלקת החקירות של המישטרה, שראו את המידע שמסר ח"כ המערך יהודה חשאי בפרשת מודעי, סבורים כי המקור העיקרי שעליו הסתמך חשאי הוא העיתונאי יגאל לביב.
חשאי טוען כי הסתמך על „מקור כלכלי", על „מקור פוליטי" ועל „מקור שלישי". רק אחרי שנמסר לחשאי המידע על־ידי המקור השלישי, ניסח את השאילתא לראש־הממשלה (ראה כתבה בעמוד 4). קציני המישטרה טוענים שסימנים שונים מעידים על כך שלביב הוא „המקור השלישי".

נפתלי בלומנטל לראשות עיריית ת"א?

ח"כ המערך נפתלי בלומנטל, המכהן גם כמנכ"ל כור, הוא אחד המועמדים הרציניים של המערך לראשות עיריית תל־אביב, בבחירות שיערכו בנובמבר.

מועמדותם של אישים אחרים, שהוזכרו במהלך השבועות האחרונים — ח"כ גד יעקובי, האלוף דן שומרון, ומפקד חיל־האוויר לשעבר, מרדכי („מוטי") הוד — ירדה מעל הפרק. שמם לא הועלה כלל בדיוני הוועדה של מחוז תל־אביב במיפלגה, אשר תבחר את המועמד.
סיכוייו של בלומנטל גדולים משום שמזכיר הסניף התל־אביבי, אליהו שפייזר, תומך במועמדותו.

„שיחות־נפש" בין המערך והליברלים

גישושים, המוגדרים על־ידי שני הצדדים כ„שיחות־נפש", נערכים בימים אלה בין אנשי המיפלגה הליברלית ובין אנשי מיפלגת־העבודה. בשיחות משתתפים אישים מן הדרג העליון בשתי המיפלגות: יצחק מודעי, יצחק ברמן ודויד שיפמן מן הליברלים, שימעון פרס, חיים בר־לב ומשה שחל ממיפלגת־העבודה.
השיחות נערכות גם בדרג נמוך יותר, בין עוזי ברעם ומיכה חריש מצד המערך ובין דרור זייגרמן ודן תיכון מהליברלים.
מדובר על אפשרות של הרכבת ממשלת מערך־ליברלים אחרי פינוי ימית, באפריל השנה.

המדפיס הממשלתי יהיה קצין בכיר

על מישרת מנהל מיפעל המדפיס הממשלתי מתחרים שני מועמדים: אחד מהם הוא איש־דפוס תל־אביבי, המקורב לחוגי השילטון, והאחר, שסיכוייו טובים יותר, הוא קצין בכיר, העומד להשתחרר מצה"ל.
בכל מיקרה, יעורר המינוי החדש את זעמו של ועד־העובדים, שאינו רואה בעין יפה „הצנחה" של מנהל מחוץ למיפעל.

המכה של אלימלך רם

המאבק בין העיתונאים הישראליים והעיתונאים הזרים הגיע לכלל שימוש באלימות.
אחרי ישיבת הממשלה המיוחדת בעניין ימית, ביום החמישי, פנה כתב הטלוויזיה הישראלית, אלימלך רם, בשאלות למזכיר־הממשלה, אריה נאור. כתב רשת־הטלוויזיה „אן־בי־סי", מרטין הימל, ניסה להשתיק את רם כדי לעבור לשאלות באנגלית, ורם היכה במיקרופון של הכתב הזר והפילו.
ראש תא הכתבים הזרים ניצב בפרשה זאת לצידו של הכתב הישראלי.

האוצר יאט את קצב הפיחות

בהתייעצויות אחרונות, לפני צאתו של שר־האוצר יורם ארידור לחו"ל, החליטה צמרת המישרד להאט את קצב פיחות השקל.
האוצר החליט להקציב למטרה זאת עד 250 מיליוני דולרים, ששימשו לסיבסוד הייבוא. כוונת הצעד הזה: האטת קצב האינפלציה.

צ'יצ' חוסך על חשבון התנ"ך

במיסגרת הקיצוצים בתקציב, החליטה מחלקת־החינוך של עיריית תל־אביב שלא לחלק לבוגרי בתי־הספר היסודיים, כמקובל עד כה, סיפרי תנ"ך.
לראשונה הופסקו גם הבדיקות הפסיכוטכניות והטיפול בשיניים (מלבד לתלמידי כיתה א'), ונסגרו בתי־התלמיד.
צומצם תקן השרתים וצומצמה ההקצבה לתחזוקת בתי־הספר והמיתקנים שבהם, וצומצם התקן לאחיות בתי־הספר.

בן־עמי צוקרמן - מישנה לנגיד?

המועמד העיקרי לתפקיד המישנה לנגיד „בנק ישראל" הוא בן־עמי צוקרמן.
צוקרמן מכהן כיום כממונה על שוק־ההון וכמפקח על הביטוח. המועמד להחלפת צוקרמן בתפקיד זה הוא מנכ"ל חברת־ביטוח, איש־הליכוד.

יועצי שרון לא חתמו על חוזי־עבודה

כמה מהיועצים שהביא עימו שר־הביטחון, אריאל שרון, למישרדו, עדיין לא חתמו על חוזי־עבודה.
הדבר אינו נובע מהתנגדותו של ועד־העובדים במישרד, אלא מכך שיועצים אלה אינם מרוצים מתנאי המשכורת הממשלתית, ושרון מתקשה לשכנעם לחתום על החוזים.

פרקליטת גומדי - לאיטליה

עורכת־הדין עדנה קפלן, המייצגת את רחמים („גומדי") אהרוני, הנאשם ברצח הכפיל, סיימה את קריאת תיקו של לקוחה, ונסעה לרומא כדי לפגוש אותו ולדון עימו בהמשך המהלכים.
מישטרת־ישראל מבקשת את הסגרתו של גומדי, אך ההליכים משתהים בינתיים, כמקובל באיטליה.
פרקליטו של הנאשם השני, טוביה אושרי, עורך־הדין אליהו קידר, נמצא מרבית הזמן במישרדו שבניו־יורק. לפרקליט יש עסקים רבים בארצות־הברית, והוא הפסיק להופיע בבתי־המישפט בארץ.

מחסור בחאשיש - עוברים למריחואנה

בשבועות האחרונים מורגש מחסור חריף בחשיש בשוקי־הסמים בארץ.
המשתמשים בסם זה עוברים בלית ברירה לשימוש במריחואנה.
המריחואנה הנמכרת בארץ היא מגידול מקומי. לחלק ממנה, המיוצר מן התפרחות, יש השפעה חזקה.

תקום פקולטה לעיתונאות

באוניברסיטת תל־אביב תקום, קרוב לוודאי, פקולטה לעיתונאות.
עיתונאי אמריקאי בכיר, אוסבורן אליוט, מי שנמנה עם עורכי השבועון ניוזוויק, מבקר בארץ כדי לחוות את דעתו על הצורך בפקולטה כזאת.

הפודל של הבורסה

בבורסה התל־אביבית הומצא כינוי חדש לשלושת הבנקים הגדולים: „בנק־הפועלים", „בנק־דיסקונט" ו„בנק לאומי". הכינוי מורכב מראשי־התיבות של שלושתם: הפוד"ל.
בבורסה טוענים כי זהו הפודל הגדול בעולם.

אתה והשקל

מאת מאיר תדמור

הבנקים שותקים - אבל כועסים

על יושב־ראש הבורסה!

לפני שלושה שבועות פירסם עיתון זה, שד"ר מאיר חת, יו"ר דירקטוריון הבורסה, אמר בוועדת הכלכלה של הכנסת, שצריך ללחוץ על הבנקים שיפסיקו לווסת את שערי המניות שלהם. הוא חזר ואמר לי דברים זהים בשיחתי עימו בבורסה למחרת. הוא חזר על הדברים במסיבת־עיתונאים לסיכום שנת 1981 בבורסה, ביום החמישי האחרון. הדברים פורסמו בכל העיתונים.

בשום עיתון לא הופיעה תגובה של בנק כלשהו. הלכתי לברר. קיבלתי תשובות שלא לציטוט ולא לייחוס. אני מביא את הבוטה שבהן: טוב יעשה ד"ר חת, אם יעסוק בעניינים שעליהם הוא מופקד ולא בעיסקי־הבנקים, הצריכים לדאוג להונם וללקוחותיהם. לא מפי ד"ר חת נחיה. על השאלה מה יקרה, השיבו לי, שאיש לא מחכה לד"ר חת בפינה. אז איפה כן?

יו"ר חת
לא בחכים בפינה

למה הועברו הקרנות הריווחיות של „דיסקונט" ל„אילנות"

אחד העסקים הטובים ביותר במיסגרת קבוצת דיסקונט השקעות, היה עד לאחרונה ניהול קרנות הנאמנות. הן הרוויחו, הקבוצה הרוויחה ובעיקר הרוויחו בעלי המניות של דיסקונט השקעות.

במיסגרת הריאירגון של קבוצת דיסקונט, הועברו הקרנות לניהולו של גוף חדש, אילנות, שהועבר לאחריותו של חלק אחר בקונצרן. מה שמעניין הוא, שלא שאלו את בעלי המניות, לא קראו לאסיפה כללית, פשוט ניתקו את הקרנות הרווחיות תמורת מעט מאוד, או ליתר דיוק — תמורת שליש מהרווחים של אילנות בשנתיים הבאות.

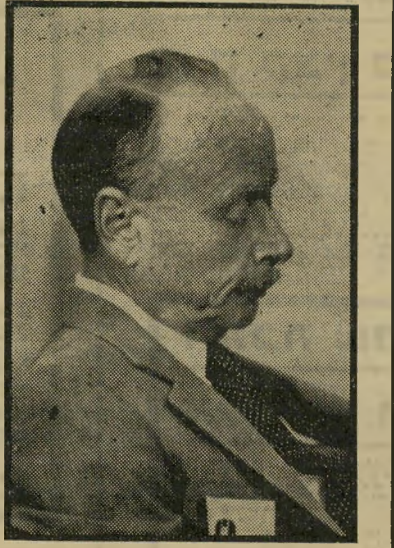

מנכ"ל טולקובסקי
חייב תשובה

איש לא פצה פה ולא השמיע הגה. למה?

אמר לי אחד מבכירי היועצים לניירות־ערך: „אם יש דבר שנקרא עושק הציבור, זהו המיקרה."

דן טולקובסקי, מנכ"ל „דיסקונט השקעות", חייב לנו תשובה.

הכלל של „בטוחה": לצאת מהר!

נחמד. נגמר השבוע הראשון של השנה. וכבר מתחיל השבוע השני. ובאמת, כיאה לשבוע הראשון, היה מעניין מאוד בשבוע שעבר. הדבר החשוב ביותר שקרה הוא, שכולם התחילו למכור מניות של בנקים במאות מיליוני שקלים, ולקנות מה שקרוי בעגה של הבורסה, מניות „חצי כבדות", וכמובן גם מניות ספקר־לנטיות.

הבורסה

גם חלקו של בנק־ישראל לא נגרע. גם הוא היה בין החוגגים. הוא מכר צמודים במאות מיליוני שקלים. ואומנם, הצמודים התחילו לזוז, ובקצב.

„בעצם," אמר לי אחד מן היועצים המסתובבים באולם המיסחר בבורסה.

„כן," שאלתי, „מה בעצם?"

„כדאי היום לקנות צמודים."

„תודה," אמרתי, „נכתוב, בלי להזכיר את שימך."

אתם רואים, תמיד יש מישהו שמנדב לי אינפורמציה, שכולם כבר יודעים אותה, אבל אף־פעם לא מזיק להיות אדיב. אולי בהזדמנות אחרת נשמע משהו באמת מיוחד מהבחור הלז.

לגופו של עניין, היה שבוע טוב. לקראת סוף השבוע הורגש שכמה „גופים" מתחילים להסס ולזרוק סחורה לשוק. קחו למשל ברוקר כמו „בטוחה" (מקבוצת „כלל"), הטוען שמה שבטוח זה „בטוחה" ולכן מימש הרבה סחורה שנקלטה יפה. אחד המבינים אמר לי, שהם יוצאים מוקדם מדי. אחד אמר לי, שמוטב מוקדם מאשר מאוחר. ועוד אחד אמר לי ש...יך לצאת בזמן, אך שכח להגיד לי מתי בדיוק הוא הזמן. מנכ"ל „כלל", אהרון דוברת, בטח יודע.

מנכ"ל דוברת
לזרוק סחורה

המניות המסומנות של „שסק" עלו ב־10%

אני מקווה ששמעתם על קרן הנאמנות החדשה של דיסקונט, שהפכה להיט תורן. ובכן, שסק, על שמו של הפרי הצהוב עם הגלעין הענק, הוא שמה של הקרן הסגורה החדשה. היא סגורה על 50 מיליון. וכמו כל קרן סגורה היתה שם חגיגה. הנה רשימה קצרה של כמה מן המניות ה„מסומנות" של הקרן: אריה, פריאור, מהדרין, מטעי הדר, בנק עצמאות — כולן עלו בשבוע שעבר ביותר מ־10%. תעשו חשבון כמה זה בחודש.

קבוצת ריגר: תרגיל עם „אלרון", טירטור של „אתא ג'"

הסיפור של השבוע שייך לקבוצה הקרויה קבוצת ריגר, וזה על שמו של יוסי ריגר, שהיה בעבר הלא רחוק הממונה על ניירות־הערך בבנק־הפועלים, ושהחליט לעשות לביתו, בכספו ובכספי מישפחתו האמידה. חברו הטוב לקבוצה, הוא רואה־החשבון פישמן. לידם יש עוד כמה בעלי־ממון.

בקיצור, אם ריגר נחשב למוח של הקבוצה, פישמן נחשב לכישרון, ואחד אחר, שגם הוא מסתובב על־ידם, מאיר חן, נחשב כוכב, אבל מסוכן. אומנם כל התכונות הטובות האלה לא מספיקות אם אין ממון, אבל מתברר שלקבוצה יש, והרבה מאוד. יודעי־דבר, שאצלם ערכתי תחקיר קצר בבורסה, אמרו לי שהם מעריכים את שוויה של הקבוצה ב־50 מיליון דולר (כן, דולר, לא שקל) וזה כבר דבר רציני. כשהם מתלבשים על מניה או חברה באמצעות מניותיה, זהו עניין רציני. הם התלבשו בזמנו על ספנות והספקה ואוחזים בה.

עכשיו הם החליטו להתלבש על „ישפרו" לטווח ארוך. יוסי ריגר הוא כבר בעל עניין כשבכיסו 8.7% מהמניות. הם הולכים לעשות עכשיו תרגיל לא נורמלי עם „אלרון". אבל הסיפור בהא הידיעה הוא, שקבוצת ריגר חברה (מלשון חברים!) יחד עם חבר מכובד אחר של „אגודת מטרטרי המניות", הלא הוא מיודענו, מיכאל אלבין, כדי לטרטר את מניות „אתא ג'". ואתם עדים שכמו תמיד, בעניינים אלה אני צודק. מי שזוכר את התרגיל המבריק במניות „שמן", יבוא על שכרו.

מכונית חדשה תמורת ישנה

אחד מקוראי העולם הזה הפנה את תשומת ליבי למודעות הלוח של העיתונות היומית, המתפרסמות ביום השישי: „תשים לב למודעות על מכירת סובארו 1981, במדור הרכב." והסיפור הוא זה:

המזמין סובארו 82 צריך לחכות כארבעה חודשים לקבלתה, בעיקר כשמדובר בסובארו 82 עם מנוע 1300 סמ"ק. „לי היתה סובארו 81," סיפר הקורא. „פירסמתי מודעה ביום השישי וכבר בבוקר עמדו אצלי בתור. הצלחתי למכור אותה במיליון 700 אלף, ואם הייתי דורש יותר, הייתי מקבל. מכונית חדשה כזו, מודל 82, עולה כמיליון שש מאות אלף. לקחתי את הכסף וקניתי לנצ'יה „בתא" 1300 סמ"ק; שילמתי 90% מהמחיר, שהוא מיליון 800 אלף, והבטחתי את המחיר הסופי. בשבוע הבא, שבועיים מתאריך ההזמנה, אני מקבל את המכונית." שיגעון של עסק.

חבילות לחו"ל תוך 48 שעות

התגלגל לידי חוזר של חברת ברינקס, העוסקת בכל ימות השנה בהעברת כספים במכוניות משוריינות בין סניפי הבנקים. עכשיו הם התחילו עסק חדש בארץ: משלוח חבילות.

הם מוכנים לשלוח כמעט לכל מקום בעולם חבילות במישקל של עד שני קילוגרמים, „מדלת לדלת", לפי תעריף מיוחד. כמה אתם חושבים עולה לשלוח חבילה לאירופה, או ליתר דיוק לאחת מבירות היבשת? בין 85 ו־115 דולר. לארצות־הברית, לשם השוואה, המחיר הוא בין 95 ו־130 דולר. אין תעריף למצריים.

בהזדמנות זו, אם אתם שולחים כבר חבילה, כדאי שתהיה כבדה יותר. כל קילוגרם נוסף עולה בין 7 ו־15 דולר. תלוי ביעד. אתם יכולים להכניס לחבילה מה שאתם רוצים, כמו למשל קופסות שימורים של אוויר מארץ הקודש, שהולכות עכשיו טוב מאוד באמריקה.

אגב, החבילה מגיעה ליעדה בי תוך 48 שעות.

חידוש אמריקאי: תחת לקנות חלב חוכרים פרה

זה אפשרי רק באמריקה: פרות־חלב להחכרה. באמריקה פרת־חלב עולה כ־1000 דולר — וזה הרבה כסף — בעיקר אם צריך להחזיק עדר של 30 פרות. ההוצאה החודשית על פרה היא כ־35 דולר.

לא מכבר הוקמה בארצות־הברית חברה להחכרת פרות, המחכירה עדרים של לפחות 30 ראש. החקלאי החוכר משלם תשלום יומי של דולר אחד בעד הפרה ו־2 דולרים בעד המיספוא.

בסוף תקופת החוזה של 5 שנים הוא יכול לרכוש כל פרה ב־240 דולר.

אה, כן שכחתי משהו. איך החבר'ה האלה עובדים: פשוט, באמצעות בנק־מימון (הנמנה עם קבוצת בנק־המיזרחי) ודרך הברוקר הפרטי פ־־ט. וכך, אם עוקבים אחרי שני אלה, אפשר לדעת, מתי כדאי לתפוס טרמפ, בתנאי שיודעים גם מתי לרדת.

זוג צעיר, רק רגע...

תוכנית הטבות מיוחדת לזוגות העומדים להנשא ולזוגות שנישאו בשנה החולפת.

איך שמים פס כחול?

פשוט מאוד, נכנסים לסניף בנק הפועלים ופותחים חשבון עובר ושב. מוסרים שתי תמונות שלכם ומקבלים את כרטיס החבר, וגם שי הפתעה מיוחד.

איך תדאגו לכספי החתונה?

כדאי להפקיד את מתנות הכסף שקבלתם במסלול חסכון מיוחד, צמוד למטבע חוץ או לבחור במגוון רחב של השקעות נוספות שמציע לכם בנק הפועלים.

איך לצאת מהחופה מבלי להכנס לחובות?

לידיעתכם, אתם זכאים להנחות על שכירת אולם, תזמורת, או שירותי קייטרינג לחתונה, ואפילו על שימלת חופה....

איך לנסוע ב AVIS ל"נופש בכחול"?

נכנסים למשרדי AVIS מציגים כרטיס "פס כחול" ושוכרים רכב בתשלומים ללא ריבית, ומשם, ישר לאחד ממלונות הנופש ברחבי הארץ. נופש נפלא בתנאים מועדפים מחכה לכם שם.

איך לקנות ולהתבדר?

כרטיס "פס כחול" מעניק לכם הטבות והנחות בבתי עסק ואופנה בכל רחבי הארץ. תוכלו לרכוש כל סוגי המוצרים ולשלם פחות. תוכלו לשפץ את דירתכם, לרכוש ריהוט ולצאת לבילוי במופעים, הצגות ומסעדות והכל בהנחה כמובן.

מבצע נדוניה ב"משביר לצרכן"!

במסגרת המבצע אתם זכאים לרכוש כל מוצר ברשת חנויות ה"משביר לצרכן". בתשלומים נוחים וללא ריבית.

איך להשיג הלוואות משלימות לדיור?

אתם זכאים להלוואות מוגדלות לא צמודות במשכנתה וכן להנחות בהוצאות ביצוע המשכנתה באמצעות "משכן" - בנק הפועלים למשכנתאות.

וזה עוד לא הכל!

הטבות והנחות רבות תקבלו באופן בלעדי במועדון "פס כחול". אז למה אתם מחכים? שימו "פס כחול".

בוא לגדול אתנו

בנק הפועלים בע״מ

הרימו את הישבנים!
הטיטולים
הגיעו.
מה שהיה פעם "עסק מסורבל" —
חיתול בד+חיתול מחלחל+משולש
ניילון+סיכות בטחון או קשרים...
הפך לחיתול מכנס אחד.
מדביקים וזהו.
אמא! עכשיו את יכולה לנשום
לרווחה. את כבר לא צריכה לכבס,
לתלות, לקפל ולהכניס לארון.
הטיטולים הגיעו.
מוצר חדש מבית חוגלה.
חיתולי מכנס חד־פעמיים הכל באחד:
גם ביטנה מחלחלת, גם חיתול סופג,
גם סרטים אלסטיים המונעים טפטוף,
גם מכנס חיצון.
לא צריך להקדיש כל כך הרבה
להחתלה.
לא צריך לדאוג פן ירטבו הבגדים
העליונים והמיטה.
לא צריך לדאוג לכביסה, לרכוך
ולייבוש. עבר הזמן הזה.
הייחוד הבלבדי של הטיטולים —
הסרטים האלסטיים: יוצרים צורת
מכנס, מונעים טפטוף לאורך הרגל,
מקלים על תנועת התינוק, מונעים
הפתעות מביכות ותוחמים את
איזור הספיגה למקום המגע המיידי
עם הרטיבות.
חיתולי מכנס חד־פעמיים של חוגלה.
טיטולים עם סרט אלסטי גמיש
המונע טפטוף, לרשותך במחיר
הכרות בבתי המרקחת, וברשתות
השיווק.
טיטולים
טיטולים – מושג חדש באמהות.
מידי
40
טיטולים
חיתולי מכנס
חד־פעמיים של חוגלה.
מקסי
12
16
20

האם נוהג יורם ארידור כמו שר־כלכלה בדרום־אמריקה?

דבר מוזר קרה ליורם ארידור בדרך לאינפלציה. כאשר נכנס לתפקידו, לפני כשנה, ניבאו כמעט כולם את כישלונו הוודאי. עכשיו, כאשר נראה שעמד בהבטחתו והקטין את האינפלציה בצורה ניכרת, מהללים ומשבחים אותו כל הפרשנים הכלכליים, ומכים על חטאם־טעותם.

והנה, דווקא עתה, יש סימנים המעידים על כך שבמשק הישראלי עלול להתפתח מה שמכונה בלשון הכלכלה הסינדרום הדרום־אמריקאי — אינפלציה היורדת בשנה אחת — ועולה שוב בשנה שלאחריה.

במה דברים אמורים? שער הריבית הופחת, אך הוא עדיין גבוה מאוד. רמת השכר עדיין נמוכה, ואפילו הנהגת במיסגרת ההשקפה הכלכלית שלך מוטב לנקוט בצעדים שאני מציע לשם בלימת האינפלציה, וצריך לנטוש את מדיניות ה„אין לי".

מדיניותו של ארידור לא הפתיעה אותי, ולא הייתי סבורה שהוא מנהל כלכלת־בחירות, משום שהכרתי את השקפותיו כפי שהופיעו בתזכיר. אך מדוע טענו נגדו הפרשנים הכלכליים והעיתונאים האחרים שהוא מנהל כלכלת־בחירות?

אפשר למנות לכך שלוש סיבות:

● יתכן שהעיתונאים לא ידעו על קיומו של התזכיר, ולא הכירו את השקפותיו של שר־האוצר החדש. יתכן גם

הסינדרום הלאטיני

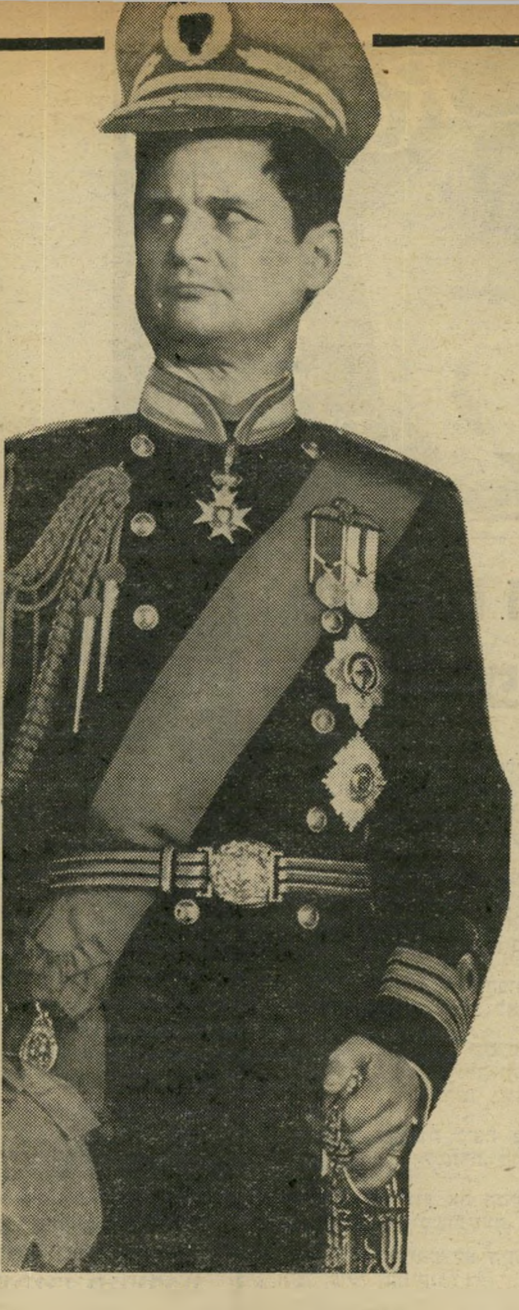

תוספת יוקר הצמודה ב־100% לא תשנה את העובדה שאחוז גבוה מכלל השכירים עובדים תמורת שכר הנמוך מ־40% של השכר הממוצע במשק. פיחות המטבע הואט, אך הוא עדיין מהיר. עדיין יש סיבסוד מוצרי־יסוד, אך מתחילים לצמצמו, ובכך גורמים לעליות מחירים, כמו אלה של הימים האחרונים.

כל אלה מחזקים את סכנת הסינדרום ה־לאטיני: האינפלציה יורדת בשנה מסויימת בשיעור של 30% או 40%, אך זוהי ירידה זמנית, שכן בשנה שלאחר־מכן המחירים שבים ועולים במהירות, ועימם גם האינפלציה. ראוי להבהיר שאין מדובר כאן ב„אינפלציה כבושה", שנגרמת כתוצאה ממדיניותו של ארידור. מדובר כאן באינפלציה מחודשת, שנגרמת כתוצאה משינוי במדיניות הזאת!

כאשר נכנס ארידור לתפקידו כשר־האוצר והתחיל במדיניות הורדת המחירים והסיבסוד המאסיבי של המוצרים החיוניים, שררה אחדות־דעים כמעט מוחלטת בקרב ה־

מאת

אסתר אלכסנדר

פרשנים הכלכליים ביחס לשתי נקודות. ראשית: שארידור מנהל „כלכלת בחירות", ושנית: שלטווח הבינוני, ובוודאי לטווח הארוך, צפוי למדיניות זאת כישלון צורב ומסוכן למשק.

כותבת שורות אלה לא היתה שותפה להערכת הפרש־נים הכלכליים בשתי נקודות אלה. ראשית, ידעתי שמדי־ניותו של ארידור אינה נובעת משיקולי־בחירות. ושנית — הייתי בטוחה שלמדיניות זאת צפוייה הצלחה.

עיתונות בחירות

בהמשך מאמר זה מתפרסם בפעם הראשונה במלואו מיסמך מקורי, המעיד על הלך־המחשבה הכלכלי של שר־האוצר דהיום. זהו תזכיר ששיגר יורם ארידור ב־2 בדצמבר 1980 אל שר־האוצר דאז, יגאל הורביץ. ארידור לא הוזכר באותה תקופה כמועמד לתפקיד שר־האוצר. מעיון במיסמך אפשר לראות בבירור ששיקולי־בחירות אינם משפיעים על התוכנית הכלכלית המובאת בו, וניתן להיווכח שהמיסמך משקף את דעתו של ארידור באותה תקופה, וגם את צעדיו בשנה הראשונה לכהונתו כשר־האוצר.

ההתאמה בין הצעדים המוצעים בתזכיר זה, ובין הצעדים שננקטו למעשה, היא כללית בלבד, ולא מדוייקת. הסיבה לכך היא, שארידור ניסה להתפשר עם המדיניות של שר־האוצר הקודם, שאליו הופנה התזכיר. שר־האוצר דהיום לא דגל בשיטתו של הורביץ, שאפשר להוריד את האינפלציה על־ידי הורדת הביקוש המיצרפי (יכולת הקנייה של „הציבור" ככלל), אך הוא כמו אמר להורביץ: גם

שחלק מהם עסק ב„עיתונות־בחירות" וב„פרשנות־בחירות", שאינן ענייניות תמיד.

● הצעדים הכלכליים של ארידור, כשהם נבחנים על־פי התיאוריות הכלכליות המקובלות בארץ, זו הקיינסיאנית או זו המוניטאריסטית, אינם יכולים להיחשב כמועילים נגד אינפלציה. להיפך. על פי תיאוריות אלה, שכמעט כל הכלכלנים והעיתונאים הכלכליים בארץ גדלו על בירכיהן, נחשבו צעדיו של ארידור כאינפלציוניים ביותר.

● **רוב הכלכלנים והפרשנים סבורים שבמדיניות „המיטיבה עם העם" והגורסת עלייה ברמת־החיים של השכירים, טמון איזה „טריק". רק מדיניות הגורסת קורבנות וויתורים מצד העובדים והעניים יכולה להיות „מועילה". אי־אפשר להתווכח עם השקפה כזאת, שהיא ב־מיקרה הטוב השקפה דתית, ולא כלכלית, וב־מיקרה הגרוע היא מתיישבת באופן מוזר עם האינטרסים של ההון הגדול ורבים מה־מעסיקים.**

מן העני אל העשיר

מכיוון שנקודת המוצא התיאורטית שלי שונה תכלית שינוי מנקודת המוצא של רוב הכלכלנים והפרשנים, סברתי שארידור דווקא יצליח. עוד לפני שנכנס לתפקידו הטפתי בעיתון זה למדיניות של סיבסוד והורדת מחירים, וכמה פעמים מאז התחיל ארידור ביישום מדי־ניותו, חזיתי את הצלחתה מעל דפי העולם הזה.

התיאוריה שאני מאמינה בה גורסת שדווקא צעדים בכיוון של יתר שיוויוניות בחלוקת ההכנסה הלאומית, דווקא צעדים „המיטיבים עם העם" ומעלים את השכר הריאלי, דווקא צעדים כאלה מועילים באמת נגד ה־אינפלציה.

ואכן, מדיניותו של ארידור כללה מרכיבים רבים שהוליכו לחלוקת הכנסות שיוויונית יותר, וגם לעליית השכר הריאלי. הוא הפך את כיוון המדיניות שהיה נקוט בידי הורביץ, והפיכת כיוון המדיניות הביאה גם להפיכה בכיוון ה־אינפלציה. האינפלציה שדהרה כלפי מעלה, התחילה לגלוש כלפי מטה.

אך האמנם מדריכה תיאוריה זו גם את ארידור? נקודה זו חשוב להבהיר, משום שלתיאוריה הכלכלית יש חשיבות. רק היא מקשרת בין צעד כלכלי מסויים, ובין התוצאה המצופה ממנו.

למשל: איך אנו יודעים שביטול הסובסידיות היום יוריד את האינפלציה מחר, כפי שגרס הורביץ? מהו הקשר בין שני אלה? הקשר נמצא במיסגרת התיאורטית המקובלת בארץ, זו שהיתה מקובלת גם על הורביץ.

יש דבר משותף לכל הצעדים שנקט הורביץ: הורדת השכר הריאלי, הקיצוץ בסובסידיות, עליית שער־הריבית, האצת קצב־הפיחותים ו־הקיצוץ בסעיפים החברתיים בתקציב־הממ־שלה. המשותף הוא, שכל הצעדים הללו נעשו בכיוון של חלוקת הכנסות מחדש, מן העני ל־עשיר. אף לא צעד אחד מן הצעדים הללו, אינו מעביר הכנסות בכיוון ההפוך. זוהי התוצאה המוכחת והוודאית, המורגשת מייד.

השאלה אם חלוקת ההכנסות מחדש בכיוון כזה עשוייה להוביל לירידה באינפלציה, היא שאלה המכוונת לעתיד, ותלוייה בדברים רבים. בין אלה — השאלה אם התיאוריה נכונה. והנה, תיאוריה זו הוכיחה עצמה כלא־נכונה בדרך־כלל.

הדבר הבטוח והמוכח לעת־עתה בצעדיו של ארידור, הוא, שהם חילקו את ההכנסה הלאו־מית בצורה שיוויונית יותר. זהו טיבם של הצעדים הכלכליים שבהם נקט. האם לטווח הארוך מורידה מדיניות זאת את האינפלציה?

כלומר: כדי לענות על השאלה איזו מדיניות בולמת את האינפלציה; מדיניות נוסח הורביץ או מדיניות נוסח ארידור, אנו חייבים לשוב אל השאלה התיאורטית: האם מדיניות אנט־שיוויונית היא אנטי־אינפלציונית, או שמדיניות שיוויונית דווקא היא עשוייה לבלום את ה־אינפלציה.

לרוץ לשוק בלי כסף!

אנו יכולים כבר לתת תשובה לשאלה זו, על־סמך הנסיון. מדיניותו של הורביץ עודדה את האינפלציה, בשעה שהיתה אמורה לבלום אותה. מדיניותו של ארידור היא שהביאה למיפנה חיובי, ולירידה בשיעור האינ־פלציה.

אלא שעובדה זו, עדיין אין פירושה שארידור פועל במיסגרת הנחות תיאורטיות הדומות לאלה שלי. כלומר: יתכן בהחלט שצעדיו נעשו מתוך הנחות יסוד תיאורטיות אחרות, ורק תוצאת־לוואי שלהן היא חלוקת הכנסות שיוויונית יותר.

כך, למשל, מדגיש ארידור מאוד את פעולת הציפיות האינפלציוניות כגורם אינפלציוני עיקרי. אני איני מאמינה בתיאוריה זו בדבר הציפיות. אדם שאין לו כסף אינו יכול לרוץ לשוק ולקנות בכל מחיר גם כאשר הוא מצפה לאינפלציה. שכירים — בעיקר שכירות — בתעשיות המזון והטכסטיל, שם ההכנסה נמוכה מאוד, אינם יכולים לגרום להעלאת שכרם בהתאם לעליית המחירים. כלומר: פעולתן של הציפיות מוגבלת למדי. ואילו פעולתה של חלוקת ההכנסות השיוויונית, היא הקובעת את קצב ירידת האינפלציה.

(המשך בעמוד 56)

מכתבים

הגיע הזמן

בעיקבות מינויו של משה מנדלבאום כנגיד בנק־ישראל, יש לקורא הצעה.

נגיד מנדלבאום
כיפה להרצל

עכשיו, כשסוף־סוף, בפעם ה־ראשונה מזה אלפיים שנה, נתמנה איש המפד"ל כנגיד בנק־ישראל, אפשר לצפות לכך שה־מעוות יתוקן. איני יודע אם כולם שמו לב לכך, אבל האדונים תי־אודור הרצל, דויד בן־גוריון ו־אפילו זאב ז'בוטינסקי וחיים וייצמן מופיעים על שיטרי הכסף שלנו בגילוי ראש. לא יאמן!

בסדרות הבאות על הנגיד לד־אוג לכך שראשם יכוסה בכיפה. חלקם בכיפה סרוגה, וחלקם ב־כיפה שחורה כמנהג אגודת־ישר־אל — שהרי צריך הנגיד לשמור על יחסים טובים עם הכנסת, ש־בראש ועדת־הכספים שלה עומד איש אגודת־ישראל שלמה לורינץ, כידוע.

מתי קליינמן, תל־אביב

● ● ●

איזה מסיבה מטורפת

משהו מוזר קורה בחבל ימית.

בעוד סגן־ראש־הממשלה, שימ־חה ארליך, הכריז כי בסוף חודש מארס תתפנה אוכלוסיית פיתחת רפיח ומי שפולש ומתנחל עתה הוא מפר חוק, הרי ששרים אח־רים מעודדים בשתיקתם ובתמיכ־תם את מלאכת הפלישה, וכספים רבים ממשרדיהם מוזרמים להת־נחלויות חדשות ולכיסי האוכלוס־יות המהגרות לחבל ארץ זה.

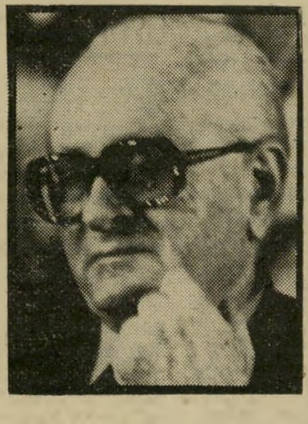
סגן ארליך
סוף מרס

מישרד החינוך והתרבות, ש־נפגע ללא הרף מקיצוצים בתק־ציביו ושצריך לחשב כל פרוטה, משקיע הון־עתק בבתי־ספר, גנים ושעות־הוראה בחבל שיתפנה.

מישרד־הדתות, הנתון כל העת לחקירות ולחשדות כספיים, מש־קיע בבתי־כנסת, בתי־מיקוואות, שיתפנו בעוד כמה חודשים.

מישרד־הביטחון מוציא הון רב (אולי חלק מהאירגון מחדש?) ב־שמירה, גידור, ובהקצאת כוח־אדם אזרחי וצבאי.

כל זה נעשה לאור־היום, באי־שורם הדומם של ראש־הממשלה ושריו, כאשר המישטרה (שטח אזרחי) והמימשל (שטח כבוש) ממלאים פיהם מים והאופוזיציה מדשדשת במי־אפסיים.

דן יהב, תל־אביב

בעלי העסקים בימית רוצים יו־תר. את הזיכיונות להקמת תחנת־דלק או חנות שק"ם הביאו, כ־ידוע, מרוסיה או מאמריקה, דרך ההורים. מגיע להם. טוב להם ב־ימית, כמו שהם אומרים, והם רו־צים להמשיך.

אבל לא בזה העניין. שמענו ב־רדיו את דבריו של אחד מהם, אשר אמר שהממשלה רוצה ליצור טראומה מהנסיגה מימית. הוא, כ־אזרח נאמן, עושה כמיצוות הממ־שלה ויוצר טראומה.

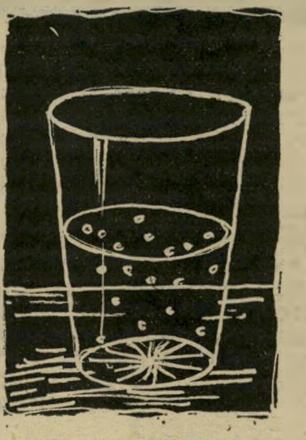
החצי המלא
יותר טוב מכלום

מרדכי כהן, קרית־אתא

ההתפרעות הנפשעת של מורדי ימית ממשיכה להשתולל ולהסלים, כך שאם הממשלה לא תנקוט מייד באמצעים נמרצים וחריפים ביותר כדי לבלום אותם ולרסנם — נצטרך לסגור את המדינה ו־לברוח לחו"ל ולהשאיר את ה־שילטון בידי סתטנים אנוכיים ו־אלימים אלה. כל זאת — כדי ש־הם עצמם ינהלו את המילחמות הבאות נגד העולם הערבי וה־מוסלמי העויין.

אם תושבי רמאללה, למשל, היו נוהגים כתושבי ימית — האם צה"ל לא היה מפגיז אותם בתו־תחים? זהו בדיוק הטיפול שלו הם זקוקים בדחיפות.

שלום בן־יצחק, חיפה

● ● ●

חצי הכוס המלאה

בכל ידיעה אפשר למצוא משהו מעודד.

קראתי בעיתונים שהממשלה התחלקה חצי־חצי: חצי בעד שמירת החוק בימית, וחצי נגד שמירת החוק בדרום הפרוע. אני מוכרח להודות שאני הופתעתי

(המשך בעמוד 16)

השופט הנכבד הסתבך בהרפתקה זולה...

לפעמים גם שופטים נופלים בפח... על כך יעיד הסיפור הבא:
מר א. גבעוני (שם בדוי) ואשתו חיו את חייהם בשקט ובשלוה. בשעה שהוא בילה את מרבית זמנו בין סיפרי חוק ומשפט, היתה היא ממלאת את חובותיה כעקרת בית למופת.

השינוי בחייהם הופיע מכיוון בלתי צפוי: בדירה הסמוכה נכנסו לגור שכנים חדשים, הוא יבואן מצליח והיא בעלת בוטיק נאה ומושכת למרות ארבעים שנותיה. חיי החברה של השכנים החדשים היו פעילים ותוססים וכשערכו מסיבה בביתם, לא שכחו להזמין גם את השופט ואשתו.

הם נענו להזמנה בהתלהבות והשופט ניצל את ההזדמנות כדי לשמוע מעט רכילות ולהקשיב לאחרים — בלי לנסות לשפוט אותם...

אוזנו הרגישה קלטה שם סיפורים פיקנטיים מחדרי המיטות. סיפור אחד מצא חן בעיניו במיוחד והוא הרהר בינו לבין עצמו, אם לא הגיעה השעה שגם הם ירשו לעצמם ליהנות מחוויה שכזאת...

חיוך של שובבות ניצת בעיניו ובאותו רגע החליט להפתיע את אשת־חיקו כבר למחרת. הוא הביא אותו הביתה בחשאי, בלי שתרגיש.

באותו ערב הציע את המיטה בעצמו והזמין אותה להיכנס למיטה בנימה חגיגית ומשועשעת. אך אבוי... היא היתה קרה כקרח. המיטה.

לזעמו של השופט לא היה גבול: איך זה שסדין חימום חדש אינו פועל כתיקנו?!

הפעם, לשם שינוי, דוקא השופט הוא האשם: אילו טרח לחקור קצת את מוצאו של אותו סדין חימום „חסר אחריות" היה מגלה שמדובר בסדין חימום מאיכות ירודה, מסוג סדיני החימום הזולים שמציפים את השוק עם בוא החורף.

מי שאינו רוצה להסתבך בהרפתקה זולה כזאת, הולך על בטוח וקונה סדין חימום מוכר ובעל מוניטין: סדין חימום זק"ש.

סדין חימום זק"ש זכה בתואר המוצר הנבחר 81 בזכות יתרונותיו הבלעדיים:

✶ מיוצר בשיטת הבטחון הכפול ✶ מצוייד בהתקני קשירה המבטיחים אורך חיים ובטחון בשימוש ✶ היחידי שניתן לכבסו במכונת כביסה ✶ צריכת חשמל — רק 25 אג' ללילה ✶ אחריות ל־3 שנים.

אם נחזור לרגע אל השופט האומלל — הוא הסיק את המסקנות ממקרה הביש ורשם בפנקסו הערה קצרה וחכמה:
אין קונים חתול בשק.

כבר במכירה!

PENTHOUSE

גיליון חודש פברואר 1982

✶ חוברת מיני חינם.

* Exclusive interview with the world's famous Madame... Claude !
and much, much more

הפצה בלעדית
סטימצקי

סועדון 5
לתרבות חדשה
רח' הס 5, תל־אביב
טל' 297263

יום שלישי 19.1.82
ערב שירים רוסיים בלדות, שירי צוענים, ליריקה
עם הזמרת:
אינה גוצולסקי
מגיש: יורם בקר

המועדון פתוח בימי שלישי משעה 8.30 בערב. התוכניות מתחילות בשעה 9.00 בערב.

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 772118

רובקס
מעודפי יבוא

למוסדות, מסעדות, ועדי עובדים וקבוצים.

קערות, מגשים וצלחות במחירים מיוחדים
אפשרות ייצור מגשים בהזמנות מיוחדות.

קבוץ גלויות 26 ת"א
טל: 822926, 830141

תן טרמפ לחייל

השווה מחירים-ובטח ב **הסנה**

לפני שאתה מבטח את רכבך, את רכושך,
את בני משפחתך - חשוב רגע.
מה אתה מחפש בחברת ביטוח טובה?
אתה מחפש גג אחד לכל ביטוחיך,
שירות מעולה, יציבות כלכלית והעיקר-
תעריפים סבירים. בדוק את כל אלה
ותיווכח שכדאי לך לבטח ב **הסנה**.
הסנה-ביטוח בטוח וכדאי.

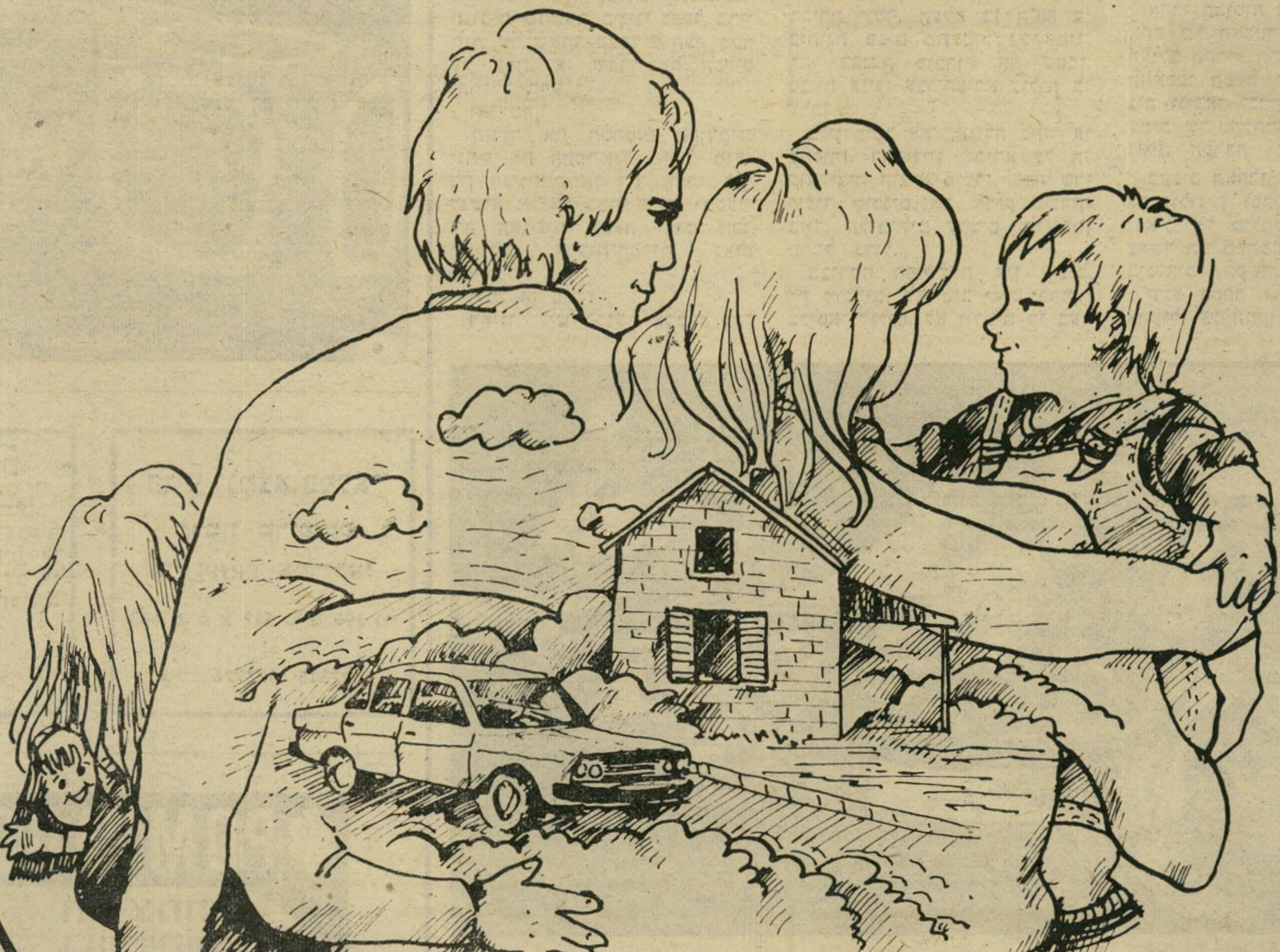

השווה מחירים ובטח ב **הסנה**

קבוצת
הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

בידרמן-חברה לביטוח בע"מ
דמלה-חברה לביטוח בע"מ
צור-חברה לביטוח בע"מ
רותם-חברה לביטוח בע"מ
שמיר-חברה לביטוח בע"מ
שמשון-חברה לביטוח בע"מ

מכתבים

(המשך מעמוד 14)

לטובה. בכל זאת, חצי ממשלת ישראל תומך בקיום החוק!

אתם מוכרחים להודות שזה הרבה יותר טוב מכלום.

אהובה פלדי, חולון

● ● ●

משחק מוסכם?

לתותח על קנקנו של מר בגין יתברר במהרה, כי לפניו „יונה בנוצות של נץ".

כאשר הבטיח לתושבי־הצפון שקט, כולם שיערו שישלח את צה"ל, אך הוא השיג זאת במו"מ. בהעליבו את שמידט אישית, איש לא ניחש כי ילחץ ידו בקאהיר.

בקיץ הכריז, שאם חביב לא יזיז את הטילים, יעשו זאת „ינוש ורפול," ובחורף בישר לו שליח ארצות־הברית, שלא הצליח. רגן, הרגיל לשחק גיבורי המערב ה־פרוע, הסכים, אולי, שגיבור ה־מיזרח הפרוע יציל את תדמיתו במילים.

חיכה ראש־ממשלתנו, עד שפרס ורבין יהיו בחו"ל, מכיוון שידע, כי אז המערך כעדר בלי רועה — קם כארי ממישכבו והציע את חוק־הגולן. הגברות כהן ואלמוז־לינו רקדו דבקה, והקהל מחא כפיים (אילו מנחם ידע, שגאולה תנשק אותו, לא היה מחלים כל־כך מהר; אבל זה לא היה כתוב בתסריט). אז החלו, כמתוכנן, תגובות שרשרת בינינו ובעל ברי־תנו, עד שאחד הצדדים הכה מכה על אמת, אז שברו את הכלים והתגלע קרע.

ואז מה?

הזוכר את הסרטים הקודמים, ינחש את ההפי־אנד: יו"ר מוע־דון הנשיאים או דוד אחר ילך לנשיא או אל בכיר אחר, ובסעו־דה החגיגית הבאה ינאם חבר ממשלת ארצות־הברית נאום מפייס.

ולמי זה טוב?

ראינו, שיש בכנסת ארבעה גב־רים, אחד אפילו במערך — וה־כוונה לא לאבא אבא, שהוא נץ בנוצות יונה.

שלום וינשטין, הרצליה

● ● ●

מכירת סוף העונה

בבורסה הפוליטית — מו־כרים בלבד.

בירושלים עונת החורף בעיצו־מה. אך בכנסת יש כבר מכירת סוף־העונה. ההתיישבות העובדת מוכרת את יוסי שריד. היונים מגרילים את רוזוליו וכצל'ה ב־יריד. את מניותיה במערך שולה הוציאה למכירה. למפ"ם אין ברי־רה אלא למכור את נפשה.

הרב דרוקמן כבר חודשיים ב־מכירת־חיסול. במיקוח הקשה עם בורג המר קיבל כבר תיסכול. בורג מתעקש: כאן לא תהיה מכירת יוסף. העלם בן ה־80 ב־כיתונת פסים מתעטף. נשי מיז־רחי בצנעה מוכרות את עצמן. מניות אנשי אבו־חצירא עולות ב־ערכן.

בגין מוכר את האגודה ביחד או במפורז. התעשיין שפירא על ה־קואליציה הוציא מיכרז. כמה שרי ליכוד מוכנים את אריק לשרוף בזול. הליברלים עושים מזייגרמן טרסק גדול.

בבורסה הפוליטית אין קונים, רק מוכרים. לא טוב שיש ברוקר בכיסא־גלגלים. לא יודעים מי בעד עצירת אינדקס הנסיגה בסיני. יש חששות כי סיפוח הרמה לא היה עסק כדאי. לא ברור אם מיזכר־ההבנה צמוד לדולר. ואיך בכלל נסתדר בלי היורד המוכשר.

המצב איננו ברור בקואליציה. ואיך הממשלה הפילה את האופו־זיציה. או שבאמת אנו כבר ערב בחירות. או שלרבין בממשלה יק־ציבו כמה כיסאות. או שעם יש־ראל יתעורר מן האפטיה. או ש־בוקר עבות ישקים בלי דמוקרא־טיה.

צבי מרום, רמת־השרון

ראש־ממשלה בגין
ברוקר בכיסא־גלגלים

● ● ●

קטסטרופה אסטרולוגית

נקעה נפשו של הקורא מן הנבואות על חורבן העולם.

אחרי תבוסות רבות, כאשר נבו־אתם של האסטרולוגים על חורבן העולם הקרוב התבדתה שוב ושוב, התאספו הפעם שלושה אסטרולו־גים וניבאו לנו חורבן העולם ב־עטיה של מילחמה גרעינית בשנת 1984, הקרבה ובאה.

בשנים האחרונות אצה הדרך ל־אסטרולוגים ובכל שנה הם מת־נבאים על מילחמה בשנה הבאה, כאשר הם מסתמכים על המצב ה־בינלאומי הקשה.

ידוע הספר 1984 של ג'ורג' אורוול, על התקופה שאחרי מיל־חמה גרעינית. נשאלת השאלה: מהיכן לקח אורוול את השנה הזאת דווקא? הוא הסתמך, כנראה, על השנה העברית התשמ"ד. שם זה מפחיד ומשכנע, אף שהמילה מו־פיעה כשאלה: התשמד?

היהדות אינה מכירה במושג זה של חורבן העולם, אף כי יש חו־גים דתיים התומכים בהלך־רוח זה של קץ וחורבן. מכל מקום, כדאי שכולנו נזכור כי אחרי תשמ"ד קיימת גם שנת התשמ"ח,

(המשך בעמוד 18)

גברות ארבלי־אלמוזלינו וכהן
ופתחו במחול הדבקה

לוחות פלסטיים

שוטף, מהמלאי, גליונות, פילמים במידות עוביים, צבעים ודוגמאות שונות, קשיחים או רכים (כולל כסף וזהב) עם או בלי דבק. וגם תחליף לזכוכית וכן פלטות רובקס.

רבי טרידינג
טל. 827315, 822926.

הגיע ונמצא במלאי

קרטון טריפלקס
אמריקאי TRIPLEX
663 מ"מ x 917 מ"מ 300 גר'
טל: 822926, 827315

מאיר שליט גרפיקה • פרסום • צילום

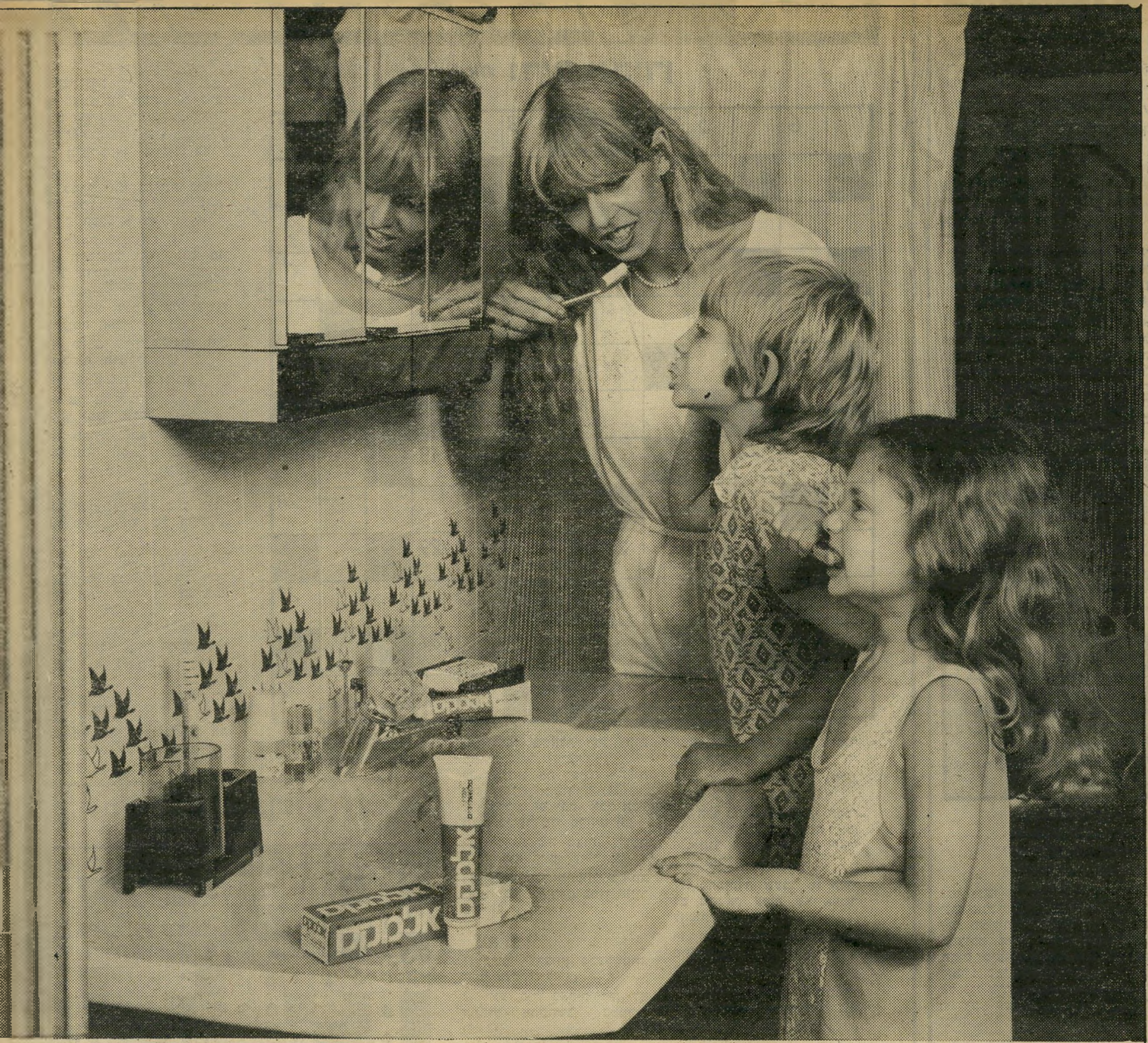

גם אבא ואמא התחילו לצחצח שיניים עם

אֶלְמֶקְס®

כשהיינו אצל רופא השיניים בפעם האחרונה,
הוא אמר: "אין יותר עששת, "אלמקס" פועלת"
אני, גילי, אמא ואבא מצחצחים שיניים
בוקר וערב עם "אלמקס"
ועתה אנחנו משפחה עם שיניים בריאות.

(גילי אמר שגם הטעם טוב)

"מאושר על ידי ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל"
"משחת השיניים "אלמקס" נמצאה פעילה במניעת עששת (רקבון שיניים) ואושרה ע"י ההסתדרות ילרפואת שיניים בישראל".

מיוצרת ע"י טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ. ירושלים, ברשיון מ- GABA/SWITZERLAND

מכתבים

(המשך מעמוד 16)
ונקווה כולנו כי נזכה לראותה ואף לחיות לאחריה.

שימעון אפרתי,
קרית מוצקין

● ● ●

משרתם של אילו אדונים

הקורא אינו מתלהב מ־עמידתו של סגן־ראש־הממשלה, דויד לוי, לימין החוק נגד מתפרעי ימית.

אנו לא נשכח לך, דויד לוי, וכל התרגילים לא יעזרו. אתה חושב שעל־ידי־כך שעכשיו אתה רוצה להפעיל את החוק בכל חומ־רתו נגד הפורעים האשכנזים ב־ימית, אנחנו נשכח איך הפעלת את המישטרה במכות ובמעצרים

שר לוי
עבודה שחורה

נגד אנשי השכונות, שרצו דירות ונגד אנשי האוהלים, שבנו התנח־לות סימלית כדי לעורר את נושא המצוקה הקשה בשטח השיכון, תחום טיפולך. אתה כאילו רוצה לומר: כמו שאז הייתי אני קשה אל בני עדתי, כך תהיו אתם, חברי השרים, קשוחים אל חבריכם ב־ימית.

אבל, דויד לוי, תראה את התוצ־אות ותסיק את המסקנות. אז היו כולם בעדך. עכשיו — רק חצי! אז עשית בשבילם את העבודה השחורה, כמו שאתה רגיל, אבל עכשיו, נגד אשכנזים, הם לא ילכו בכוח.

אהרון לוי, תל־אביב

● ● ●

מה קרה לו?

מדוע ראש הממשלה שו־תק?

עם כל הכבוד לחשיבותו של החוק לסיפוח הגולן, וגם לחשי־בותו של ביטול מיזכר־ההבנה ה־אסטרטגי עם ארצות־הברית, נד־מה לי שמאז קרו כמה דברים חשובים מאוד גם הם, כמו ההת־פרעויות בימית, למשל, התוכנית החדשה של שר החוץ הסעודי, וכן הלאה. והנה, אם בעניינים ה־ראשונים שמענו את קולו של ראש הממשלה ברמה, למרות שהיה חו־לה מאוד, התפתל מכאבים וכו׳, הנה פיתאום נאלמה לשונו.

קשה לצפות מראש־הממשלה שיעשה משהו, אבל לפחות ש־ידבר! מה קרה? דג אכל את לשונו?

צבי אלמליח, חיפה

תשבצופן 2315

מאת נדיב אבידן

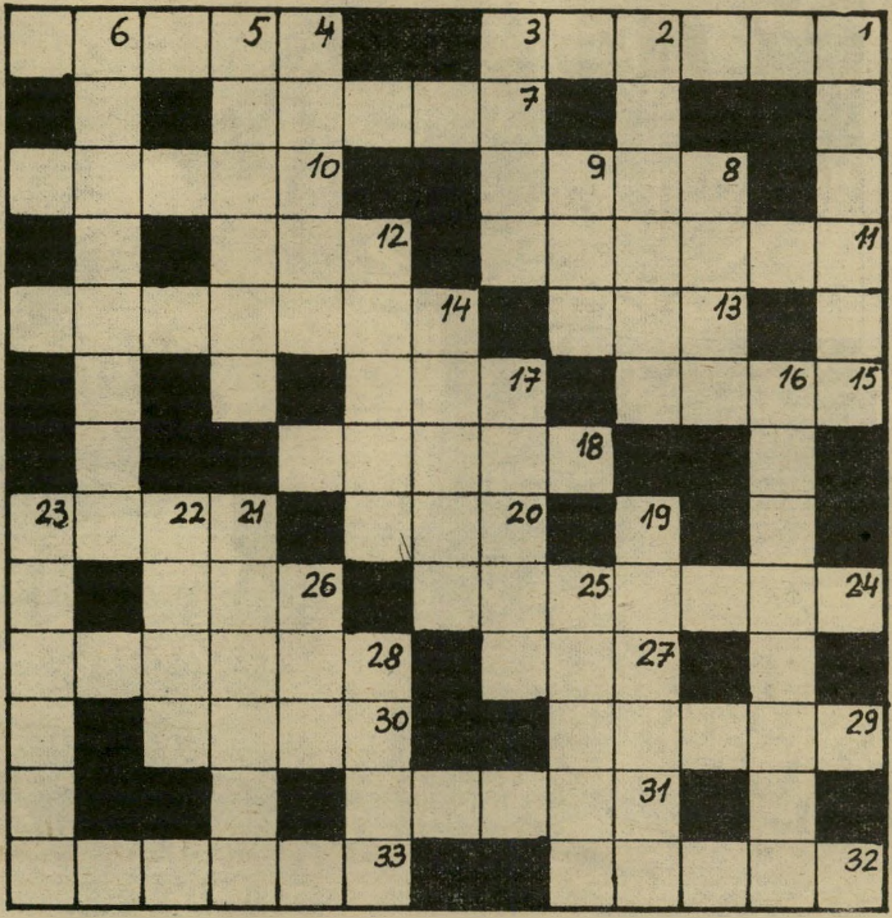

מאוזן:

1. כשהם על הסוס הם שופ־עים עדינות בגבול המער־בי (6)
4. הלכו כאן לאיבוד באויר (5)
7. לחבר שתי נקודות ביציר־תו של אגם זה חיוני לתע־שיית הסרטים (5)
8. מתכת בבקשה! (4)
10. האפיפיור בעור כבש מו־פיע כדמות עלובה במקצת (5)
11. הסלע השמיע קול פיצוץ בתקופת האביב (3, 3)
12. שומה עליך לעשות זאת בשביתת הדוורים (3)
13. שפוט את המאפיונר! (3)
14. אין מה לעשות, גם בצעי־רותך זמנך מוגבל (2, 5)
15. מתחיל לחנך את החיות מההתחלה (4)
17. אצל פלד זו שאלה של עיתוי (3)
18. הצרות האלו הפכו לה־יות פועל יוצא של התעשיה (5)
20. נפל קורבן לריקנות (3)
21. שלוש בנות ארבעים רוד־פות אחר אחד בן חמישים, והפרייר משלם (4)
24. מה מחירה של ההתפר־צות, כאשר סף הגרוי שלו נמוך? (4, 3)
26. מי שיושב במושב הזה הוא בדרך כלל קרוב לצלחת (3)
27. מי לקח מהחקלאות את פרי עמלה לאחר שבקע מה־ביצה? (3)
28. אתה מעונין להסתבך? לך לישון אצל פטר! (6)
29. לקח בשאלה של זהות בתהליך של חשיבה (5)
30. עכשיו את יכולה לתלות את תמונת המשוררת (4)
31. הרכיב זר יפה, אבל הש־תמש ביותר מדי פרחים (5)
32. למרות שזו מצווה להרים איתה היא תולך שולל (5)
33. ברל שלי מתפתל במיטה ואינו יכול להירדם במזג אוויר כזה (3, 3)

מאונך:

1. השור שהבחין בבעל חוה, תפס עצבים (3, 3)
2. פגע בול באריה וזה לא הפתיע בהתחשב בממדים (3, 3)
3. קצין נוכרי לא תמצא ב־מקום אחד (4)
4. עוד יום מנוחה לאזרחית (5)
5. איך הגעת למסקנה שיש פה עלים- להרכבה? (2, 2, 2)
6. „10 מאוזן" אינו נרתע מפ־ני צלילים מודרניים, כל ה־כבוד! (3, 5)
8. שמא עני בר־מזל יצליח לעצור אותו (4)
9. אומרים שאי־אפשר לסמוך עליו בישיבות חשאיות (3)
12. ההוא שבקושי נמלט, מאוד פופולרי בוינה (5)
14. הלו בת קטנה! מתי תהפ־כי סוף סוף להיות אישה? (5)
16. הגר אירגן תסבוכת לאו־מית ופרש (4, 4)
17. מהעובדה שעבר מן העו־לם בחשאי, עולה שאי־אפשר לאפות לחם (5)
19. הם לא מטילים ספק בש־מועה שזה טוב לבריאותם (3, 3)
21. זרקו לפח את תשלום ה־חובה של בעל התלתלים (מ) (6)
22. זה הכיוון הנכון להגדרה הזאת (4)
23. פתחו באש גבית בפי ה־טורפים, ופגעו ברקדן (6)
25. יש כאן מחלה שאפשר לקבל מחייטים (5)
26. חיסלו את הכל בטקס ה־כלולות (3)
28. המשורר מת מפגם ב־ראיה (4)

פתרון תשבצופן 2313

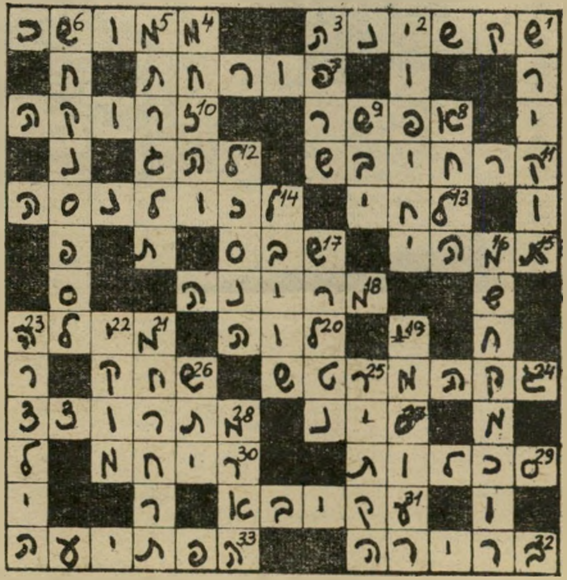

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור
קורסים ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שער בחשמל (אפילציה)
* סלון ומכון יופי
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול,
צביעה, פסים, טיפול פנים, איפור,
הוצאת שיער בשעווה
* הכנת כלות *
· מחירים עממיים · שרות מעולה ·
תל-אביב יודפת 4 ליד דיזנגוף 190 226066 229388
רמת-גן הרצל 86 מול בנין אואזים "סלון אוה"

...אין מה להוסיף!

מפעלי פפקו
מצפה רמון
תל-אביב
רח׳ החומה ומגדל 26

מרים בנימיני

מזל החודש: גדי

סטורן, ונוס ומרקורי מחלקים את בני המזל לשלוש קבוצות

כמו בשאר המזלות, כך גם במזל גדי, אי־אפשר לצפות שכל בני המזל יהיו בעלי אופי דומה. אלה שנולדו בתחילת המזל שונים מאלה שנולדו בסופו. בוודאי שקיימות תכונות משותפות לכולם. אך דווקא ההבדלים הם המעניינים יותר.

קיימות שלוש קבוצות שכל אחת מושפעת מכוכבים שונים. הקבוצה ה־ראשונה נשלטת על־ידי הכוכב סטורן. השניה על־ידי כוכב ונוס והשלישית על־ידי מרקורי. שתי הקבוצות נשלטות קודם כל על־ידי סטורן ורק האופי הוונוסיאלי והמרקוריאלי מורגש. בני הקבוצה ה־ראשונה נולדו בין ה־22 בדצמבר וה־31 בו.

גדיים אלה חיים על פי רוב בחוסר־מנוחה ובנסיון להבין את דרישותיהם מעצמם ומהחיים. כשאר בני־המזל גם הם שואפים לבסס קאריירה ולהגיע ל־מעמד מכובד, אך אינם מסתפקים בכך. הלימודים מעניינים אותם במיוחד — יותר מכל הם מעוניינים בלימודי הפי־לוסופיה, או לימודים הקשורים בדת.

למרות אהבתם ללימודים, הם חשים צורך עז להימצא בתנועה. לכן חלקם הגדול עוסק בספורט ואף מפגין הישגים ראויים לשמם. אחרים מוצאים את עצמם בנסיעות רבות, קצרות וארוכות. הם נמ־שכים למקומות לא מוכרים כשיצר הר־פתקנות סמוי דוחף אותם לחפש כאלה.

אז מתעוררת בעיה — פגישתם עם אנשים זרים. הם אינם חשים בנוח ומקיפים את עצמם בשיריון של זהירות וסגירות. הם אינם מאמינים שאפשר ליצור קשר בקלות. כל התקשרות הופכת רצינית. לפעמים עוברות שנים עד שהם לומדים להתייחס ביתר קלילות ופשטות לאנשים שעימם הם באים במגע.

לעתים הם חסרי־טקט ואומרים יותר ממה שהתכוונו מראש. בתוך תוכם אינם מתכוונים להעליב. הם הוגנים ובעלי ערכים ומוסר גבוה. לכן, כשנתקלים בדברים שאינם מוצאים חן בעיניהם, הם מעירים ואחר־כך נאלצים לשאת את כעסם של האחרים עליהם. בדרך־כלל אינם נישאים מוקדם, מכיוון שהחו־פש האישי חשוב להם והם פוחדים לאבדו.

לקבוצה השניה שייכים גדיים שנולדו בין ה־1 בינואר וה־10 בו.

גם הם מתמסרים לעבודה, ומוכנים למסור את עצמם ואת זמנם למען ה־קאריירה. הם בעלי כושר־תיכנון מעולה וראייה לטווח רחוק. הם רציניים ובעלי תודעה חזקה לסכנות, שהחיים עלולים לזמן לפניהם.

למרות התיאור הרציני של אופיים, אי־אפשר להתעלם ממשיכתם לאמנות ובעיקר למוסיקה. רבים מהם מבורכים בקול ערב, אחרים מפגינים יכולת לא מבוטלת בנגינה בכלי כלשהו, כשחוש הקצב המפותח הו־הוא המניע אותם. הם בעלי חוש לצדק ועניין רב בפולי־טיקה. רבים מבני קבוצה זו אף סוללים את דרכם הפוליטית באיטיות עקשנית ובהתמדה.

אחד הדברים המרגיזים באישיותם: חוסר־יכולתם לבטא את ריגשותיהם. מקוביהם מצפים וממתינים שאולי אי־פעם תימלט מפיהם בטעות איזו הערה על יחסם. הסיכוי לזכות ולשמוע דברים מסוג זה קלוש. יש להם דרכים שונות מהמקובל להוכיח שהם אכן אוהבים. מסירותם לבית, הצלחתם להחזיק רמת־חיים נאותה, ונכונותם לבוא לעזרה כשזקוקים להם. על אלה החיים עימם לדעת שזו בהחלט הוכחה לחיבה או האהבה שהם חשים.

בקבוצה השלישית נמצאים אלה ש־נולדו בין ה־11 בינואר וה־20 בו. גדיים אלה, כקודמיהם, חרוצים ומסורים ל־עבודתם. ומעניין שלמרות שאת אישיותם מאפיינת תכונה של ביקורתיות חזקה, להם יותר קל ליצור קשר עם אנשים. הם דורשים שלמות בכל דבר, ולהם אינטואיציה חזקה במיוחד, כושר הבחנה דק מן הדק ויכולת להכיר במהירות כל אדם חדש שעימו הם נפגשים. יחד עם יכולתם ליצור קשרים עם זולתם, בכל זאת הם נשארים מאופקים וסגורים. הם מתעניינים בשטחים רבים. המעשיות, המאפיינת אותם, דוחפת אותם אף ללמוד או לעסוק בתחומי התעניינותם. מעניין לציין שלמרות פתיחותם החיצונית הם העקשנים ביותר שניתן למצוא במזל גדי. הם דבקים בדעתם ואינם מוכנים לשנותה.

חוש־הומור: מציין אותם הומור ציני מעט ושקט. רק אלה המכירים אותם לפני ולפנים מסוגלים להבין את סוג ההומור המיוחד שלהם.

לסיכום: חייבים להזכיר שגם להם נטיות אמנותיות — הכתיבה היא השטח שבו קל להם ביותר להתבטא.

בעיות בעבודה עלולות להכניסכם למתח, הבוס יהיה תובעני ויציג אתכם באור שאינו לרוחכם. אי־הבנות וויכוחים ית־פתחו בגלל תחושת ה־הגבלה. ברגע זה אין אפשרות להתקדם ב־שטח המיקצועי, וזה דווקא בתקופה הפו־ריה ביותר, כשאתם מלאי רעיונות טובים לשיפור המצב. קשה לומר שבבית המצב נעים יותר. רצוי להזמין ידידים ואף ל־התארח אצל אחרים — כך יפוג המתח.

* * *

תוכניות לנסיעה מתעכבות ואולי אפילו מתבטלות. חשים מעט אכזבה ומתח שקשה להסבירו. במקום העבו־דה הדברים אינם מת־בצעים כפי שחלמתם. אי־הבנות, השמצות ו־רכילות גורמים לכם נזק רב. מבחינה כספית ה־מצב לא קל. אנא, אל תפצו את עצמכם בין־תר מדי מזון טעים ו־מתוק, נסו להתנחם ב־אהבה. בשטח זה קשה לקלקל לכם בתקופה זו. למרות שגם כאן אתם מועדים לפגיעות אפשר יהיה להתגבר.

* * *

מתיחות ועצבנות מאפיינים את התקופה. חרדות קשות גורמות לאיבוד שליטה על מצבים. גם מבחינה בריאותית עליכם לש־מור היטב. ידידים או קרובים בחוץ־לארץ גורמים לאכזבה או ל־דאגה. גם נסיעות לשם כדאי לדחות. אהבות חשאיות עשויות לע־זור בשינוי האווירה ה־קשה. במקום העבודה צפויות בכל זאת הצ־לחות, אך ברגע זה טוב לשמור עליהן בסוד ולא לשתף עתה אחרים בעניינים.

נסיעה שתיאלצו לבצע תכניס את בן־הזוג למתח ולחשש — רצוי לוותר מכיוון שבתקופה זו הייתם מעורבים ביותר מדי סיכסוכים מישפחתיים. ביקורת שנאמרת עלי־כם בעבודה גורמת ל־רוגז — יש להסביר היטב את עמדותיכם ה־צודקות. ילדים יגרמו שימחה וישפרו את מצב־הרוח. רעיונות מקוריים לשיפור המצב הכספי יצוצו בראשכם. ובכל זאת, יש להיזהר מביצוע תוכניות גדולות מדי.

* * *

רצון להחליף את מקום העבודה נתקל בקשיים — למרות התוכניות שנראו כ־בנות ביצוע — ברגע זה הכל מתעכב. גם מצב הבריאות וגם ה־צורך למלא את כל ה־התחייבויות המשעמ־מות בעבודה, אינם מאפשרים קלות־תנועה כפי שאתם אוהבים. תרצו למצוא פורקן ב־נהיגה מהירה או ב־הסתכנות אחרת — מומלץ להישמר. ביחסכם לבני־זוגכם אתם נמצאים על פרשת־דרכים מסוכנת.

* * *

ילדים או צעירים במישפחה עלולים לגרום לכם דאגות השבוע. תגובות של עצבנות, כעס וביקורת רק יקשו עליכם. עדיף לשתוק ו־לוותר הפעם על ההע־רות המוצדקות. הוצאה בלתי־צפויה עלולה לג־רום לדילדול התקציב, לכן כדאי להימנע מ־קניות גדולות שאינן הכרחיות. לתלמידים בני בתולה כדי להת־כונן היטב לבחינות — המזל לא יציל אתכם הפעם — רק לימוד החומר בצורה יסודית עשוי לעזור.

בתקופה זו טוב להישאר בבית ולבצע את כל הדברים שנדחו מפאת חוסר זמן. שם תחושו גם יותר מרץ ויכולת לבצע תו־כניות או רעיונות נס־תרים. יהיו תנאים מצויינים למימוש ה־חלומות. בני־זוג חמק־מקים יגיעו לביקורי פתע ויוסיפו ביטחון זמני. בעניינים כספיים כדאי להשגיח ולא ל־הסתכן בתוכניות ש־אינן בטוחות. בהתלבטויות שיש לכם התייעצו עם אדם שמבין בתחום הבעיה.

* * *

תוכניות שלא מתממשות מביאות לתיסכול. אבני־נגף בלתי־צפויות גורמות להרגשה שההתקדמות מכם ו־הלאה. רצוי להישאר ב־שיגרה הקבועה והש־קטה ולהימנע משינויים. גם מבחינה כספית כדאי להיזהר ולא להסתכן. למרות ההרגשה הבל־תי־נוחה שמלווה את ה־שבוע, לא כדאי לקלקל את מצב־הרוח — תוך זמן קצר תוכלו שוב לחזור ולשלוט במצב. מבחינה חברתית אתם עדיין רצויים. זה הזמן לבסס קשרים.

* * *

בעיות הקשורות למקום העבודה מצי־קות לכם כבר כשבועיים, ולפתע אתם חשים צורך לומר ל־ממונים את דעתכם עליהם. דיבורים מסוג זה עלולים להביא את־כם למצב בלתי־נעים. זה לא הזמן להעיר ו־להסתכסך. קרובי־מיש־פחה מוכנים לבוא ל־עזרתכם בתקופה זו. מתוך ידידות ושיחות אינטלקטואליות מת־פתח קשר רומנטי שיוסיף ביטחון והנאה. תוכניות חשובות לעתיד מוטב לא לגלות.

בעיות כספיות ממשיכות להציק ולהטריד — ברגע זה קשה למצוא רעיון שיעזור לכם לצאת מהקשיים. קרובי־מישפחה, שסיר־בו לעזור, ישנו דעתם ויציעו את עזרתם. מ־בחינה רומנטית המצב משונה — הפתעות מו־זרות קורות לכם. קש־רים ישנים מגיעים ל־מיפנה, והחלטות חשו־בות ביותר עומדות על הפרק. במקום העבודה חשים לחץ והרגשה של הגבלה מרגיזה, ואולי אף מעקב. לא לזלזל בחשיבותם.

* * *

אתם מרגישים את עצמכם רחוקים מ־מרכזים חברתיים, ולמעשה מעדיפים ל־התבודד, לנוח ולוותר על פעילות חברתית ב־תקופה זו. במקום ה־עבודה צפויים סיכסו־כים ביגלל העקשנות והמרדנות שלכם. קש־רים עם חוץ־לארץ מו־סיפים גם הם למתי־חות, מכיוון ששום דבר לא מתרחש לפי המתוכנן. לקראת סוף השבוע ישתפר מצב־הרוח. אולי לא תר־גישו כמו תמיד אך שיפור־מה יקל עליכם.

* * *

בתקופה זו רצוי להרבות במיפגשים חב־רתיים ולהיכנס לפעילות ציבורית. תוכניות לעתיד אפשר לתכנן ב־עזרת ידידים המוכנים לפעול לקידומכם. אי־הבנות בקשרים רומנ־טיים מסכנים את הסו־דיות שליוותה את אותם הקשרים. כדאי להימנע ממריבות ופגיעות בבן־הזוג, לנסות למלא את רצונותיו ולנהוג עד כמה שאפשר בטקט ו־דיפלומטיה. פגישות וראיונות ראשונים, ה־קשורים בעבודה חדשה, יש לדחות קמעה.

אני אוהב לבלות ויודע לבלות היטב. מסעדות, טיסות, מלונות. אני נכנס למקומות הכי יוקרתיים שם צריך לדעת גם איך לשלם והם כמובן מכבדים כרטיסי דיינרס.

יש לי חבר שאני לוקח אתי לכל מקום. זהו כרטיס הדיינרס קלוב שלי. ברגע שאני שולף אותו, אני מקבל יחס טוב, נותנים לי כבוד.

אולי זה חשוב, אבל מה שיותר חשוב הוא שכאיש עסקים, אני מסתובב הרבה בעולם. יש לי כרטיס „דיינרס" עסקי, אני נהנה היום וההוצאות העסקיות שלי משולמות על חשבון החברה, לא לפני החודש הבא, כאשר פעם בחודש אני מקבל דיווח מפורט.

פעם בחודש אני מקבל גם את העלון היוקרתי SIGNATURE-NEWSLETTER שבו יש מידע על תרבות הפנאי, בילוי ונסיעה בארץ ובעולם ובנוסף: מידע אודות מבצעים מיוחדים והנחות. בקיצור „תענוג לשלם בדיינרס".

לך יש כרטיס?

תענוג לשלם ב„דיינרס"

רימר יעקבסון טמיר

השקעתך הצמודה לדולר פטורה ממס הכנסה.

הפקדה חד-פעמית עד 500,000 ש'.
פטור ממס על רווחי ריבית והצמדה מתום 3 שנים.

"כח דולר-מדד"

אפשרות משיכה בתום 3 או 4½ שנים.
אופציה לבחירה בין הצמדה לדולר או למדד בתום 6 שנים.

"כח צמוד-דולר"

שעור ריבית קבוע למשך כל תקופת החיסכון (3 שנים).

הטבות מיוחדות לבעלי פת"ס בעת המעבר לתכניות אלו.

פרטים מלאים בסניפי בנק לאומי, בנק אגוד, בנק ערבי ישראלי ובנק עליה לאומי.

אנשים לשירות אנשים

בנק לאומי

חשבון עובר ושב

מאת שלמה פרנקל

אני קלאודיוס

אני קלאודיוס ואריוס אגיפטוס
תמיד אדם שלישי

אני, טיבריוס קלאודיוס דרוסוס מנתם נירון גרמניקוס קיסר, מלך במטרופולין הזה, אך איש רפובליקאי אני, ואת הרי־פובליקה אוהב. יושב אני עכשיו בחדר קטן אשר בהיכלי, ברחוב שבו שכנו אר־מונות השגרירים מן המיזרח עד אשר הכרזתי על ירושלים כפרובינציה שלי. בעוד דקות אחדות יכנס אלי רופאי, איש יקר מאוד, ויתן לי את השיקוי. באין־רואה שופך אני את השיקוי אל העציץ אשר מתחת לחלוני. בטוח אני שהם מבקשים להרעילני, והחיוך אשר לרופא אינו מטעה אותי. כבר שלושה צימחי קקטוס נהדרים יבשו ומתו מ־עוצמת השיקוי הזה, שהיה מיועד לי.

איני בוטח כמעט באיש. נער הייתי וגם זקנתי, ואנשים הרבה ביקשו את קירבתי, ולא פחות מזה ביקשו את דמי. כבר חולה אני מאוד, ויפה אני יודע שהם ממתינים למותי, האנשים הללו שמבקשים להרעילני. רק בני־מישפחתי שסביבי הם לי כחומה בצורה, ועוד אוכל למנות עם מקורבי את יועצי הנאמן.

אני טיבריוס קלאודיוס, אכתוב כאן את המתרחש היום בממלכתי למען ידעו הדורות הבאים, ודבר לא אסתיר.

יותר מכל האחרים אשר סביבי חושש אני ממצביא הליגיונות אריוס אגיפטוס, הקרוי כך על־שם הניצחונות המופלגים אשר נחל בארץ הנילוס. שוו לנגד עיני־כם את התמונה: יושב אני מולו, ליד שולחני, איש זקן, איש חולה, איש קטן־גוף וצולע. מולי ניצב גביע תה, שחושש אני ללגום ממנו מלוא פי, שמא יש בה שיקוי כלשהו, ובקצות שיני מכרסם אני פרורי עוגה יבשה. כזו שאין בה סוכר. והנה מולי, מן העבר ההוא של השולחן ניצב האיש הזה, אריוס אגיפ־טוס, איש גדול ושמן, כולו אומר ברי־אות וכוח, איש שזוף ונמהר, ואני יודע שבינו ובין כס הקיסר ניצבת רק מעט רוח החיים שעדיין היא באפי. לעולם איני נמצא עימו בחדר כשאנו לבדנו. מקפיד אני על־כך מאוד שתמיד יהיה אדם שלישי, אחד לפחות, ושלא יהיה אדם זה מאנשיו שלו.

חושש אני ממה שיקרה בממלכה ביום שבו יתפוס אגיפטוס את השילטון. יללות היתומים וצווחות האלמנות יישמ־עו בכל רחבי המטרופולין. המיזרח יט־בע בנהרות דם ומערב האימפריה יעלה באש. אך מה אוכל אני לעשות, איש קטן וזקן וחולה?

הנה בא העבד ומביא לי את השיקוי. ממתין אני שייצא, ובעודו בפתח אני מעמיד פני שותה. ואולי פני שוטה אני מעמיד, שכבר למדתי בשנות חיי הרבות שטוב השוטה החי מן החכם המת. אך יצא העבד, ואת השיקוי אשפוך לעציץ ואחזור לכתיבה.

לא פחות ממה שאני חושש מאגיפ־טוס, פוחד אני מפני הטריבון ליוויוס, ויותר מכל אני ירא מן המילחמה ה־צפוייה שביניהם. זה ליוויוס ששמי ני־שא על שפתיו בכל עת, ואפילו את סיגנון דברי ואורחם הוא מחקה, כמו הוא בא לומר לעם: אך ימות טיבריוס קלאודיוס, ואני על מקומו, ואתם אף בהבדל לא תחושו. כמוהו אדבר וכמוהו אנהג ועימכם איטיב כאשר הבטיח הוא.

ועוד מן העיטים הממתינים ליד מי־טת חוליי אוכל למנות את האיש ה־הוא, זרניקוס, איש נמוך־קומה ונמוך־רוח, כולו אומר מתינות ותמימות, אך מתחת למסיכה מסתתר אדם שידע את טעם הדם ואת ריחו, ובבוא היום שבו אחזיר ליופיטר את נשמתי ואשב לידו במושב־האלים, לא ימצא אגיפטוס יריב קל לפניו. וכבר יכול אני לראות לפני את תמונת המילחמה שבין הליגיונות של אריוס ובין שוטרי החרש של זרני־קוס, ואילו ליוויוס מצידו מקהיל את העם ומבטיחו לחם ושעשועים.

יגעים מאוד הם ענייני הממלכה היום. יד איש באחיו. הקונסולים משלחים לשון איש כלפי רעהו. בסינאט מהומה רודפת מהומה. בחצרי שלי גורמים לי מזכירי ויועצי מבוכה רבה. הנה רק עתה התעוררה שערוריה חדשה־ישנה. הלך אחד מן הסינאטורים ואמר שקונ־סול מן הקונסולים טמן ידו בקערה והוציא מלוא חופניים שוחד. ואילו ה־קונסול, בשעה שהוא מגן על שמו הטוב, משלח לשון נוראה בחבריו, ומבקש ממני שאדיח קונסול אחד מחבריו ואמנהו במקומו. ועוד זה נמשך, וכבר עומדת טאסינה, אחת הבתולות הווסטאליות, לפני הוד מעלתם הסינאטורים, ומשת־לחת על אחת ההצגות אשר בקולוסי־אום, שיותר מדי פריצות יש בה לפי דעת הוד־בתוליה. ואם בכך לא די, מנהל המישמר הפרטוריאני חקירה נגד סינאטור צעיר אחד שסבורים כי אשה אחת פיתתה אותו.

אך מזל הוא למטרופולין, וראוי היה שיום־יום נקריב זבח־מינחה לבכחוס, ש־נמצא עימנו זה האיש עקובוס דורוס, קונסול נכבד שכמותו. אלמלא הוא, טוען אני, לא היתה עולה עוד בת־שחוק על שיפתי איש בעיר הזאת. ראוי היה שיהית מכחול ציירים בידי כדי שאוכל לתאר כהלכה את האיש הזה, דורוס, למען הדורות הבאים. איש שמן הוא, כמנהג עשירי העיר הזאת, וכל־כולו או־מר יישוב הדעת, עצלות חרישית וזחי־חות הדעת. מתבונן עתה בו ודומה לך שזה עתה לגם לוג יין, ועדיין יכול אתה לראות את טיפות השומן על שפמו, אלה שרידי השור אשר אכל. והנה, כל הקיסרות כולה ממתינה לר־אות מה יעלה בסוף האיש הזה, אשר לפני חודשים אחדים אמר שלא רחוק היום, עד שיציג בפני הסינאט ואנשי האקדמיה את ההמצאה אשר המציא, ובכוחה להפוך מים לזהב ואור־ירח ל־אור־שמש.

אכן, בת־צחוק קלה עלתה עתה גם על שיפתותי. איש נהדר הוא דורוס, ולרגע אחד הסיח את דעתי מאגריפס, ליוויוס וזרניקוס הממתינים בחוץ. אי־נני יודע מה הם מבקשים היום, אך מניח אני להם להמתין קצת. עדיין קיסר אני כאן.

ועוד בת־שחוק עולה עכשיו על שפתי. חושבני אני שאולי בסופו של דבר לא יהיה אף לא אחד מן העיטים הללו יורשי, ועל כס הקיסר יעלה וישב אותו צאצא מטורף שלי, נירון, איש שאינו מעמיד פני שותה, כי אם שותה הוא, איש שאינו מעמיד פני שוטה, כי שוטה הוא. לו יחי נירון קיסר.

פירוש ראשי

כידוע, ביגלל כללי הפרוטוקול הנוק־שים בכנסת, קשה להתבטא שם בחופ־שיות. גם סגנית שר החינוך, הגברת תעסה־גלזר, לא אמרה בדיוק מה שרצתה בנושא התיאטרון העיברי, אך אפשר היה להבין בכל־זאת, ואני אתן כאן פירוש ראשי לדבריה.

כשמראים עירום על הבמה, רצתה הסגנית לומר, עם גבר מתנוסס וערוות אשה מתנודדת לה, זה יכול להביא למחשבות זימה גם בקהל. ואיך? פשוט מאוד. הגברים והנשים באולם, כשיחזרו הביתה, יפשפשו יפה וימצאו שגם להם יש אברים כאלה, וחס־וחלילה יעשו בהם שימוש. במקום כל זה, רצתה הסגנית לטעון, צריך ספורט! רק ספורט! אבל לא בסיגנון יווני־רומי כמובן — גברים מתגוששים — טפוי־טפוי — אלא בסיגנון יהודי ישראלי, עם תלבושות צנועות. טיולים בארץ, הקמת התנחלויות — ספורט צעיר בריא ורענן שמסלק מח־שבות זימה.

מן העיתונות

— אתה חמור!
— אתה חזיר!
— אתה כלב מצורע!
— אתה נבל שפל!
— אתה גנב קטן!
— אתה גנב גדול!
— אתה שפל, מכונס, זב ומצורע!
— אתה נבל ברשות התורה!

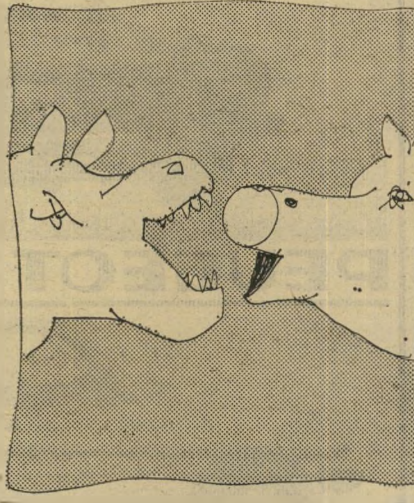

אתה חזיר ואתה כלב
שרים ליברלים

— אתה טובל ושרץ בידך!
— תשתוק כבר, שר ליברלי שכמותך!
— שר ליברלי אתה בעצמך!

איך בוחרים מבקר

מחד ברור שמבקר־המדינה לא יכול להיות איש פוליטי פעיל, מפני שברור שלא ירצה לירוק לתוך הבאר שממנה הוא שותה; אבל מאידך, לא היינו רוצים שיהיה איש בלתי־פוליטי לחלו־טין, שלא יודע מהחיים שלו ושלא מבין איפה הרגישויות מונחות. מכאן שמבקר־המדינה צריך להיות איש קצת פוליטי וקצת לא־פוליטי, כלומר, חצי־פוליטי.

גם ברור לגמרי שמבקר־המדינה לא צריך להיות איש צעיר מדי, כי לאנשים צעירים עדיין יש ג'וקים בראש, ותפקיד מבקר־המדינה מחייב אדם בלי ג'וקים; אך אסור מאידך שמבקר־המדינה יהיה ממש זקן נוטה־למות, לכן ברור שמב־קר־המדינה צריך להיות בעל ניסיון־חיים עשיר, אחד שמכיר את העולם הגדול.

אבל אלה באמת שיקולים מישניים. מה שחשוב באמת הוא שמבקר־המדינה לא יכול להיות איש דתי לגמרי מה־מפד"ל, כי הם קיבלו את נגידות בנק־ישראל, והוא גם לא יכול להיות איש חירות כי הם קיבלו את ראשות־הממ־שלה. הוא לא יכול להיות מהמערך כי הם קיבלו חזוק, והוא לא יכול להיות מהליברלים כי להם כבר לא מגיע כלום. אין צורך לומר מאגודת־ישראל, בגלל אופן הצבעתם על חוק־רמת־הגולן.

אבל גם כל זה לא העיקר, שכן גלוי וידוע שלא יתכן שהמבקר יהיה ג'ינג'י, ואסור בתכלית האיסור שיעשן סיגרים, וצריך שלא יגמגם ומה שהכי־החשוב שיהיה חביב לבריות.

ובכן, כששוקלים את כל הנימוקים הללו, ברור שמי שמתאים לתפקיד זה אריה גנגר.

חבל שמרידור כבר חטף אותו.

בחר את המתאימה לך

6 שנים אחריות נגד חלודה במכוניות נוסעים.

PEUGEOT 505 ש׳ 333,120 המחיר החל מ־*

PEUGEOT 504 ש׳ 292,960 המחיר החל מ־*

PEUGEOT 305 ש׳ 201,836 המחיר החל מ־*

PEUGEOT 104 ש׳ 151,515 המחיר החל מ־*

PEUGEOT 305 ש׳ 223,436 המחיר החל מ־*
סטיישן

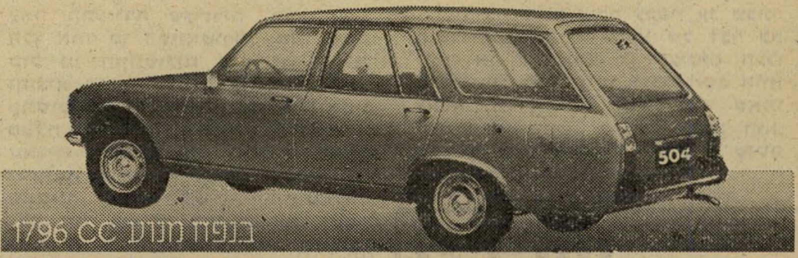

PEUGEOT 504 ש׳ 310,874 המחיר החל מ־*
סטיישן

* המחיר כולל מע״מ נכון ליום 10.1.82

ניתן להצמיד מחיר המכונית ליום ההזמנה
פרטים בסוכנויות פיג׳ו

הארי שבחבורה
PEUGEOT

המפיץ הבלעדי: דוד לובינסקי בע״מ, תל־אביב: רח׳ שונצינו 16, טל. 6־333214. **ירושלים:** רח׳ הס 3 טל. 228488. **סוכנויות ירושלים:** מוסך גסנר, איזור התעשיה טל. 2־523221. **חיפה:** אוריאל כהן, רח׳ אלנבי 51, טל. 3־531282. רכב הצפון בע״מ שדרות בן־גוריון (שד׳ הכרמל) 8 טל. 520461. **נצרת:** מישל וזוהיר סרוג׳י, מרכז התעשיה החדש, טל. 71339 – 56860. **חדרה:** קל־נע שיווק רכב בע״מ, הרברט סמואל 25, טל. 31689. **שכם:** עומר כליפא, רח׳ פייסל, טל. 7894. **רמאללה:** מכון ״אל מצרי״ אל בירה, איזור התעשיה, טל. 3657. **באר שבע:** מוסך אכספרס, איזור התעשיה, טל. 78292. **אשנב הנגב**, דרך חברון 3. טל. 33210. **אשקלון:** אלבי ושות׳ סוכנות לרכב פיג׳ו, איזור התעשיה, טל. 051־52757. **כפר סבא:** מוסך פוספלד, טל. 20161. **נתניה:** לוינקופף הרמן, רח׳ שוהם 4, טל. 37821; 35081.

ארצות־הברית: ג'ימי קארטר ועיסקי הנשק

עיסקות־נשק בינלאומיות משמשות, לעיתים קרובות, נושא אידיאלי לסרטי־מתח מרתקים. סוחרי־הנשק הפכו למיליארדרים, לנערי־זוהר בחוג הסילון הבינלאומי, למוקד להערצה ולחיקוי. בכלי־התיקשורת בעולם סוקרים, די בתכיפות, את מעללי סוחרי־הנשק הישראלים, הנחשבים להרפתקנים במיוחד, מפירי־חוק, נוקשים, אדישים לכל שיקול פוליטי או הומאניטרי.

לטייוואן דרך יוגוסלאביה. אלא שלא רק ישראל משחקת תפקיד מרכזי בעולם הדימדומים של סחר־הנשק. השבוע החליט התובע הכללי של ארצות־הברית

נשיא־לשעבר קארטר
עיסקת נשק קלאסית

להעמיד לדין פדראלי את סוחר־הנשק וראש שדולת (לובי) רשיונות היצוא לנשק, דיוויד פלמינג. הוא מואשם במעורבות ישירה בעיסקות־נשק בלתי־חוקיות, במירמה ובהפרת האמברגו על טייוואן, שהטיל הנשיא לשעבר ג'ימי קארטר. הסיפור מסתבך והולך, ומטיל צל כבד על קארטר עצמו. עיתונאים רבים, בתוך ארצות־הברית ובאירופה, מאשימים את קארטר בסיוע ביודעין לביצוע העיסקה, המסתכמת ב־300 מיליון דולר.

בעיסקות־הנשק הבלתי־חוקיות עם טייוואן מעורבים אנשי־עסקים מארצות־הברית, בריטניה וספרד, וכן ממשלת תאיילנד ו... יוגוסלאביה. תחילת הפרשה ביוזמתו של יועץ־נשיא טייוואן, ווי סונג, שביקש את תיווכו של יצרן הנשק הדרום־אפריקאי, דירק סטופברג, ברכישה גדולה של טנקים, חרף האמברגו האמריקאי.

סטופברג אינו רק נשיא מפעל הנשק ביוהנסבורג, פייראדמס אינטרנשיונאל, אלא גם קצין בכיר במישטרה החשאית הדרום־אפריקאית. הוא הסביר לסונג שהטנקים מיוצרים בארצות־הברית, במפעלי חברת קרייזלר. אין כל אפשרות לייצא נשק, בניגוד לאמברגו שהטיל הנשיא קארטר. עם זאת הוא הבטיח לעזור, טס לשותפו האנגלי, מייקל אספין, מנהל חברת דלטה אינג'ינירס בנוריץ'. השניים, המוכרים היטב לסוחרי־הנשק בישראל, החליטו לפנות לפלמינג, שהוא „כל־יכול בוושינגטון".

ואמנם, פלמינג לא התקשה למצוא פיתרון מבריק. ארצות־הברית עומדת לשווק ליוגוסלאביה מישלוח חדש של טנקים מטיפוס M60. היוגוסלאבים ישמחו להיפטר מהטנקים הישנים שלהם, ואלה יועברו לטייוואן!

למרבה האירוניה, סוחר הנשק היחיד המקיים קשרים טובים עם יוגוסלאביה הוא דווקא ותיק הס"ס, ארנסט גלאט, החי כיום בזלצבורג, אוסטריה. גלאט, פלמינג, סטופברג ואספין נפגשו בטירה ההררית של הנאצי־לשעבר, ושיכנעו את מנהל מיפעלי קרייזלר בספרד, ראפאל אורטגה, להרכיב מחדש את התותחים שפורקו מהטנקים היוגוסלאביים. לדברי סטופברג הבהיר להם פלמינג שקארטר מסכים לעיסקה, בתנאי שהמוכרים ימצאו רוכשים־כביכול מארץ אחרת, שעליה לא מוטל אמברגו אמריקאי. כאן המלאכה היתה קלה. פאי באנכאריט, איש עסקים עשיר ויועץ מיוחד לממשלת תאיילנד, השיג אישור מבנגקוק שהטנקים נועדו לצבא התאיי. הוא התפאר לפני עיתונאים אירופיים שכל השקעתו בהשגת המיסמך היתה שיחה טלפונית בת עשר דקות. הרווח שלו, נטו, היה 15 מיליון דולר!

ברית הארצות המוחרמות. הטנקים הגיעו ליעדם בטייוואן, וכל המעורבים בעיסקה שילשלו לכיסם עמלות שהגיעו לעשרות מיליוני דולר. רק דייוויד פלמינג היה חסר־מזל. הוא ניסה לרמות את שותפו בעסקים, בארי האווארד. השותף הלשין עליו במישטרה, וחוקרי המכס פרצו למישרדו, החרימו את מיסמכיו, וגרמו להעמדתו לדין.

שאר המעורבים בפרשה, סטופברג, אספין והנאצי גלאט אינם טורחים כלל להכחיש את חלקם בעיסקה. סטופברג מרבה לדבר יותר מכולם, ורומז בגלוי שארצו שותפה בקשרים רבים מסוג זה, מעין „ברית הארצות המוחרמות".

הסיירת הירוקה של טרודו
ג'נוסייד ליברלי

פרשה זו, המדווחת כאן באורח בלעדי ולראשונה בישראל, שופכת אור מעניין לא רק על חלקו האפשרי של ג'ימי קארטר בשבירת האמברגו שלו עצמו, אלא גם על המכניזם של עיסקות מסוג זה. אין צורך בהרבה דמיון כדי להסיק ממידע זה לא מעט על דרך פעולתם של סוחרי־הנשק גם בישראל.

קנדה: הבדואים של טרודו

השינויים החוקתיים בקנדה, שנועדו לנתק את שארית התלות בבריטניה, לא שימחו במיוחד את האינדיאנים המקומיים. נציגות מכובדת של השבטים השונים, בעיקר בקולומביה הבריטית, פנו לבית המישפט בלונדון בתביעה לעכב את ההליכים החוקתיים, עד שיובטחו זכויות האינדיאנים.

אין כיום ספק שקנדה, המונהגת על־ידי ראש־ממשלה ליברלי, פייר טרודו, רודפת את האינדיאנים בצורה שלא היתה מביישת את הסיירת הירוקה. האינדיאנים נדחקו למעין שמורות־מחייה מיוחדות, סובלים שם מחרפת־רעב, משיעור־תמותה גבוה, מאבטלה כמעט מוחלטת וממקרים רבים של שיכרות כרונית.

עד להשמדה. הטריבונל על־שם הפילוסוף המנוח ברטראנד ראסל קבע השנה, במושב מיוחד ברוטרדאם, שממשלת קנדה מבצעת מדיניות של ג'נוסייד כלפי האינדיאנים, ומחקה את השיטות המופעלות בצ'ילה הפאשיסטית כלפי אוכלוסיה דומה. היזמים הקנדיים משמידים את היערות לצורכי תעשיית־עץ, ומשאירים את „הילידים" ללא כל אמצעי־מחייה. המישטרה הקנדית, בעיקר בקולומביה הבריטית, מונעת מהאינדיאנים לצאת מהאיזור שהוקצה להם. השוטרים אף פושטים על השמורה עצמה, אוסרים על האינדיאנים לדוג, ומחרימים את שללם.

אחד ממנהיגי האינדיאנים, ריי האנס, שביקר השבוע בלונדון, דיווח על שיעור גבוה ביותר של התאבדויות בקרב בני־עמו. „קשה מאוד לגייס את דעת־הקהל העולמית להילחם בממשלת קנדה. לטרודו יש שם מצויין בעולם," אומר האנס, „ואת המחיר משלמים האינדיאנים של קנדה, שסופם להיכחד כליל."

יוון: ביטול ההכרה בישראל?

ראש־ממשלתה החדש של יוון, אנדריאס פאפנדריאו, פירסם השבוע את פרטי מדיניותו בענייני פנים וחוץ. התוכנית מהווה שילוב מעניין של פטריוטיזם יווני, אנטי־תורכי, מעבר זהיר לכיוון נייטראליזם, פירוז יוון מנשק גרעיני, אבל גם פרגמטיזם והדרגתיות בכל הנוגע בניתוק מנאט"ו.

הסעיף על נאט"ו הוא מרתק. פאפנדריאו מוקיע את שני האירגונים העל־לאומיים, נאט"ו וברית־וארשה, מגנה את חלקה של נאט"ו בכינון ובקיום מישטר הקולונלים ביוון, ואת מחדליה בפרשת הפלישה התורכית לחלק ניכר מאדמת האי קפריסין. נאט"ו מותקפת בעיקר מטעמים פטריוטיים. הברית הצפון־אטלנטית תומכת בתורכיה, מספק לה נשק ולגיטימציה ומסרבת להבטיח את גבולותיה של יוון מפני פלישה תורכית. עם זאת, אין פאפנדריאו מכריז על פרישה מנאט"ו.

בניגוד לעמיתיו מהעבר המיזרחי של הים התיכון, הוא אינו חסיד גדול של הכרזות. יוון תארוג רשת סבוכה ומגוונת של קשרים בינלאומיים, בעיקר עם ארצות הבלקן, תנסה ליצור קשר מיוחד, אידיאולוגי ופוליטי, עם נשיא צרפת, פרנסואה מיטראן. היא תדרוש, שוב בהדרגה, את סילוקם של כל הבסיסים האמריקאיים מיוון. יוון רואה את עצמה כמדינה השוחרת שלום וקשר עם כל הגושים, ורואה בדטאנט יעד בינלאומי חשוב, התואם את האינטרסים והאידיאלים של העם היווני.

אפילו בגבולות 1967. פאפנדריאו ממעט לנקוב בשמות של ארצות ועמים, אבל מייחד סעיף מיוחד לעולם הערבי בכלל, ולפלסטינים בפרט: „יוון תשקוד על קיום יחסים מועדפים עם כל העולם הערבי. אנו

ראש־ממשלה אנדריאס פאפנדריאו
יחסים מועדפים עם העולם הערבי

תומכים בכל תוקף במאבקם של הפלסטינים להגדרה עצמית, לשילטון במולדתם, ולהחזרת כל הפליטים."

שמה של ישראל אינו מוזכר. פרשנים ידידותיים לישראל באירופה הביעו את החשש שפאפנדריאו עומד לפתוח בתהליך, הנעזר רבות על־ידי מדיניותו של מנחם בגין, של הסרת הלגיטימציה ממדינת ישראל. עולם קטן יצר קשר עם שגרירות יוון בלונדון, ונענה שלא חל כל שינוי במדיניותה של אתונה כלפי ישראל בפרט, וכלפי הסיכסוך במיזרח־התיכון בכלל. אבל הסימנים אינם מבשרים טובה. קיים חשש שהצהרה יוונית רשמית על ביטול ההכרה בישראל, אפילו בגבולות 1967, תהווה תקדים שיאפשר לגוש המיזרחי ללכת בעיקבותיו. זהו חלק מההחמרה הכללית במצבה הבינלאומי של ישראל, כשרוב הציבור הישראלי, העסוק אך ורק בפרשת היחסים עם ארצות־הברית, מתעלם ממנו.

הוואסאלים של ארצות־הברית

כתב טלוויזיה בריטי דיווח השבוע ל„עולם קטן" על שיחה אישית שקיים לאחרונה עם שר־החוץ הבריטי, הלורד קארינגטון. שר־החוץ היה רגוע ונינוח, אחרי ששתה כמה כוסות ויסקי במסיבת חג־המולד הקטנה:

„קראתי שראש־ממשלת ישראל, מנחם בגין, שאל את שגריר ארצות־הברית באירוניה כביכול: ,האם אנחנו הוואסאלים שלכם?' אומרים שסמואל לואיס עמד שם כגולם ושתק. אני חושב שהוא היה יכול להשיב לבגין תשובה נכונה, מלאה ומדוייקת, ולהשתמש במילה אחת בלבד. לואיס היה צריך לומר: ,כן'."

חדש ב דחף חדש לבעלי עסקים חדש ב דחף חדש לבעלי עסקים חדש ב דחף

דחף כל פרסום בו סניפים

לבעלי עסקים

לפעמים גם אתה צריך פרסום.

לפרסם מוצר חדש, להזכיר מוצר ותיק, להודיע על מלאי, לבשר על מכירת סוף עונה, לעודד מבצע מכירות, להכריז על שעות פתיחה, לבשר על יציאה לחופשה. צריך פרסום.

תמיד דחף

אם פרסום אז שיהיה מקצועי, יעיל. שיהיה פרסום נכון, מוכר. פרסום שמותאם לך, ליכולתך ולאפשרויותיך. הפרס״ם שאתה צריך רק חברה גדולה, מקצועית ואמינה יכולה להעניק לך, עם הרבה יחס אישי. ב דחף כל פרסום בו תמצא את כל שרותי הפרסום שאתה צריך — קרוב אליך, מתאים לצרכיך ומקדם את מכירותיך.

דחף לעסקים

לרשת סניפי דחף כל פרסום בו אנשי פרסום מקצועיים, מומחים בניהול תקציבי פרסום כמו שלך — תקציבאים, רעיונאים, גרפיקאים, אנשי תכנון ואנשי שיווק. כל הידע שלהם **עומד לרשותך** לתכנון הפרסום שלך. תקבל פרסום נכון, יעיל **שמביא רווחים.**

דחף סניפים ★ מבצע ★

תכנון הפרסום עכשיו במחיר של כסוי ההוצאות בלבד!

תוכנית פרסום לקידום מכירות שתותאם במיוחד עבורך ע״י צוות אנשי מקצוע מכל תחומי הפרסום והשיווק*.

מודעות מסחריות

יש לך מה למכור? בכל סניפי **דחף כל פרסום בו** יכינו עבורך מודעות מכל הסוגים, בכל הגדלים, בכל הצבעים, לכל העתונים — במחירי העתונים. **לשרותך:** גרפיקאים ורעיונאים מוכשרים מומחים בעיצוב וכיתוב מודעות.

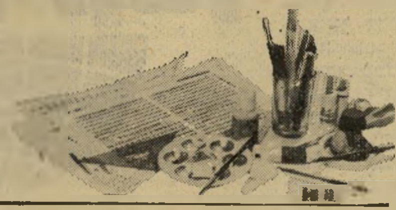

דחף סניפים ★ מבצע ★

מבצע היכרות! עיצוב גרפי, ניסוח ועמוד... על חשבוננו למודעה הראשונה שלך ועוד **100** העתקים של המודעה לחלוקה בתיבות הדואר*

כתבות פרסומיות

פרסומת בסגנון עתונאי בליווי **כתבות וצילומים. סגנון פרסום המשלב פרסומת ואינפורמציה.** בכל סניפי **דחף כל פרסום בו** הפקה מלאה של כתבות פרסומיות — כולל תיאום עם עתונאים וצלמים, ארגון ופיקוח.

דחף סניפים ★ מבצע ★

הצילומים לכתבות פרסומיות — על חשבוננו.

רדיו חזק ופרסום על מסך הכסף

ב דחף כל פרסום בו בכל הסניפים/ תשדירי פרסומת וג׳ינגלים סוחפים/ כתיבה והלחנה/ הזמנת זמני שידור/ פינת המודעה הקטנה/. פרסום רדיו חזק וברור/. **תסריטאי ובמאי לשרותך, להפקת סרטוני פרסומת**

דחף סניפים ★ מבצע ★

קח לך תשדיר קח לך תסריט.

לפרסום ברדיו או בקולנוע, אם זה מתאים לך ונכון לעשות, נכין לך — **על חשבוננו** — מילים לפזמונת (ג׳ינגל) או תסריט*

מודעות דרושים

לכל העתונים במחירי העתונים, עם מסגרת מושכת עין. נסות ענייני, קולע ועימוד חסכוני.

דחף סניפים ★ מבצע ★

מודעות המסגרת שלנו למודעות הדרושים שלך ללא תשלום.

שרות מיוחד **למושבים וקיבוצים** — העברת מודעות דרושים באמצעות טל. 03-611001

דחף כל פרסום בו סניפים

שלטים

הפקה מלאה, כולל עיצוב וביצוע, של שלטים: שלטים מוארים וצבעוניים לעסקים ולחנויות. שלטים לאוטובוסים — שלטי פנים ושלטי חוץ. שלטים מוארים בקרנות הרחוב.

דחף סניפים ★ מבצע ★

שלטים מוארים וצבעוניים לעסקים ולחנויות במחיר הנמוך **ב-10%** ממחיר השוק, כולל תעודת אחריות לשנה. **עיצוב גרפי על חשבוננו***

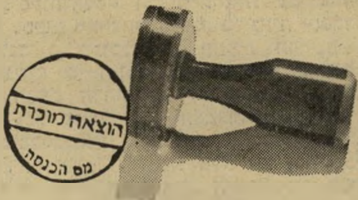

הפרסום הוצאה מוכרת.

הוצאות לצרכי פרסום ותעמולה מוכרות ע״י רשויות המס. בכל זאת כדאי לחשוב וצריך לחסוך. ב דחף כל פרסום בו — רשת ארצית של חברת הפרסום הגדולה בישראל — תמצא שכל שרותי הפרסום שאתה צריך משתלמים יותר.

מדורי ברכות

פתחת עסק חדש, התמנית לתפקיד בכיר ידידך הטוב הרחיב את המפעל. בכל סניפי **דחף כל פרסום בו** יארגנו עבורך מדורי ברכות לכל העתונים — כולל איסוף המודעות, ניהול המדור ותיאום עם העתון.

דחף סניפים ★ מבצע ★

ארגון מדור הברכות על חשבוננו.

תוכנית פרסום וקידום מכירות המותאמת במיוחד עבורך.

50 סניפים

ב **דחף** תקבל בדיוק את הפרסום שאתה צריך — **נכון, מקצועי.**

50 סניפים

סניף **דחף** **כל פרסום בו** החדש והמרווח **ברחוב אלנבי 123,** תל-אביב.

50 סניפים

לפעמים אתה צריך פרסום. תמיד דחף

מרכז — בית־דחף בסמטת בית השואבה 8, טל. 611001, 622547 **סניפים ראשיים: תל-אביב: אלנבי 123** (ככר המושבות) טל. 611806. **דיזנגוף 118** (מול כסית) טל. 239952. **בן יהודה 9** (ע״י מוגרבי) טל. 656120. **חיפה:** הרצל 11, טל. 04-645333/4. **ירושלים:** יפו 43, (ככר ציון) טל. 02-226335. **ועוד 50 סניפים בכל הארץ.**

אנשים בעולם

רודולף נורייב: תחת לרחף ברגליו באוויר

מעדיף הרקדן הידוע לרחף באצבעותיו על כינור

זהו מראה לא שיגרתי של **רודולף נורייב**: לא קופץ, לא מרחף, ואף לא מבצע קפיצה וירטואוזית. הוא מרוכז בכלי הנגינה כששתי רגליו עומדות היטב על הארץ. נורייב מנגן בכינור. אכן, אם תרצו אין זו אגדה.

הקולנוע מסוגל לדובב אפילו אילמים, ולמען הקולנוע מסוגל נורייב לעשות הכל, אפילו ללמוד לנגן בכינור. בעבר כבר ניסה את כוחו בקולנוע והעולם לא עצר את נשימתו. בהחלט לא.

זה היה בסרט ואלנטינו של **קן ראסל**, סיפור חייו של כוכב הראינוע שהפך למיתוס. הסרט היה כישלון מוחץ, אבל נורייב הצליח לעשות מהומות כה גדולות עד שלא הזדקקו להרבה יחסי ציבור עם הפצתו. כולם כבר דיברו על מצבי־הרוח הקיצוניים והתקפי הזעם הפתאומיים שלו, ובעיקר על סטירות הלחי שהחליפו הוא והשחקנית שנועדה להיות אשתו בסרט, **מישל פיליפס**.

אבל העיקר הוא שהקהל לא שכח אותו. היום, ארבע שנים אחרי ואלנטינו יוצא נורייב למסע הרפתקות קולנועי חדש. הפעם, יהיה זה בסרט בשם חשוף של התסריטאי והבימאי **ג'יימס טובאק**. (אצבעות)

נורייב מגלם כנר המתכנן להוציא לפועל נקמה מישפחתית איומה, אבל תוך כדי המעשה הוא נתקל ב**נאסטסיה קינסקי** והיא נדיבה כלפיו כל־כך, עד שהוא שוכח את כל מזימותיו האפלות. לצדו של נורייב מופיע השחקן החביב של טובאק **הארווי קייטל**, שגם הוא גילם מוסיקאי (פסנתרן) בסרטו הקודם של טובאק, וגם הוא יצא לנקום את מות אביו.

מעניין יהיה לעיין בקורות חייו של טובאק כדי לדעת מה היה יחסו למוסיקה ולאביו בנעוריו שלו.

ראקל וולש: לחיי תריסר המיליונים

האמריקאים גילו שיש להם כוכבת חדשה בבית. זוהי היפהפיה שבצילום, ומי שמזהה בה את פצצת המין **ראקל וולש** אינו טועה. אכן, זאת היא. הגבר הלוגם יחד עימה שמפנייה מכוסות קריסטל אינו אלא בעלה החוקי, **אנדרה וינפלד**.

הסיבה לחגיגה כפולה ומשולשת: יום הולדתה ה־39 של ראקל, הצלחתה המדהימה על הבימה — היא החליפה את **לורן בקול** במשך 15 יום בצגה אשת השנה — אחד הלהיטים הגדולים של ברודווי — ואחרון חביב: עיתון הרכילות נשיונל אסקוואייר עומד לפצות את הזוג ב־12 מיליוני דולר, אחרי שפירסם שהשניים עומדים להתגרש.

ובכן, לכל המתעניינים מודיעה ראקל: במציאות מאוד טוב לנו ביחד. ומי שאינו סבור כך, ייאלץ גם לשלם על הוצאת דיבה.

ריצ'רד תומאס: מאחד יוצאים ארבעה

זוכרים את הנער של מישפחת וולטון בטלוויזיה? ובכלל — הבחור המחזיק בשלושה תינוקות מחזיק בתפקידי טלוויזיה רבים, שכמותם רואים גם המציצים בטלוויזיה הירדנית.

זהו **ריצ'ארד תומאס**, המופיע בהצלחה גם במחזה החמישה ביולי המוצג בברודווי. אלא שתומאס עושה הכל ברבים ושהחליטו הוא ורעייתו **אלמה** להביא אחות קטנה לבנם בן החמש, **ריצ'רד פרנציסקו**, הוכפלה המישאלה פי שלושה: **בארברה, גווינית ופילאר**.

לבני הכותנה המעולים

סְבִּיצָ'אִיש

לא הגדולים ביותר-אבל הטובים ביותר

האופנוע החדש
של גארלי
מודל 1982

GARELLI

SPORT SUPER

- 4 בולמי זעזועים HEAVY DUTY
- גלגלי אלומיניום
- בלמי דיסק קדמיים
- מר סבובי מנוע
- סבל אחורי
- שני נוסעים

50% במזומן
והאופנוע שלך!
היתרה כעבור חודש ללא ריבית

המחיר רק
27000 ש' כולל מע"מ
המחירים נכונים ליום הפרסום

יבואן בלעדי ומוסך מרכזי: בואו לראות את גארלי אצל אחד הסוכנים המורשים

מרכז רכב וציוד בע"מ
אזור התעשיה, ק. ביאליק, ת.ד. 7175, חיפה, 31071 טל. 731291

יוצאים ל-
THE VILLAGE

גריל
כמו בימים הטובים!

„הוילאג'" · בית הגריל · טל' 475550
תחנת הדלק פז, ליד הכפר הירוק.

וִידֵיאוֹסְרָט
הסרטת ארועים בוידיאו!
צילום חתונות, בר מצווה וארועים מיוחדים
רח' רוזנבאום 5, ת"א, טל. 296662
רח' ירושלים 13 חיפה טל. 662757

תרבותיים/ת
פנויים/ת
ואקדמאים/ת
נפגשים להכרויות
ב„בר־ברים" המחודש
בן־אביגדור 28, ת"א
מה־22.1.82

לסרט ישראלי חדש
דרושים שחקנים גברים
גילאי 30—25, 50—40, הופעה נאה,
רצוי בעלי נסיון

לפנות ל„תום־לי הפקות סרטים"
טלפונים 03-291877, 03-282678

מרתף "ליריק"
דיזנגוף 190, ת־א
- ספרים
- תקליטים
- ציורים

פתוח יום יום (כולל מוצ"ש)
עד 11.00 בלילה

אנשים בעולם

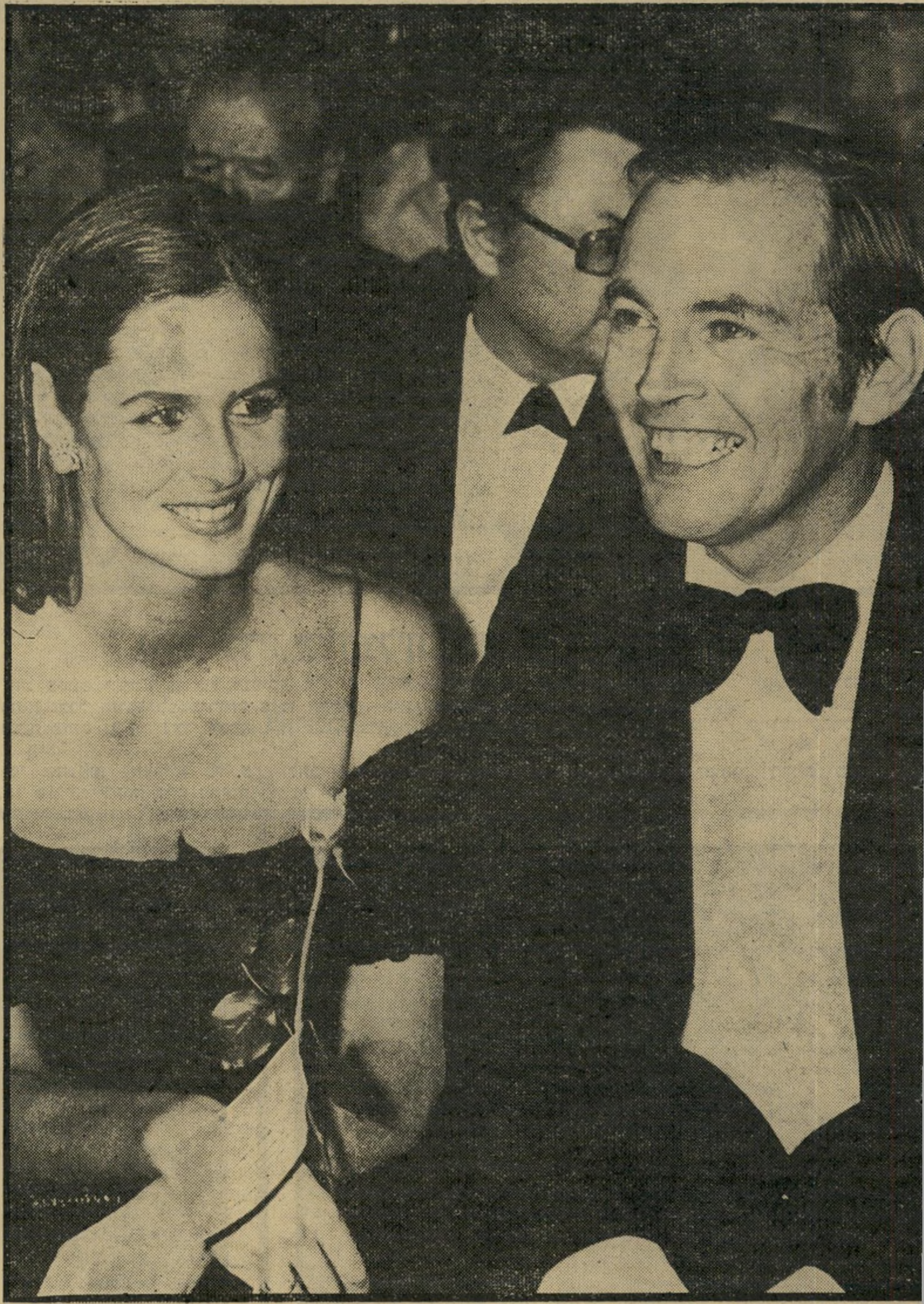

בארברה וכריסטיאן בארנארד: בלי לב

הזוג שבתמונה היה פעם השילוב האידיאלי של חוכמה חן ויופי: הוא היה משתיל הלבבות הראשון בעולם, רב־כירורג **כריסטיאן בארנארד**, הגבר המפורסם ביותר בכל רום־אפריקה. היא היתה אחת הנשים היפות ביותר בדרום היבשת. הם נישאו ביוהנסבורג בסוף חורף 1970. היא היתה בת 18, הוא — בן 48. שלושים השנים שהפרידו ביניהם לא מנעו את פריחתו של רומן־אהבה זוהר. אלא שכמו כל רומן, גם לזה יש סוף. כריסטיאן **ובאר־ברה** מתגרשים.

פגישתם הראשונה היתה באי קאפרי. היא היתה בתו היחידה של מיליונר מפרטוריה שבאה לבלות באי יחד עם כל האנשים היפים. הוא ניחן בכל הנתונים הדרושים לנסיך חלומות: בן הכומר, בעל מראה חיצוני של כוכב קולנוע, היה מאז 1967 מנתח הלב המפורסם ביותר בעולם.

החיים המשותפים לא יכלו להיות קלים לבאר־ברה. שמו של בעלה, שידידיו טענו כי הוא מנתח תחילה ונער־שעשועים בשעות הפנאי, ואילו שונאיו טענו את ההיפך, נקשר עם נשים מפורסמות כמו **ג'ינה לולובריג'ידה, סופיה לורן, רוזאנה סקיאפינו**, ורבות אחרות.

בארברה הימרה על נעוריה ועל אופיה והאמינה שתוכל לרפא אותו מן המשיכה הנצחית שלו לנשים אחרות. אך היא טעתה כנראה. בארנארד הוא היום בשנות השישים, ושמו מופיע עדיין בטורי הרכילות. הוא אינו מאשר את השמועות אבל גם אינו מכחיש אותן.

יש האומרים שהקרע הראשון נפער עקב תמונה שבה נראה המנתח מתעמל במרץ רב בחברת צעירה אלמונית, על רחבת הריקודים של דיסקוטק סטודיו 54 בניו־יורק. „כשאת רואה את הגבר שאהבת מוקף יפהפיות קשה לך להיות מרוצה. אני אשה נורמלית ואני מקנאה, וזה לא גורם לי לשום עונג," מסבירה את עצמה בארברה.

בארנארד אינו בטוח שהמושג „קנאה נורמלית" הוא ההולם את תגובתה של אשתו, שלא חדלה, לדבריו, להזכיר לו את התמונה בכל הזדמנות. הוא גם אינו מתבייש להשמיע הערות לא מחמיאות לגבי אופיה של אשתו — „המירשעת הקרה הזאת."

יש אנשים הטוענים כי יחסיהם של בארנארד ובארברה חסרים פשוט את החלק החיוני ביותר לקשר בין בני־אדם: קצת לב.

מישל הידאלגו: מהנדס הכדורגל

זוהי תמונה מישפחתית של איש חביב ורגוע לכאורה, יחד עם אשתו וכלבו האהוב. אלא שהאיש הקטן והחביב הזה הוא **מישל הידאלגו**, מאמנה של נבחרת הכדורגל הצרפתית, האיש שהצליח להעלות אותה לגמר אליפות העולם לפני ארבע שנים בארגנטינה, ועשה זאת שוב, לאחרונה, כאשר הבטיח השתתפות צרפת באליפות הבאה, בספרד.

זאת, למרות שהכדורגל הצרפתי אינו נהנה ממוניטין רבים ביבשת. הידאלגו, בן למישפחה ספרדית שעברה לגור בצפון צרפת במילחמת העולם השנייה, למד את תורת הכדורגל מן הכומר שבכפר מולדתו בנורמאנדי. אהבתו לכדור העגול שיכנעה אותו להניח הצידה את תעודת ההנדסאי שלו ולבחור בקאריירה זהה לזו של גיבורו, **ריימון קופה** (אליל כדורגל צרפתי בדור הקודם).

בשנות השישים היה הידאלגו חלוץ מרכזי של נבחרת צרפת, ומזה חמש שנים הוא מחזיק בתפקיד הרם ביותר בכדורגל הצרפתי.

יוחנן פאולוס השני: אורחת כבוד בת $2\frac{1}{2}$

ראיון אצל **האפיפיור** אינו עניין של מה בכך. אפילו שרי ממשלת ישראל יאשרו זאת. אף־על־פי־כן, ישנה ילדה אחת ושמה **שרה בארטולי**, שלא מזמן מלאו לה שנתיים, ואין לה שום קושי להשיג ראיון אצל הפאפא, כפי שאפשר לראות בתמונה למעלה.

כי שרה, המלווה בהוריה, **לוצ'יאנה ואלנטינו**, היא אותה הילדה שחיבק האפיפיור כאשר נעשתה ההתנקשות בחייו, ועד היום יש אומרים שלולא התנועה שעשה כדי לנשק אותה, היו מתקפחים חייו. אז איך אפשר לסרב לאורחת שכזו?

אנשים בעולם

פיליפ זימבארדו: נשקי אותי, אניביישן!

כולם כבר יודעים שצרת הצרות במאה הזאת היא חוסר־קומוניקציה בין בני־אדם. אבל עד עכשיו לא ידעו בדיוק מה הסיבה המדוייקת לכך. עד שבא הפסיכולוג **פיליפ זימבארדו** והאיר את האפלה.

זימבארדו כתב ספר ושמו הילד הביישן. בספר זה הוא פורש את המצע הפסיכולוגי שלו המסתכם בצרה אחת: הבושה היא בעוכריו של האדם. הצעתו: להכריז על כך! כפי שהוא עושה בתמונה.

גרייס קלי: מי הצליח להצחיק את הנסיכה

זהו צילום יוצא־דופן של הנסיכה **גרייס קלי**. לפחות, בכל הנוגע למצב־רוחה בזמן האחרון. היא צוחקת צחוק גדול בשעה שבתה, **קארולין**, צוחקת גם היא.

מי שהצליח להצחיקן כל כך, ולהביא גם את שאר בני־המישפחה לידי דמעות כימעט, הוא הליצן המפורסם **אולג פופוב**, שהופיע לפני הנסיכה במיסגרת פסטיבל מיוחד, „הפסטיבל הבינלאומי השמיני לאמנות הקירקס," שנערך במונטה־קארלו.

לפי מראה של הנסיכה, הצחוק באמת טוב לבריאות.

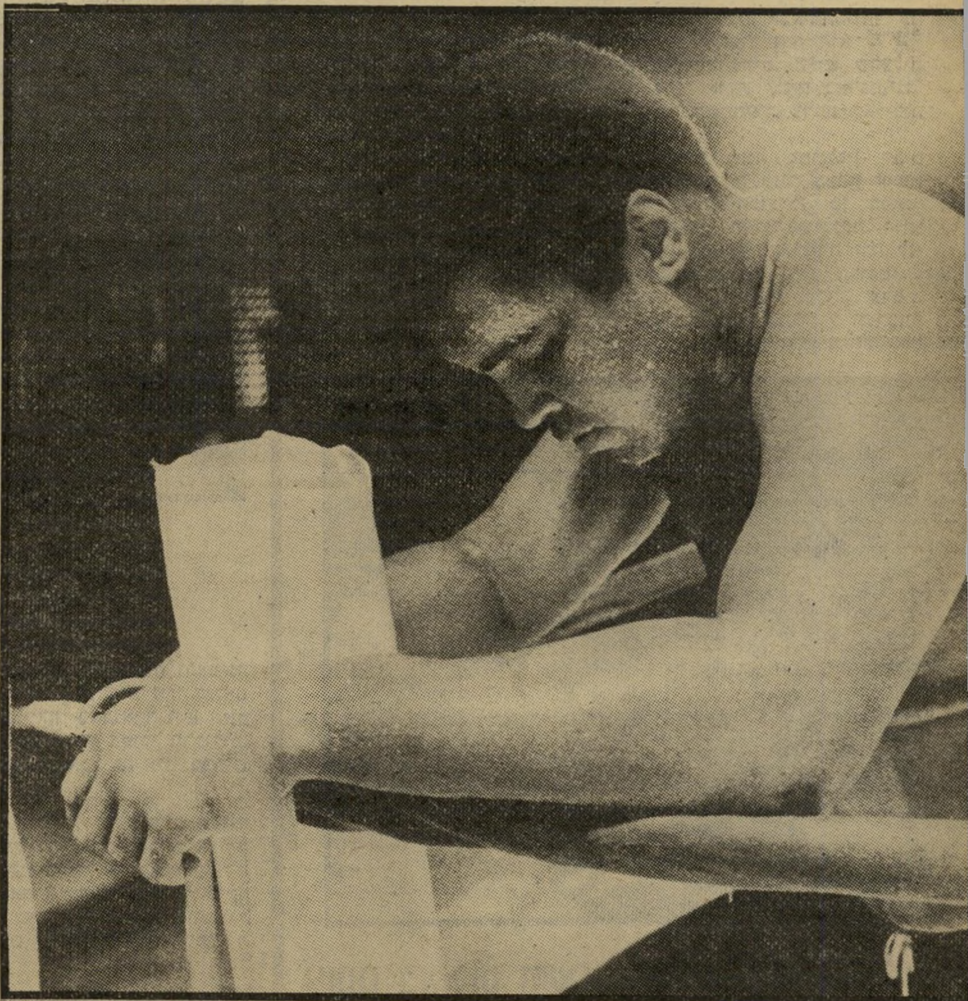

מוחמד עלי: הוואלס האחרון של הגדול ביותר

כאשר יצא **מוחמד עלי** בן ה־40 לנאסאו, בירת איי באהאמה, כדי להחזיר לעצמו בפעם נוספת את כתר אלוף העולם באיגרוף, הוא הכריז בדרכו האופיינית: „הקרב הזה יהיה ריקוד אחד גדול." ידידיו ומכריו היו בטוחים פחות, ומי שהיה פעם רופאו האישי, **פרדי פאצ'קו**, טען שהמיפגש אינו יכול להיות אלא אסון לאיגרוף וסכנה לחייו של עלי. כשנגמר הקרב הסתבר שהרופא היה אולי פסימי מדי, אבל אפילו עלי המובס, נאלץ להכריז, כי אכן זה היה הוואלס האחרון שלו.

שאנטל גויה: ציפי שביט הצרפתיה

פני המלאך שבמרכז התמונה שייכים **לשאנטל גויה**, זמרת פופ לשעבר, שניסתה כוחה גם כשחקנית קולנוע והופיעה אפילו בסרט של **ז'אן לוק גודאר**. היא הפכה בשנים האחרונות לדמות האהובה ביותר על ילדי צרפת, ומופיעה בתוכניות טלוויזיה רבות משתתפים ומוכרת מיליוני תקליטים שהיא משמיעה בתוכניות אלה.

אנשים

איך הולך שימחה ארליך בין הטיפות
ואילו בעיות יש לחיים קופמן עם יאסר ערפאת

■ כשפגש סגן־שר־האוצר **חיים קופמן** את **עזר וייצמן** באירוע חברתי, הוא ניצל את הפגישה לשיחה פוליטית. קופמן טען שאינו מבין את שר־הביטחון־לשעבר: „איני תופס מה עשית. לאן הלכת? יכולת להיות מס׳ 2!" ענה לו וייצמן „אילו מחל־ על כבודי, אכן יכולתי להיות מס׳ 2. אך אני מודיע לך שאני בעמדה נוחה מאוד, ומחכה לראות מה יקרה. אני רוצה לראות שיעברו את פינוי סיני. אני רוצה לראות מה הם יעשו בתוכנית הנסיך **פאהד**, ומה יעשו אם **חפאט אל־אסאד** ו**יאסר ערפאת** יגידו שהם רוצים לעשות איתנו שלום." העיר לו קופמן: „תמיד ידענו שברגע שהערבים יקבלו שכל, תהיה לנו בעייה."

■ תא"ל (מיל.) **בנימין** („פואד") **בן־אליעזר**, שמונה כמזכ"ל תמ"י־העולמית, יום אחרי שפשט את מדיו, נשאל מדוע סירב לקבל משכורת עבור מישרתו. „זה לא יהיה הוגן," אמר, „שמי שידבר בשם העשוקים יהיה עושק מורשה." בן־אליעזר מקבל, כמובן, פנסיה צבאית לפי דרגתו.

■ במרכז תמ"י התקבלו בשבוע שעבר כמה הצעות טלפוניות להדפסת סטיקרים, שבהם יהיה כתוב: „כולנו הטיפוס הזה".

■ חברי ועדת־הכלכלה של הכנסת היו אורחי העיר אילת ביום החמישי האחרון. הם יצאו לסיור שאורגן מטעם משרד־התיירות, עם נשותיהם, ורק **גד יעקובי** ו**אדי קולאס** באו בגפם. יעקובי לא הסביר מדוע אשתו היפה, **נלה**, לא באה, אך קולאס טען שלא היה מי שישמור על ילדיו הקטנים, ולכן לא יכלה אשתו להצטרף. כשגורמי־התיירות באילת נאמו לפני הח"כים, הם התייחסו לח"כ תל"ם, **ייגאל הורביץ**, שנכח בסיור, כאל שר־האוצר, וכל הזמן הסבירו לו את בעיותיהם, עד שמישהו הזכיר להם שהורביץ כבר אינו שר־האוצר. לח"כ יעקובי הצטרף **אמנון רובינשטיין** שבא עם אשתו, והם נשארו בעיר בשבת.

■ מחווה יוצאת־דופן עשה מזכ"ל מפ"ם **ויקטור שם־טוב**, כשפנה אליו **דדי צוקר** וביקש את תמיכת המיפלגה והקיבוץ הארצי בקבוצת אומ"ץ, שהתארגנה בצד השמאלי של המערך. שם־טוב טען שאין לו אפשרות להשפיע על הקיבוץ הארצי, ואילו מפ"ם נמצאת במצב כספי קשה, כמו כל המערך. אך הוא שלף את ארנקו והציע לצוקר 10 אלפים לירות, והוסיף שזה לא הרבה. צוקר התרגש ואמר לו שלסכום כזה לא ציפה, והסכים לקחת רק 5000 לירות.

■ ח"כ **מיכה חריש**, שיצא לסיור של 10 ימים בארצות־הברית, לא נסע למטרות פוליטיות, אלא ספורטיביות. חריש, שהוא יושב־ראש אגודת ידידי קבוצת־הכדורסל של הפועל רמת־גן, יצא לגיוס כספים ברחבי היבשת, ואנשי האגודה טוענים שהוא יכול להצליח, משום שהוא כלכלן.

■ במועדון הליכוד, היקב, שאל עיתונאי ידיעות אחרונות **אריה אבנרי** את סגן שר־התחבורה, **דויד שיפמן**, כיצד מצליח חברו הליברלי, השר **שימחה ארליך**, לצאת מכל סבך ללא שריטות. שיפמן, שבזמנו נאמר עליו כאילו כינה את ארליך בשם „נחש במישקפיים" לעמיתו, השיב: „ארליך הוא אופטיקאי, המיטיב לראות, וכך הוא מצליח ללכת בין הטיפות."

■ שיפמן נשאל איך הוא הרגיש בישיבה האחרונה של מרכז־המיפלגה, שבה התחוללה סערת־רוחות על רקע הדו־קרב המילולי שבין **יצחק מודעי** ו**יצחק ברמן**, שבו כינה מודעי את ברמן „דג קר־מזג". „כיוון שהיה מדובר בדגים, בהקשר לאנשים אלה הרגשתי כמו געפילטע פיש," ענה.

פטר פן צלם „העולם הזה" לשעבר, אירח במיסעדה, שפתח בווינה, את שר־הפנים הד"ר יוסף בורג, בעת שהשר ביקר את הקאנצלר ברונו קרייסקי. בורג, שבא למסעדה הכשרה „קיסריה", בבירת אוסטריה, הבחין ביהודי אדוק המציץ בו, ושאל מיהו. פטר פן הסביר שזהו משגיח־הכשרות של המיסעדה, שעבר במקום, ובורג אמר: „מזל שאצלנו המשגיחים לא עוקבים אחרי!"

■ מנהל המועדון, ח"כ חירות, **מיכה רייסר**, ישב בשורה הראשונה, כשהוא כפוף, וטען שצווארו נתפס ולכן אינו יכול להתיישר. אך כאשר החלה בסוף הערב תצוגת־אופנה, הוא התיישר, ולמרות הכאבים, ישב זקוף והביט בעניין רב בדוגמניות.

■ בצרה רצינית נמצא בימים אלה דובר סיעת מפ"ם בכנסת, **אמנון לוי**. ספר־הטלפונים הקטן שלו המשמש אותו כבר שלוש שנים ושאורתו הקפיד לעדכן, מצא את דרכו למכונת־הכביסה. „תמיד היה לי חלום־בלהות שהספר הולך לי לאיבוד, אך עכשיו זה לא חלום. אני מרגיש כמו תינוק פוליטי, שצריך להתחיל את כל קשריו מאל"ף."

■ הפרופסור לפילוסופיה **אסא כשר** טוען שאינו מבין את מעשי הממשלה. „הם כל הזמן בהריון בעניין הגדה. אז איך פיתאום נולד (חוק) הגולן?"

■ כאשר ריאיין המנחה **רם עברון** בטלוויזיה את מנגנת־הנבל **עדינה הר־עוז**, ששמה הקודם היה המבורגר, שאל אותה מדוע שינתה „שם מפואר" זה. ההערה לא היתה מובנת למרואיינת וגם לא לקהל, שלא ידע כי שם־המישפחה המקורי של המנחה, כמו של בן־דודו **בועז עברון**, היה אף הוא המבורגר.

■ **יעקב גילדור** הוא איש רב־פעלים. כאדמיניסטרטור, הוא מכהן כגיזבר אגודת הציירים והפסלים, ואומרים עליו שהוא הצליח לחלץ את האגודה מגרעונה בחשבון־הבנק. כצייר סוריאליסטי הוא מציג תערוכה בירושלים עם אנשי קבוצת משושה, בני אותו זרם, ובו בזמן הוא לוקח חלק בתערוכה קבוצתית של חיתוכי־עץ, שאותה אירגן. ואם לא די בזאת, הוא מארגן תערוכה של מישפטנים־ציירים בבית הפרקליט בתל־אביב, לא רק משום שהוא צייר, אלא גם משום שהוא עורך־דין.

■ לצידו של **יהורם גאון**, שחזר לבימת־המישחק במחזה ילדים חורגים לאלוהים, מופיעה שחקנית חדשה, **יולה רזניק**. היא אחת הרקדניות בלהקת הדממה של **משה אפרתי**, ונבחרה להופיע במחזה העוסק בחיי חרשים־אילמים, משום שהתנאי של מחבר המחזה, **מרק מדוף**, למי שקונה את הזכויות להצגת המחזה, היה שאת תפקיד **שרה** במחזה תגלם חרשת־אילמת מלידה, ולא שחקנית־תיאטרון רגילה. לצורך המחזה עבר גאון השתלמות בשפת הידיים אצל המורה־מתורגמן לשפה זו, **ישראל סלע**. באחת הסצינות במחזה, כשהמורה מעוניין להתעלס עם תלמידתו, והוא רוצה לכבות את האור, היא מונעת זאת ממנו בטענה שבחושך הם לא יוכלו לדבר.

■ עורך מבט־ספורט **יואש אלרואי**, מוקף באוהדים אדוקים של הכדורסלן **מיקי ברקוביץ**. אלרואי הוא מחליפו של **אלכס גילעדי**, ובנו הקטן דורש ממנו, לפני כל מישחק של מכבי תל־אביב, שיביא הביתה חתימה של הכוכב. בכל פעם, אחרי שמכבי מנצחת, אומרת אמו של אלרואי, בת אפיקים: „מיקי ברקוביץ הראה לגויים!"

הנרי חדאד ראש עיריית־רמלה, מגיש פרח לדוגמנית מירי אורן, אחרי שחזה בתצוגת־אופנה של דוגמניות בעירו. חדד, הלבוש בהידור, קירב את ראשו לראשה של מירי, כדי שכך הוא יונצח על־ידי הצלם. לידם: הדוגמנית אנאבל טמיר. חדאד, שפרש ממיפלגת־העבודה לפני עשר שנים, הודיע שהוא חוזר לעבודה, בתנאי שיעמוד בראש רשימתה לבחירות העירוניות.

המסיבה

חן לאצבעות ללכת

נשיא־המדינה, יצחק נבון, שהיה אורח־הכבוד במסי־בה למען מיח"א, החמיא לשחקנית מרים זוהר (משמאל) על משחקה.

זוג מהשמיים

הם חרצל שפיר, מפכ"ל המישטרה לשעבר, והיום המנהל הכללי של חבתת הביטוח אליהו, וחברתו הקבועה, סיגלית פריאל.

שר ממצריים

באה השחקנית־רק־דנית אביבה פז, ייד הפגינה נוכחות באחת המסיבות הנוצצות בתל־אביב. אביבה, שלבשה סרבל־כסף נוצץ, משכה תשו־מת־לב מרובה בזכות כישרון־הריקוד אשר הפ־גינה. מאחוריה רוקד מוכר־הבגדים חיים שגב.

ממסיבה למסיבה
עם נירה גל

נשיא המדינה, **יצחק נבון**, ו־רעייתו, **אופירה**, היו האורחים הראשונים שהגיעו לקבלת־הפנים בביתו של חבר־הכנסת לשעבר **שלמה אליהו**, בעל חברת ה־ביטוח הנושאת את שמו. הנשיא ואשתו הקדימה לבוא מכיוון שעזבו ראשונים את תיאטרון הבימה, כמובן לפי כללי הטכס. אשתו של אליהו, **חיה**, היא פעילה ב־מיח"א. אליהו העמיד את ביתו לרשות האורחים החשובים שתר־מו ממיטב כספם לחינוכם ושיקו־מם של ילדים הלוקים בשמיעתם על הרך. לפני המסיבה נערכה הצגה חגיגית של מרי סטיואורט. הון הכרטיסים — 350 שקל ל־כרטיס — נתרמו אף הם למיח"א (מחנכי ילדים חרשים). האורחים הנכבדים הסתובבו במסיבה בין שומרי־הראש הרבים שהקיפו את הבית ונהנו משפע המאכלים ש־על השולחנות ●●● **אופירה נבון**, שלבשה שימלה תכולה ה־שזורה בפסי־זהב, סיפרה, שהתרג־שה מאוד בעת שנשאה נאום מעל הבמה, כאשר ראתה בשו־רה הראשונה את **אטל כהן**, ה־מנהלת החינוכית של האירגון, שהיתה מדריכתה כשעבדה כ־פסיכולוגית במיח"א ●●● **סאלי לואיס**, אשת השגריר האמריק־אי, באה למסיבה בחברת אמה, **גרייס סמוט**. בעלה נסע לאר־צות־הברית ליישב את ההדורים אחרי פרשת החלת החוק הישראלי על הגולן ●●● **שלמה'לה בר־שביט** בא למסיבה אחרי ההצגה נרגש כולו: „הנשיא רוצה שאני אומר מלכות (בשווא) במקום מלכות (בפתח). האם הוא רוצה שיחשבו שאני נגר או בעל מלא־כה? הרי בהצגה מרי סטיואורט אני משחק מאהב ●●● של־מה'לה היה נרגש מסיבה נוספת. הוא פגש במסיבה את **ראומה וייצמן**, שבאה בחברת בעלה, **עזר וייצמן**. שלמה'לה סיפר ש־ראומה היתה מדריכה במוסד ה־חינוכי במישמר־העמק, שבו הת־הנך בשנות ה־40'. „בהצגה [illegible]

אמא של סאלי

אשת השגריר סם לואיס, היא גרייס סמוט, שליוותה את בתה להצגה מרי סטיוארט. במסיבה שנערכה אחר־כך דאגה סאלי להציג את אמה לפני האורחים שהתעניינו בה. הגברת גרייס חייכה בהנאה ולא משה מבתה במשך כל הערב.

השמורה ביותר

שיחקנו יחד במחזה המבוסס על הספר הפואמה הפדאגוגית של הסופר הרוסי מקרנקו, המספר על נערי־הפקר ברוסיה הסובייטית אחרי המהפכה ●●● השחקנית **חנה מרון**, יפה, רזה וזוהרת מתמיד, באה למסיבה בחברת בעלה, הארכיטכט **יעקב רכטר.** חנה הסבירה שרזתה לקראת תפקידה כאליזבט המלכה. כששאלתי אותה איך הרגישה לשחק את אותו התפקיד ששיחקה לפני 30 שנה, השיבה: „זה כמו לשחק תפקיד חדש. אני מתכוננת עתה לתוכנית טלוויזיה חדשה, שבה ישתתף גם **יהורם גאון** ●●● עזר וייצמן היה במצב־רוח מרומם במיוחד. על פוליטיקה הוא אמנם לא דיבר, אבל בדיחות הוא חירבה לספר. אחת מבדיחותיו של עזר: „שאלו איש אחד מה הוא מעדיף — אשה יפה או אשה טיפשה. צחק אותו אדם והשיב: כמובן שאני מעדיף אשה טיפשה, הרי יופי זה דבר חולף.” ●●● סגן־שר־האוצר, **חיים קופמן,** אמר כי הוא מעדיף להיות סגן־שר ולא שר. „כשאתה סגן, האחריות מתחלקת,” חייך קופמן ●●● בסוף השבוע ערך איש־העסקים הצעיר, **אפי נחום,** מסיבה לכבוד יום־הולדתו ה־31. את עולם הסרטים ייצג במסיבה זו איש־הקולנוע **איתן גרין,** שלאחרונה ביים את הסרט לנה, שהוצג בפסטיבל אורליאן. גרין סיפר שהבימאי ההונגרי **פאל** (אנגי ורה) **נאבור,** שהיה שופט בפסטיבל העניק לשחקנית הראשית בלנה, **פירה קנטור,** את פרס השחקנית הטובה ביותר בפסטיבל. כשנשאל איתן איך זה להיות מבקר־קולנוע ובימאי־סרטים בעת ובעונה אחת, ענה: „ביקורת זו פרנסה, לעשות סרטים זו הנאה.” איתן הוסיף שאף־פעם אין הוא מבקר סרטים ישראליים „זה לא פייר” ●●● את עולם־הספורט ייצגו במסיבה **ארל ויליאמס,** שחקן קבוצת הכדורסל מכבי תל־אביב, שהתגרש לא מכבר מאשתו ויצא להתאוורר במסיבה בחברת חברו, השחקן **דרל רובינסון,** שחקן הכדורסל בית״ר תל־אביב, שאשתו נשארה בארצות־הברית ●●● השחקן **נחום שליט** סיפר לי במסיבה שהוא עומד להשתתף בהצגה חדשה, שתעסוק כולה בעניין שאותו כינה: „שוויון זכויות לגברים. כי אכלתי אותה יפה מנשים אחרי ארבע פעמים נישואין,” חייך נחום ●●● למסיבה הגיעה גם **אביבה פז,** לאחר ביקור במצריים.

תיאבון בריא הפגין השחקן שלמה־לה בר־שביט, שהיה רעב אחרי ההצגה מרי סטיוארט. באמצע ההצגה נעלם השחקן לפתע מהבימה, וחזר רק כעבור דקות אחדות. הסיבה: בקבוק היין הצרפתי לא נפתח, ושלמה'לה יצא לנסות לחלץ את הפקק שנתקע.

זיווה לבד זיווה להט באה למסיבה, אך את בעלה, שלמה להט, שלדבריה חלה אחרי שחזר מביקור ברומניה, השאירה בבית. זיווה לא נשארה בודדה ושוחחה עם האורחים הרבים. בתמונה: משוחחת עם מנכ״ל אל על לשעבר, מרדכי בן־ארי, בחברת אשתו (באמצע).

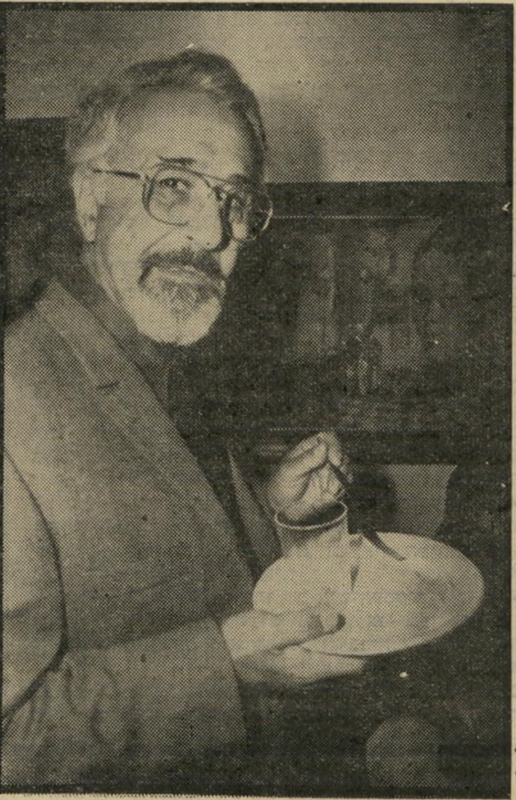

הבן של חבר־הכנסת לשעבר, שלמה אליהו, מנכ״ל חברת הביטוח הנושאת את שמו, ישראל, הסתובב בין האורחים והתפעל במיוחד מעזר וייצמן, הנראה בתמונה מחבק אותו

מלכות חנה מרון (מימין) ומרים זוהר מתחבקות. בהצגה מרי סטיוארט [illegible] משמאל השחקן מישה אשרוב.

אוריאל לין שכח להזכיר שהיה חבר מפא"י

וחנוך לווין הוא המרובע בין שוחרי־המין

■ ח"כ חירות **מאיר שיטרית** נשאל על־ידי **יעקב אגמון**, בתוכנית בירה ומצב־רוח, כמה מנדטים היתה מקבלת החטיבה הליברלית אילו היתה מתייצבת באופן עצמאי לבחירות, כפי שהציע לאחרונה השר **יצחק ברמן**. שיטרית ענה בביטחון: „הם לא היו עוברים את אחוז החסימה."

■ ראש עיריית תל־אביב, **שלמה להט**, נשאל מה דעתו על הציורים, באחת התערוכות שאליהם הוזמן כאורח־כבוד לפתיחה, ומדוע אינו ממהר לקנותם והוא ענה: „אני לא קונה, כי אני לא מבין גדול בציור. יש לי מישהו שקונה בשבילי, זה **פול קניאל**, ואני אשלח אותו לכאן כדי שיקנה את התמונות."

■ **צבי וילדר**, מזכירו לשעבר של **שמואל פלאטו־שרון**, נשאל מדוע אינו מתלווה עוד לפלאטו בבתי־המישפט. וילדר ענה: „אינני הולך לבתי־מישפט, כי אני זכאי."

■ הבדיחה מספרת שגיטים גאון טילפן לחברת התקליטים סי־בי־אס ושאל את המנכ"ל, **דני ידין**: „הוצאתם את דודו זכאי?" כשהשיבו לו בחיוב המשיך: „אם כך, אז תוציאו גם את (אהרון) **אבו־חצירא** זכאי."

■ השחקן־בדרן **טוביה צפיר** חוזר לתיאטרון הרפרטוארי. הוא חתם על חוזה עם מנהל קבוצת התיאטרון **עודד קוטלר** וישחק במחזה נקודה, של **יוסף בר־יוסף**. את המחזה תביים **נולה צ'לטון** ולצידו של צפיר יופיעו **שלמה בר־אבא** ו**עדנה פלידל**.

■ **יצחק ליבני**, שכיהן בעבר כמנכ"ל רשות־השידור, טוען שתמיד היה לחץ על הרדיו והטלוויזיה. הוא דיבר על היחסים המתוחים שבין הרשות והממשלה, ופסילת שני סרטים דוקומנטריים, הבית של **עמוס גיתאי**, וישעיהו ליבוביץ במעלות, של **יגאל בורשטיין** על־ידי המנכ"ל הנוכחי, **יוסף** („טומי") **לפיד**. ליבני נזכר שבימי **דויד בן־גוריון**, כשקול ישראל היה חלק ממישרד ראש־הממשלה, הורה „הזקן" שלא לשדר את יומן־החדשות הראשון, אחרי שהאזין ליומן־דמה, שלא קסם לו, וכך עיכב את התפתחות הרדיו בתחום מאגזיני־החדשות בכמה שנים. ליבני גילה שבמהלך מילחמת יום־כיפור פנה אליו מי שהיה אז שר־הביטחון, **משה דיין**, והורה לו לסלק את אחד הכתבים מעבודתו, משום שאמר דברים שנראו לדיין כמזיקים. דיין אמר לליבני שאם יסרב לעשות זאת, הוא יעלה בישיבת הממשלה את הדרישה לפטרו. אך ליבני התנגד לדרישה בתוקף. גל אחר של איומי־פיטורים מצד שרים היה לפני הקרנת סרטו של **רם לוי**, חירבת חיזעה, לפי ספרו של **יזהר** („ס. יזהר") **סמילנסקי**. בתקופת שידור ניקוי ראש, שיטת הלחצים היתה לאיים בפגיעה במערכת גביית־האגרה של הטלוויזיה.

■ הפתעה נעימה ציפתה לשחקני המחזה יסורי איוב, שבאו למסיבה סגורה לכבודם בבית קרוביו של המוסיקאי **פולדי שצמן**. המחזאי **חנוך לווין** הכין לכבוד הערב טכסים מיוחדים, שאותם קראו **זהרירה חריפאי**, **דוב** („דבל'ה") **רייזר**, **אלברט כהן** ו**יוסף** („יוסי") **כרמון**, שאף הכין את האוכל למסיבה. כרמון, הידוע כטבח מעולה, נעזר בבנו להכנת 30 סוגי־מזון שונים. אשתו של לווין, שהיתה במסיבה, העירה על החומר האירוטי, שהכין בעלה לאותו ערב: „בין כל אלה שנמצאים כאן, חנוך היא המרובע."

■ האסטרולוג **הרצל ליפשיץ** נשאל לגבי עתידו הפוליטי של מזכ"ל מיפלגת־העבודה, **שימעון פרס**. „לא צריך להיות אסטרולוג כדי לדעת שפרס לא יהיה ראש־ממשלה," ענה ליפשיץ.

■ הידיעה על היעלמה בארגנטינה של **פאני אידלמן**, סגנית הנשיאה של תנועת־הנשים הדמוקרטית העולמית, המקורבת למוסקווה, הפתיעה את ח"כ המערך, **נאוה ארד**. הח"כ הישראלית פגשה באידלמן בכנס־הנשים שנערך לא מכבר בפראג, והיכרות זו גרמה לכך שארד התחילה לפעול בקרב אירגונים שונים כדי לברר מה עלה בגורלה של אידלמן.

■ הממונה על הכנסות־המדינה, **אוריאל לין**, מצטער שהוא לא הבליט באחרונה את היותו חבר־מפא"י פאסיבי למשך שנה אחת, 1966. „אילו הייתי מבליט עובדה זו עכשיו, אולי זה היה עוזר לי להצליח יותר במאבק על תפקיד מבקר־המדינה."

■ לין טוען שלמרות ששינה את שם־מישפחתו מאסולין, הרי שהוא גאה במוצאו המיזרחי. לדבריו, כשהיה בשליחות בלוס־אנג'לס הוא גילה שאנשים מתקשים לבטא את שמו הקודם, ולכן הוא קיצר אותו ללין.

■ הבדרן **שלמה** („ג'ינג'י") **גולדברג**, שחזר מטיול בניו־יורק, אומר שהוא, בניגוד לאחרים, לא יצא לסיבובי הופעות, אך לעומת זאת הוא מוכן לספר שהוא מזועזע מהפחד השורר בעיר הגדולה.

מנדי רייס־דייוויס־שאולי

האנגליה המפורסמת, שהיתה אשתו של המיסעדן רפי שאולי, ושהשתתפה גם בסרטים ישראליים, צולמה באחת המסיבות בתל־אביב כשהיא רוקדת עם המיסעדן אבי אברמוביץ', שותפו־לשעבר של בעלה־לשעבר. מנדי סיפרה שהיא עומדת להופיע במחזה חדש בלונדון, שהוא עיבוד לפי אחד מספרי־המתח של אגטה כריסטי.

מישאל בזק

נצלנים, סחטנים, אשכנזים

אם לא יחול שינוי של הרגע האחרון, יקבלו מפוני פיתחת־רפיח סכום כולל של 41 מיליארד לירות (העשויים לגדול ל־50 מיליארד ויותר) כדי שיעזבו את האיזור בסוף חודש מרס, ללא שפיכות־דמים. שר־האוצר יורם ארידור, שהצביע נגד ההחלטה שהתקבלה ברוב של חמישה נגד ארבעה, טוען ששכיר יצטרך לעבור 70 שנה כדי להגיע למה שיקבלו המפונים. במישאל בזק של העולם הזה נשאלו אנשים שונים לדעתם על גובה הפיצויים שעליהם החליטה הממשלה, והם השיבו:

● **יהודה אטלס**, עיתונאי: „זה טירוף, מה שהם קיבלו. זה שוד בצהריים."

● **ארנון הדר**, סופר: „צריך היה לתת להם דירה תמורת דירה. אך פיצויים בגובה מסחרר כזה — זה הרבה יותר מדי. הטענה שהם צריכים להתחיל בחיים חדשים אינה רלוונטית."

● **מוני יקים**, פנתר־שחור: „זו דמות הציונות של היום, שמנשלת 11 אלף בדואים בלי לתת להם כלום ולוקחת מתקציבי שכונות־המצוקה ועדות־המיזרח כדי להפוך אלף מישפחות, רובן אשכנזיות, למיליונרים!"

● **חנה מוניץ**, יחסי־ציבור של התיאטרון הקאמרי: „איך הם מסוגלים להפוך את עניין הפינוי למקח־וממכר? זהו מעשה שלא ייעשה של הממשלה והמפונים, המנצלים את העובדה שאין הרבה זמן עד הפינוי."

● **גליה אלבין**, אשתו של איש־העסקים מיקי אלבין: „אני צריכה לחשוב על־כך. אני מעדיפה שתשאל את בעלי. הוא כרגע לא בבית."

● **יצחק יצחקי**, ח"כ לשעבר: „זה מוגזם בצורה קיצונית, מה גם שחלק משיכבת עשירי העל האלה לא יישארו כלל בארץ."

● **ויקי שירן**, דוברת מישרד־הקליטה: „לי הם לא נראים כסחטנים. אינני יכולה לצעוק שומו שמיים על סכום כזה, כי אינני מכירה את העניין כולו לפרטיו, ואם מגיע להם שווה־ערך לדירה ועסק, אז שיתנו להם."

● **מיכה גולדמן**, ראש המועצה המקומית כפר־תבור: „אנו נמצאים בלחץ של זמן, והם מנצלים זאת. הסכום שניתן הוא ללא מחשבה עמוקה, והממשלה נמצאה במצב של חוסר־אונים."

● **שמחה הולצברג**, „אבי הפצועים": „אני חסיד ארץ־ישראל השלמה, אך המשא־ומתן על הכסף השאיר לי טעם רע בפה. אם זה היה מאבק על ארץ־ישראל — ניחא, אך על כסף? אפשר לעזוב עם כאב, ולא עם כל־כך הרבה, כמו שקיבלו!"

● **שלמה ברק**, מצעירי המיפלגה הליברלית: „זה חמור. זה יגביר את האינפלציה, אחרי כל המאמצים שנעשו בשנתיים האחרונות."

● **יהודה אפרוני**, שחקן: „המענק הזה הוא דוגמה נוספת לקוצר־הראות, היוהרה והשחצנות של המנהיגים, שחושבים שהם יכולים להסדיר בהבל־פה עניינים. אילו היו שומעים בעצת אדם חכם, השופט־לשעבר צבי ברנזון, היו נחסכים מאיתנו הרבה אי־נעימויות."

● **מרדכי וירשובסקי**, ח"כ: „כשמישהו אומר ארבעה מיליארד והשני מדבר על שישה, אני כבר רואה אותם מקבלים עשרה מיליארד."

● **שמואל רכטמן**, ח"כ וראש עיריית־רחובות לשעבר: „מוגזם מאוד. ולא רק אני אומר זאת. אני לוקח הרבה טרמפיסטים כשאני נוסע לתל־אביב, וכולם ממורמרים על זה. התוספת היא שמכעיסה."

בקבוק מלא רעיונות...

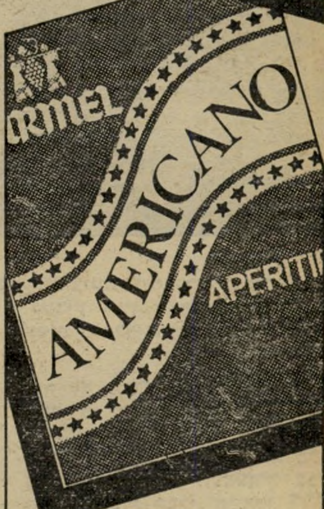

יין אפריטיף אדום, על בסיס של יין בתוספת מצוי של שורשים וצמחים שונים. מריר, מעורר תיאבון

טבעי – Natural
עם אמריקנו. מקורר היטב, עם פלח לימון.

על הקרח On The Rocks
אמריקנו מעל קוביות קרח בתוספת 1/2 כפית מיץ לימון, עם פלח לימון. לערבב היטב.

Long-Drink
חלק אחד של אמריקנו עם 2 חלקים מי סודה מעל קוביות קרח ועם פלח לימון להגיש בכוס גבוהה.

אמריקנו
אמרטו
רום
וודקה לימון
הרביעיה החדשה של "כרמל"
משקה ראשון. אצלכם בבאר

כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

אנשים

„באחד הערבים הסתובבתי ליד רובע הארלם. פיתאום מישהו אחז בידי. הפניתי את הראש וראיתי שוטר. התפלאתי ש־הוא עצר אותי, משום שאני לא נראה כל־כך שחור, אך הוא דרש ממני להילוות אליו לכיוון שהוא הצביע עליו. הס־ברתי לו שאני תייר, ונדמה לי שלא עברתי שום עבירה. הוא שיחרר מעט את אחיזתו ואמר לי: ‚אני יודע, אבל אני פשוט פוחד לצעוד לבד'."

פסוקי השבוע

● **השר יצחק מודעי,** על ח"כ המערך יהודה חשאי: „נבל ברשות החסינות הפר־למנטרית. שקרן מועד."

● **הנ"ל:** „אישי־ציבור מורעלים, ואחר־כך מקבלים זיכוי. אפילו (בנימין) **זיגל** האיום עבר טראומה כזאת!"

● **הנ"ל:** „רצחו אותי... הרגשתי פיסית שדמי ניגר ויוצא מתוך גופי."

● **ח"כ יהודה חשאי,**

ישראלית היא ג'ונגל, המיפל־גה הליברלית מספקת לו את הזאבים."

● **הרמטכ"ל רפאל איתן,** בראיון עיתונאי „תח־שוב על המדינה לפני שאתה חושב על עצמך."

● **מנחם בגין,** לשרי־הממשלה, בדיון על הפיצויים למפוני ימית: „המערך היו רכים כלפי חוץ ועמדו עם אג־רוף קפוץ כלפי פנים. אנחנו רכים כלפי פנים ועומדים עמידה איתנה כלפי חוץ, בש־עת הצורך. קראתם בוודאי את הפרוטוקול המלא של שיחתי עם השגריר לואיס."

● **העיתונאי אמנון אברמוביץ,** על קבוצת אר־מ"ץ: „שוב פעם אותם אנ־שים. אלי, אלי, שלא ייגמרו לעולם. יוסי שריד, שולמית אלוני. יוסי שריד כבר אמר־תי?"

● **סגנית שר־החינוך, מרים גלזר־תעסה,** בדיון בכנסת על חגיגות הסילווסטר, כשהיא מתייחסת להצגה יסורי איוב: „האם מדינת־ישראל

שמואל ש'

איש שידורי־ישראל, ישב מחוץ לאולם בית ארלוזורוב ליד האיש מס' 2 בתנועת ר"צ, מירון בנבנישתי (מימין), בכנס הפומבי של קבוצת אומ"ץ, שהתארגנה בצד השמאלי של מיפלגת־העבודה. שי נשאל אם גם הוא הצטרף להתארגנות, אך הוא שלל אפשרות זו והסביר את נוכחותו במקום כך: „מירון היה איתי בקומונה, וכשהלכתי להת־חתן הוא היה העד שלי ברבנות, שאני רווק. מאז, אני הולך איתו."

על דברי מודעי עליו בטל־וויזיה: „גם אמא שלי בוכה. כולם בוכים אצלי אחרי ש־שמעו את האיומים שלו כלפי. בניתי מיקלט חדש כדי להת־גונן!"

● **מודעי** לשר האנרגיה יצחק ברמן: „אתה נבל, אתה שקרן, אתה שפל, אתה נוכל!"

● **הנ"ל** על הנ"ל: „במ־קום למלא תפקיד של שר פעיל, הוא מינה לעצמו עש־רות יועצים במישרד־האנרגיה, כדי שיוכל להמשיך בחיי־הנו־חות שסיגל לעצמו."

● **ברמן** על מודעי: „הוא חולה, אבל אני מקווה שירפאו אותו. אינני יודע כיצד, כי אינני מומחה. יש מומחים ל־כך. בקדנציה הקודמת התגלו אצלו סימפטומים כאלה. יש לו התקפות כאלה. היתה לו תקופה ארוכה של שקט. אחר־כך זה עובר וחוזר... זה לא כל הזמן."

● **העיתונאי שלום רוזנפלד:** „אם הפוליטיקה ה־צריכה לממן תיאטרון שבו גבר עירום תלוי עשרים דקות, וכל ערוותו מתנודדת, ולידו אשה במצב דומה?"

● **הנ"ל:** „חוץ מתועבה לא ראיתי כלום. האם זה הכ־רחי, כל הזימה שהיתה על קרשי הבמה?"

● **הנ"ל:** „אני חושבת שחופש־הדיבור וחופש־הביטוי מוגזמים אצלנו לאורך כל ה־דרך."

● **הנ"ל:** „ההתייוונות — אחד מסימניה הוא הופעה והתגוששות. אלא מה? למת־ייוונים היה עלה־תאנה, וזה אפילו לא עלה־תאנה. זה נשר לה בדרך. העלים נשרו בדרך. לא רק הרוסים נושרים בדרך."

● **הנ"ל:** „אני לא רוצה לצנזר. רק שלא יהיה עירום גברי על הבמה!"

● **ח"כ מפ"ם אלעזר גרנות,** לסגנית־השר: „את הבעיות האישיות שלך עם עי־רום גברי אל תגררי למליאת הכנסת!"

בלונים

מאת דניאלה שמי

סגן־השר דוב שילנסקי ו„אבי־הפצועים", שמחה הולצברג

רח' אלנבי 31 ת"א

בית האופנה

HOMME

מכירת סוף העונה

20% הנחה אמיתית !!!

• אנגליה SABRE
• צרפת LACOSTE
• סקוטלנד Wolsey
• הולנד Van Gils
• אנגליה Kinglynne
• צרפת Louis Féraud
• אנגליה Sabi

חליפות, מכנסיים, בלייזרים, בלוזונים,
מעילי עור, ג'ינסים, קורדרוי וחולצות פלנל.

הוקרה האישית שלך

HOMME
רשת בתי האופנה
הגדולים ביותר בארץ

סניפים נוספים: תל־אביב, דיזנגוף 119
תל־אביב, רח' אלנבי 74 מחלקת נשים
רעננה, רח' אחוזה 137
גם מחלקת נשים
פתוח רצוף

פרסום רם

תעריפון המנויים של העולם הזה

החל מ־1.12.81

	לשנה בשקל: מחיר העיתון	הוצאות משלוח	מ.ע.מ.	סה"כ	לחצי שנה בשקל
◆ בארץ	605 +	45 +	78 =	728	415
◆ לארצות תבל דואר רגיל	605 +	145 +	90 =	840	470
דמי המנוי לארצות חוץ בדואר אויר					
◆ אירופה	605 +	240 +	101 =	946	520
◆ ארה"ב, קנדה, מקסיקו ונצואלה, ברזיל פרו	605 +	607 +	145 =	1357	760
◆ ארגנטינה קולומביה, אוסטרליה, ניו זילנד	605 +	1252 +	223 =	2080	1100
דרום־אפריקה, טוגו, חבש, קניה	605 +	723 +	160 =	1488	800
◆ פנמה, טאיוון, יפן	605 +	910 +	182 =	1697	940
◆ תאילנד, הונג קונג, סינגפור, קוריאה	605 +	741 +	161 =	1507	830

JORDACHE®
תל־אביב, רח' יהודה המכבי 57 טל. 456351

סופר ג'ינס
יבוא ושווק

תוצרת ארצות הברית
הג'ינס המקורי
JORDACHE LEE LEVIS
סוג א'
מכנסי ג'ינס וקורדרוי
סרבלים וחצי סרבל בשלל צבעים
חולצות ומכנסי ג'ורדאש

חנויות סופר ג'ינס:
תל־אביב: רח' יהודה המכבי 57 טל. 456351
רחובות: רח' הרצל 181 טל. 054-76274
רמת־גן: רח' ד"ר כהן 2, פינת ביאליק 66, טל. 734730
ירושלים: רח' יפו 50 בנין העמודים טל. 02-233559
פרסום רם

הגיעו מגפי בוקרים
COWBOY BOOTS
תוצרת ארצות־הברית

להתפטר? מדוע? מה פיתאום?

סוכן חשאי ססס

הישראלי המצוי זקוק לסקנדל השבועי שלו, שערוריה עסיסית שתמלא את עורקיו באדרנאלין ושתסיח את דעתו מן הבעיות האמיתיות של המדינה, שאין לו חשק להתמודד עימן.

כאשר היה הפרולטריון של רומא השוקעת נתון במצב דומה, העניקו לו השילטונות „לחם וקירקס". הלחם ניתן בחינם, בעזרת סובסידיות של השילטון. בקירקס התמודדו לודרים עד מוות והושלכו נוצרים לאריות רעבים.

קל לדמיין את ההתלהבות שהיתה אוחזת בהמוני הצופים אילו הצליח אחד הנוצרים להפוך את הקערה על פיה ולטרוף את האריה.

זה מה שקרה השבוע אצלנו.

אמנם, יצחק מודעי טען בפירוש שאינו נוצרי, ואינו דומה לישוע. אך הוא חולל את הנס. בשידור טלוויזיוני אחד הביס את האריות, טרף אחדים מהם ונשאר קדוש מעונה. כל הכבוד.

עכשיו הוא רוכב על גל הרחמים הציבוריים למי שנפגע על לא עוול בכפו, ועל גל ההערצה הציבורית למי שתוקף ורומס וכוסח את יריביו.

בינתיים נקבר הסקנדל המקורי תחת ערימות של דיברי־הבל, כשכל פרשן המכבד את עצמו וכל פוליטיקאי הזקוק לפירסומת מוסיף אבן משלו לאנדרטה אדירה של התחסדות.

מה קרה באמת? אילו מסקנות אמיתיות נובעות ממה שהתרחש?

■ ■ ■

אבי הסקנדל הוא ח"כ יהודה חשאי.

חשאי, כשמו כן הוא: ח"כ אלמוני, חדש, אפור, חסר ברק אינטלקטואלי או הישגים מיוחדים שינחילו לו תהילה ופירסומת.

בכנסת עסק, בדרך כלל, בעבודה שחורה, תרתי־משמע: הוא הממונה בסיעת־המערך על הקנוניות הקטנות, שאין מפנים אליהן את הזרקורים.

אך בחשאי התקנא חשאי באותה חבורה עליזה של ח"כים־להטוטנים, השולפים מדי יום שפן של פירסומת מן המגבעת.

איך הם עושים זאת? איך משיגים פירסומת בכנסת?

רק בדרך אחת: על־ידי סקנדלים.

אפשר להקים שערוריה במליאה או בוועדה, על־ידי הצעה לסדר־היום או שאילתה. הדבר נעשה בדרך־כלל על־ידי שיתוף־פעולה עם עיתונאי־זוטר. זהו שיתוף־פעולה מבורך: הח"כ מפברק סקנדל עסיסי ומוסר אותו באופן בלעדי לעיתונאי המשתף עימו פעולה, ואילו העיתונאי זוכה בידיעה בלעדית על הסקנדל תמורת פירסומת יומיומית לח"כ.

שיטה זו אינה יוצרת כנסת טובה (להיפך) או ח"כים בעלי רמה מוסרית (להיפך), אך היא מתאימה בהחלט לרמה הכללית של החיים הפוליטיים בישראל.

■ ■ ■

ראה חשאי והשכיל. איש לא שמע עליו. מה דרוש? סקנדל!

הוא שמע שמועות על אי־סדרים ברכישת דלק למדינה. שמועות אלה מתהלכות מזמן, כשם שמתהלכות שמועות רבות אחרות על המינהל הציבורי במדינה. הן מתהלכות גם במישרדיו של מבקר־המדינה.

אדם מיומן היה מבחין מייד בעובדה שאין לשמועות אלה שום הוכחות, מיסמכים או עדויות, קל וחומר שאין בהן דבר המרשיע את השר מודעי בהפקת תועלת אישית מאי־הסדרים שהיו (אם בכלל היו).

מה זה חשוב? לח"כ יש חסינות פרלמנטרית מוחלטת לפעולות שהוא עושה „במילוי תפקידו". הוא ראה איך עושים זאת עמיתיו המשופשפים, וביניהם שהגיעו לשיאים באמנות השקר והבלוף.

ישב חשאי וכתב שאילתה, שבה ייחס למודעי עבירות מפורשות, מבלי שהיה בידו שמץ של הוכחה להאשמותיו. את השאילתה הגיש לעסקן ליברלי אחר, יו"ר הכנסת מנחם סבידור, שפסל אותה אך ניסח עימו (לדיברי חשאי) נוסח מתוקן, לא פחות שערורייתי.

אך בינתיים יצא סבידור לאחד הטיולים האהובים עליו, וכשרצה חשאי להגיש את השאילתה ה„מתוקנת" נתקל במ"מ היו"ר, מאיר כהן, איש־חרות. כהן זה הוא אדם הגון ומרובע, בלי חוכמות, והוא פסל את השאילתה על פי הסעיף 38 בתקנון, הקובע כי שאילתה לא תכיל „פירסום כל שם... חריצת מישפט..."

זוהי עובדה שנשכחה לאחר־מכן בכל הוויכוח: השאילתה כלל לא הוגשה.

אך בינתיים פירסם חשאי את השאילתה, והדברים התגלגלו כפי שהתגלגלו. ברור שגם כעבור חמישה חודשים אין בידיו תימוכין כלשהם.

מעולם לא נחשפה שיטה בזוייה זו בצורה כה חותכת. כי בעליה הקבועים הם משופשפים מדי, מכדי שייתפסו בקלקלתם.

■ ■ ■

איך לשים קץ לשיטה זו?

יש אומרים: לבטל את החסינות או לצמצמה.

פירוש הדבר: לשפוך את התינוק עם מי־האמבט. לפי אותו הגיון צריכים לחסל את חופש־הביטוי בכלל, מפני שפלוני מנצל אותו לרעה; או להפסיק את התחבורה המוטורית, מפני שנהג־פסיכופאט דרס ילד.

החסינות דרושה למילוי תפקידו האמיתי של ח"כ. הוא צריך לפקח, להתריע, ובמיקרה הצורך גם לפרסם. זהו חלק חיוני מחובת הפרלמנט לפקח על הרשות המבצעת, למניעת מעשי שרירות ולהגנה על האזרח.

הצעה אחרת היא (שוב) להגביל את הפירסום באמצעי־התיקשורת. כך הציע ח"כ חיים הרצוג, אחד מגאוני הדור, לאסור את פירסום שמו של כל אדם, שיש נגדו חשד, עד שהוא מובא למישפט.

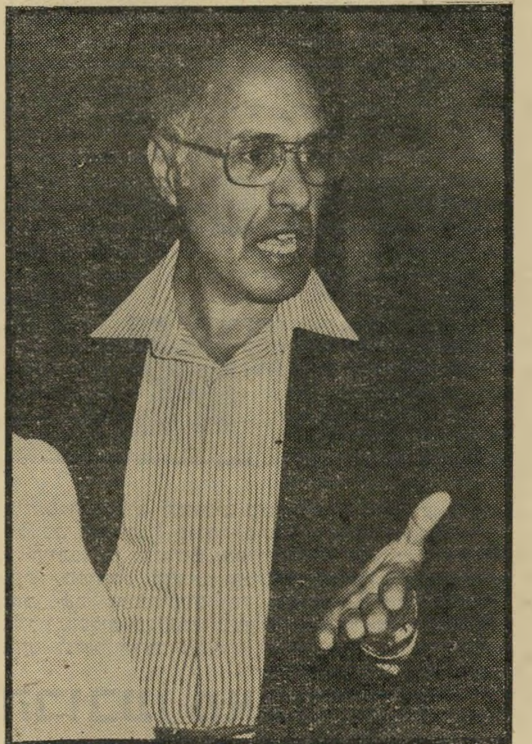

ח"כ חשאי: נחשים וקוקיות

אילו היה רעיון אווילי זה מתקבל, פשוט לא היה מגיע שום איש־ציבור אי־פעם למישפט.

העיתונות לא היתה מגלה את מעשיו, כי העיתונות פועלת למען פירסום, ואינה אוגדת־מתנדבים של מודיעי־מישטרה. השחיתות והעוול היו חוגגים. (האם היה מותר לאליהו הנביא לחשוף ולפרסם את מעשי אחאב ואיזבל, כל עוד לא הובאו לפני שופט? ומי היה מביא אותם לפני שופט?)

כל אלה הן שטויות, בלשון המעטה.

יש פיתרון פשוט לבעייה. הציבור בחר בח"כ חשאי. ליתר דיוק: במיפלגה שהכניסה את ח"כ חשאי לרשימת־המועמדים שלה.

אם הציבור אינו רוצה בח"כים כאלה, אלינא יבחר בהם או במיפלגותיהם!

אילו ידעו המיפלגות שיש קשר בין רמת המועמדים שלהן ובין סיכוייהן בבחירות, היו נזהרות מאוד. אך כל עסקן בארץ מאמין — בצדק — שאין כל קשר כזה. לציבור־הבוחרים לא איכפת מי יישב בכנסת. נבל, שקרן, נוכל, כסיל, פסיכופאט, בור — הכל הולך.

לולא כן, היה די במאורעות השבוע כדי שתישמע קריאה ציבורית להתפטרותו של חשאי, קריאה שאי־אפשר היה לעמוד בפניה.

אילו קרה כן, היו עמיתיו של חשאי, אשר מהם למד את השיטה הפסולה, נזהרים בעתיד.

כרגע אין חבר־הכנסת אחראי למעשיו. במצב של חוסר־אחריות טוטאלי, מוכרחה השחיתות לשגשג.

אך אם לציבור לא איכפת, ודי לו בסקנדל השבועי העסיסי — אין פיתרון.

הציבור זוכה בדיוק בחברי־הכנסת שהוא ראוי להם, ואינו זוכה בחברי־הכנסת שאינו ראוי להם.

אחרי ככלות הכל, זוהי הדמוקרטיה.

■ ■ ■

היועץ המישפטי לממשלה פירסם „הנחיות" לח"כים זוטרים, ואומר להם מה לעשות כשנודע להם (או נדמה להם שנודע להם) על מעשי־שחיתות.

זה נכון ויפה, אך זה נאיבי מאוד.

הוא אומר להם לפנות למישטרה, כמו כל אזרח אחר.

פרשות־השחיתויות הגדולות קשורות, בדרך כלל, באישי־ציבור. מכיוון שהיכולת לכך נתונה, לרוב, בידי אנשים הקשורים בשילטון, אלה הם גם גיבורי הפרשות הגדולות. המישטרה תהסס תמיד לפעול נגד אנשים כאלה. בהעדר לחץ ציבורי, לא תהיה פעולה. תמיד יש מחסור משווע בקציני־מישטרה המוכנים להתאבד.

די באיזכור „תיק אפרסק".

פרשת ידלין לא היתה מתגלה לעולם, אילו היינו מסתפקים בפנייה למישטר. רק הפירסום האחראי והבלתי־נלאה הכריח את המישטרה לפעול.

פירסום „אחראי" פירושו פירסום בכלי־תיקשורת, ללא מחסה של חסינות. העורך, היודע כי הוא צפוי למישפט על פי החוק (הדראקוני) לאיסור לשון־הרע, יבדוק שבע פעמים לפני שיפרסם דבר שאינו עמיד בבית־המישפט. אם ישגה בשיקול, ישלם את המחיר.

ח"כ שנודע לו דבר־עוולה צריך לפנות למישטרה. אם מעורבים בזה אנשי־ציבור בעלי־השפעה, עליו למסור את החומר לכלי־התקשורת. רק אם הגיע לכלל מסקנה כי שילטונות־החוק אינם פועלים כראוי, מותר לו, מבחינה מוסרית, להתחיל בפעילות פרלמנטרית.

ורק במיקרים מיוחדים מאוד — למשל, כשהפרשה נוגעת לענייני־הכנסת עצמה, או כשהפרשה היא בעלת ממדים חריגים, ומעורבים בה אנשי־שילטון מרכזיים — מותר לו לסטות מנוהל זה, אחרי שיקול־דעת רב.

במיקרה זה עליו להיות מוכן לשלם את המחיר ולהתפטר, אם יסתבר כי טעה.

■ ■ ■

מה חלקם של כלי־התיקשורת בפרשה זו?

מודעי רמס בשתי רגליו את עורך מהדורת־החדשות בטלוויזיה וכתבו, לשימחת הציבור. אך אם היו טעויות בשיקול מצד שני אלה, הן היו מיזעריות. הן מחייבות, לכל היותר, בדיקה ותיקון נוהלים.

עקרונית, כאשר חבר־כנסת נוקט פעולה פרלמנטרית חשובה, ואין מקום לחשוד בטיב שיקוליו, צריכים כלי־התיקשורת לדווח על כך. האחריות צריכה להיות מוטלת על חבר־הכנסת.

שונה המצב כאשר העיתונאים יודעים היטב שמדובר בח"כ חסר־מצפון, הרגיל לשקר, ועושים עימו קנונייה מראש כדי שיוכל לבצע את זממו. יש מיקרים כאלה.

כאשר המאשים הוא ח"כ מסוג זה — וכל עיתונאי בכנסת יודע למי הכוונה, חייבים העיתונאים ההגונים, לדעתי, לכלול בדיווח הערה של הסתייגות ואזהרה.

אך חשאי לא השתייך עד כה לחבורה זו. מותר היה לפרסם את הידיעה — אם כי בזהירות. ואת הודעות המישטרה על אחת כמה וכמה.

ההתקפה הפרועה על כלי־התיקשורת היא בבחינת הקריאה „תיפסו את הגנב!". המערכת הפוליטית רצתה להסיח את הדעת מעל עצמה. היא האשימה, כרגיל, את הראי.

■ ■ ■

העיקר הוא שהשבוע נחשפו שוב פניה של המערכת הפוליטית בישראל — והם פנים מכוערים, מעוותים, מבחילים.

הפוליטיקאים הכפישו איש את רעהו, השמיעו דברי־בלע סאדיסטיים (וגם מודעי לא טמן את לשונו בצלחת). התגלתה תמונה של חוסר־אחריות מדהים. הסתבר כי למיפלגות אין הרצון להטיל על חבריהם אף מינימום של נורמות מוסריות.

ישראל היא, מן הסתם, המדינה היחידה בעולם שבה האשים שר אחד את עמיתו בכך שהוא חולה־רוח, הסובל מהתקפות חוזרות של אי־שפיות — ושני השרים ממשיכים לכהן בממשלה, שבת אחים גם יחד.

ממשלה זו היא מאורת־נחשים, והמערכת הפוליטית כולה דומה לקן־הקוקייה. אך לנחשים נוח במאורתם, והקוקייה אוהבת את הקן שלה.

ואם לציבור לא איכפת, ימשיכו הנחשים והקוקיות לקבוע את גורלו.

מאת אורי אבנרי

מס־גולגולת לימית

יורם ארידור רותח. האוצר מתלבט. מניין לקחת את 4.1 מיליארד השקלים (למעשה יתקרב הסכום הסופי ל־5 מיליארד) הניתנים לסחטני־השלום בחבל ימית, תמורת הוויתור על העימות המזויין עם צה״ל?

יש לי הצעה פשוטה לפיתרון. כדי להביא גאולה לעולם, עלי לציין שזוהי הצעתו של ידידי מייק.

ההצעה היא להטיל על כל אדם בישראל — גבר ואשה, זקן וטף — היטל חד־פעמי לתשלום הפיצויים. חמישים מיליארד הלירות יתחלקו שווה בשווה בין כל אזרחי ישראל, שיידרשו לשלם תוך 30 יום את המגיע מהם. זה יגיע בערך לסכום של 1500 לירות לנפש, או 6000 לירות למישפחה בת ארבע נפשות. מישפחות מרובות־ילדים ישלמו, כמובן, יותר.

מדוע זה טוב?

קודם כל, מפני שלא יהיה צורך לקצץ עוד יותר את השרותים החברתיים, כגון החלב לילדים, שיקום שכונות־העוני, החינוך, הסעד לזקנים ולנכים.

אך לא זה העיקר. ההצעה מצאה חן בעיני ברגע ששמעתיה, מפני שיש לה מימד מוסרי וחינוכי.

איש אינו מתרגש כיום יתר־על־המידה מכניעת הממ־שלה לסחטנות מחליאה זו, מפני שכל אחד מאיתנו מאמין שהזולת ישלם. אז מה זה איכפת לי? שייחנקו.

אין בארץ תודעה של משלם־המיסים, אחת האמהות של הדמוקרטיה האמיתית. ואדם נורמלי אינו יכול לחשוב ברצינות על סכומים של עשרות מיליארדים.

אך המצב ישתנה לגמרי ברגע שכל אדם בישראל יידע שהוא משלם את מחיר הסחטנות. ולא בעקיפין, אלא במישרין, מייד, באופן המעשי ביותר.

או אז ישתנה יחס הציבור מן הקצה אל הקצה. כאשר שוב יופיע על המירקע אחד הבחורים התמימים האלה, בעלי הזקנים החלוציים והמבע הפטריוטי, ויודיע כי אינו מוכן למכור את האידיאלים שלו בפחות מ־100 מיליון לירות, יסתכלו בו הצופים בצורה חדשה.

קדימה, מר ארידור. מס־גולגולת לימית!

בגין חוזר לסיזון

הלהט הוויכוח בממשלה על הפיצויים לסוחרי־הפינוי הפליט מנחם בגין, כשהוא לבוש בפיג׳מה ירוקה ועטוף בחלוק משובץ, הערה אישית. עם ישראל יזכור אותו אחרי מותו, אמר, תודות לעובדה שמנע מילחמת־אחים.

יש בזה הרבה מן האמת.

בימי המאבק נגד הבריטים קנה מנחם בגין לעצמו את מקומו בהיסטוריה בזכות אומץ־ליבו, נחישות־החלטתו ומנהיגותו. אך את גדולתו האמיתית הוכיח בהחלטתו למנוע בכל מחיר מילחמת־אחים.

יש בעולם הרבה אנשים שהנהיגו מחתרות מזויינות ושניהלו מאבקי שיחרור. אך מעטים מאוד האנשים שהיו מסוגלים, בימי הסיזון, להימנע מעימות מזויין עם אנשי־ההגנה, שחטפו לוחמי אצ״ל ומסרום לידי הבולשת הבריטית.

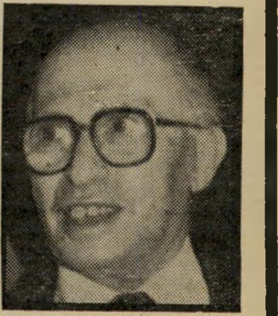

בגין

לשם כך היו דרושות תכונות נפשיות נדירות: התאפקות, אורך־רוח, דבקות קיצונית באידיאל.

אכן, מעטות מאוד מילחמות־השיחרור שלא כללו, בשלב כלשהו, מאבק מזויין בין המשחררים, בינם לבין עצמם. אם לא קרה הדבר אצלנו, גם בימי הסיזון ו־אלטלינה, הרי יש לזקוף זאת, כמעט בלעדית, לזכותו של מנחם בגין.

האם יש מכנה משותף כלשהו בין התאפקותו של מפקד אצ״ל מול מעשי ההגנה ובין התאפקותו של ראש־הממשלה מול חבורה של פורעי חוק וסדר בימית? האם היחסים בין מחתרות מתחרות דומים ליחסים בין ממשלה ועבריינים במדינת־חוק? האם היה בגין מתפאר, למשל, בהימנעות מעימות עם העולם התחתון?

עצם ההשוואה מעורר פליאה, בלשון המעטה. היא מוכיחה כי קורה לבגין מה שקורה לעיתים קרובות לגיבורים היסטוריים — בזיקנתם הם חוזרים בדמיונם לימי נעוריהם. אין הם משתחררים מן המושגים והחוויות של ימי־זוהרם, והם מנסים להחיותם מחדש.

זה אנושי. זה פאתטי. וזה רע מאוד כאשר זה קורה לראש־ממשלה.

סר אוולין חזר

הזדמנתי לפני כמה ימים למלון המלך דויד בירושלים, וגיליתי באקראי תערוכה קטנה ומקסימה שהוכנה שם לרגל מלאת 50 שנה לקיום המלון.

מי שאוהב את ירושלים היה יכול לבלות שעות לפני התצלומים הישנים, המראים את אותו האתר כפי שנראה לפני שנבנו המלון ובניין ימק״א שמולו. בנעורי הזדמן לי לבקר פעם־פעמיים במלון, שהיה אז מרכז החברה הגבוהה של השילטון הקולוניאלי הבריטי. התמונות עוררו בי זיכרונות נוסטלגיים מן הימים ההם, כשהיה למלון חן אלגנטי, בריטי־מיזרחי, מיוחד במינו, שרק שמץ ממנו נותר כיום.

(לא הכל יודעים כי המלך דויד היה רק אחד משלושה בתי־מלון זהים לגמרי, שנבנו על פי תוכנית אחידה בשלושה מרכזים של האימפריה הבריטית במיזרח התיכון. שני האחרים היו ארמון לדרה בניקוסיה ומלון שפארד בקאהיר. לא היה זה שפארד הקיים כיום, על גדת הנילוס, אלא קודמו, שנשרף כליל במהומות של 1952, ערב המהפכה של הקצינים החופשיים.)

אך יותר מכל התצלומים הנוסטלגיים משך את תשומת־ליבי בתערוכה מוצג היסטורי מרתק. זוהי פקודת־היום של סר אוולין בארקר, מפקד הכוחות הבריטיים בפלסטיין, אחרי פיצוץ מלון המלך דויד בידי אצ״ל.

פקודה זו זכורה בעיקר בגלל פסוק אנטי־שמי אחד, שמנחם בגין הזכיר אותו לא מכבר במונולוג המפורסם שלו באוזני השגריר סם לואיס אחרי סיפוח רמת־הגולן. בפסוק זה הורה הגנרל לחייליו להחרים את מקומות־העסק היהודיים, כדי לפגוע במקום הרגיש ביותר של „גזע זה" — הכיס.

אך שאר הפסוקים מעניינים אף הם. סר אוולין דיבר על הטרוריסטים הנפשעים, הפוגעים באזרחים חפים מפשע, ושנפשו של כל אדם הגון סולדת מהם, וכו׳.

ומדוע זה משך את תשומת־ליבי?

מפני שאחרי כמה מילים היה נדמה לי שאני קורא הודעה שיגרתית של ממשלת־ישראל על המחבלים הפלס־

טיניים הנפשעים, הפוגעים באזרחים חפים־מפשע, ושנפשו של כל אדם הגון סולדת מהם, וכו׳.

הייתכן כי הגנרלים והפרופסורים של ממשלת־ישראל, אנשי המימשל הצבאי והמינהל האזרחי, מעתיקים כל הזמן את פקודת־היום של הגנרל הבריטי? האם סר אוולין הצליח בדיעבד לנצח אותנו, על־ידי כך שהכריח אותו לנהוג ולדבר כמוהו?

הכובען מאבו־כביר

קאהיר מלאה בנשים מכוסות־ראש. כיסויי־הראש הם שונים ומשונים, החל בכיסוי־הראש המסורתי של הנשים הדתיות, המכסה את השיער כולו והמותיר רק את הפנים מן העיניים ועד הסנטר, וכלה בכיסויים מודרניים.

רחל אשתי השתגעה לקנות כמה כיסויים כאלה, אך לא מצאנו אותם בחנויות האלגנטיות של רחוב קאצר־אל־ניל, וגם לא בשוק חאן־אל־ח׳ליל.

לפתע, באחד הרחובות הצדדיים, נתקלנו בחלון־הראווה של חנות קטנטנה — והנה פרושים כל כיסויי־הראש שבהן יכולה נפש נשית לחשוק.

נכנסנו. במקום הקטן נדחסו כחצי תריסר נשים מצריות, שמדדו כיסויי־ראש ושוחחו עם בעל־החנות, גבר תמיר בעל פנים צעירות ושיער־שיבה.

הצטרפנו לציבור. רחל מדדה כיסויים והחלפנו רשמים עליהם. היא מדדה מצנפת חומה שמצאה חן בעיניה, וביקשה אותי (בעברית, כמובן): „תשאל אם יש לו כזה בשחור."

„שחור?" אמר הזבן, בעברית. „אתה משם?"

„אנחנו מתל־אביב," אמרתי בערבית.

„מתל־אביב או מיפו?"

משהו בצליל הדברים עורר בי מחשבה. „אני מתל־אביב, מרחוב בן־יהודה," אמרתי. „ואתה?"

„אני מיפו," השיב.

בחנות הקטנה, בין הנשים המודדות, השתררה אותה אווירה מייוחדת הנוצרת תמיד כאשר ישראלי פוגש בנכר פלסטיני. מין תערובת של מתח, סקרנות, מבוכה, הרגשת־שותפות וחשש מפני איבה.

למדתי שהאיש הוא בן 40, שנולד באבו־כביר, שנטש את יפו במילחמת־1948, שנשא אשה מצרית. הראיתי לו את סמל המועצה לשלום ישראלי־פלסטיני, ובו דגליהן המוצלבים של ישראל ופלסטין. הוא שאל על מילים עבריות שונות. בילדותו, כך סיפר, עבד אצל איש יהודי אחד בחולון.

בסוף קנינו ארבע מצנפות, זכינו בהנחה ניכרת ולחצנו ידיים. כשאמרתי לו כי למחרת היום נחזור לתל־אביב, לבשו פניו הבעה שלא יכולתי לפענח אותה.

שפת הבטן

הגברת הצעירה שרקדה ריקוד־בטן בתוכניתו של רם עברון בטלוויזיה היתה נחמדה מאוד. אבל כשהישוותה את אמנותה לזו של נגואה פואד, אפשר היה רק לחייך.

נגואה פואד, הרקדנית המצרית המפורסמת (היא חצי־פלסטינית), אינה רקדנית־בטן קלאסית. היא קוראת לעצמה רקדנית מיזרחית. היא נהדרת.

עם כל הכבוד לגברת ברי סימון, אין היא דומה לנגואה, ולעולם לא תדמה לה. שום צעירה בישראל לא תדמה לה לעולם.

כי שפת־הגוף היא חלק מן התרבות הלאומית. כשם שתנועת־הידיים של האדם הישראלי אינן דומות לתנועותיו של איטלקי או צרפתי, כן לא תדמה נערה ישראלית לנערה מצרית. אי־אפשר ללמוד בבית־ספר ישראלי, לצעוד בתנועות־נער ישראלית, להשתתף בתרגילי־סדר בצה״ל (ו/או להסתובב בחוג נערות שעברו את כל אלה) ולדבר ולהתנועע כמו נערה מצרית. כל מי שהיה במצריים ושמע את הקולות המעודנים, המתחנחנים, של הנשים שם, יודע זאת.

סימון

הגברת סימון הציגה ריקוד מעניין, בעל תנועות חדות וקצובות, ובוודאי גרמה הנאה לרבים. אך אין ולא כלום בינו ובין ריקוד־הבטן המצרי, שתנועותיו עגולות, עדינות, רכות.

איני מתיימר להיות מומחה לריקודי־בטן (רק פעם אחת, בסערת ההתלהבות של הימים הראשונים בקאהיר, בחגיגת־התיידדות בלתי־נשכחת, הזמינה אותי רקדנית־בטן אל הבמה כדי לרקוד עימה) אך הספקתי לערוך בדיקה כלשהי בשטח.

ריקוד־הבטן האמיתי מעניק לצופים הנאה אסתטית וארוטית, שקשה לתאר אותה. כאשר הרקדנית הקלאסית נעה — ונדמה לך שכמעט ואינה נעה כלל — אתה מסתכל בה כמהופנט. אין זה דומה לשום ריקוד אחר שחזיתי בו. זה בוודאי אינו דומה לסרט הוליוודי או להצגה חיפאית. הרקדנית, הקהל, הלחן הערבי — כל אלה מתאחדים בחוויה אחת, שהיא חלק בלתי־נפרד מתרבות מסויימת.

אי־אפשר להביא את זה לתל־אביב. צריכים לנסוע לקאהיר כדי לראות זאת — וזה שייך למקום כמו הנילוס, הפיראמידות, המוסיאון המצרי והאן־אל־ח׳ליל.

הלשון של בן־גוריון

בסירטו של יהודה („ג׳אד") נאמן על שביתת־הימאים היה פסוק אחד שגילה עולם ומלואו. אחד המרואיינים, שביקש להסביר מדוע פעל אז על פי מיצוות דויד בן־גוריון נגד הימאים השובתים, יוצאי הפלמ״ח, טען להגנתו כי בן־גוריון שיכנע אותו. וכאשר נשאל כיצד שוכנע, אמר שבן־גוריון דיבר בקול תקיף, בוטח, תוך הדגשת המילים.

ואכן, כל מי שזוכר את צורת־דיבורו של בן־גוריון יודע למה התכוון האיש: המישפטים הקצרים, הרמת הקול (כימעט בצעקה) במילות־הסיום, הביטחון הטוטאלי של ההבעה. בן־גוריון לא התווכח, לא שאל, לא בחן צדדים שונים של בעייה. הוא קבע בהפסקנות שהדברם הם כך.

יש בכך פיתרון לתעלומה שהטרידה אותי תמיד. מדוע היה בן־גוריון כל־כך משכנע בנאומיו, אף שאותם נאומים עצמם, כשהופיעו בכתב, היו משעממים, רדודים, חסרי שאר־רוח, נטולי עומק אינטלקטואלי כלשהו? שלא לדבר כלל על כתביו של בן־גוריון, שמעטים מאוד טרחו לקראם בחייו או לאחר מכן.

בן־גוריון

הסוד היה טמון בצליל הדיבור, בביטחון העצמי התוקפני, בפסקנות.

בני־אדם נוטים להאמין שאדם המדבר בביטחון עצמי מוחלט אכן יודע מה הוא אומר. חברו, האומר דברים חכמים שיבעתיים, אך המבטא אותם בקול הססני, תוך מתן מקום לספק — כפי שכל אדם אינטליגנטי חייב לעשות — אינו משכנע. קול עמוק, היוצא מחדרי־בטן, עוזר מאוד.

מכשיר־העבודה האמיתי של הפוליטיקאי אינו השכל, אלא הלשון. בידיה החיים והמוות של עמים ואנשים.

לא האלות של המישטרה ניצחו את הימאים, ולא האגרופים של בירוני אלמוגי, אלא הלשון של בן־גוריון.

את הבחור שהביא את חטיפי הגלידונית ?
להזמין אותו למסיבה אצלי בשבוע הבא.
גלידונית של שטראוס—חטיפי גל
בטעם וניל מצופים שוקולד נחטפי
בכל עונה. גלידונית של שטראוס-
האידאלית לכל ארוע. ניתן להכי
בכל סופרמרקט או מעדניה.
כולם יאהבו אותה.
גלידונית רגעים של הנאה שצריך לחטוף.
חטיפי גלידה של שטראוס

קפה נמס עלית בגרגרים,

שותים היום קפה נמס בעולם.

ספלנדיד!

בעולם, ספלנדיד - פירושו נהדר. כזה הוא קפה נמס עלית בגרגרים.
הטעם שלו - ספלנדיד. הניחוח שלו - ספלנדיד. וכל גרגר נותן לך 100% קפה טהור.
מי שנתן לו את השם ספלנדיד מבין בקפה.

טוב לי עם קפה ספלנדיד

עלית

וימר יעקבסון טמיר

כל טלויזיות נורדמנדה-אמק
ערוכות עתה
לקליטת שידורי לווינים
וכבלים.

נורדמנדה מקדימה
את כל האחרות בהרבה שנות צבע.

שרות
אמפא
שרות ללא תחרות

להשיג בחנויות אמפא וסוחרים מורשים.

NORDMENDE

אמקור טוב להיות בבית.

שמוליק קראוס, שתקליטו הראשון מזה שנים, עומד לצאת לשוק, מספר על פרשת פרידתו מאשתו ג'וזי, על תדמית הגבר האלים שבנו לו, לדבריו - ועל יחסיו עם אחיו ועל נסיון ההתאבדות שלו

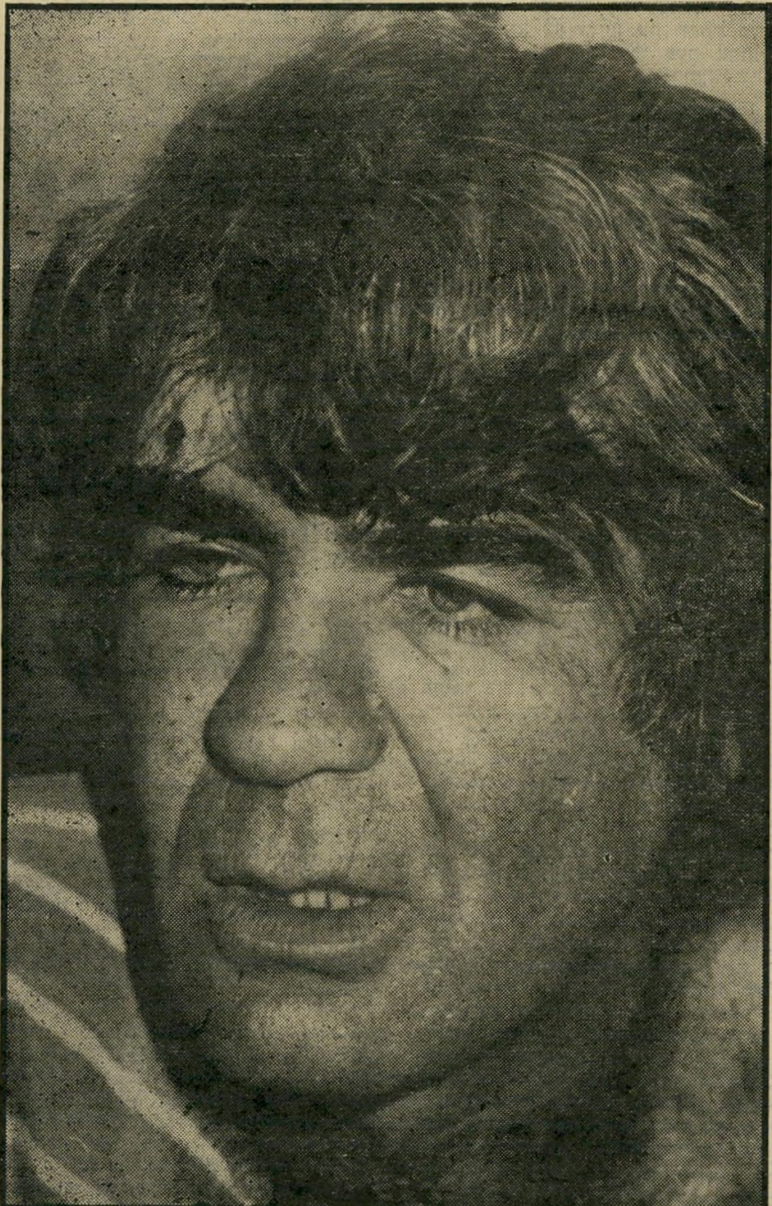

ריאיינה שרית ישי

בנו לי תדמית של אלים. אנשים לא מכירים אותי. היום אני הרבה יותר שקט

●

ג'וזי לא ברחה מהארץ. היא אמרה לי שהיא רוצה לנסוע לראות את מישפחתה

●

לולא הייתי חותם במישרד־הפנים היא לא היתה יכולה להוציא את הילדים מהארץ

ג'וזי לא חזרה בתשובה. אילו הייתה רוצה לחזור בתשובה היתה עושה זאת בין ידידים בירושלים

●

המוזיקה שלי היא לא אידישאית - אני מדבר ערבית ומאמין שאפשר להסתדר עם הערבים

●

חזרתי מארצות־הברית בתקופת ילדי־הפרחים, הסמים והאל־אס־די, ונפלתי בארץ לתוך אלימות מילולית ופיסית

„אני לא טלית שכולה תכלת"

לשמואליק קראוס יש תדמית. אנשים פוחדים מפניו. הוא עצמו שונא את התדמית הזו. מי שמכיר אותו מקרוב יודע שהשד אינו נורא כל־כך. כשקראוס מסתבך בקטטות, יגידו לך, יש לו בדרך־כלל סיבה טובה מאוד לכך. קראוס לא יזיק לחתול בלי סיבה.

הוא מעורב בשערוריות. אולי בגלל אופיו המורכב. בשנה האחרונה הוא שומר על פרופיל נמוך, יושב בדירתו הסמוכה לרחוב דיזנגוף ועובד בו־זמנית של שני תקליטים חדשים.

שמואליק קראוס היה מאז ומעולם חביבן של נשים. אך נדמה ששמו קשור לנצח בשמה של אשתו ואם ילדיו, ג'וזי כץ. כשהיא עזבה במפתיע את הארץ, טענו שהיא ברחה לו באישון לילה. איש לא העז לגשת אליו ולשאול אותו במי־שרין מה בדיוק אירע. אחר־כך נפוצו שמועות כי ג'וזי חזרה בתשובה. האחד שיכול היה להכחיש היה שמואליק קראוס, אבל אותו לא שאלו.

הוא נחשב למלחין מחונן. שיריו הפכו נכס־צאן־ברזל של המוסיקה הישראלית, שירים קלאסיים כמו התשמע קולי, שי־רים קצביים כמו אל אל יחזקאל, שירי ילדים כמו הבובה זהבה.

שלישיית החלונות הגבוהים, שאותה הקים יחד עם אריק איינשטיין וג'וזי כץ נחשבת עד היום לאחת מלהקות הזמר הטובות שהיו בארץ. נסיונות כמו להקת כף התיקווה הטובה, שהקדימה את זמנה והתפרקה, אך תרמה לשוק הפיזמונים הישראליים שירים נפלאים כמו בלדה לעוזב קיבוץ. כל אלה נרשמים לזכותו של שמולאקי קראוס, שלא למד מעולם מוסיקה.

הוא אוהב את הגיטרה. כשהוא אוחז בה, הוא מפליא לנגן. אך יש תקופות ארוכות שבהן אין הוא נוגע בגיטרה,

„אני לא טלית שכולו תכלת!"

(המשך מעמוד 43)
ומי שמכיר אותן מקרוב יודע שאלה הן התקופות הקשות. התקופות שבהן מבלה קראוס בבארים של תל־אביב עד לשעות הקטנות של הלילה. אלה הן תקופות ההרס העצמי שלו, יאמרו לך אנשים.

הוא פותח בארים והופך אותם למקומות הבילוי הטובים ביותר בעיר. צמרת אמני ישראל מגיעה למקום של שמואליק, אמנים ידועים מנגנים. ככל שהמקום הופך יותר פופולרי, הופך שמואליק פחות מרוצה, ואז בא בדרך־כלל הפיצוץ הגדול. הוא הורס במו ידיו את המקום ומגרש את האורחים.

בשנה האחרונה הוא שקט. אשתו ו־

מרואיין קראוס בביתו
„המציאות יצרה את הרושם שאני מטורף..."

ילדיו נמצאים בארצות־הברית. הוא שומר איתם על קשר קבוע, ביום שישי אחרי הצהריים מבלה עם ידידיו בכסית, עובד עם יבי ועם יענקל'ה רוטבליט על תקליט משיריו המורכבים של יבי.

בימים אלה עומד לצאת לשוק תקליט חדש שלו, 80—70 שמו, ובו לקט של שירים כמו סוסעץ, בלדה לעוזב קיבוץ, בדרך למוסד הסגור, ושירו הידוע בלדה ללוח וגיר. שירים שמעולם לא הוצאו בתקליט אם כי הם מושמעים לעיתים מזומנות ברדיו.

שמואליק קראוס נרגש. זהו תקליט ראשון מזה שנים, אחריו יבוא תקליט הסולו. הוא מודה שהוא פוחד בפעם הראשונה בחייו לשיר לבד, ללא עזרה מג'וזי או מאריק איינשטיין, לא בשלישייה, לא בצמד — ממש לבד. אחר־כך הוא מתכנן הופעות עם להקת נגנים שתלווה אותו. מי שמכיר ומעריך אותו מצפה בקוצר־רוח לצאת שני התקליטים. מי שמכיר ומעריך אותו מצפה בקוצר רוח להופעה.

אם תשאלו לדעתי, הוא גדול על הארץ הקטנה שלנו. יש לו ראש מצויין. אני אוהבת אותו לאוד.

● **שמוליק...**

רגע, רגע, לפני שאת מפציצה אותי בשאלות אני רוצה להגיד לך משהו: שלשום הייתי באזכרה של חצקל איש כסית. היה שם בקושי מניין. ויש אנשים שאם חצקל לא היה נותן להם לאכול היו צומחים להם קורי עכביש בתחת מרוב רעב.

זה נורא נגע לי שאף אחד מכל אותם שחקנים, שקיבלו אצלו אוכל חינם ושלא אחת הוא שלח את האוכל הביתה, לא טרח לבוא ליום השנה. אני לא רוצה לנקוב בשמות. זה היה די עצוב לראות קובץ כל־כך קטן של אנשים. איפה כל המזוייפים שישבו אצל חצקל, אכלו חודשים ואף־פעם לא שילמו בזמן!

● **מי בכל זאת הגיע ליום השנה?**

יבי כמובן, ואורי ליפשיץ ועבדך הנאמן. צייר קרח, משורר זועם ומוסיקאי עלוב. זהו. זה היה הייצוג של הבוהמה. מהמלצרים של כסית הגיע רק מרסל.

אני לא הולך לאזכרות של ההורים שלי, וגם לאזכרה שלי לא הלכתי, אבל היה מגיע לחצקל שיגיעו יותר. היה גם אורי יפה, הקפטין של אל־על, בעלה של יונה עטרי. הוא נשבע שהוא או אשתו יבואו כל שנה.

זהו. זה מה שהיה לי להגיד על יום השנה של חצקל. כעת את יכולה להפציץ.

■ ■ ■

● **לפני שבוע היית מעורב בקטטה בנווה צדק, הפעם שלא באשמתך. בימאי קולנוע רב עם קבלן, אתה עברת במיקרה, חטפת כוס בעין, ובכל זאת פורסם ששמוליק קראוס הרביץ מכות. למה?**

אני יודע, בנו לי תדמית של אלים.

● **אנשים פוחדים ממך.**

למה את לא פוחדת? למה באת הנה ואת שואלת אותי שאלות כאלה?

● **אני מכירה אותך.**

הכניסו אותי להסתכלות, ובזמן הזה הביאו טרקטורים שגילחו את נבי־סמואל. לא השאירו זכר לבתים היפהפיים. הפכו את המקום למיגרש־חנייה

זהו! לא כולם מכירים אותי. חוץ מזה, תאמיני לי, אני כל־כך טוב! בחור זהב. זו מן תדמית שהדביקו לי. היו תקופות בחיי שקרו לי דברים. לא שלא היו דברים מעולם, אבל היום אני הרבה יותר שקט. אם אותו בימאי קולנוע שציינת קודם היה מעיף עלי כוס לפני עשר שנים, הייתי מפוצץ אותו. ובמיקרה של הבימאי המסויים הזה, אני לא הראשון שחוטף ממנו כוס. הוא ידוע בתור אחד שזורק כוסות.

אבל היום אפילו לא נגעתי בעלוב הזה. מיהרתי לבית־החולים. אמרו לי שהיה לי מזל, יכלה ללכת לי העין. שאני ארים יד על העלוב הזה?

● **היתה תקופה שהילכו בעיר סיפורים כאילו אשתך, ג'וזי כץ, לא מצליחה לקבל עבודה מכיוון שהמפיקים והאמרגנים פוחדים ממך.**

יש משהו במה שאת אומרת. אנשים לא רצו להתקשר לג'וזי בגלל התדמית שלי, אבל זה קרה תמיד עם אנשים שלא הכירו אותי. אבל אם היא כבר היתה עובדת ואני הייתי בא לבקר במקום ההופעה, היחס אלי ואל התדמית שלי היה משתנה. זה הרי לא הגיוני שאפריע לה. אני אוהב איך היא שרה. אני כתבתי לה את רוב החומר.

● **לפני שהיא נסעה לארצות־הברית הגעת למועדון „האסם" והפרעת לה בעבודה.**

זה לא היה קשור לעבודה. זה היה בינינו. הבאתי כמה מוסיקאים שישמעו אותה כדי שאחר־כך יוכלו ללוות אותה. ביקשתי ממנה שתצטרף לשולחן. היא אמרה שהיא ממהרת לחלטורה. התרגזתי. באתי לאסם ואמרתי: היא לא עובדת היום. וזה היה מספיק.

● **על זה בדיוק אני מדברת...**

אמרתי להם שלא יתנו לה לעבוד. שילמתי לה את מחיר החלטורה.

● **היו תקופות שממש התערבת לה בעבודה. אני זוכרת שלא הרשית לה לעבוד עם צביקה פיק וכעסת שהיא הקליטה איתו את השיר פרפרה.**

את יודעת, על טעם ועל ריח... אני לא אוהב את השירה של צביקה פיק. נקודה עם פסיק. אם היתה שרה חומר של צביקה פיק היתה לדעתי מורידה מהרמה שלה. יכול להיות שאני טועה אבל זה טעמי.

● **מדוע עזבה ג'וזי את הארץ?**

קודם־כל, אני רוצה שתדעי שהיא לא ברחה. אני יודע שהיו פה סיפורים שהיא ברחה. היא אמרה לי שהיא רוצה לנסוע ולראות מה העניינים, ונתתי לה לנסוע.

אם אני לא הייתי חותם במישרד הפנים שהיא יכולה לקחת את הילדים, היא לא היתה יכולה להוציא אותם מהארץ. הילדים שלי זה לא יוסלה שוחמכר.

היא אמרה שהיא רוצה לראות את המישפחה שלה באמריקה. היא לא ראתה אותם שנים. אני מדבר איתה כל שבוע. אני מדבר עם הילדים. בן כבר מדבר איתי אנגלית: היי דדי, האו אר יו. אני שולח לו חומר לימוד מבית־ספר פה, כדי שפחות או יותר ילמד ברמה מקבילה.

● **היא חוזרת ארצה?**

אני לא יודע, אין לי תשובה. מכל מקום, יש לה למה לחזור. יש לה כאן בית, ואם היא רוצה יש לה פה עבודה. אחרי 18 שנים שהיא לא הזיזה את התחת מהארץ ולא היתה בחו"ל אפילו פעם אחת, לא יזיק לה שתהיה קצת באמריקה. שתראה כמה טוב פה.

● **הרכילות ידעה לספר כאילו היא והילדים חזרו בתשובה?**

בולשיט. אם היתה רוצה לחזור בתשובה היתה עושה את זה בין ידידים בירושלים. לג'וזי יש בית עם יסודות מאוד יהודיים מסורתיים. אמא שלה, שהיא אשה מאוד משכילה, נעה כל ימי חייה בין דת ואסטרולוגיה. חזרה בתשובה, שטויות! היא אפילו לא קרובה לזה. הילדים לומדים בבית־ספר רגיל, וביום ראשון הולכים לבית־ספר יהודי.

כל הסיפור הזה של הנסיעה שלה זה עניין של שנים בין ג'וזי וביני. הגיעו מים עד נפש. כמה זמן אפשר היה למשוך את זה? ועד שהם יחזרו, אני ממשיך לשלם את תוכניות החיסכון של הילדים, כולל חיסכון לתיכון, כאילו שלא עזבו בכלל.

● **השבוע עומד לצאת לשוק תקליט חדש שלך „70—80". הרבה אנשים חיכו לו. מדוע החלטת להוציא את השירים על תקליט רק עכשיו?**

לא פעם שאלתי את עצמי מה יהיה עם החומר הזה, שמרביתו תמלילים של יענקל'ה רוטבליט. יש בו תקופות של חיים, יש פה דברים מתחילת העבודה שלי ושל רוטבליט. דברים של כף התיקווה הטובה כמו בלדה לעוזב קיבוץ, הגירסה הראשונה של סוסעץ בביצוע של אריק איינשטיין — כי את הביצוע שהוא עשה עם שלום חנוך אני לא אוהב — ויש שיר של זוהר לוי עם דרכו למוסד הסגור.

אם לא הייתי מוציא את השירים האלה בתקליט, היו משמיעים אותם על סרטים עוד כמה שנים והם היו נשחקים. הדפוס הלך לקראתי וטרטה, הגרפיקאי, לא לקח כסף בשביל העטיפה. כל ההקלטות שולמו בזמנו מכיסי, וזה היה טיפשי להשאיר את השירים האלה, שהיו מאוד פופולריים, על סרטים.

● **כשלב מאוחר יותר עומד לצאת תקליט חדש שלך, כשאת התמלילים כתבו יענקל'ה רוטבליט ויבי. איך אתה מגיע ליבי?**

יבי, חוץ מזה שהוא משורר זועם, כותב כמה שירים מאוד ליריים ויפים. במכוון

יום אחד הגיעו שני קצינים בכירים, אחד בדרגת רמטכ"ל. הם הוציאו מנבי־סמואל כדי־חרס, אבני־ריחיים ואוצרות ארכיאולוגיים. אחר־כך נתנו הוראה להעיף אותי מהכפר

בחרתי בשירים שאין בהם זיקה פוליטית. זוהי שירה יפה בלבד העומדת בפני עצמה. כמה מבעריציו של יבי שקוראים אותו קבוע בהארץ, יופתעו מהצורה שבה הוא כותב ליריקה.

● **היה לך קשה לעבוד איתו?**

בדרך־כלל נהוג שתמלילן יושב עם מוסיקאי וביחד הם מרימים שיר. פה מוסיפים, שם מורידים. במיקרה של יבי לקחתי מה שנתן לי וכתבתי לחן.

● **יענקל'ה רוטבליט כותב כמו שמדברים, ואילו יבי מתוחכם בשירה שלו. איך הסתדרת עם זה?**

רוטבליט הוא התמלילן הכי טוב שיש בארץ. הוא יודע לכתוב. אצל יבי זה באמת שונה לחלוטין. הוא כותב: „ספרי לי על החלומות בלעדי על האהבות עד בלי די." הדברים לא מחולקים, אין אצלו סימטריה בכתיבה — פשוט לקח לי יותר זמן.

לקח לי הרבה לשכנע אותו שיוריד פה חצי מישפט ויוסיף שם. יבי הוא איש קשה, איש מוזר. וכשהוא שתוי הוא יותר ממוזר. הוא רעשן, הוא זועם, אין לו חשבון בנק ובין כל הדברים האלה הוא כותב נפלא.

● **יבי מזוהה עם קו פוליטי מסויים. גם רוטבליט, במידת־מה. איני זוכרת ששמך זוהה אי־פעם עם קו פוליטי זה או אחר. האם הפוליטיקה מעסיקה אותך?**

יש לי מחשבות בראש, אך הן לא שוות. כי מה יש פה? אותי לא מעניינת פוליטיקה. אותי מעניין שיש פה מדינה. אני לא יודע אם בימי המערך היה טוב יותר מאשר בימי הליכוד. תמ"י לא תצליח לגרום לאשכנזים להוריד פרופיל.

אותי מעניין שהביטחון יהיה בסדר, שהגבולות יהיו בטוחים ושתהיינה כמה שפחות מילחמות. אני בעד השלום. הזיקה שלי היא לא יידישאית. אני מדבר ערבית עוד מהבית, ואני מאמין שאפשר להסתדר עם הערבים.

● **מהו היחס שלך לשטחים הכבושים?**

אני לא בעד זה שנהיה עם כובש. אני זוכר בילדותי באיזו שינאה התייחסנו לבריטים. ואני זוכר שהאצ"ל וההגנה לא היו יותר טובים מאותם ערבים הזורקים רימונים על הכובש הישראלי. זה נורמלי — אף עם לא אוהב להיות כבוש.

אני זוכר את אבי מבריח אקדח עם עשרים כדורים מירושלים דרך עטרות כדי להגיע לבית־הערבה, וכדי להסתיר את האקדח הוא העמיס את כל המשאית בחרא של פרות.

● **אתה נגד הכיבוש, אבל היית המתנחל הישראלי הראשון, כי שמייד אחרי מילחמת ששת הימים התנחלת בנבי סמואל?**

לא התנחלתי. מישפחתי, שהיא מהוותיקות בירושלים, החזיקה בבעלותה קושאן הרשום על שם סבתי, שהיו לה חמישה דונם קרקע בנבי סמואל. חברת רמות רכשה אז כאלף דונם ומכרה אותם למישפחות יהודיות. חשבו ללכת על חקלאות, אבל לא היה להם דוד מאמריקה ולא חילקו סובסידיות לכל מי שהפליץ. כשפינו

שחקן קראוס בסרט „סוס עץ"
„לו הילדים, הייתי יותר סלקטיבי בעבודה"

את הקבוצה לא גמרו על פיצויים עם ארליך ושרון.

כשהורי נפטרו, אחרי מילחמת ששת הימים, מצאתי בין הניירות את הקושאן וזה נראה לי נורמלי שאבי הוריש את הקושאן לבניו. הדרך שלי היתה הרבה יותר נקייה מזו שבה נקטו האמנים בעין־הוד שגירשו את הערביים. המישפחות הערביות של עין־הוד חיות עד

ניסיתי להתאבד. חשכו עיני - הם כיסחו את הכפר. זה גמר אותי, הבנתי שאני חי בין אנשים שלא איכפת להם

היום במערות, ואמני ישראל גרים בבתים יפהפיים.

בתקופה ההיא זה נראה לי פשוט טבעי ללכת ולגור במקום היפהפה ההוא.

● איך קיבלו אותך הערבים?

הרבה יותר טוב מכמה יהודים שאני מכיר. אל תשכחי שזה היה מוקדם אחרי המילחמה. הם לא ידעו שירושלים אוחדה. נבי סמואל הוכרזה שטח מפורז, לא מסופח. היום יש שם שיכון מכוער וכביש מפורסם. היה לי נעים בנבי סמואל.

גרתי בבית ששימש בית־כנסת. הבית היה ריק והיה בו המון חרא. ניקיתי והתגוררתי בו. ניסיתי לעניין כמה אמנים שיבואו לגור שם.

בתקופה היא התייחסו אלי כאל נביא־שקר. מה פתיאום לגור שם? ההתנהגות שלי היתה מוזרה. ניסיתי לעשות הכל במהירות ולא בדרך מקובלת. ממילא חיפשו אותי, אז מצאו דרך וזרקו אותי מנבי סמואל.

● נדמה לי שהסתבכת גם באשמה של החזקת נשק?

מה רצית, שאבוא לגור בכפר ערבי אחרי המילחמה בלי כלי שיגן עלי. המציאות יצרה את הרושם שאני מטורף, כי רק מטורף יכול לגור במקום כזה. אף אחד לא ראה את החזון שלי. אף אחד לא הבין שבסך־הכל ראיתי בכפר פוטנציאל נפלא להקמת כפר אמנים.

● ואז התחילה שרשרת אירועים שאתה נוהג לכנות בשם „התחפפות"...

הרגשתי את עצמי קרוב מאוד למקום קדוש. אמרו ששמואליק קראוס חושב שהוא הנביא שמואל ק'. שאלו איך אני מעז לעלות על ראש ההר, שם ישב הנביא שמואל א' ואמר על עם ישראל שכולם זונות.

רציתי להגיד, היי! תשמעו! אני בסדר! כל מה שאני רוצה זה לגור בנבי סמואל עם חוג החברים שלי. אבל החברים שלי אמרו: הבחור התחפף. צריך להיות משוגע כדי לגור בכפר ערבי לבד.

אל תשכחי שזה קרה אחרי שחזרתי מארצות־הברית עם החלונות הגבוהים. בארצות־הברית זו היתה תקופת ילדי הפרחים, האהבה החופשית, סמים וטריפים של אל־אס־די. העולם השתנה. ואז אני חוזר ארצה, אל האלימות המילולית, אל האלימות הפיסית — והדם עלה לי לראש. בתקופה ההיא לא היה צריך הרבה כדי להדליק אותי.

אני זוכר שחיפשתי קירבה של חברים טובים שלי, אבל הם נרתעו ממני. הייתי כנראה מוזר. זה השפיע עלי שדחו אותי.

נו טוב, אני רציתי כפר אמנים והם הכניסו אותי ל־15 ימי הסתכלות בבאר־יעקב. בזמן שהייתי בהסתכלות הם הביאו טרקטורים וגילחו את ההר. לא השאירו זכר לבתים היפהפיים, לקשתות, למיבנים העתיקים. הפכו את הכל למיגרש חנייה.

הנה, יש לי פה מעט צילומים ממה שהיתה פעם נבי סמואל. כשראו אותי מצלם את הבתים הנהדרים האלה החליטו שאני בטח משין־בית. מה לא אמרו עלי באותה תקופה! אני זוכר שלפני שגילחו את ההר ניסיתי לפנות לעזרה. ביקשתי מחיים חפר שידבר עם גנדי והוא אמנם דיבר.

יום אחד באו שני קצינים בכירים, אחד בדרגת רמטכ"ל ואחד לא חשוב באיזו דרגה כי הוא איתנו, בין החיים. הם חדרו אל בין ההריסות והוציאו משם אוצר של ממש — כדים וכלי חרס ואבני ריחיים. אחר־כך הם נתנו הוראה לצה"ל ולמושל הצבאי להעיף אותי.

● מה קרה בתום 15 ימי ההסתכלות?

נמצאתי כשיר לעמוד למישפט, כלומר, באופן רשמי הוחלט שאני לא מחופף. הוחזקתי במעצר עד תום ההליכים. המשוררת מרים ילן־שטקליס שיחררה אותי ושלחו אותי הביתה.

אחר־כך ניסיתי להתאבד. רק תראי כמה הייתי רגיש. השתחררתי מבית־המישפט בירושלים, עליתי לראות מה עם הבית שלי, מה עם הבית של רוטבליט, הבית של אלי מגן — כי הרי חילקתי בתים לכל החברים שלי. זה היה יום שישי בצהריים.

כשהגעתי, חשכו עיני. הם כיסחו את כל הכפר והשאירו רק את המיסגד וגם אותו היו מכסחים אם שמואל הנביא לא היה קבור תחתיו. זה גמר אותי. פיתאום הבנתי שאני חי בין אנשים שלא איכפת להם שום דבר. אני מחפש שורשים והיסטוריה ואת הקשר שלי לארץ, והנה מצאתי — ואז באו וכיסחו. גם את בית־הכנסת כיסחו. אם נוצרי או מוסלמי היה מכסח בית־כנסת אז היו צועקים כאן געוואלד. אבל לנו מותר.

● למה לדעתך כיסחו את הכפר?

כי היום הגיע קראוס המשוגע, מחר תגיע ישי המשוגעת, תחליט לגור על

שמוליק וג'וזי קראוס (1963)

„לג'וזי יש לאן לחזור. יש לה פה עבודה!"

בן, שמוליק ושם קראוס

„אני משלם את תוכניות־החיסכון של הילדים כאילו לא עזבו!"

ההר, ואז מה יהיה עם השיכונים? ומה יהיה עם כביש המריבה? ומה יהיה עם השיכון המיפלצתי שקוראים לו רמות?

■ ■ ■

● מה קרה אחר־כך?

ממש נשברתי. לא רציתי תל־אביב, לא רציתי רחוב טרומפלדור ולא כלום. רציתי נבי סמואל. ג'וזי היתה צריכה לנסוע לשבוע עם אחותה. נסעתי הביתה, לטרומפלדור, ביום שבת, כתבתי כמה שורות לשני אנשים וזהו — גמרתי עם עצמי.

לגמרי במיקרה חזרה ג'וזי ביום שלישי, פעמיים כי טוב. היא הבהילה אותי לבית־החולים. עשו לי שטיפות ועירויי דם. אמרו לי: נס גדול היה פה.

זו היתה תקופה קשה מאוד. עד השלב הסופי האמנתי שאצליח להישאר בכפר. הייתי באיכילוב שבועיים. אחר־כך שכבתי חודשיים בהדסה ירושלים. הלך לי חצי תחת, כי בגלל ששכבתי בלי הכרה שלושה ימים נוצרו פצעי־לחץ.

בשלב יותר מאוחר החלמתי. כתבתי לטוב הרע והנערה את השיר בא לי לשיר לעולם. השיר זכה במקום ראשון בפסטיבל־הזמר. אחר־כך עשיתי עם ג'וזי תוכנית של שירי מרים ילן־שטקליס, והוצאנו תקליט של השירים.

● תוך כדי זה נולד בן, ואחר־כך שם. האם העובדה שנולדו לך ילדים אחרי כל־כך הרבה שנות נישואין שינתה את חייך?

לא, זה לא שינה לי את החיים. היה הרבה יותר שמח בבית, יותר חיים. אולי כן, אולי אילולא היו הילדים לא הייתי עובד בכל אותם המקומות שפתחתי ואחר־כך פוצצתי. לולא הייתי צריך לדאוג לילדים לא הייתי מחזיק מעמד באותם מקומות. הייתי לבטח יותר סלקטיבי בבחירת מקומות העבודה שלי.

● אמרת בעצמך: אתה פותח מקומות, הופך אותם למקומות פופולריים, ואחר־כך מפוצץ אותם. למה?

אולי בגלל שאני מגיע למצבים שהאמן שבי נעלם, היוצר שבי משפיל קומה.

ג'וזי נסעה לשבוע ימים. במיקרה חזרה קודם ומצאה אותי מחוסר־הכרה מזה שלושה ימים. היא הבהילה אותי לבית־החולים ושם הצילו את חיי

כי מדוע אני פותח מקום? כדי להופיע בו. ואם כבר להופיע, אז שיהיה מקום הכי טוב, עם סאונד הכי טוב.

אני ממלא את המקום באנשים, הופך אותו לפופולרי, אבל המעורבות בעשיית המקום גונבת את המטרה שלמענה בעצם התחלתי בהקמתו, והמטרה היא הופעות, עשיית מוסיקה, ג'ם סשן עם חברים. ואז, כשאתה גם בעל־הבית ואתה גם מופיע על הבימה ושר, וגם לא מתנזר מהטיפה המרה — המלצרים ממלאים את הכיסים שלהם. עלי אפשר לעבוד רק פעם אחת וזהו. אחרי זה בא הפיצוץ. אני מזל סרטן, אני.

כעת אני עובד על תקליט חדש. באים אנשים ואומרים: בוא שמואליק, נפתח לך מקום, אתה תשיר ותנהל. אני פוחד מזה. אני פוחד מהפיצוץ. בכלל, אני כעת בתקופה של פחדים: האם ההקלטות יצליחו? האם יאהבו את התקליט? אחרי הכל, אף־פעם לא הקלטתי לבד. תמיד היה איתי עוד מישהו ששר. אבל עכשיו יש לי רצון לעבוד לבד, עם מוסיקאים שילוו אותי. שאוכל להביע את עצמי לבד על הבימה. ואני פוחד. יענקל'ה רוטבליט נורא עוזר לי. הוא כתב לי כמה שירים שמאפיינים אותי. אחד השירים אומר כך:

„אמרו שזה הסוף שלו אמרו שהוא הולך, אמרו שכח הכל, התחיל ללמוד תנ"ך, ראו אותו בכרם עם דוד הזקן, אבל יותר מכל אהב הוא לנגן גיטרה / אמרו עזב ת'בית, הזניח מישפחה, פוגש אשה צוחקת עוזב אותה בוכה. אמרו שכל הציפורים ברחו לו מהקן, אבל יותר מכל אהב הוא לנגן גיטרה / עכשיו אתם רואים אותו כאן על הבמה, שר לכם ת'שיר הזה עם כל הנשמה, אז כן היה או לא היה או כן, יותר מכל דבר אהב הוא לנגן גיטרה."

■ ■ ■

● נווה־צדק היא כעת שכונה פופולרית. התיאטרון והקיוסק הפכו למקומות בילוי שבאופנה. נדמה לי שאתה הייתי הראשון שגילית את המקום? ביקשת רשות עוד לפני חמש שנים להפעיל את בית־הספר „יחיאלי", וצ'יצ' הורה לפנות אותך מהמקום. מה בדיוק קרה שם?

זה התחיל כשצילמנו את סוסעץ. את מרבית הצילומים עשינו בבית־הספר יחיאלי. לי יש זיקה לעבר. אני ממש רגיש לזה. באתי לבית־הספר, ראיתי כיתות הרוסות, מחסנים מלאים ספרי־לימוד משנות ה־20 וה־30 — מקום מוזנח. החלטתי, יחד עם יענקל'ה רוטבליט, לשקם את המקום.

כשבאנו לשם, שימש בית־הספר יחיאלי כמקום לחיסול חשבונות, מקום שהיו מגיעים אליו כדי לפצח את הכספת אחרי הפריצה. מקום פרוע מאוד. הבאנו גיטרות, התחברנו לחשמל. רצינו להפוך את המקום למרכז לנוער מהשכונה, שיבואו וילמדו אמנות, מוסיקה, ציור, שירה. אני רציתי ללמד גיטרה, יענקל'ה מספיק טוב כדי ללמד קרוא וכתוב. רצינו להוציא את הנוער של נווה־צדק מהזבל והחרא.

הילדים הגיעו אלינו, באו אמהות ואמרו — יופי שאתם פה. הן דאגו לנו לאוכל, לקפה, לתה. הילדים רצו אותנו, האמהות רצו אותנו.

אבל צ'יצ' רצה לתת את המקום לפשנל — אמרגן מפורסם, אבל עם כל הכבוד לו.

(המשך בעמוד 76)

פרופסור לחיים נגן:

„ניסויים קליניים בגוף בני־אדם!"

כשאני שומעת את המישפט „ניסויים קליניים בבני־אדם", אני מרגישה פיק־בירכיים.

בשבוע שעבר התקיים באוניברסיטת בן־גוריון סימפוזיון בינלאומי בעניין ניסויים קליניים בבני־אדם. פרופסור לחיים נגן, סגן־דיקן הפקולטה לרפואה באוניברסיטת בן־גוריון, היה מארגן הסימפוזיון. שאלתי אותו:

● **מדוע מקיימים ניסויים קליניים בבני־אדם?**

כאשר רוצים לנסות תרופה חדשה או ניתוח חדש, חייבים לעשות ניסוי קליני על בני־אדם, אחרי שנעשו נסיונות רפואיים על בעלי־חיים.

● **האם החולה יודע שהוא משתתף בניסוי קליני?**

החולה יודע, אולם בהרבה מיקרים הרופא שלו אינו יודע.

● **מי, אם כך, מפקח על הניסוי?**

המרכז המנהל את הניסוי. לא אחת מתגלה הניסוי לרופא רק כשהניסוי השיג תוצאה זו או אחרת.

● **מתי מבצעים בחולה ניתוח נסיוני?**

בכל מיקרה שבו מגלה הרפואה ניתוח חדש. המיקרה הידוע ביותר הוא ניתוח השד. רק הודות לניסוי קליני, ניתוח השד הוא כיום פחות נרחב ויותר ספציפי. היום מדברים כבר על אפשרות של הוצאת הגידול מהשד ולא על כריתתו. זה כמובן תוצאת מסקנות שהוסקו אחרי ביצוע נסיונות של ניתוחים חדשים ולא קונסרווטיביים. אבל כדי להגיע לניתוח יותר קל ויותר אסתטי ויעיל, צריך לערוך ניסוי על אשה אחת ולעקוב אחריה במשך שנים.

● **האם החולים מגלים פתיחות לניסויים קליניים בגופם, או התנגדות?**

בארץ החולים לא נוטים לגלות פתיחות. בארצות־הברית הפתיחות הגדולה יותר. לדעתי, צריך להסביר את עניין הניסויים הקליניים. מאז אמנת נירנברג ואמנת הלסינקי, חייב הרופא לדווח לחולה על הנעשה בגופו, והוא צריך להשתתף בניסוי מרצונו החופשי, מתוך הסכמה ומתוך ידיעה.

לדעתי, אם מסבירים לחולה בצורה נכונה וטובה במה מדובר, הוא בדרך כלל יסכים.

● **האם משתפים בני־מישפחה בהחלטה לבצע ניסוי קליני בגופו של קרובם החולה?**

כאשר מדובר בילדים, או כאשר החולה אינו מסוגל להחליט בעצמו.

● **האם לדת אין התנגדות לניסויים אלה?**

לא בהכרח. שני אנשי דת, שהשתתפו בסימפוזיון, אחד יהודי — הרב הרטמן — ואחד נוצרי — הכומר המילטון — היו בעד הניסויים, כי הם מבינים את הצורך בהם.

ניצה ליבאי:

„במבט לחדשות מתעלמים ממעמד האשה!"

יועצת ראש־הממשלה לעניין מעמד האשה, ניצה ליבאי, שלחה מיכתב מחאה למנכ"ל רשות־השידור, יוסף לפיד. ליבאי מחתה על כך שהטלוויזיה התעלמה מהסימפוזיון על מעמד האשה שהתקיים לא מכבר, ולא סיקרה את הנושא במהדורת החדשות „מבט".

● **האם לדעתך יחס הטלוויזיה לנושא מעמד האשה הוא מגמתי?**

לא כל התוכניות מתעלמות מנושאים הקשורים בנשים. רם עברון, למשל, אינו מתעלם. הוא אף הזמין אותי לאחת התוכניות שלו. מחיתי רק נגד מבט לחדשות. מאוד־מאוד קשה להעביר למבט לחדשות כתבות בנושא מעמד האשה.

● **האם יש לך נסיון קודם עם „מבט לחדשות"?**

באחת הפעמים, כאשר דנו בכנסת בחוק ההזדמנות השווה, ניגשתי לכתב הפרלמנטרי דאז, מיכה לימור, וניסיתי לעניין אותו בחוק. ביקשתי ממנו להתייחס לחוק, הסברתי לו שזהו חוק מאוד מעשי ומאוד חשוב, והוא ענה לי: „אתה לא חושבת שיש נושאים יותר מעניינים?"

לעומת זאת, כשיש נושא סקנדליסטי הם קונים. למשל, העברתי להם סיפור שבאילניה אין זכות בחירה לנשים. את זה הם קנו.

● **האם העובדה ש„במבט" רוב העורכים הם גברים, משפיעה, לדעתך, על טיפול מחלקת החדשות בעניינים הקשורים בנשים?**

אני מאמינה שאם היו במבט לחדשות יותר נשים עורכות, היה הנושא זוכה ליחס הוגן ושווה.

יהונתן גפן:

„כל המישפט נראה כמו קרקס!"

המשורר־סאטיריקאי־עיתונאי יהונתן גפן, הזמר דייוויד ברוזה והצוות המתפעל של ההצגה „דוד ויהונתן" היו בדרכם להופעה, כשראו שני קציני צה"ל שהיכו נהג ערבי בגדה המערבית.

הם עצרו את מכוניתם וניסו להפריד. יהונתן אף הרחיק לכת, ושלא כדרכם של אזרחים טובים אחרים, הגיש תלונה על המיקרה. התוצאה: חקירה מבישה שנערכה לו על־ידי מצ"ח, כותרות בעיתונים והערת שופט, שאמנם מצא את שני הקצינים אשמים ודן אותם למאסר על־תנאי, שקבע, כי יונתן גפן הגזים.

הפועל „הגזים" במיקרה הזה מזכיר מה שאמר סאקיני מ„בית־התה של ירח אוגוסט", על פורנוגרפיה: זה הכל עניין של גיאוגרפיה. בגיאוגרפיה אחרת יתכן שיהונתן גפן היה מקבל צל"ש על גילוי אזרחות טובה. בגיאוגרפיה של יהודה ושומרון הוא הגזים.

● **יהונתן, מה בדיוק קרה בין הקצינים והערבי?**

נסעתי להופעה עם דייוויד במקום הנקרא בית־עור תחתא. ראינו שני קצינים מכים ערבי אחד. ירדנו להפריד. בהתחלה חשבתי בכלל שאולי הקצינים בצרות. ביקשתי מהקצינים את הפרטים שלהם, אך הם לא רצו למסור לי. לקחנו את מיספר הג'יפ וטילפנתי לדובר צה"ל.

אני לא יודע אם בפעם הבאה אתערב במיקרה כזה. אני לא יודע אם בכלל אגיב כשאראה קצינים ישראליים מכים ערבי.

● **מדוע?**

שלחו לי ולדייוויד ברווייזה מצ"ח. בילבלו לנו את המוח, תיחקרו אותנו כאילו אנחנו בעצם אשמים.

● **בכל זאת, העמידו את הקצינים למישפט.**

כן, מישפט. היה שם סניגור מבריק — גאון לעומת תובע, שעם כל הכבוד לו היה עולה חדש שלא מסוגל להתבטא בעברית ולהתחרות בחידודי־הלשון של הסניגור. השופט היה אדמונד לוי, הידוע כליכודניק מובהק. את מבינה איזה קאדר?

● **השופט טען שהגזמת בתיאור המכות. האמנם?**

יכול להיות שהגזמתי קצת, אז מה? גם הם הגזימו. כל המישפט נראה לי כמו קירקס אחד גדול. אז אמרתי שהוא קיבל ארבע סטירות, במקום שלוש סטירות, מה זה משנה? אותי ואת דייוויד הפכו לגוזמאים ורמאים.

הסניגור ניסה להוכיח שאמרתי ארבע סטירות והערבי קיבל רק שלוש סטירות — זו היתה הרמה של החקירה. הסניגור דיבר על הדיעות הפוליטיות שלי, טען שאני שמאלני, שדיעותי מוכרות לו והביא דברים שכתבתי כסימוכין.

הרגשתי כמו בדרן, לא כמו אמיל זולא. הרגשתי שעושים הצגה ליהונתן גפן השמאלני, שיהיה מבסוט.

מרים גלזר־תעסה:

„עלה התאנה נשר בדרך!"

לא ידעתי אם סערת הצגות העירום שעוררה התבטאותה של סגנית שר החינוך והתרבות, חברת־הכנסת מרים גלזר־תעסה, היא פיליטון, או שחברת־הכנסת דיברה ברצינות. שאלתי אותה:

● **האינך חושבת שהגזמת קצת בנושא התיאטרון והעירום?**

לא, בהחלט לא! ביטאתי דיעה של אחוז ניכר של הציבור. עובדה: אני מקבלת עשרות טלפונים ומיברקים, המעודדים אותי במילחמתי. בגלל תופעות העירום בתיאטרון, חלק גדול מהציבור מנוע מללכת לתיאטרון ציבורי.

● **מי שאינו רוצה לראות עירום בתיאטרון, שלא ילך להצגות שיש בהן עירום.**

את צודקת, אך כשהציבור מממן את התיאטרון, צריך להתחשב בו.

● **את מציעה שיאסרו הצגות שיש בהן סצינות עירום? הרי לא יהיה לזה סוף.**

אני לא אומרת שיאסרו כל עירום. אבל משהו, איך להגיד לך, שיתכסו קצת. למה צריך שת חשוף לגמרי?

● **אם העירום הפריע לך בהצגת „יסורי־איוב" או בהצגת „המרפסת", מדוע לא עזבת באמצע?**

מה את רוצה, שאני אעזוב באמצע? כרטיס עולה היום אלף לירות, ולזוג זה אלפיים לירות. אילו לפחות היו שמים עלה־תאנה. אבל בהצגות שאני ראיתי עלה־התאנה נשר בדרך.

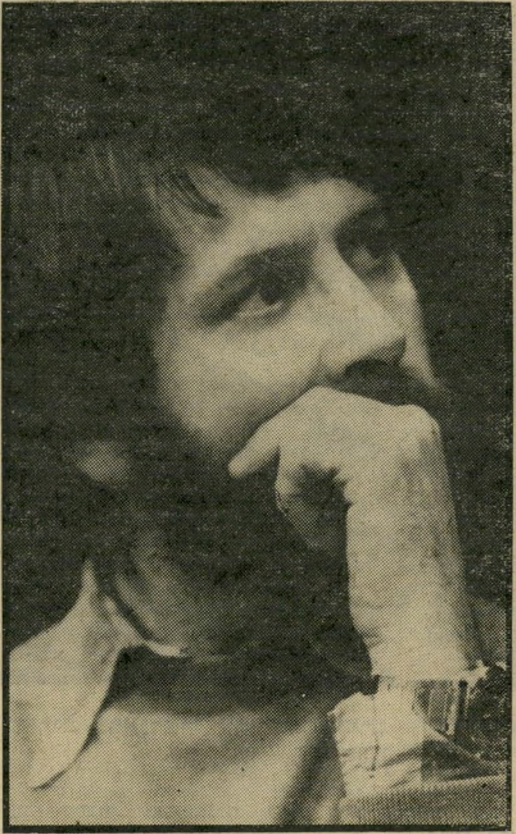

עודד קוטלר:

„בארץ לא נותנים לך קרדיט!"

קבוצת התיאטרון הפועלת בנווה־צדק התחילה את הקאריירה הקצרה שלה כקבוצה דלפונית. היא הורידה מעל קרשי הבימה את המחזה „אדם בן כלב", משום שלא היו לה משאבים כדי לשלם משכורות ל־18 השחקנים שהשתתפו במחזה.

קודם הכריזו כל המשתתפים, קבל עם ועיתונות, כי הם עובדים חינם אין כסף למען המטרה. והנה, לא עברו חודשים מעטים, וקבוצת התיאטרון הענייה אך המצליחה הורידה אחרי שלוש הצגות בלבד את המחזה „עד מוות", על פי עמוס עוז, והכריזה כי הפסידה על המחזה הזה ארבעה מיליון לירות. לא פחות.

בתור מישפחה ענייה זהו הפסד לא רע. שאלתי את עודד קוטלר, אחד מבעלי התיאטרון ומנהלו האמנותי:

● **איך מרשה לעצמה קבוצת תיאטרון ענייה, המבקשת נדבות מכל מיני גורמים מיסחריים, להפסיד סכום כסף עצום כל־כך?**

נדבות זה דבר אחד, תרומה זה דבר אחר. בהיסטוריה של האמנות נהוג להשתמש במילה תרומה, לא נדבה. ובקשר לדברייך — נכון, אנחנו קבוצת תיאטרון ענייה.

● **אם אתם כל־כך עניים, למה אתם מעלים הצגות מרובות משתתפים?**

המפתח שלנו הוא אמנותי, לא מיסחרי.

● **מה אתה בעצם רוצה — שיתנו לך כסף ללא הגבלה ושאתה תעשה מה שיעלה בדמיונך?**

זה קשה מאוד בארץ. אנשים לא נותנים לך קרדיט. אף אחד לא מעז לומר: קח שנתיים, נסה, עשה תיאטרון. אנשים פוחדים מהמוסדות הגדולים. אז אמרנו לעצמנו: נתחיל כמו מתחילים, במעט כסף במשכורות קטנות ואולי אז יכירו בעבודה שלנו. את מבינה, אני עומד אחרי קאריירה ארוכה כמו אחד שצריך להצדיק את עצמו וזה חבל.

● **כמה מתבטא הוויתור שלך, של נולה ושל דני, פרט למשכורות הקטנות?**

אנחנו לא מקבלים משכורות, רק השחקנים מקבלים משכורות. אנחנו עושים עבודות פרטיות ומשקיעים בקבוצת התיאטרון.

את רוצה לדעת מאיפה היה לנו ארבעה מיליון לירות להפסיד על „עד מוות"? אני אגיד לך: היה הג 60 שנה לגבע. הקיבוץ שילם לי על הכנת החג את ארבעת מיליוני הלירות. השקעתי אותם בעד מוות, ואין לי לרגע אחד נקיפות מצפון. אם הייתי רוצה להיות איש עשיר, הייתי יכול לעשות את זה מזמן ובמקום אחר. אבל לא זה מה שמזיז אותי.

אבשלום קור:

„עם עורך לא צריך להתווכח!"

מי שנוהג לקום בשבת מוקדם בבוקר, מכיר אותו מתוכנית הסאטירה „לצון נופל על לצון". אני איני משכימה־קום, לא בשבת ולא בימי־חול, לכן לא הכרתי את אבשלום קור.

אחרים מכירים אותו מהופעתו בשעשועוני טלוויזיה למיניהן, ויש כאלה המכירים אותו מהצד היותר רציני שלו, כמרצה בחוג ללשון עברית באוניברסיטת תל־אביב, שם הוא עובד גם על הדוקטורט שלו. בימים אלה יצא לאור ספרו „קור קורא במידבר".

● **אבשלום, אתה חבר בקליקה הומוריסטית ימנית, שבה חברים גם מאיר עוזיאל...**

אני מודה שאני כותב ביד ימין ושהלב שלי בצד שמאל. הרגליים שלי בארץ־ישראל, פה בארץ חמדת־אבות שבה תתגשמנה כל התיקוות — פרטים בעיתונות.

● **לא ב„העולם הזה".**

כל העיתונים משקפים את דעותי. אני אדם המרוצה מהכל.

● **אתה מנסה להתחמק.**

התחתן לא מזמן חבר שלי, מפ"מניק. באתי לחתונה שלו וכל הקיבוץ שלו דיבר איתי על הסאטירה שלי באהדה. עד אז לא ידעתי שאני כל־כך פופולרי בקיבוצי מפ"ם. מי שקונה את קור קורא במידבר קונה גם את זו ארץ זו. מי שאוהב סאטירה, קונה הכל.

● **אתה קנית את „זו ארץ זו"?**

לא, אני קורא ספרות רצינית.

● **נעבור לנושא יותר רציני: השפה העברית. מה מרגיז אותך כשאתה שומע עברית?**

מרגיזה אותי התוכנית רגע של עברית. למדתי שחלק גדול ממה שאומרים לנו להגיד בתוכנית הזאת אין לו בסיס בשפה העברית יותר מאשר בכל שפה אחרת. אפשר להגיד אותו דבר בשתי דרכים.

● **תן לי דוגמה.**

בספר ודייק כתוב שנדון (בחיריק) זה אדון שדנו אותו למוות ונדון זה נושא. כשבאתי לאוניברסיטה, למדתי עד מהרה שבמקורותינו שתי הצורות רווחות, ושכל אחת מהן מתאימה לשתי המשמעויות.

● **מה עוד מרגיז אותך?**

כשאני שומע את סגן־ראש־הממשלה דוד לוי אומר: „תהיה בנייה מאסיבית בירושלים פרופר." זה מרגיז אותי, כי המילה היחידה שסגן־ראש־הממשלה אמר בעברית במישפט הזה היא ירושלים.

● **יש לי ויכוח עם העורך שלי. הוא אומר שצריך לכתוב כישרוני, ואני אומרת שאפשר לכתוב גם מוכשר. מה אתה אומר?**

שני הדברים באים בחשבון, שתי התבניות נכונות. מצד שני, הרשי לי להגיד לך, לא כאיש לשון אלא כבן־אדם: עם עורך לא צריך להתווכח.

קולנוע

שחקנים

מפיסטו - זה אני!

כאשר חיפש הבימאי ההונגרי אישטוואן סאבו שחקן שיתאים לתפקיד הראשי ב־סרטו מפיסטו, הוא התקשר בין היתר לקלאוס מאריה בראנדאור, שעיקר נסיונו בתיאטרון בטלוויזיה וסיפר לו על הסרט המבוסס על רומן של קלאוס מאן. הוא הציע לו להיפגש כדי לבחון באיזו מידה הוא עשוי להתאים לדמות הנריק הפגן, השחקן המוכר את נישמתו לשטן הנא־צי. בראנדאור שמע את סאבו וענה לו ללא היסוס: „אדוני, אין צורך שתמשיך לחפש. מפיסטו זה אני.”

ההמשך ידוע. ברנדאואר גילם את הפגן, והתוצאה היתה אחת ההצלחות ה־יוקרתיות וגם המיסחריות הגדולות ביו־תר שהיו עד היום לקולנוע ההונגרי. ה־עיתונות כולה עסקה בפרשנויות והסבי־רה שהפגן אינו אלא שם מושאל לגוס־טאב גרונדגנס, שחקן מפורסם ומוכר ב־גרמניה הנאצית, שהקארייה שלו שימ־שה השראה לרומן המקורי. אך העיתו־נות שכחה לציין עובדה נוספת: הפגן אינו רק גרונדגנס, הוא גם בראנדאור, והדמיון בין השחקן המשחק בתפקיד וה־תפקיד עצמו הוא לעתים מדהים.

להיות שחקן. „כששואלים אותו שא־לה, הוא אינו משיב, הוא משחק את ה־תשובה. הוא אינו מספר סיפורים, זיכ־רונות או בדיחות, הוא מביים אותן, מציג אותן ודואג שהוא עצמו יופיע ב־תפקיד הראשי.” כך התרשם כתב השבו־עון שטרן, שראיין את ברנדאור בביתו שב־וינה. הדמיון לדמותו הקולנועית גדול עוד יותר: בראנדאור הוא שחקן ובימאי, וחולם בכל מאודו להיות מנהל תיאטרון, בדיוק כמו הפגן בסרט.

„עבורי קיימת רק דרך אחת להיות שחקן — להזדהות בכל פרט עם הדמות שאני משחק,” הוא מסביר. „אם אגלם רוצח, ארגיש כמו רוצח. דמויות חריגות הן שמעניינות אותי.”

עד היכן מגיעה ההזדהות? כאשר לפני שנים ניתנה לו ההזדמנות שכל שחקן חולם עליה, והוא הוזמן להאמבורג לגלם את האמלט, נהג להתהלך ברחובות העיר לבוש כולו שחורים. כאשר שאלו ידידיו מה קרה לו הוא השיב בלי היסוס: „אני אבל, אבי נפטר.” איש לא ניחש שהכוו־נה לאביו של האמלט.

מכאן אפשר, אם כן, להניח, שכאשר בראנדאור הוא הפגן והפגן הוא גרודנגנס, ברנדאור עצמו הוא מן הסתם גם גרונ־דגנס. כלומר, שאילו היה צריך לעמוד במיבחנים שבהם עמד השחקן הגרמני לפני חמישים שנה, הוא לא היה נוהג אחרת.

האומנם? „היום קל מאוד לשפוט את גרונדגנס ולהציג אותו כדמות שלילית,” עונה בראנדאור בצורה דיפלומטית. „אבל איני יודע איך הייתי אני נוהג במקומו, אילו היו באים ואומרים לי: הרי לך תיאטרון, עשה בו כעולה על רוחך.”

בגיל 14. בנו היחידי של קצין־מכס ושל זמרת במקהלת כנסיה, קלאוס־גיאו־רג (הוא שינה את שמו השני ואימץ לעצ־מו את השם הפרטי של אמו) נולד בעיי־רת־קייט אוסטרית. מאז שהוא זוכר, הוא חש עצמו כחלק בלתי נפרד מן התיי־אטרון. בחופשות נסעה המשפחה לברלין או לווינה והנער התוודע לעולם התיאט־רון ונכבש בקיסמו. כבר בגיל 14 אירגן בבית־הספר תיאטרון חובבים, ולמרות שאביו ניסה לדחוף אותו ללימודי מיש־פטים, דרש וגם זכה, לבסוף, להירשם לבית־ספר ללימודי מוסיקה ודראמה. במ־הירות מסחררת עמדו מחנכיו, ואחר־כך גם מנהלי התיאטרון בעיירות־השדה, על כישוריו הבלתי־רגילים. עוד לפני שמל־או לו 20, נמנה עם שחקני הבורג תיאטר הווינאי המפורסם.

לצד כישרונו זכה גם מיזגו הסוער ב־פירסום נרחב. אותה הצגת האמלט ב־האמבורג, שהיתה צריכה להיות גולת

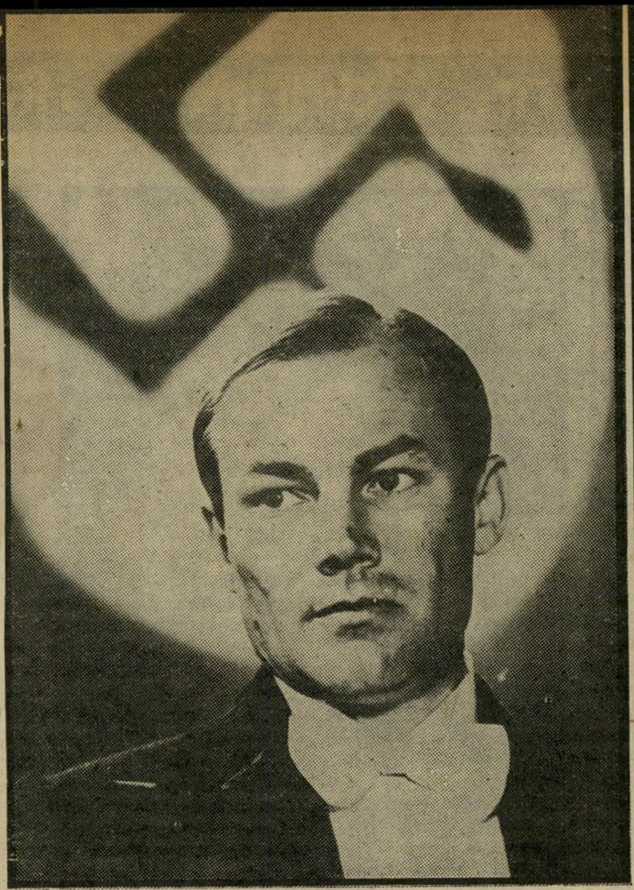

בראנדאור בתפקיד הנדריק הפגן בסרט „מפיסטו”

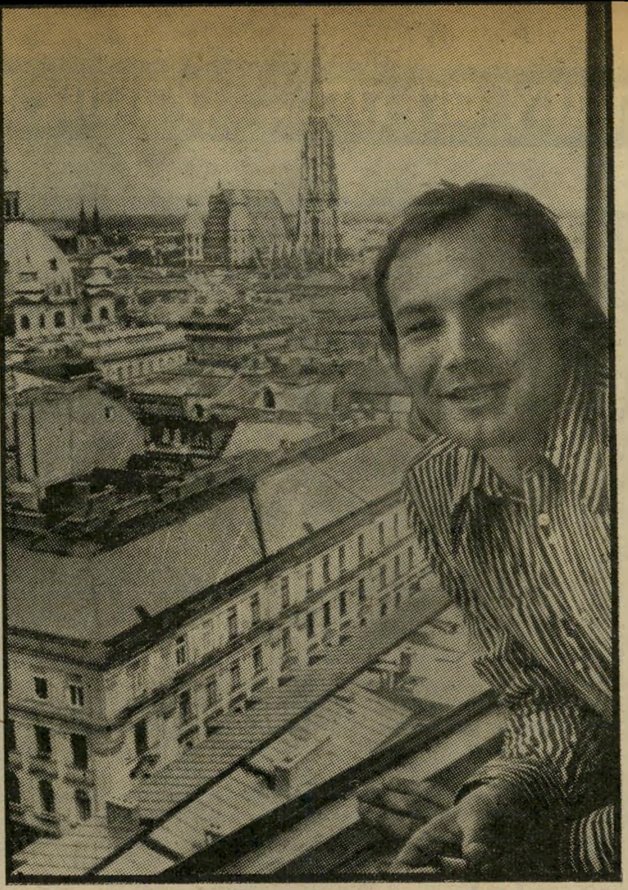

קלאוס מאריה בראנדאור במירפסת ביתו

„אם אכשל כשחקן — אוכל תמיד למכור מכוניות”

בראנדאור במחזה של שניצלר

מישחק זה התמודדות

ג'ון קרפנטר: בלי תקציבים שמנים

למרות שהוא בן 32, ישנם מבקרי קולנוע רבים שהפכו כבר את ה־בימאי האמריקאי ג'ון קארפנטר, לפולחן. הם סבורים שהוא אחד המאורות הגדולים של הקולנוע האמריקאי החדש, ומקבלים כל אחד מסרטיו, כולל הבריחה מניו־יורק (שיוצג בקרוב קם בישראל) כאירוע.

בימאי ג'ון קרפנטר מדריך את אדריאן בארבו ב„בריחה מניו־יורק”

בעקבות הוקס והיצ'קוק

קארפנטר הוא נציג אופייני של הדור החדש של קולנועני אמריקה. הוא שאף לעשות סרטים מאז הצליח להניח ידיו, בגיל 8, על המצלמה הקטנה של אביו. בחצר האחורית של בית המישפחה, במ־דינת קנטאקי, צילם, ערך והפיק כל מיני סרטי אימים וסרטי מדע בדיוני, מן הנוסח שבלע בצמא בטלוויזיה.

מאוחר יותר הצטרף לפקולטה לקול־נוע של אוניברסיטת דרום קליפורניה. הדבר שהלהיב אותו שם יותר מן השי־עורים היסודיים במלאכת העשיה, היתה העובדה שבמשך ארבע שנים רצופות ראה מדי יום אין ספור של סרטים.

ואכן, כעמיתיו בני גילו, הוא לא רק בימאי קולנוע, אלא גם מטורף אמיתי לקולנוע. „הוקס, היצ'קוק, פורד, בונואל וסרג'יו ליאונה, הם שהשפיעו עלי יותר מכל,” ממהר קארפנטר לציין בכל ראיון שהוא מעניק לעיתונות. בעיקר הוארד הוקס, שאת אחד מסרטיו, הנקרא במקור הדבר, עומד קארפנטר לביים מחדש (הס־רט הישן שובץ בסרט קודם של קרפנטר, ליל המסיכות.

הבימאי הצעיר מוכן להצביע בכל סרט על הדברים ששימשו לו השי־ראה אצל קולנוענים ותיקים. התקפה על תחנת מישטרה 13 מתרחש אומנם ברחו־בות של כרך מודרני, אבל הוא בדיוק כמו מערבון של הוקס, טוען קארפנטר. כך גם ליל המסיכות, שחב רבות ל־פסיכו של היצ'קוק.

חופש ועצמאות

במשך שנים העדיף קארפנטר לוותר על תקציבים ואולפנים גדולים, כדי לשמור על חופש מוחלט ביצירה, ואפש־רות לעבוד עם צוות כמעט קבוע. דברה היל הפיקה את כל סרטיו העצמאיים, הוא עצמו כתב להם מוסיקה (ירושה מ־אביו, שהוא דוקטור למוסיקה), ואותם שחקנים שבים וחוזרים להופיע עבורו. הנסיון לעשות סרט בהזמנה, אלביס, זכה אומנם בהצלחה אדירה (זהו סרט טלוויזיה שהשיג את מיספר הצופים של קן הקוקיה), אך נרשם אצלו כחוויה מר־גיזה, ולו רק משום שנאלץ לעבוד בקצב רצחני ובלתי סביר, ולהשלים עם שגיו־נותיהם של כמה כוכבים, כמו שלי וינט־רס.

הבריחה מניו־יורק הוא סרטו היומרני ביותר של קארפנטר עד היום. הוא מבוסס על תסריט שאותו כתב לפני כמה שנים ונדחה שוב ושוב משום שנחשב אלים מדי.

הסרט מעביר את הצופים לעתיד קרוב שבו האי מנהטן הופך מפנינת החוף המיז־רחי באמריקה, לכלא עבור אסירים חסרי תיקווה. קרפנטר נהנה מן הרעיון של הפי־כת כל האתרים הידועים לחורבות של עולם מתפורר.

הוא גייס לעזרתו, כרגיל, כמה מידידיו הטובים: קורט ראסל, שגילם את אלביס פרסלי בסרט הטלוויזיה, אדריאן בארבו, שהופיעה בערפל ומאז נישאה לו, דברה היל, המפיקה שהיא כמעט יד ימינו, ודו־נאלד פלזאנס, שהופיע בליל המסיכות.

קרפנטר כתב שוב את המוסיקה. אם כל סרטי הקולנוע הקודמים שלו עלו מיל־יון דולר או פחות, הפעם המחיר הוא גבוה פי שבעה. נותר לראות אם החריגה מן ההרגל הישן מצדיקה את עצמה או לאו.

הכותרת של תחילת הקאריירה שלו, לא הגיעה בסופו של דבר לידי מימוש, כי בראנדאור לא הסכים לגישתו של הבימאי, ארנסט נויפלס, ועזב את התפקיד אחרי שבוע. אומץ לב בלתי־רגיל לצעיר בשנות העשרים לחייו.

„לגבי, מישחק הוא יותר מאשר גילום דמות. זו התמודדות עם תיזה מסויימת, עם השקפת־עולם. לכן חשוב לדעת כיצד נראות כל ההצגה כולה, ולא רק מה קורה לתפקיד שלי,״ טוען בראנדאור.

השפעה רבה על עיצוב של השקפותיו היתה הידידות המוזרה שקשר בזמנו עם פריץ קורטנר, אחד הבימאים הבולטים בתיאטרון ובקולנוע הגרמני שלפני המילחמה. חמישים שנה הפרידו בין השניים, אבל ההבנה ביניהם היתה מלאה. בראנדאור הופיע בתפקיד הראשי בהצגה האחרונה שביים קורטנר לפני מותו. שלושה חודשים לאחר מכן הגיעה אל השחקן חבילה, ובה תחריט נחושת של האמלט שאותו ראה בזמנו במישרדו של בורטנר. „זמן רב השתוקקת למזכרת זו, עכשיו אתה ראוי לה,״ נכתב באיגרת הנלווית, שהגיעה כאילו מעולם אחר.

תפקידים קלאסיים. כיום, בגיל 37, בראנדאור הוא אחד מכוכבי הבימה והטלוויזיה הבולטים באוסטריה. הוא מקפיד לא ליטול על עצמו יותר משני תפקידים בימתיים ראשיים בשנה, כדי שיוכל להקדיש את כל תשומת־לבו לכל אחד מהם.

קארין וקלאוס מאריה עם כלבם
19 שנות נישואין

נטייתו הברורה לתפקידים קלאסיים — שילר, מולייר או שניצלר — משולבת עם הופעה בתפקידים מודרניים יותר, כולל כמה סדרות מתח בטלוויזיה. לאחרונה אף הינחה סידרה משלו, בשם התיאטרון לאן, ובה ראיין שחקנים, בימאים, סקר הצגות ועשה כל מה שחשקה נפשו.

שאיפתו לפקח על ההצגה לכל פרטיה, ולא להסתפק בעיצוב של דמות אחת, הובילה אותו, כמובן, אל הבימוי, וגם בו זכה להצלחה עצומה. לאחרונה הוא קיבל קרוב למיליון שקלים כדי לביים ולהופיע בתפקיד הראשי בהצגה חד־פעמית, בפסטיבל ברגנץ. ההשקעה היתה כדאית: אחרי שלוש ההופעות בפסטיבל, הועברה ההצגה לבימת וינה וצולמה לטלוויזיה.

מדוע, אם כן, היה דרוש לו זמן רב כל־כך, כדי להגיע אל מסך הקולנוע? התשובה פשוטה: בראנדאור לא התלהב מעולם מן הקולנוע. „קולנוע הוא כלי מישחק בידי הבימאי,״ הוא טוען, ואיש כמוהו אינו מסכים להיות כלי מישחק בידי איש. הוא העדיף את התיאטרון כי, לדבריו, „בתיאטרון ההצגה אינה תלויה באיש אחד, ועל הבימה יש קשר ישיר עם הקהל.״

לנהל תיאטרון. יתכן, כמובן, שאחרי מפיסטו והשבחים שהומטרו עליו, הוא ישנה את דעתו, אבל אין זה בטוח. בראנדאור רוצה מאוד לנהל תיאטרון — לא גדול מדי ולא קטן מדי — מין תיאטרון כזה שהוא יוכל לפקח על כל הנעשה בו, מן המלאכה של התופרות ועד לבעיות של הכוכבת הראשית (בדיוק כמו הפגן בסרט של סאבו).

בינתיים הוא חי לו בשקט ובשלווה עם רעייתו מזה 19 שנה קארין, בימאית טלוויזיה שלמדה את המלאכה אחרי שנישאה לו, ואף ביימה אותו לאחרונה בדרך אל החופש לפי ארתור שניצלר. השניים מגדלים בן בגיל 18 וכלב.

למרות תהילתו הגדולה, הוא ניחן בקלסתר שאינו מעורר תשומת לב ברחוב. רק על הבימה נדלקות פניו והוא הופך לדמות יחידה במינה (שוב, כמו הפגן בסרט). ההצלחה לא הספיקה, עדיין, לנטוע בו ביטחון מופרז. כל פרוייקט חדש הוא הרפתקה חדשה עבורו. „אם אכשל,״ הוא מנחם את עצמו, „אוכל תמיד למכור מכוניות. הרי גם שם דרוש כישרון מישחק.״

אורחת ברטה דומינגס
נשמה של יחפן

ברטה דומינגס:
אני שונאת להיות גברת סאלקינד

היא באה לישראל ביעף, בשכמייה שחורה ושיער שחור כעורב. בעלה עמד על כך שתגור במלון הילטון, אך היא שהתה בביתו של דן בן־אמוץ, אחרי שהבטיחה לו לא להוציא הגה כשהוא כותב. כדי לפרוק את משא המילים העצום שהצטבר בתוכה פגשה כמה ידידים והציפה אותם בשטפונות של רעיונות, בלהיטות של בת 16, למרות שהיא קרובה יותר לגיל שישים.

ברטה דומינגס, בימאית־משוררת, ציירת־סופרת, דמות צבעונית ומרתקת נאלצת להסביר את עצמה מחדש, כי כל אחד מכיר דווקא את שם בעלה, מפיק סופרמן, אלכסנדר סאלקינד. „אני שונאת להיות גברת סאלקינד. אני אמנם נשואה לאיש עשיר אבל יש לי נשמה של יחפן. כשבעלי עשה את סופרמן, אמרתי לו: 120 מיליון דולר על מיפלצת אחת? זוהי בושה וחרפה. במחיר זה אפשר היה להאכיל עולם שלם.״

תשובתה של ברטה לסופרמן היה סרט בשם מאיה. הוא עלה לה 130 אלף דולר בלבד ומשך הסרטתו היה 21 יום. היא כתבה את התסריט עם ידידה מזה שלושים שנה, דייוויד רוזוביץ׳, המנהל קולג׳ ללימודי אופנה בהארלם, וצילמה אותו באותו הקולג׳ עם שחקנים חובבים. היא עצמה משחקת בסרט גם כן.

הנושא היה אישי עד כדי שקיפות: לקולג׳ לאופנה בהארלם, שאוכלוסיית תלמידיו מורכבת משחורים, פורטוריקנים, צ׳יקאנוס ומהגרים אחרים, מגיעה מאיה, מורה מכסיקאית לאמנות, בעלת דעות חריגות ושיטות לימוד מהפכניות. היא שוברת את התנגדותם של התלמידים כלפי מוריהם, ואת ליבו של המורה ל׳אנגלית, בן־גילה, ומתאהבת בעצמה באחד מתלמידיה.

בשליחות קדושה

למרות שהקונפליקט כמעט ומסתיים בצורה טראגית, המסר ברור: העולם חייב להתעורר, צעירים וזקנים, בני גזעים וצבעים שונים חייבים לתת יד זה לזה בחמלה ובאהבה כדי להמשיך את התרבות האנושית.

„אני רואה עצמי כלוחמת וכמטיפה,״ אומרת ברטה, נכדתו של לוחם החופש המכסיקאי בליסאריו דומינגס, שגדלה בטכסאס אחרי שאביה יצא לארצות־הברית כדיפלומט. „טעמתי טעם של אפלייה ודיכוי, כאשר בבריכת־השחייה נאמר לאמא — מצטערים הכניסה אסורה לשחורים, לכלבים ולמכסיקאים. אף שאינני יהודיה אני מרגישה יהודיה יותר מבעלי, שכלל אינו מעוניין לבוא לישראל. כבת לתרבות עתיקה שנרמסה בדרך קבע, הרגשתי אחות בנפש לישראל ובואי לכאן הוא חלק משליחות קדושה שנטלתי על עצמי.״

מאיה יגיע לישראל כנראה בעיסקת חבילה עם סופרמן 3 (שליחות לחוד ועסקים לחוד). ברטה משתוקקת להציגו לפני קהל הסינמטקים ואולי אף לשלבו בערב של תרבות מכסיקו כדי לממש חלום ישן — לצלם סרט על־פי סיפור שאותו כתבה היכן פרסיפל? על ההפקה יפקח הבימאי הוותיק ג׳ורג׳ קיוקור. ואם לנחש לפי תוכן הסיפור, הדומה מאוד לקונפליקט שבתוך מישפחת סאלקינד, יש להניח שגם הפעם יהיו כמה חילוקי־דיעות במישפחה.

יומן החדשות

● עוד תוצאת־לוואי של המאורעות האחרונים בפולין: הרומן של ויליאם סטיירון בחירתה של סופי, המכיל קטעים רבים מימי השואה בפולין, עומד להפוך סרט. הבימאי יהיה **אלן ג׳יי פאקולה**, בימאי הסרט כל אנשי הנשיא, שקנה את הזכויות לספר כבר לפני שנתיים.

עתה עומדת העבודה להתחיל, כאשר **מריל סטריפ** תופיע בתפקיד הראשי.

פאקולה ביקר בפולין לפני יותר משנה וברור היה שחלק גדול מן הסרט יצולם שם. אבל אחרי מה שקרה שם בחודשים האחרונים, הודיעו המפיקים שהם מעוניינים היום באפשרות למצוא אתרים דומים בצ׳כוסלובקיה. הם מקווים אפילו למצוא משהו מתאים ביוגוסלביה, העדיפה בעיניהם, משום שהיא רחוקה יותר מפולין.

● השחקן **אלן ארקין** יצא לאחרונה בהתקפה מוחצת על אולפני הסרטים הגדולים בהוליווד, וטען שהם חונקים כל יוזמה פרטית ומקורית, ומחפשים רק רווחים קלים וגדולים. „איש אינו אומר עוד היום על סרט: זהו נושא שחייבים לעשות, גם אם לא יכניס כסף,״ התלונן ארקין, המופיע בימים אלה בסרט בשם שיבת הקפטן הבלתי־מנוצח.

שחקן אלן ארקין
רגן משחק יפה

המצב, לדעת השחקן, הוא רע מאוד לו ולקולגים שלו, החסרים אתגרים ראויים לשמם. כאשר מזכירים לו את הקולגה האחד שמצא לעצמו אתגר גדול מכולם ויושב עתה בבית הלבן, משיב ארקין: „רגן משחק את התפקיד יפה מאוד, אבל איני בטוח שהתסריט שלו מוצלח כל־כך.״

● קצת סטטיסטיקה להרחבת הדעת. שבועון הבידור ורייטי ערך סיכום של ההפקות ההוליוודיות בשנה החולפת, ותוכנית ההפקות של השנה הבאה. לפי הסיכום הזה, המחיר הממוצע של סרט המופק באולפנים הגדולים כיום הוא 10 מיליון דולר (יש חברות שבהן הממוצע מגיע ל־13 מיליון).

בשנה הקודמת הפיקו חברות אלה 116 סרטים, ואם להסתמך על המיספרים של סוף 1981, התקרבו הכנסות הקופה ל־3 מיליארד דולר. לכאורה, רווח משגע. למעשה, לא כל־כך.

ההכנסות כוללות את כל הסרטים, של כל החברות, מקומיים ומיובאים, ואילו ההוצאות אינן כוללות את תקציבי הפירסום לסרטים, המגיעים היום לכדי שליש עד מחצית ממחיר העלות שלהם. אבל, איך שלא יסתכלו על זה, זהו עסק רציני.

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב — פאדרה פאדרונה, מפיסטו, מונטנגרו, בחור טוב, אהובת הקצין הצרפתי, מרד הנעורים, הגשר על הנהר קוואי, מיסתורי האורגניזם.

ירושלים — אהובת הקצין הצרפתי, מישפטו של סגן מוראנט, זוהר בדשא.

חיפה — קיד וקאסידי, מונטנגרו.

תל־אביב

★★★★ **פאדרה פאדרונה** (גורדון, איטליה) — סיפור של רועה־עזים מסארדינה שהופך בלשן אבל אינו מצליח להינתק מאדמת מולדתו. משל על היחסים שבין העולם המודרני לעולם השלישי, ועל עימות הדורות. סרט מרשים.

★★★★ **בחור טוב** (פאריס, ארצות־הברית) — סרט תעודי על גבר בן 53 מפגר בשכלו, ועל בני מישפחתו. מרשים.

שידור

צל"ג

לא יברח איש כמוהו

● לכתב הטלוויזיה לענייני־מישטרה, **דן סממה**, שנעדר מתוכנית מוקד שבה רואיין חשר יצחק מודעי. סממה ידע — או יכול היה לנחש — כי טיפולו בפרשת מודעי יהווה את אחד הנושאים העיקריים של הראיון, ואי־השתתפותו בה יכול היה להתפרש רק כמעשה של עריקה וכאי־נכונות להגן על הצורה שבה מילא את תפקידו.

כישלון מונומנטלי

● לעורך השבוע — יומן אירועים, **יורם רונן**, על כישלון מונומנטלי בסיקור פרשת השר יצחק מודעי והשלכותיה, כאשר יצא ידי חובה על־ידי הזמנת שני אנשים ששפכו על העניין קיתון של דברי הבל והתחסדות. בחירת שניים אלה היתה, כשלעצמה, מלאכת־מחשבת: חוסר־ההבנה של ח"כ חיים הרצוג בעניינים אלה מרקיע שחקים, אך הוא היה כאין וכאפס לעומת הצביעות של ח"כ אהוד אולמרט, האיש שהוא אבי־אבות השיטה שהופעלה על־ידי ח"כ יהודה חשאי בפרשה זו.

אולמרט המציא את השיטה של הפצת שקרים גסים במעטה של חסינות פרלמנטרית, לשם השגת פירסומת, תוך שיתוף־פעולה הדוק עם עיתונאים חסריי מצפון. רונן לא זה בילבד שלא שאל אותו

עורך־מראיין רונן

במה להתחסדות

על כך, אלא הניח לשניים אלה להפיק פירסומת אישית זולה על חשבון הפרשה המחייבת ניתוח אחראי ומדוקדק בידי אנשים בעלי הבנה ורמה מוסרית.

(לשיא עזות־המצח הגיע אולמרט כאשר הביא כדוגמה לפעולה חיובית של חברי־כנסת את פרשת אשר ידלין, תוך רמז דק שהוא עצמו מילא תפקיד חשוב בגילוי פרשה זו. לא רק שלא היתה לו עצמו כל נגיעה משמעותית בפרשה זו, אלא שגם שום חבר־כנסת אחר לא מילא בה תפקיד חשוב. פרשת־ידלין נחשפה כולה על־ידי העולם הזה, שלא נהנה משום חסינות.)

מאחרי הקלעים

מכת מודעי

בדקות הראשונות של מישדר מוקד, כאשר השר **יצחק מודעי** הטיח בפני צוות מראייניו (**יעקב אחימאיר, חיים יבין** ו**ניסים מישעל**) סידרה של האשמות, אשר נגעו בסיגנון־הדיווח של ראש שולחן־הפנים במחלקת־החדשות של הטלוויזיה, **דן סממה** — החלה להתבהר בפני אנשי הטלוויזיה, שניצבו בחדרי הבקרה, תמונת־מצב חדשה של העתיד הצפוי לכלי־התיקשורת הממלכתיים בזמן הקרוב.

יכולת־ההתמודדות של מודעי בשלושת כתבי־הטלוויזיה הבכירים, ניסוח טענותיו ועבירותו במסך, גילו לקראת סיום המישדר את התפקיד שעומד למלא בעתיד השר בלי־תיק בהווה. דבריו של מודעי על הכשרת־הקרקע להקמת מישרד־הסברה אימתו באוזני אנשי התיקשורת הממלכתית את כוונותיה של ממשלת הליכוד לרסן אחת ולתמיד את רשות־השידור על שלוחותיה (רדיו, טלוויזיה).

הדברים שאמר מודעי לקראת תום המישדר על כוונתו להתמסר בכל דרך אפשרית לטיהורה של החברה הישראלית, מעידים על כך שבניגוד לעמדות קודמות שלו, עשוי השר ליטול על עצמו את נושא הסברת־הפנים. מחוגים בליכוד, השואפים לדכא את חופש־הדיווח של רשות־השידור, מתברר כי הקרב ליכוד־מפד"ל, על העברת הטיפול ברשות־השידור מידי השר **זבולון המר** לידיו של מודעי, עשוי להסתיים מפעם בניצוחנו של מודעי. הסיבה העיקרית: המשבר העובר באחרונה על המפד"ל.

כתבי־טלוויזיה רבים, שעקבו בדריכות אחר הופעת מודעי במוקד, היו תמימי־דעים, כי השר־מודעי הוכיח בשידור זה את יכולתו להשתלט על הטלוויזיה ולנתב אותה לנתיב של תחנה ממשלתית, ולא ממלכתית. דבר זה משתלב עם שאר מגמותיה של הממשלה ליצור ערוץ 2, בעל נימה „חיובית".

מה אמר ארידור לשפיגלמן

בערב־ראיונות שנערך בתל־אביב ריאיין איתן דנציג את ראש השולחן הכלכלי של הטלוויזיה **אלישע שפיגלמן**. בתשובה לשאלות סיפר שפיגלמן שני סיפורים, הנוגעים לפרשת יחסיו עם שר־האוצר, **יורם ארידור**.

„במוצאי־שבת אחד טילפנתי ליורם ארידור, כדי לשוחח איתו בארבע עיניים, ללא מתווכחים. כאשר ארידור שמע אותי בטלפון, היה רגע של דומייה. לשניה אף התרגשתי מהתעוזה שלי. כתוצאה מאותה שיחה נפגשנו. ארידור אמר לי באותה פגישה: אני לא אוכל לוותר לך. אם אוותר לך, איך אוכל לעמוד אחר־כך מול הלחצים של האמריקאים? שר־האוצר שמוותר, האמריקאים יכולים לעשות לו מה שהם רוצים. ואחר־כך החרם הערבי יעשה לי את כל מה שהוא רוצה."

הסיפור השני של שפיגלמן: „יום אחד פגש אותי שר־החינוך־והתרבות, **זבולון המר**, ואמר לי: אלישע, בגללך אין מיקלטים בנהריה ובקריית־שמונה! הייתי המום לרגע, ואז הסביר השר: אני השר הממונה על רשות־השידור, ובתור שר כזה, שר־האוצר דורש שאני אסלק אותך. מאחר ואני לא מוכן לכך, כי זה לא מתקבל על דעתי, אז הוא לא מזרים לי תקציבים למטרות הללו."

מילכוד „מבט"

התפטרותו וכישלונו של **מיכה לימור** כעורך מבט היו צפויים, לדעת רוב כתבי מבט, אך לא לדעת הנהלת הטלוויזיה ורשות־השידור. מינויו הזמני של **אלי־מלך רם** כעורך זמני היה בבחינת נסיון לדחות את המיכרז במחצית השנה, עד ליציאתו של רם כשליח רשות־השידור לאמריקה, ולמינויו האפשרי של **דן רביב** כעורך מבט.

אלא שוועד־הפקה־חדשות טרף את קלפי ההנהלה ותבע מיכרז מיידי לאיוש חוקי של מישרת העורך. הדבר אינו נראה להנהלת רשות־השידור.

פורשי גלי־צה"ל, בן־חורין, שפירא וכץ

לא אורי דן

מועמדים אפשריים מקרב עובדי מחלקת־החדשות הם **אהוד יערי, אלי ניסן, יאיר שטרן** ו**יעל חן** (ארבעתם הציגו את מועמדותם במיכרז שבו זכה לפני כמחצית השנה לימור). למינוי של שניים מתוך ארבעת מועמדים אלה (ניסן וחן) תתנגד הנהלת רשות־השידור. לגבי מועמדותם של יערי או שטרן — היא עשויה להתקבל בוועדת־המיכרזים.

רדיו

הקרב על גל"צ

מינויו של מפקד גלי צה"ל, **צבי** („צביקה") **שפירא**, למישרת מנהל מחלקת־התוכניות בטלוויזיה יצר בעייה חמורה בתחנה הצבאית.

מעריכים כי עלול להתנהל מאבק בין הרמטכ"ל, **רפאל איתן**, ובין שר־הביטחון, **אריאל שרון**, על מינוי המפקד הבא של התחנה. אחרי פסילת מועמדותו של **אורי דן**, מועמד שר־הביטחון, עשוי יועצו הקודם של ראש־הממשלה לענייני תיקשורת, **דן פתיר**, להתמנות כמפקד גל"צ, ואילו המועמדות של הרמטכ"ל לתפקיד זה, **עדנה פאר**, סיכוייה פחותים.

גלי צה"ל, נחשבת כיום כתחנת־שידור פתוחה מבחינת מיגוון הדיעות המשתקפות בה. התחנה עלולה לאבד את פתיחותה אם תשתלט עליה מערכת מישרד־הביטחון.

באחת המסיבות השבוע נפגש שפירא עם שני פורשי־גלי־צה"ל אחרים, **ברוך בן־חורין**, מי שהיה עורך מיצעד הפיזמונים ו**דפנה כץ**, שהיתה מפיקה. השלושה ערכו טוטו לגבי זהות המפקד הבא של התחנה, והדיעות התחלקו בין פתיר ופאר.

פסקול

ההפתעה של מודעי

כאשר התיישב השר **יצחק מודעי** על הכיסא שיועד לו בתוכנית מוקד, הוא אמר „טוב שהפעם המיקרופונים אינם מחוברים לבגדים. כך קל יותר לברוח מכאן." כאשר שאל אותו **טוביה סער** אם יש בכוונתו לעשות כן, חייך השר ואמר: „לא, אבל יש לי הפתעות עבורכם" ● בכינוס של אנשי־תיקשורת, שנערך מטעם רשות־השידור במוסד ואן־ליר בירושלים, ניסו ראשי הרשות לשכנע את הנוכחים בצורך של ניהול כל מערכת התיקשורת האלקטרונית במדינה בידיה של רשות־השידור הנוכחית. בכינוס זה קראו ראשי הרשות, **יוסף לפיד** ויועצו **נקדימון רוגל**, תגר כל כוונותיה של הממשלה לפתוח במדינה מערכות של טלוויזיות־כבל, ואף הציגו את אי־הכדאיות הכלכלית של מערכות אלה. בין השאר אמר לפיד בכינוס זה: „האוצר הרוויח כארבעה מיליארד שקל מהמסים המוטלים על מקלטי־הטלוויזיה הצבעוניות, ולא הפריש אף אגורה אחת למימון תוכניות־צבע, למעט תשדירי־הבחירות." על טלוויזית־הכבל אמר לפיד: „הולכים לבנות במדינה תחנה מרכזית של תיקשורת, שתהיה פיל לבן כמו התחנה של תל־אביב" ●●

הסקופ האבוד

הסקופ של עיסקת התפטרותו של מזכיר־הממשלה, **אריה נאור**, נשמט מידיה של מחלקת־החדשות של הטלוויזיה, יום תמים לפני שהדבר דווח באמצעי־תיקשורת אחרים.

ביום הרביעי התקשר **רענן לוריא** מלונדון אל **טוביה סער**, וסיפר לו כי הודיעו לו על דחייה או ביטול עדותו לפני בית־הדין המישמעתי, שבו התברר עניינו של נאור. לוריא אמר כי לדעתו עושים עיסקה עם נאור.

סער ביקש מלוריא להמתין ליד הטלפון לשיחה עם הכתב **דן סממה**, המופקד על נושא זה. בשיחה עם סממה הוסיף לוריא כי מקור כלשהו רמז לו שנאור עומד להודיע על התפטרותו ב־3 בינואר.

בשלב זה הורה סער לסממה לאמת את גירסתו של לוריא בפרקליטות־המדינה, או אצל אריה נאור עצמו. כאשר התקשר סממה עם נאור, הכחיש זה את העניין בכל לשון: „זה סיפור ללא שחר!" סממה ביקש לפרסם את הידיעה, כהשערה, בצירוף הכחשה של נאור. סער מנע זאת, וביקש מסממה להביא את עמדת פרקליטות־המדינה.

מאחר שבאותו ערב נערך כינוס של מישפטנים באוניברסיטה על הר־הצופים, שבו נכחה כל הקהילה המישפטית, נבצר מסממה לקבל אימות לידיעה זו. לבסוף איתר סממה את סגן פרקליט־המדינה, **מיכה קירש**, הידוע בסירוביו העקשניים לענות לשאלות עיתונאים, וסגן־הפרקליט אמר לכתב: „אל תבלבל לי את המוח!"

כך איבדה הטלוויזיה סקופ. למחרת התברר כי מזכיר־הממשלה לא דיבר אמת באוזני סממה.

כתב סממה

„אל תבלבל לי את המוח!"

לקראת שידור: סאיונרה

ביום שישי (22.1) יוקרן הסרט „סאיונרה", בכיכובם של מרלון בראנדו, מרתה סקוט, רד בטונס ופטרישיה אוונס. הסרט עוסק בסיפור התאהבותו של טייס אמריקאי, פצוע ממילחמת קוריאה, בנערה יפאנית, שאותה מגלמת מיקו טאקה.

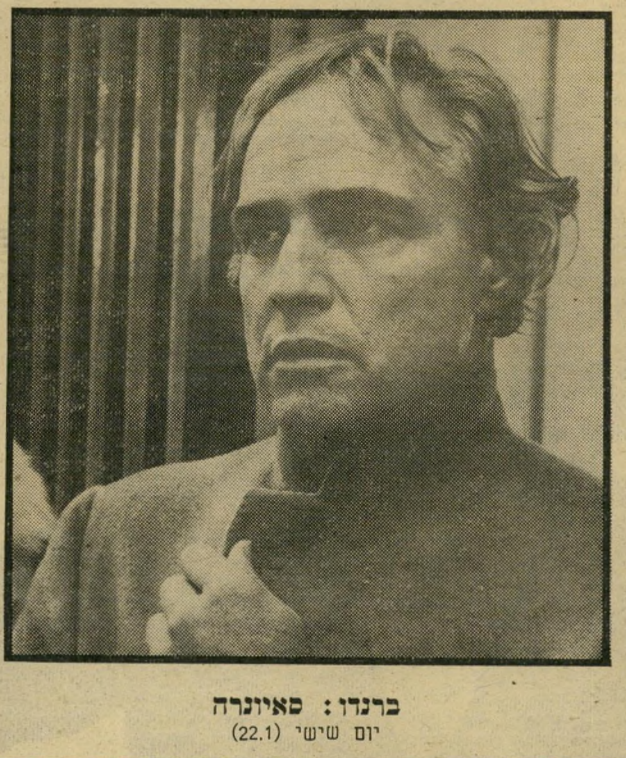

ברנדו: סאיונרה
יום שישי (22.1)

יום רביעי

13. 1

● **מדע־בידיוני: חלוצי־החלל (6.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** כוכב־השביט מתקרב לעבר כדור־הארץ וזורדאר דורש מ־מנהיגי כדור־הארץ כניעה־ללא־תנאי. כדי להוכיח את רצינות כוונותיו, הוא מפוצץ את ה־ירח.

● **סידרת טלוויזיה: מי הוא מי (6.32 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הפרק המישפט, שבו האב פול, בדמות בנו דיק, הולך ומסתבך בפנימייה, בשל כל מיני עסקים שתיכנן בנו לפני החופשה. דיק בדמות אביו, פול, מסתבך בכל מיני עיסקי אוויר עם דודו הלא־יוצלח.

● **סרט קולנוע: החונק מבוסטון (10.05 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** זהו תיעוד דוקומנטרי למחצה של 12 מיקרי רצח, כולם של נשים, שאירעו בבוסטון בין השנים 1962 ו־1964, ובוצעו בידי אלברט דיסלבו (טוני קרטיס), שסבל מפיצול־האישיות. דיסאלבו היה שרברב במיקצועו ונשוי באושר רוב ימות השנה. אך מדי פעם היה לוקה בהתקפות של חוסר־הכרה, שבמהלכן היה חונק את קורבנותיו ומתעלל בהן מבחינה מינית. צוות השוטרים שמונה לחקור את הפרשה — ובראשם התובע (הנרי פונדה) — עוצר כמה חשודים לפני שהוא נתקל ב־רוצח האמיתי.

ג'נים איאן: קונצרט
יום חמישי, שעה 9.35

יום חמישי

14. 1

● **תיעודרמה: הילד העברי הראשון (5.55 — שחור־לבן).** לרגל שנת ה־מאה לעלייתו ארצה של אליעזר בן־יהודה, מחייה השפה העברית, יובא סיפורו של הילד העברי הראשון — בנו, איתמר בן־אב"י — בעיבוד שאותו עשה לטלוויזיה הסופר אורי אורלב. משתתפים: אילי גורליצקי, רחל שור, רפאל קלצ'קין, גידעון שמר ואחרים.

● **בידור: ג'נים איאן (9.35 — שידור בצבע, מדבר ומזמר אנגלית).** הופעה של זמרת שירי הדיכאון הנודעת.

מיבחרדין:

על קיטש

ביום רביעי (13.1) יישמע ברשת א', בשעה 4.04 אחה"צ, המישדר הראשון בסידרה „ה־סולת והפסולת". הסידרה, שבה שישה פרקים, תוקדש לבעיית הקיטש במוסיקה. עורך ומגיש: יצחק ברזם.

יום שישי

15. 1

● **סידרת טלוויזיה: היידי בת־ההרים (3.00 — שידור בצבע, דיבוב עברי).** היידי מקבלת מיכתב מ־קלרה ומספרת לה עד כמה היא חסרה לה ועל כוונתה לבוא לבקרה. אבל הרופא שבודק אותה מחליט שנסיעה ארוכה עלולה להזיק לבריאותה. ה־רופא מחליט לנסוע לשווייץ לבדוק אם התנאים בהרים מתאימים לקלרה, ומבטיח לבקר את היידי ולמסור לה את ה־מתנות שהכינה עבורה.

● **סרט ערבי: חפש את האישה (5.32 — שידור בצבע, מדבר ערבית).** אמאני אינה מרוצה מכך ש־בעלה הרופא, גלאל, מקדיש זמן רב מדי לעבודתו. בשלב מסויים היא מעוררת בו ספקות בדבר אבהותו על בנם, האשם. משתתפים: מחמוד יאסין ו־נילי.

● **בידור: שעה טובה עם מני פאר ואורחיו (9.15 — שידור בצבע, מדבר עברית).** תוכנית ה־בידור והראיונות הייצוגית של הטלוויזיה.

● **סרט קולנוע: מרגלים (10.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הצמד המשעשע, שכיכב בסרט מאש, מופיע שוב בסירטו של הבמאי אירוין קירשנר. מדובר באליוט גולד ודונאלד סאתרלנד, המגלמים את דמויותיהם של שני סוכני חרש של סי־איי־אי, הפועלים בפאריס, כאשר האחד אינו מודע לנוכחותו של השני.

שבת

16. 1

● **מדע בידיוני: פלאש גורדון (6.02 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הבלש זארקוב ודייל מגלים כי על הכוכב מונגו ישנם עמעמים שונים, השונאים זה את זה, ושיהיה קשה להילחם בכולם.

● **דת: מדרגות בחסידות (8.00— שחור־לבן)** תוכנית מיסיונרית לאהבת־ישראל המבוססת על סיפרו של מאיר אוריין.

● **סידרת טלוויזיה: בנסון (830 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הפרק אל תשירי שירים עצובים.

● **מותחן: נרו וולף (1030 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הסרט מוות בהקפאה עמוקה מספר על חברת־הובלה גדולה, השוכרת את שירותיו של הבלש הנודע, נרו וולף, כדי למצוא את מנהל החברה הנעדר. עוד לפני שנרו פתח בחקירה, נהרסה החממה שלו בירייות. ארצ'י, שניצל בנס מגלגלי מכונית דוהרת, נחבט אחר־כך במהלך החקירה. החשד נופל על מתחריה העיקריים של חברת־ההובלה.

● **סידרת טלוויזיה: האצילות מחייבת (11.20 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סידרה קומית חדשה. פנלופה קית מופיעה בה בתפקיד אודרי פורבס־האמילטון. הסידרה נפתחת כאשר היא הופכת לאלמנה עליזה, אך מאבדת את אחוזתה. נושי בעלה המנוח — הבנקים והממשלה — תובעים את שלהם בירושת בעלה. היא מוכרת את אחוזתה לריצ'רד דהווייר, מיליונר רווק ממוצא צ'כי, הנכנס להתגורר באחוזה ביחד עם אמו. אודרי נאלצת לעבור עם המשרתת שלה לאחת הביקתות שבאחוזה.

יום ראשון

17. 1

● **סידרת טלוויזיה: בית קטן בערבה (5.40 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הפרק אנאבל. לורה מזמינה את אלמנזו להצטרף אליה, אבל הוא מספר לה ש־הזמין את נלי להלוות אליו. לורה הולכת לקירקס.

● **מולדת: ארץ אהבתי (8.03 — שחור־לבן, מדבר עברית).** אחרי ש־צופי התוכנית התרגשו מהופעת המטה הארצי של המישטרה בארץ אהבתי, הם עשויים להתרגש מהופעת שרות־בתי־הסוהר ומיסגרות חוק אחרות בתוכנית זו לאהבת ארץ־ישראל.

● **סידרת טלוויזיה: דאלאס (9.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** דאסטי לוחץ על סו־אלן לנטוש את ג'יי־אר. נישואי פאם ו־בובי הולכים ומתקרבים לנקודת משבר. דונה עושה מאמץ אחרון לשכנע את ריי לשנות את דעתו בעניין הנישואין. סו־אלן מגיעה לכלל החלטה, ומבקשת מג'יי־אר גט, אך הוא אינו מגיב כפי שהיא ציפתה. בינתיים מופתעת לה פאם, כאשר ג'נה מופיעה במפתיע ומצהירה על כוונותיה בנוגע לבובי.

● **תוכנית־אולפן: דרמה (10.20 — שחור־לבן, מדבר עברית).**

● **מותחן: עולם המיסתורין של אורסון וולס (11.10 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סיפורו של מייקל גילברט, שבמהלכו מתגלות בצוואתו של אדם הרבה יותר מאשר משאלותיו האחרונות, כאשר מתברר כי הוא רצח אישה צעירה. בסרט מככב השחקן ריצ'רד ג'ונסון.

יום שני

18. 1

● **מדע־בידיוני: חלוצי־החלל (6.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** ארגו מותקפת בפיתאומיות על־ידי כוחותיו של דאסליק מגאמילון, שגם מפזרים מוקשים חלליים מסביב לארגו.

● **שעשועון: צא מזה (8.03 — שידור בצבע, מדבר עברית).**

● **תרבותון: שמונה וחצי (8.30 — שידור בצבע, מדבר עברית).** את מקומה של טל נתיב שפרשה מהגשת התוכנית ממלאים שוש אביגל בכישרון ומשה דור ב־חוסר־כישרון. המפיק הנצחי: אפרים סטן.

● **סידרת טלוויזיה: חמדת ימים (10.05 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** פרק שני בסידרה. צ'ארלס עוזב את אוכספורד בחופשת־הקיץ. הוא נוסע ל־אביו, אבל משתעמם בחברתו. הוא מקבל מיברק מידידו סבסטיאן, המספר לו על פציעתו ומזמינו לבקר בטירת המישפחה. צ'ארלס נענה להזמנה ומתקבל על־ידי אחותו של סבסטיאן.

● **תוכנית אולפן: זה הזמן (10.55 — שחור־לבן).**

יום שלישי

19. 1

● **תעודה: עולם המסורת של האיסלאם (8.03 — שחור־לבן).** סרט תעודי בן שני חלקים. בפרק הראשון: ידיעת עולם האיסלאם בתחומי המדע, ה־אמנויות ותרומתו לעולם ול־תרבות האנושית.

● **תעודה: המעגל הפנימי (8.30 — שחור־לבן).** סידרה תיעודית בת ארבעה פרקים, העוסקת בענייינים הקשורים באדם: גופו, נפשו וגורלו ביקום. הפרק ה־שלישי, מראה כוכבים, באסטרולוגיה.

● **דיון מיוחד: ועידת ואנזה — הפיתרון הסופי לחיסול יהדות אירופה (10.00 — שידור בצבע, מדבר עברית).** מישדר מיוחד לציון 40 שנה לוועידה ש־התקיימה ב־20 בינואר 1942 בברלין, ושנועדה לדון ב„פיתרון הסופי של שאלת היהודים". בוועידה זו הותוו הקווים ל־תוכנית השמדתם של יהודי אירופה בתחום השילטון של הרייך השלישי. במהלך התוכנית יוקרנו סירטי־ארכיון ו־תיערך שיחה בהשתתפות הפרופסור שלמה אהרונסון, הפרופסור יהודה באואר והד"ר אליהו בן־אלישר. מפיקה: מאיה דוקלר. עורך: יהודה קווה.

איירונס: חמדת ימים
יום שני, שעה 10.05

● **מותחן: בעיקבות הפשע (10.55 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** עוד אחד מסידרת המותחנים הקנדית המעולה. הפעם: בכיכובם של מייקל קיין ופול הארדינג.

„תנו לי לחזור!"

„מה שמחזיק אותי היום בחיים זה רק חוש ההומור שלי, אבל יחד עם זאת, מאחרי כל החיוכים אני דמות נורא רצינית. הפרצוף הוא של ליצן, אבל יש לו דמעות בעיניים."

במילים אלה מגדירה עצמה השחקנית גאולה נוני. שיער שחור מבריק, עיניים חומות המשוטטות תדיר על פני החדר, חיוך רחב וגומת־חן עמוקה. היא נראית יפה מתמיד. גאולה נוני באה לביקור של שבועיים בארץ, כדי לגשש בדבר האפשרות לשוב הביתה.

הקארייה של התימניה היפה, המחלקת היום את זמנה בין אוסטריה, גרמניה ו־שווייץ, ודוברת גרמנית ללא כל מיבטא זר, היתה רצופה עליות וירידות חדות, שלוו בכותרות ראשיות בעיתונים. היא התחילה את חייה כשחקנית כשהיתה בת 15, אולם כבר שנים קודם לכן היא נשמה את אווירת התיאטרון. אביה, זכריה נוני, היה שחקן בתיאטרון התנ"כי של משה הלוי, שהיה מורכב משחקנים תימניים בלבד. זכריה נוני עזב את התיאטרון אחרי שלא מצא בו פרנסה מספקת למישפחתו, שבה היו ארבעה ילדים.

גאולה ידעה משברים רבים וחדים, אך גם הצלחות שהפכו לשם דבר בעולם הבד

מבקשת גאולה נוני, שאחרי 10 שנים באירופה באה ארצה כדי לבדוק את האפשרות לקבל עבודה

והתיאטרון. „מאז שאני זוכרת את עצמי," נזכרת גאולה, שאינה מפסיקה לשחק אף לרגע, „לא היה יום שישי אחד שאבא לא סיפר לנו על פעליו בתיאטרון." אך טיבעי היה שחיידק הבימה יעבור בירושה לאחד מילדיו.

כשהיתה בת 15 הצטרפה גאולה לתיאט־רון הסמבטיון בניהולם של זאב ברלינסקי ומרדכי בן־זאב. היא שיחקה לצידם של שחקנים גדולים כמו ג'טה לוקה, שימעון ישראלי ואחרים. אחר־כך נקראה להחליף את ריקה זראי במחזמר הראשון שהועלה בארץ — חמש חמש — שהעלה תיאטרון הזירה. שנתיים מאוחר יותר היא היתה אחת מחמש הנערות שהרכיבו את להקת מועדון התיאטרון החיפאי, שהיתה התשובה הנשית לרביעיית מועדון התיאטרון התל־אביבי.

„זה היה שלאגר היסטרי. היינו מרכז הערב," סיפרה גאולה, כשהיא אפופה ב־זיכרונות. בתיאטרון היא גם פגשה את מי שהפך מאוחר יותר לבעלה הראשון, הפנ־טומימאי סמי מולכו.

הימים המטורפים

בתקופה זו התחילו הימים המטורפים של ריצה ממקום למקום, נסיעות ליליות מעיר לעיר ועבודה מתישה. „רק

גאולה נוני ב־1967, בצילומי הסרט „לא לעלות יותר" (1979) והיום
פרצוף של ליצן עם דמעות בעיניים

ביגלל שהייתי צעירה לא התמוטטתי," מסע ארוך לתוך הלילה היה מוביל את „הליצן העצוב" מחיפה, דרך תל־אביב עד באר־שבע והזרה לחיפה. בד בבד עם מיש־חקה במועדון התיאטרון עברה גאולה מבחני בד לסרט איי לייק מייק בבימויו של פיטר פריי. „מכל היפהפיות, אני נבחרתי. הייתי מותק עם שתי לחיים מלאות וגומה עמוקה שענתה לשם דובר־שנית."

גאולה, המעידה על עצמה שתמיד עשתה הכל בצורה הפוכה מזו המקובלת, התחילה אז גם ללמוד באוניברסיטה.

יחד עם העבודה הרבה היא מצאה זמן לנהל את הרומן שלה עם סמי מולכו, שנסע אז לנסות את מזלו בחו"ל.

אחרי שנה של שירות בלהקת הנח"ל, לצידם של ישראל פוליאקוב, חנן גולד־בלט, גבי אלדור ופופיק ארנון, היא הש־תחררה מהצבא, נישאה לסמי ונסעה איתו לאירופה.

סמי הופיע על הבימה וגאולה שיחקה את תפקיד האשה הטובה. אולם אחרי פחות משנה גילו השניים שהקשר ביניהם הוא בעצם ידידות עמוקה ולא אהבה, חזרו לארץ והתגרשו.

הדבר הראשון שעשתה כשחזרה ארצה היה לסרב להצעה לשחק את אירמה לה־דוס בתיאטרון הבימה. הדבר השני — היא התקשרה עם האמרגן יוסף זינגר ונישאה לו כעבור כצי שנה. השחקנית דינה דורון זכתה בתפקיד אירמה לה־דוס, אך נאלצה לפרוש מההצגה, והתפקיד הוצע לגאולה בשנית.

לפני שקיבלה את התפקיד, שהביא לנקודת מיפנה בקאריירה התיאטרלית שלה, הספיקה גאולה לשחק בהצגות ובסרטים שונים והגיעה לשיא הפופולריות שלה בעיקבות מישחקה בסרט סלאח שבתי. סרט זה היה אבן־דרך בתולדות הסרט הישראלי. היתה זו הפעם הראשונה שסרט ישראלי היה מועמד לפרס האוסקר, ששח־קניו דיברו בסלנג צברי, ושזכה להצלחה קופתית כבירה.

ציפור דרור מחפשת קן

אחרי חמש שנות נישואין נפטר זינגר, וגאולה נותרה עם בתה ה־תינוקת, שרון. „השלאגר הראשון האמיתי בחיי היתה שרון," היא מספרת בגאווה. זמן קצר אחר־כך בא השלאגר השני, בדמות ההצגה אמי הגנרלית שהועלתה כ־800 פעם.

תקופה זו של חייה היתה התקופה היחידה שבה לא היו לשחקנית המצליחה כל התחייבויות רגשיות. אז פגשה התימניה החייכנית, שהספיקה להיות גרושה, אם לבת ואלמנה, את מי שהפך מאוחר יותר לבעלה השלישי.

ב־1971 בא הנרי (הייני) לידר, שאותו הכירה שנים קודם לכן באמצעות סמי מולכו, לביקור בארץ. גאולה, שגרה אז עם בתה בדירה שכורה ברמת־גן, סירבה להצעת הנישואין הראשונה של הייני. אך הוא לא ויתר. ואחרי אינספור שיחות טלפון בקו וינה־רמת־גן ורשימות של בעד ונגד „כי אני אשה של רשימות," נענתה גאולה להייני, הפכה גברת לידר, ונסעה עימו לווינה.

מה הביא שחקנית בשיא הקאריירה והפופולריות שלה לנטוש הכל ולעזוב את הארץ? „כל חיי שאפתי לבית ולמיש־פחה," מרצינה גאולה, „אני אמנם ציפור דרור, אבל כזו שצריכה קן כדי לנחות בו מפעם לפעם."

הייני, שהוא צורף במיקצועו, לא הבטיח לה הרים וגבעות. הוא היה עשיר באהבה, לא בכסף, למרות שרבים חשבו אחרת. גאולה עזבה את הארץ עם בתה בת ה־3 כדי לגור בבית הוריו של הייני. לאט־לאט, במאמצים משותפים, רכשו השניים דירה קטנה בווינה. בשנתיים הראשונות שלה בווינה היא היתה עסוקה בלימוד השפה, ותוך כדי כך בקפיצותיה לארץ היא שיחקה בכמה סרטים והצגות.

דיאטה חריפה והתמוטטות

אחד הסרטים שבהם שיחקה, לא לעלות יותר, היה מלווה בשערורייה־רבתי. גאולה היתה ילדה שמנמונת, וגם כשהפכה אשה היא לא היתה דקיקה. הלחצים המתמידים עליה להפחית במשקלה והתחרות העזה על כל תפקיד, הביאו אותה למצב שבו היה כל מזונה חלב עם דבש. „כשאני לא אוכלת, אני לא מתפקדת," מעידה על עצמה גאולה. ואכן, הדיאטה החריפה שגזרה על עצמה וקצב העבודה המטורף שבו עבדו שחקני הסרט הביאו אותה להתמוטטות.

הלחצים ירדו וגאולה התאוששה. כיום היא עובדת עם הייני בעסק המשותף של הפצת שעונים בשווייץ, משחקת בתיאטרון ומופיעה בערבי שירה, בעיקר בגרמניה ובשווייץ. אולם גולת הכותרת היום הוא ספר, העומד לצאת לאור בעוד זמן קצר.

הספר מכיל אוסף של סיפורים בחרוזים שנכתבו במשך השנים האחרונות. סיפורים שנכתבו ללא כל רצון לפרסמם. „לא חיפשתי הסבה מיקצועית ולא רציתי להת־פרנס מן הכתיבה," היא מתוודה. „מה גם שפירסום הספר, שהוא אישי מאוד, קשה לי. זה קשה יותר מאשר לעשות הצגת חשפנות על הבימה."

גאולה מסרבת לספר את תוכנו של הספר. היא מוכנה רק לומר שהוא מחולק לשלושה חלקים ואפשר לקרוא לו כימעט „ציורים בחרוזים". „כל מי ששומע על הספר שואל אותי אם הוא יהיה כתוב בעברית. אלא מה, באיזו שפה אכתוב אם לא בשפה שלי?" שואלת גאולה בתמיהה, „אין שפה שאני חיה אותה יותר מאשר השפה העברית. ישראל היא ביתי האמיתי, הקן האמיתי שלי, ואני לא יכולה לכתוב בשפה זרה, תוך קריצה אל העולם הגדול."

גאולה נוני רוצה לחזור ארצה, אל הקן האמיתי שלה. אולם בלא ידיעה ברורה שהיא שבה הביתה כדי לעבוד כאן, היא חוששת לחזור. באירופה היא מופיעה בתוכניות רבות והצעות העבודה זורמות אליה. בארץ אין לה, לדבריה, עבודה בטוחה.

„אני מוכרחה להודות," מתעוררת גאולה מהירהוריה, „שהפעם התקבלתי בזרועות פתוחות ונסיונות הגישוש שלי מניבים פרי."

היא יודעת שהשנים שבהן נעדרה מ־הארץ השכיחו אותה מלב האנשים, והיא מבינה שעליה לחזור לפעילות אינטנסיבית, להוציא תקליט, להשתתף בפסטיבל המיזרחי או לשחק בסרט. היום היא רוצה בכך יותר מאי־פעם.

אם תחליט לחזור, היא תחזור עם בעלה ועם בתה. שרון דוברת עברית רהוטה, אך היא קוראת אך ורק בגרמנית ובצרפתית, והחיים בארץ זרים לה עד כדי כאב. יחד עם כל זאת מוכנים השלושה לנסות ולשוב הביתה. הבעייה העיקרית הכרוכה בשיבה היא לא השפה, לא הייני ולא שרון, אלא הפרנסה.

„רק על עצמי לספר ידעתי"

„רש עלי עומס חוויות עצום," אומרת גאולה, המסרבת לגלות את גילה, למרות שהיא נראית נהדר, מטופחת להפ־ליא ויפהפיה. כדי להשתחרר מעומס ה־זיכרונות המעיק עליה היא כותבת ספר נוסף, אך אינה יודעת עדיין אם תפרסם אותו או לא.

בינתיים הוא נקרא „רק על עצמי לספר ידעתי", ובדף הראשון שלו מופיע הבית הראשון של שירה המוכר של המשוררת רחל.

היא גם עובדת על ערב של שירים חדשים וישנים, שאולי יוביל לתקליט. את הערב יפיק אבי עופרים.

השחקנית התימניה, שצמחה בתקופה שונה לגמרי מזו של היום, מרגישה ש־השנים פעלו לטובתה. הלחץ והעומס של החוויות הנעימות והכואבות יורד ממנה אט־אט. רצונה העז ביותר היום הוא לשוב ולהתגורר בארץ, לחנך את בתה כישראלית, ולדעת שדלת ביתה האמיתי פתוחה לפניה.

טיבי זכרוני

גאולה ושרון — לפני 13 שנים והשבוע
„היא השלאגר הכי גדול של חיי!"

כלבוטק

מאת

ד"ר יקותיאל שרעבי

ועדנה פיינרו

סאם ניצל ממוות בטוח

בעת שבה מהלכים סיפורי־אימים על גורלם העגום של בעלי־חיים המגיעים ל־מעבדות־ניסויים בבתי־חולים, הסיפור הבא הוא משיב נפש. מסתבר כי לא הכל אבוד: ישנם מיקרים של גדלות־רוח ויש אנשים העושים מלאכתם נאמנה.

מי לא מכיר את **סאם**, כלב דני ענק ויפה־תואר, השומר על בעליו, מאלף־הכלבים אלי הררי?

לפתע פיתאום חלה הכלב, חומו עלה לשיאים מפחידים והוא הראה סימנים מוז־רם של פרוו (מחלת כלבים) והחל מאבד נוזלים ומפרפר.

רופאו של אלי לא נטל סיכון ושלח אותו מייד לבית־החולים בבאר־שבע. שם התגלתה האמת המרה: סאם בן השלוש לקה בגידול ממאיר בטחול. רק ניתוח בהול והוצאת הטחול תציל אותו ממוות.

החולה הענקי זכה לעדיפות ראשונה: הבדיקות, ההרדמה, הניתוח וההתאוששות נעשו במהירות. הכל נעשה בדאגה אוהבת, על־ידי הצוות הרפואי של בית־החולים שליד אוניברסיטת באר־שבע, כאילו היה סאם בנה יחידה של המחלקה.

אלי המאושר לא ידע כיצד להודות לרופא: כלבו חזר אליו כמו חדש, ומשה־התאושש נותרו בו רק סימנים מעטים למה שעבר עליו.

אבל הצל"ש האמיתי מגיע לפרופסור ראובן יגיל בגלל מישפט אחד. סיפר אלי: „כשבאתי לד"ר יגיל ושאלתי: כמה מגיע לך, דוקטור? אמר לי הרופא: 'תראה, אל תשאל אותי כי איני יודע. תפקידי לדאוג לבריאות הכלב שלך, תפקיד מנהלי־החשבונות לדאוג לבריאות שלי'."

כל הכבוד! אם מישהו רוצה לדעת באמת כמה שילם אלי הררי עבור מיבצע ההצלה — 570 שקל בדיוק, כולל הכל. המסירות היתה חינם אין כסף.

תור הייחום הג׳יע וקולות הגורים נשמעים בארצנו-תדריך לעונה הבוערת

גם בשנת בצורת צריך לחסן את הכלבים נגד כלבת, וחודש ינואר הוא חודש החיסונים. אבל בבקשה לא לשכוח: תוקפו של החיסון לשנה — ואל לאותם שחיסנו בנובמבר, למשל, לחזור על המיבצע אחרי חודשיים. זה בריא לגובי־האגרה אבל מיותר לבריאותו של הכלב.

למי שעדיין לא יודע היכן מחסנים — אפשר לעשות זאת ברשות המקומית. כדאי לטלפן קודם למחלקת־התברואה באיזור־המגורים ולברר את המועד המתאים, או לגשת אל הרופא הפרטי, המעניק גם את החיסון וגם את הדיסקית של תשלום האגרה, וכך, במכה אחת, גמרת עניין ונמנעת מבירוקרטיה.

עונה זו היא גם עונת־הייחום. אם כלבה לך תדע זאת מייד בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים: כל הכלבים ינהרו לחצרך כאל הר־הבית. הם יפרצו את הגדר וירמסו את הגינה — הכל בעקבות ריח הריר המשכר שידבק גם בבגדיך, ושימשוך אליך מעריצים אלמוניים על ארבע, גם כשתלך בלעדי נסיכת־החלומות.

גם הגברת המיוחמת תראה סימני אי־נחת ורצון לבריחה רומנטית, ובסך הכל יגרמו כאבי־האהבה שלה לכאבי־ראש אצלך.

יש כמה דרכים להתגונן מפני הטירדה הטיבעית הזאת: יש המוסרים את הגברת לפנסיון, למשך עשרים ואחד יום, משך הייחום — פיתרון אירגוני נאה לבעלי הכנסה נאה. אפשר לקשור את הכלבה למלונה על הגג, הרחק מן ההמון הסוער. ואפשר גם, אם לא מעוניינים בגורים ורוצים למנוע גם ממנה את הנידנודים הלא רצויים, לעקר אותה. פיתרון זה עדיף כמובן לפני גרימת עינויים מיותרים לכלבה והצפת הרחובות בגורים עזובים ובלתי־רצויים.

אך מה קורה אם העלמה השתחררה, ויש חשש שנתעברה והריונה אינו רצוי? גם כאן יש פיתרון. בעזרת טיפול הורמונלי אפשר למנוע את ההריון. להבא כבר תקפיד חודשיים לפני הייחום לדאוג לה מבעוד מועד. אפשר לתת זריקה נגד ייחום. לא קשה לחזור ולהזריק אותה בהתקרב המועד הידוע.

במקרה הפוך, אם אתה רוצה להרביע את כלבתך, אך היא מתקשה להרות וכל הטכניקות לא עוזרות, יבואו לעזרתך פלאי־המדע ותוכל להרביע אותה בהזרעה מלאכותית. רק אל תתמהמה בהחלטתך, כי אתה עשוי להחמיץ את המועד הנכון. ההזרעה מבוצעת על־ידי חליבת הזכר, בדיקת הזרע במיקרוסקופ ובאותו מעמד הזרעתו לפי רחמה של הכלבה.

המיבצע מרבה ששון ושימחה, וכדאי שבני־המישפחה שלך יהיו נוכחים בעת ביצוע נפלאות הרפואה.

מוקד להצלת חיות אובדות

כותבת יעה, אחרי ש־עברו עליה לילות רבים ללא שינה:

לכלב שלי קוראים נוש. הוא היה בן ארבע כשאבד לי, ב־חודש דצמבר.

לא כולם יודעים זאת, אבל בעל כלב שאבד עובר ויא־דולורוסה מייסרת ונואשת, החל מריצות אינסופיות לאגודת צער־בעלי־חיים, למיכלאות מישרד־הבריאות, לבתי־החולים וכלה בפירסום מודעות ברדיו וב־עיתונים. שלא לדבר על ה־חיפוש האין־סופי בסביבה ה־טיבעית של הכלב ובאזורים מרוחקים יותר, שאליהם היה עשוי להגיע.

במיקרים רבים מוצא הכלב בית חדש, ולעתים דווקא משום שהאדם שמצא אותו ואימצו בדרך כלשהי, אינו יודע לאן ולמי לפנות כדי להודיע על המציאה. הוא אינו יודע גם איך לאתר את בעליו הקודמים, והוא עובר לבטים באותה העת שאי־שם עובר בעליו של הכלב יסורים ודאגה. כך נגרם סבל לשני צדדים.

אגודות צער־בעלי־חיים ו־אגודת אס־או־אס מטפלות ב־עניין, אך עדיין אין מספיק תיאום ביניהן כדי שהעבודה העצומה תהיה יעילה, וחבל.

נראה לי שכדאי להקים ב־משותף, על־ידי כל הגורמים, שגורלם של בעלי־חיים יקר להם, מעין מוקד טלפוני, ש־אליו יוכלו לפנות מאבדי כל־בים ומוצאיהם, כדי לקצר את דרך הייסורים של כל המעו־רבים.

כמובן, כדי שמוקד כזה יוכל לתפקד צריך גם מתנדבים וגם נוהגים מוסכמים של רצועות זיהוי הנושאות לפחות את מיספר הטלפון של בעל הכלב וביתו.

אני כבר עברתי על פיתחי כל המוסדות הקיימים, ועדיין לא אמרתי נואש. אולי, אולי מישהו בכל זאת ראה אותו. הביטו בתמונה: הוא זכר, כנ־עני מעורב, צבעו לבן עם כמה כתמים חומים בהירים. ראשו מאורך ושועלי, אזניו זקופות וחומות ובמיצחו קו לבן מאו־רך. גובהו בינוני ושיערו קצר.

הוא אבד באיזור רמת־גן ולא נשא קולר — ובכך אשמתי. אם מצאתם את נוש הודיעו למיספר טלפון 738428 או (03)921421 וגם אם לא מצאתם, ואתם מוכנים לסייע ברעיונות להקמת מוקד טלפוני לאבידות ומציאות, אשמח לעזור."

כלב אובד נוש

במדינה

תעלומות

מי רצח את קרן?

במיתקן אמריקאי נעלם פלוטוניום המספיק לייצור חמש פצצות גרעיניות. האישה שגילתה זאת נרצחה. בין החשודים: ישראל

אין כימעט תעלומה גרעינית ב־עולם שבהקשר לה אין מוזכר שמה של ישראל. כאשר נעלם חומר גרעיני בארצות־הברית — מבצבץ שמה של ישראל כימעט אוטומ־טית.

לפני שבע שנים נהרגה אשה בשם קרן סילקווד בנסיבות מיס־תוריות. היא היתה בדרכה לפגי־שה חשאית עם עיתונאי נודע, בפונדק־דרכים במדינת אוקלהו־מה בארצות־הברית. היא נשאה עימה מעטפה. לפי החשד, הכילה המעטפה העתקים של מיסמכים על מחדלי־בטיחות במיתקן הגר־עיני הסמוך, ובין השאר חומר על היעלמם של 20 עד 30 קילוג־רמים של פלוטוניום — חומר ה־מספיק לייצור כחמש פצצות גר־עיניות.

נסיבות המוות היו חשודות מפ־ני שמכוניתה של קרן ירדה מן הכביש והתנגשה בגשר היחידי שהיה קיים בכביש זה, העובר ב־מישור שטוח, שאין בו מיכשולים. יתר על כן: בחלק האחורי של המכונית ניכרו סימנים של פי־גוע, שיכול היה להיגרם רק על־ידי חפץ מתכתי. קרן עצמה היתה אלופת־נהיגה, וזכתה ב־פרסים במירוצי־מכוניות. עדים ראו במקום פיסות־נייר שנשאו את שמו של המיתקן הגרעיני, אך אלה נעלמו בדרך שבין מקום־התאונה והמוסך.

מישטרת־המדינה, האף־בי־איי ומישרד־המישפטים התעלמו מכל הסימנים האלה. הם קבעו כי קרן סילקווד מתה בתאונה רגילה.

מערכת השמצות. עיתונאי יהודי־אמריקאי בשם הווארד כהן לא הסתפק בכך. הוא חקר את הפרשה במשך שבע שנים תמי־מות. את מסקנותיו פירסם, לא מכבר, בספר הנושא את השם מי הרג את קרן סילקווד?

נגד הקורבן התנהלה אחרי מו־תה מערכת־השמצה קיצונית. נא־מר שהיא נטשה את בעלה ואת ילדיה (אחרי שהפתיעה את בע־לה בחברת ידידתה הטובה ביותר, ששהתה בבית כשמרטף), שעיש־נה לא פעם חשיש, ושהיתה עו־שת־צרות במקום עבודתה. היא גם היתה פעילה מטעם האיגוד המיקצועי.

להגנת זיכרה של קרן התייצבו רבים — כומר שהפך בלש, פו־ליטיקאים, פעילים למען איכות־הסביבה. בעיקבות תביעת־הפי־צויים של מישפחתה התנהלו שלו־שה מישפטים. בקשר לפרשה זו היו שני נסיונות־לרצח, בוצעו כמה פריצות, נשתלו מכשירי־האזנה, נוהלה מערכת של איו־מים טלפוניים. לבסוף פסקו השופ־טים פיצויים בסך 10.5 מיליון דו־לר.

מי רצח את קרן? החוקר לא הגיע, בסופו של דבר, למסקנה מפורשת. אך הוא העלה בסיפורו חשדות לא רק נגד בעלי המיתקן הגרעיני, אלא גם נגד סוכנות־הביון המרכזית של ארצות־הברית (סי־איי־אי), איראן, דרום־אפרי־קה — וכמובן, ישראל.

לקצץ לאנס את הלשון

"איזו תושיה, איזה אומץ," התפעלו אנשי מישטרת נתניה כששמעו את סיפורה המדהים של החיילת הצעירה. היא הגיעה נסערת לתחנת המישטרה בערך בשבע בערב ב־12 בדצמבר 1981, והתלוננה על נסיון לאונס. לדבריה לא יהיה כל קושי לזהות את התוקף, כי כשזה ניסה לנשקה, היא תפסה את לשונו בשיניה ולא שיחררה אותו עד שהגיעו יחדיו לכביש הראשי.

כאשר הצליח לבסוף התוקף להיחלץ ממנה היתה לשונו חתוכה. נשיכתה העקשנית של החיילת חתכה את לשונו לשניים, והיא נותרה מחוברת בבדל עור זעיר בלבד. אנשי המישטרה הודיעו מייד לבתי־החולים לדווח על כל מיקרה של אדם פצוע־לשון שיופיע לקבל טיפול.

הצעירה סיפרה לשוטרים כי בערך בשעה חמש אחר־הצהריים היא עמדה בטרמפיאדה שליד צומת הקאנטרי־קלאב, כשפניה מועדות לקיבוץ שדות־ים. מכונית פרטית עצרה לה, ובחור צעיר הסכים לקחתה לכיוון נתניה. כשעברו ליד קיבוץ געש אמר שהוא צריך לקחת משהו מחבר במשק, ואחר כך יקח אותה למחוז חפצה.

כשסטה הנהג מהכביש הראשי והמשיך בדרך עפר, לא התעורר חשדה של הנערה. הנהג הסביר לה שנוהלי הקיבוץ קובעים שאסור למכוניות זרות להיכנס בכביש הראשי, אלא בדרך העפר בלבד. אולם מתחת לגישרון חשוך עצר את המכונית, דומם את המנוע, תפס את צווארה של הנערה ואמר לה כי ירצח אותה אם לא תיעתר לו.

לחיילת היה קשה להילחם בו מכיוון שהיתה קשורה עדיין בחגורת הבטיחות אל המושב. אך היא היכתה את התוקף בפניו ובראשו ושרטה אותו בציפורניה. הוא החזיר לה מכות והיא הת־חילה צועקת לעזרה. לדבריה השכיב אותה על המושב, והתחיל להפשיטה בכוח. גם אז לא הפסיקה החיילת להיאבק. היא הצליחה לשבור ברגלה את שימשת החלון ופתחה את דלת המכונית. היא משכה את גופה ונפלה ארצה למר־גלות המכונית. אך התוקף לא הירפה.

להוט לסיים את זממו נשכב עליה התוקף וחנק אותה. הוא חבט בראשה וניסה להפשיטה. כאשר המשיכה להיאבק וניסתה לחנוק אותו, הוא מחץ את ידה השמאלית תחת בירכו. הוא חשב כי הצליח סוף־סוף להתגבר עליה, וכך, כאשר ידה תחת בירכו, ליטף את חזה וניסה לנשקה. כאן הפעילה הצעירה את תרגיל הלשון — ולא הירפתה. היא אילצה אותו לבוא איתה עד הכביש הראשי כשלשונו נתונה בין שיניה. היא ניסתה לעצור טרמפ כדי להגיע איתו למישטרה, אך הדבר לא עלה בידה, והוא נחלץ לבסוף כשלשונו שותתת דם.

אותה שיטה, אותו מקום

למחרת איתרה המישטרה צעיר פצוע ב־לשונו שאושפז בבית־החולים תל־השומר. בחקירה התברר כי שמו ישראל שלם, והוא חייל בן 22. הוא נעצר ונחקר וכעבור עשרה ימים הוגש נגדו כתב־אישום על־ידי התובעת קלארה רג׳יניאנו על שני מיקרי אונס.

מיקרת המפתח היה כמובן נסיון האונס שבו נפצעה לשונו, אך חקירות המישטרה העלו כי באוגוסט 1981 קרה מיקרה דומה מאוד באותו מקום עצמו. אשה צעירה שעמדה וחיכתה לטרמפ בשעה 11 בלילה עלתה בצומת שפיים למכונית פרטית ונסעה לכיוון חיפה. הנהג האדיב נכנס לקיבוץ געש. לדבריו היה עליו לסדר דבר־מה בקיבוץ. הוא הבטיח לאשה כי ברגע שיסיים את עניינו שם יביאנה למחוז חפצה.

הוא ירד לדרך העפר ונכנס למינהרה. שם הצמיד את ידיו בכוח לצווארה ואיים שאם לא תתמסר לו — ירצח אותה. האשה המבוהלת התחננה ואמרה כי היא נשואה ואם לשני ילדים וביקשה רחמים, אך הוא סטר לה כמה פעמים עד שפצע את שפתה העליונה. האשה המבוהלת התחילה צועקת: „דם, דם!" אך הוא הזהיר אותה כי תשתוק, השכיב אותה על הספסל ושוב חנק אותה. הוא הצליח להפשיט אותה ואנס אותה. מייד כשסיים את זממו החזיר לה את בגדיה וציווה עליה לצאת עירומה מן המכונית.

הדמיון בין שני המיקרים היה גלוי וברור. לכן ביקשה התובעת מבית־המישפט כי יעצור את הנאשם עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. אולם סניגורו, הפרופסור דויד ליבאי, הסביר לבית־המישפט שהנאשם, שהוא חייל ומדריך ביחידה צבאית, נפגע קשה מן הנשיכה. לשונו נתפרה והיא עדיין במצב קשה. הוא אינו מסוגל לדבר ואינו יכול לאכול. הבחור, בעל קומה ממוצעת ותלתלים שחורים, ישב על ספסל הנאשמים ושתק.

בית־מישפט החליט לעצור אותו בינתיים לשלו־שה שבועות, בגלל מצבו הגופני. באמצע החודש ישובו וידונו בהמשך מעצרו.

דרכי חיים

32 מיליון ביצים

שניים וחצי גרם פחות במישקולת, הביאו לכתב־אישום נגד משווק ביצים.

ביקורת שיגרתית של מועצת־הלול במחסן־הביצים של יאיר שטרנבך מחדרה, הביאה לתגלית הנוגעת ליותר משלושים מיליון ביצים. הפקחים גילו כי המישקו־לת המכיילת את משקל־הביצים המיוחד, שבו חייב כל משווק מוסמך לשקול את הביצים, לא היתה במישקל הנכון.

לפי תקנות מועצת־הלול, מוט־לות על כל משווק־ביצים מוסמך כמה וכמה חובות בקשר לשקילה ובדיקה של הביצים שאותן הוא משווק. אחרי שהוא קונה את הבי־צים מספקיו השונים, בעיקר קי־בוצים, עליו לשקול כל ביצה, להעבירה שיקוף במכשיר מיוחד, ורק אחר־כך להטביע עליה את החותמת המציינת את הסוג ואת הגודל.

במחסנו של שטרנבך גילו ה־פקחים כי מישקלה של כל ביצה הוגדל בערך בשניים וחצי גרם, בגלל המישקולת המזוייפת. כך זכו לפחות מחצית הביצים, שנש־קלו אצל שטרנבך, בציון משובח יותר מן המגיע להן. מכיוון ש־מחירה של הביצה נקבע לפי מיש־קלה וגודלה, רומה במיקרה זה הציבור, לדעת התביעה הכללית, ושילם מחיר יקר יותר עבור ה־ביצים שרכש.

מיספר ביצים בבית־המישפט? התובעת, שולמית אמיר, התעמקה בתקנות המרובות של מועצת־הלול, והגישה נגד שטרנבך כתב־אישום שפירט עבי־רות שונות על תקנות אלה, על שימוש במישקולת מזוייפת, וכמו־בן על מירמה באשר לסוגן של הביצים.

התובעת עשתה חשבון כי מבין 32 מיליוני הביצים, שעברו דרך מחסניו של הנאשם במשך השנה שבה היה המישקל מזוייף, לפחות 15 מיליון נמכרו בשוק במחיר ש־עלה על ערכן האמיתי. ההפרש הכספי על מיליוני ביצים אלה מגיע לסכומים עצומים, והתביעה תנסה להוכיח זאת במישפט המת־חיל בימים אלה.

השאלה היחידה היא האם תצ־טרך התביעה להביא כראיה חלק גדול מהביצים האלה, או תמצא דרך קשה יותר לשכנע את בית־המישפט.

תובעת אמיר והביצים המהוות מוצג בבית־המישפט

הכל בגלל שניים וחצי גרם

מישפט

סטייה מדרך הטבע

האם על בית־המישפט להיכנס למיטתם של האזרחים?

„איני רוצה להיכנס למיטתם של אנשים מבוגרים," אמר נשיא בית־המישפט המחוזי בתל־אביב, ה־שופט בנימין כהן. הוא לא שבע נחת מסעיפי החוק הפלילי האר־כאיים, אשר חייבו אותו להעניש גבר על מעשים שלא כדרך־הטבע.

אבל לא היתה לו ברירה — הפרקליטות האשימה את גדי חבני במעשה כזה, ועל השופט היה לפסוק.

כאשר חוקקו הבריטים את ה־חוק הפלילי בפלשתינה־א"י, ב־1936, הם קבעו אותו לפי אמות המידה הפוריטניות שהיו נהוגות בחצר המלכה ויקטוריה.

כמה מסעיפי החוק הפלילי, ש־נחקקו בשנות ה־30׳, אינם נאכ־פים יותר על־ידי התביעה, מאז שחיים כהן, בתפקידו כיועץ מיש־פטי, הטיל עליהם וטו. הוא שלח הוראות מדוייקות לכל הפרקלי־טים במדינה לבל יגישו כתבי־אישום בעבירות של הפלה מלא־כותית, מישכב־זכר ונסיון־התאב־דות.

העבירה של נסיון־התאבדות בוטלה במשך הזמן גם על־ידי הכנסת ועברה מן העולם. אך ה־עבירות המיניות, המעוררות יצ־רים דתיים חזקים, נותרו בספר־החוקים מסיבות קואליציוניות, אם גם שכבו שם כאבן שאין לה הופ־כין.

בלי כוח, ללא כפייה. ה־יועץ־המישפטי משה בן־זאב בי־טל את הנחיית קודמו בעניין הפ־לות מלאכותיות וגם הכנסת עצמה התלבטה רבות בעניין קשה זה.

אולם, מוצנעת אי־שם בין דפי־הספר, נותרה העבירה של מגע מיני שלא כדרך־הטבע. העונש על עבירה זו, כשאין עימה שימוש בכוח או כפייה, הוא עשר שנות־מאסר.

המתלוננת הנאה, דלילה שקר־צ׳י, כבת 30, אינה שייה תמימה. דרך קבע ב„בית ידלין" ליד רמת־אביב.

(המשך בעמוד 58)

(המשך מעמוד 13)

אפשר כמובן לשאול: מה זה משנה? אם שתי התיאוריות כאחת — זו של הציפיות וזו של חלוקת ההכנסות — מניבות אותם צעדים כלכליים, אין הבדל ביניהן מן הבחינה המעשית.

אך ההבדל קיים. אם תיאורית הציפיות נכונה, אפשר לנקוט צעדים מוגבלים, שכל מה שנדרש מהם הוא שיעוררו ציפיות מתאימות. לא כן במיקרה השני. כדי לשנות את אופן חלוקת ההכנסות במשק, יש צורך בצעדים כלכליים בעלי היקף ניכר, ולאורך זמן.

דווקא משום כך אני חוששת מפני הסינדרום הלאטיני, העלול לתקוף את מדיניותו של שר־האוצר. הוא עלול לנוח על זרי־הדפנה שלו במחשבה שכשם שתחזיותיהם של מתנגדיו לא התגשמו עד עתה, הן לא יתגשמו גם בעתיד.

תחילה סברו תוקפיו של ארידור כי מייד אחרי הבחירות הוא ישנה את מדיניותו, והמדיניות שגרסה „להיטיב עם העם" תתחלף במדיניות „שפויה" יותר. תחזית זאת לא התאמתה, ושר האוצר המשיך בשלו.

אחר־כך טענו שהמדיניות תתפוצץ מעצמה, ובספטמבר 1981 יתחיל המבול האינפלציוני, בגלל הזרמות־הכסף הגדולות שדרשה מדיניות־הסיבסוד. גם זה לא קרה.

התחזית השלישית אמרה שארידור לא יוכל להמשיך במדיניותו, אלא אם כן

כל עוד תהיה חלוקת ההכנסות מן העשיר אל העני ומן ההון אל השכיר יבלם קצב עליית האינפלציה

יקבל הלוואה אמריקאית גדולה. ההלוואה הזאת אינה נראית באופק, ואף־על־פי־כן לא הופיעה האינפלציה הגוברת.

מקום בלתי־מכובד

אני לא האמנתי שמדיניות הפועלת לטובת השכירים אינה שפוייה, ואינה יכולה להימשך לאורך זמן. לא האמנתי גם שההזרמה הממשלתית, שמקורה בסיבסוד, תגרום אינפלציה. הזרמת כספים כשלעצמה אינה גורמת אינפלציה. היא עשוייה לגרום לכך, כאשר הכספים זורמים לכיסיהם של העשירים המעטים, כפי שקרה בימי הורביץ. אך כאשר זורמים הכספים לכיסי שיכבות העם הרחבות, כמו במיקרה של הזרמה לסיבסוד, ההזרמה אינה אינפלציונית.

הדוגמות של הכלכלה היפאנית והכלכלה הגרמנית מוכיחות זאת — ובמחקר שנערך מטעם בנק־ישראל לאחרונה לא נמצא קשר בין הזרמת כספים ובין עליות־המחירים. איני מבינה גם כיצד יכולה הלוואה אמריקאית לבלום את האינפלציה, כשם שאיני מאמינה באינפלציה כבושה.

דווקא משום כך אני סבורה שמדיניותו של ארידור — כפי שהיתה עד לעליות המחירים האחרונות — יכולה להימשך עוד ועוד, ולצמצם את האינפלציה.

זה יתכן אם יתמלאו שני תנאים:

● כיוון המדיניות הפרוגרסיבית מבחינת חלוקת ההכנסות, יישאר קבוע. המדיניות חייבת לדאוג לכך שתהיה חלו־

אנט, שסיפרה בגאווה כי היא ואמה הכינו את כל העוגות והעוגיות שהוגשו לאורחים בקומת המרתף של ביתם המפואר. בקומת המרתף גם נוגנה מוסיקת־ריקודים, החל בוואלס וכלה בדיסקו.

הרב הגיע מי שכן בא לברך את פלאטו־שרון היה הרב הראשי של סביון — שכונת מגורין של פלאטו, הרב דויד ברודמן. משמאל: כלת השימחה,

מי לא בא?

הם לא באו בהמוניהם, למרות שציפו להם. חברי־כנסת לא נתקלו שם

לא יפה „כשהיה פלאטו ח"כ ידעו רבים להיות חבריו ועכשיו הם לא באו," אמר טוביה סער. מולו מארי, שהיתה מלכת היופי של צרפת, ובמרכז מרדכי שיפמן, אחיו התאום של סגן־השר דויד שיפמן שנענה להזמנה של פלאטו, והגיע.

האחד בשני, נערות זוהר למיניהן לא פיארו את המקום. המכוניות שחנו סמוך לבית גדול־המידות והמוקף־חומות לא היו שייכות לאנשים מפורסמים אלא לחבריהם הקרובים של שמואל („סמי") פלאטו־שרון ואשתו אנט, שחגגו עשור לנישואים.

כמויות האוכל שהוכנו היו אדירות. על הבר, שהכיל משקאות למכביר, ניצח שומר־הראש הבלונדי של פלאטו־שרון. את השולחנות פיארו עוגות ועוגיות מעשה־ידיהן של אנט ואמה.

פלאטו עצמו לא נראה מאוכזב מכך שרבים לא באו. הוא לא נפרד לרגע מכוס־המשקה שלו. לבוש בז'קט־קטיפה ובחולצת־מלמלה הוא ניסה להקסים את אורחיו תוך כדי השקת־כוסות איתם.

מי שנפגע שלא כולם באו היה מנהל מחלקת־החדשות של הטלוויזיה, טוביה סער, שבא יחד עם אשתו, מדי.

איש יחסי־הציבור, מרדכי שיפמן, אחיו־התאום של סגן־השר דויד שיפמן, נהנה מן המשקאות שהציע המוזג־שומר־הראש, ואילו הפנטומימאי סמי מולכו, שבא יחד עם אשתו, חיה, ואביה, הפרופסור איינריך, נהנה לרקוד. השניים, שחזרו זה עתה מסיבוב הופעות בסין היו עמוסי חוויות מן הטיול יוצא־הדופן, ומחשבותיהם היו נתונות לחוויותיהם יותר מאשר לשאלה אם התאכזב פלאטו מכך שרבים לא באו לחגוג עימו.

טיבי זכרוני

בלי חשובים פלאטו בחברת שכנתו לילי סמול. אורחים רבים הגיעו לברך את בני הזוג פלאטו־שרון לחגיגת העשור לנישואיהם אך רובם לא היו דמויות זוהרות או מפורסמות. רוב האורחים היו ידידים וקרובים.

„גם הורביץ ניסה לעורר ציפיות כאשר יעץ לשמור על הלירה"

קת הכנסות מן העשיר אל העני, מן ההון אל השכיר. אסור שכיוון זה יתהפך בגלל גירעונות תקציביים או הזרמה גדולה. איוולת היא לחשוב שאם ישתנה כיוון חלוקת־ההכנסה, וזו תיזרום מידי הרי־בים אל ידי המעטים, יקטנו הגירעונות, או שלא יהיה צורך בהזרמה.

כל מה שיקרה הוא, שתחת לבלום את האינפלציה ולעורר את המשק, תתחיל האינפלציה להידרדר מחדש, ונשוב אל הסטגפלציה שאיפיינה את ימי יגאל הור־ביץ כשר־האוצר.

● יש להגביר את עוצמת הצעדים ש־נקטו, כדי להבטיח שההצלחה הראשונה בבלימת האינפלציה תאסוף תנופה.

אם לא יתקיים התנאי הראשון, תתחיל האינפלציה לדהור שוב. כאשר יקרה הד־בר, יאמרו, כמובן, שהדבר קרה בגלל המדיניות שהיטיבה עם העם, כאשר ה־צעדים ההפוכים — העלאות־המחירים וה־קיצוצים בסובסידיות — באו במאוחר.

אם לא יתקיים התנאי השני, רבה סכנתו של הסינדרום הלאי־טיני, כאשר יש עליות וירידות לסירוגין בקצב האינפלציה, ושי־עורה גבוה בכל מיקרה.

משום כך חשוב שארידור יבין כי ב־ציפיות לא די. קיצוץ מאסיבי בסובסידיות ועליות מחירים יביאו להירה חוזרת של האינפלציה, גם כאשר איש אינו „מצפה" לכך. כדאי שארידור יזכור כי גם קודמו בתפקיד, יגאל הורביץ, ניסה לעורר „צי־פיות" כאשר יעץ לעם „לשמור על הלי־רה," אך הצעדים הכלכליים שנקט בהם הביאו את ישראל למקום הראשון בעולם בליגת האינפלציה.

בינתיים איבדה ישראל מקום בלתי־מכובד זה, ומוטב שלא לחזור אליו.

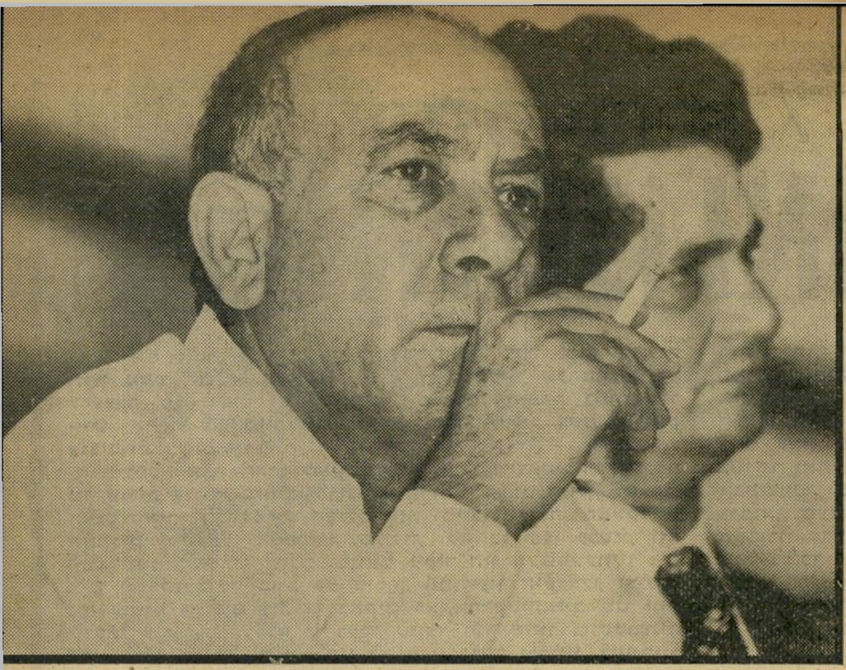

ארידור והורביץ
„גורמים שאינם בשליטתנו..."

ערב כניסתו של ארידור לתפקיד שר־האוצר, הציע לקודמו לבצע

מהפך שני

אדוני שר האוצר, בין הישגיה של הממשלה ויש רבים כאלה גם בתחום הכלכלי־חברתי — לא כלולה, לצערי, הצלחה במילחמה באינפלציה. יש לכך גורמים שאינם בשליטתנו — גם גורמים שמחוץ לישראל, גם גורמים פנימיים.

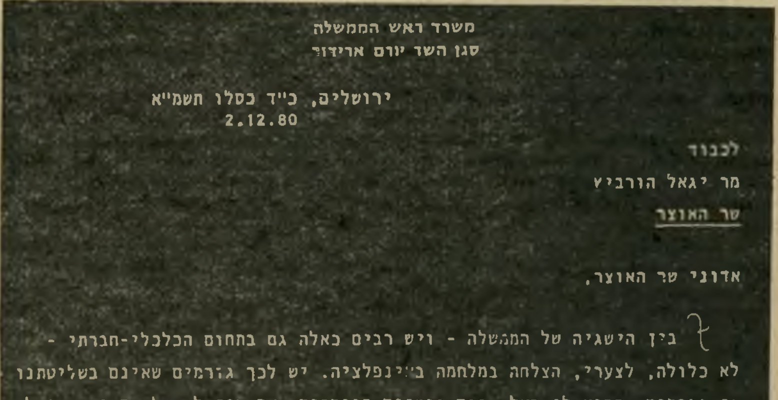

משרד ראש הממשלה
סגן השר יורם ארידור

ירושלים, כ"ד כסלו תשמ"א
2.12.80

לכבוד
מר יגאל הורביץ
שר האוצר

אדוני שר האוצר,

בין הישגיה של הממשלה - ויש רבים כאלה גם בתחום הכלכלי-חברתי - לא כלולה, לצערי, הצלחה במלחמה באינפלציה. יש לכך גורמים שאינם בשליטתנו גם גורמים שמחוץ לישראל, וגם גורמים פנימיים. אך אין להתעלם מכך, שאפילו במסגרת האילוצים הקיימת אפשר לבצע מספר פעולות שיסייעו לבלימת האינפלציה בממדים ניכרים - ובמהירות.

קטע ממיכתבו של ארידור להורביץ
„עדיין לא מאוחר מדי!"

אך אין להתעלם מכך, שאפילו במיס־גרת האילוצים הקיימת, אפשר לבצע כמה פעולות שיסייעו לבלימת האינ־פלציה במימדים ניכרים — ובמהירות.

בפנייתי זו אליך אתייחס לתוכנית־פעולות שמסוגלות לבלום את האינפלצ־יה כבר בטווח הקצר. הן באות להוסיף על הצעותי לגבי פעולות לטווח הארוך, הידועות לך.

● מעבר לשיטת תוספת־יוקר מוצ־מדת במלואה למדד. (תוספות־שכר — רק בהתאם לגידול בתפוקה). בשעתו הזהרתי, ובעוד מועד, מפני האשליה שעיקור תוספת־היוקר המלווה בתוס־פות־שכר מסוגל לסייע בבלימת האינ־פלציה.

לא אחזור ואפרט כאן את כל הני־מוקים. אדגיש רק זאת: א. אילו היתה מתקבלת גישתי, אפשר היה לבצע את עיסקת החבילה גם ללא הסכמת ההס־תדרות. ב. מאחר ולא התקבלה גישתי, אי־אפשר לרדת לאינפלציה דו־ספרתית, כאשר מדיניות־השכר הנוכחית מבוססת על אינפלציה תלת־ספרתית. ג. קבלת גישתי היתה מאפשרת הרגעה בתחום החשש לעתיד מפני כירסום אינפלציוני בשכר וגם עמידה איתנה יותר נגד תבי־עות שכר בלתי־מוצדקות.

החלטה על שינוי המדיניות בתחום זה, עם תום שנת־הכספים הנוכחית, צריכה להתקבל מייד. הודעה על שינוי המדיניות צריכה להתפרסם מייד — מ־טעמים ברורים.

● הזהרתי מפני העלאות המסים על דלק, המלוות כשיטה את העלאת המ־חיר הבסיסי. גם כשיש הצדקה להע־לאת מחירי־הדלק, אין הצדקה להעלאת המסים. מי שמסתכל על העלאת מס עקיף כמס־ערך־מוסף כגורם אינפלציוני, אינו יכול להצדיק העלאת מס עקיף כמסים על דלק. מי שמצדיק העלאת מסים על דלק כאמצעי למימון התק־ציב, מדוע ישלול העלאת מס־ערך־מו־סף?

ברור שיש להעדיף, מכמה סיבות, אי־העלאת מסים על דלק, ובתמורה — אם יש הכרח — להעלות מס־ערך־מוסף. אסתפק בנימוק אחד: העלאת מסי־הדלק נעשית כל תקופת זמן קצרה ויוצרת גל העלאות־מחירים נמשכות ו־רצופות עד ההעלאה הבאה. העלאת מס־ערך־מוסף היא חד־פעמית, משתקפת ב־מדד של חודש אחד, ולאחריו ההכנסות זורמות בשיעור המוגדל, אך היציב, ללא צורך בהעלאות נוספות (יש לזכור ש־המדד החודשי משקף יחס מחירים בין חודש לחודש, ולכן העלאה חד־פעמית עדיפה מהעלאת־מחירים נמשכת).

● הצעתי לשפר את תנאי מכירת איגרות־החוב הממשלתיות ותנאי־החי־סכון לציבור. המלצה זו בוצעה רק בחלקה, וגם זה באיחור. תמוה בעיני שמכשיר זה לא מנוצל כדיבעי. דווקא בזמן אינפלציה, כשיש לציבור עודף כסף, ניתן לספגו, אם תנאי־החיסכון הופכים להשקעה מושכת. הנסיון, גם בתקופת כהונתך, הוכיח זאת. אך האמ־צעי הזה אינו מנוצל דיו, הן בתחום שיפור תנאי־המכירה של איגרות־חוב, הן בתחום יצירת תוכניות־חיסכון — שאינן סחירות — אך מושכות במיוחד. למשל: תוכנית חיסכון לשנתיים, ב־צירוף מענק וריבית צמודים בשיעורים מתאימים. הנסיון מוכיח שאפשר לספוג בצורה זו מיליארדים של שקלים.

● מבלי לערער על עצם צימצום הפיקוח על המטבע, יש להרהר מחדש בשאלת הפיחות הרצוף של הל"י ביחס לדולר. פיחות זה משפר, אמנם, את המאזן המיסחרי, אך תורם להעלאות־מחירים הקשורות במרכיבי־היבוא, לר־בות הדלק, החשמל, המים, התחבורה וכך הלאה. מבלי לחזור לשער בפיקות, אפשר לרסן את ירידת שער־המטבע על־ידי מכירת מטבע זר לציבור, אם יידרש הדבר — בצירוף לתוכניות חיסכון במט־בע זר. בו בזמן יקבל היצוא עידוד ממקורות אחרים המופעלים גם כיום. בצורה כזו ניתן לצמצם את ההשפעה האינפלציונית החריפה של פיחות־המט־בע.

אם ייוצב השער באמצעות מכירת מטבע זר לציבור, בהתאם להגבלות ה־חוקיות הקיימות היום על החזקת מט־בע זר, יכול הדבר להביא לספיגת מיל־יארדים שקלים מהציבור, בלי שיגרום להוצאת המטבע הזר מהמדינה. תוכנית זו ניתנת לביצוע כהשלמה לתוכנית ה־נזכרת בסעיף הקודם.

● אם יבוצעו כל הפעולות האלה ניתן יהיה לבלום גם את ההתייקרויות הדחופות במחירי מיצרכים חיוניים ולפ־חות להקטין את שיעור ההתייקרויות האלה. יש לזכור שהתייקרות, כמו הד־פסת כסף, גם היא גורם אינפלציוני, ולי נראה שהאוצר מאמץ את שתי השי־טות גם יחד. כדאי להסתפק באחת מהן.

כל ההצעות האלה מיועדות לפעולה מהירה בטווח הקצר, ויכולות לשאת פרי תוך חודשיים־שלושה. הן תוכלנה לשמש בסיס לפעולות נוספות, לטווח ממושך יותר, שתבואנה בעיקבותיהן ב־התאם לתוצאותיהן. הן באות כמובן ב־נוסף להכרח בקיצוץ תקציבי ולהצעות אחרות בתחום עידוד פיריון־העבודה, ש־הצעתי בעבר, לטווח הארוך יותר.

ההגיון מלמד שאי־אפשר לבלום אינ־פלציה בלי ריסון תקציבי. הנסיון של השנה האחרונה מראה שריסון תקציבי בלי אמצעים נוספים היא גישה בלתי־מתוחכמת ואין בה תועלת לריסון ה־אינפלציה. לכן אני מעלה את ההצעות האלה, שאת רובן כבר הצעתי בעבר.

אסור להידבק לשמרנות. עדיין לא מאוחר לבצע צעדים מתאימים ומוצ־לחים לבלימת האינפלציה. הנסיון הו־כיח שבלימת האינפלציה בדרכים ש־בוצעו עד היום לא עלתה יפה. דרושה דרך חדשה, בהתאם להצעות שהעליתי.

יורם ארידור

יעקב שרת / איש ממאדים

אנחנו ואפסנו עוד

כנראה שהעיראקים המחוצפים הללו לא למדו לקח, וברגעים אלה ממש הם עמלים בשיקום הכור הגרעיני שלהם, שנהרס בהפצצה של מטוסי חיל־האוויר הישראלי, ואפשר בונים כור חדש. אחרת לא ברור מה עושים מטוסי־ישראל בשמי עיראק שוב־ושוב, בעת האחרונה.

אילמלא אצה הדרך לבגין־שמיר־שרון להפריץ מילחמה קטנה נגד סוריה על־ידי מיתגר (פרובוקציה) חוק סיפוח הגולן, לא היו האמריקאים הבוגדניים משעים את מיזכר־ההבנה האסטרטגי האמריקאי־ישראלי המפוקפק מלידה, ולא כל שכן עכשיו, ואז יתכן שמתוך שיתוף־פעולה מתואם ויעיל היו תצלומי־לוויין רעננים נושרים בוקר וערב על שולחן המודיעין הישראלי ומגלים מה עושים הלובים פה, העיראקים כאן, הפקסיתאנים שם ומי־יודע־מי־עוד. עכשיו, לא זו בלבד שנוצר חור שחור באסטרטגיה שלנו, אלא שצריך להוציא הון לא מעט בדלק ובבלאי, כמתחייב משיגור מטוסינו למרחבי ארם־נהריים, וגם להסתבך שוב בהכעסת האמריקאים (אותם שמממנים אותנו בסך שישה מיליונים דולר ביום), שכבר הובטח להם, בפעם המי־יודע־כמה, שלא יהו עוד „הפתעות".

כמובן, שרינו החכמים וראש־ממשלתנו הגא יטענו בוודאי, שטיסות ישראליות בשמי עיראק אינן בגדר הפתעה, שכן כידוע ישראל קבעה זה מכבר תקדים בינלאומי, שלפיו היא רשאית לפטרל בשמי הארצות השכנות (לבנון, סעודיה ועיראק הן השלוש שלא בושו להתלונן ולגלות את חולשתן עד כה); להרוס כל מיתקן גרעיני שהיא חוששת מפניו באיזור המשתרע בין האוקיאנוס האטלנטי והאוקיאנוס ההודי, ובהקשר זה גם לקבוע למי ישתייכו איים בים־סוף, שהיו סעודיים מימים ימימה והושאלו למצריים.

הצרה היא שהזכות הטיבעית, הראשונית, החד־צדדית והבלעדית הזאת, שנטלה ישראל לעצמה, תלויה קצת יותר מדי בכוח, ואולי גם קצת יותר מדי במזל. רק מכוח ההסתברות בלבד לא יהיה מנוס מכישלון פה ומאבידות שם, ממילחמונת פה וממילחמה שם, כתוצאה ממדיניות הרהב הזאת של אני־ואפסי־עוד, ולאחר

מעשה ברב ובקומוניסט

שזה יקרה אולי יקום איזה היסטוריון תמים וישאל: תגידו, זה באמת היה נחוץ? האם לא הבאנו את הצרה הזאת על ראשנו במו ידינו?

אבל בינתיים לך ארץ ולך שמים / ומי שהימר והצליח פעם, יהמר פעמיים / וירויח כפליים ויכה שיבעתיים / עד שלבסוף יפסיד את המיכנסיים.

מעשה שטן במוסקבה

אני סומך על הרוסים שאם ההינו לסכן את אושיות המישטר הקומוניסטי על־ידי אירוח נדיב של כמה חתרנים מערביים, נגועים בחיידק הדמוקרטיה וחרויות־האדם, ומה גם יהודים, ומה גם ישראלים וציונים בדמות חברי־הכנסת אורה נמיר, חייקה גרוסמן ומנחם הכהן, הם ידעו מה הם עשו.

אני אפילו מוכן להסתכן ולנחש בסנוורים מה הם עשו. לעניות דעתי, הם אפשרו בכך לאנשיהם־הם לעלות לרגל למוסקבה בצורה הלגיטימית ביותר לצורך דיונים, התייעצויות והחלפת דעות והערכות, אם לא לקבלת הנחיות. והרי, כידוע, השלושה שאיזכרתי לעיל לא היו כל חברי המישלחת.

אין זאת אומרת, שלא צריך לנסוע, לראות ולהיראות, כאשר אתה מוזמן, שכן אין שום טעם והגיון לזלזל במוצרי־הלוואי של מסע שכזה של חברי־כנסת שאינם נמנים עם המיפלגה הקומוניסטית הישראלית, מוצרי־לוואי שעשויים להיות חשובים למדי לאלתר ולאורך ימים („יד מנצלת יד"), אם כי ראוי שלא לאבד חוש־מידה ותמיד מוטב לזכור, כי ביקור מישלחת זו או זו בברית־המועצות, חרף כל מגעיה רמי־הדרג ושיחותיה החשובות עם פקידים כלשהם במנגנון הסובייטי העצום, לא ישנה כהוא־זה מהחלטות צמרת השילטון. ובאותה מידה ראוי לזכור, כי כבר היו מי שגילו את רוסיה לפנים, לפני שנה ולפני שנתיים ולנפי שלוש ויותר מזה, עד שנלעג ומגוחך לקרוא את ההתמוגגויות של החוזרים הישראליים החשובים מן המסע ההיסטורי התורני (על חשבון הדוד איבן) מתופעות שונות שנתקלו בהן בשהותם אי־שם ברוסיה, לרבות ההתקלויות ביהודים המשתוקקים לעלות.

עפר־ואפר אני תחת כפות רגלי כל יהודי שנאבק על זכות יציאה מברית־המועצות לישראל, והדבר אינו ניתן לו תוך שבאותו זמן מתעללים בו באכזריות חסרת־פשר. אבל לאור ממדי הנשירה הנוכחיים העצומים, ואם אשתמש במינוח סוציולוגי ולא אידיאולוגי, לאור ההעדפה המובהקת של יהודי ברית־המועצות — אלה המורשים לצאת את גבולות המדינה — את ארצות־הברית ושאר מדינות מערביות על פני ישראל, היה אפשר לצפות מישראלים ציוניים, העושים בביקור בברית־המועצות, להתרחק קצת מן הפנס וממעט הפרוטות המצויות בתחום הילתו, ולנסות לעמוד על המיבנה הנפשי של היהודים הסובייטיים בעודם שם, לאור תופעת הרתעותם ההמונית מבוא לישראל.

דיווחים שכאלה לא קראתי, לדאבוני, בעיתונינו השונים, וכך אירע, שהחידוש האחד והיחיד שנפל בחלקי הודות למיפעל החשוב הזה של הזמנת כך־וכך חכי"ם ישראליים לביקור בברית־המועצות היה וידויו המדהים של ח"כ מנחם הכהן (ב„ידיעות אחרונות", 1 בינואר), מן הדתיים ה„אמיתיים" והחביבים (לא ה„נחמקינים" המגעילים), על השיטה שמצא לרמות את אלוהים ביום שבת סובייטי אחד, שבו חשק, מעשה שטן במוסקבה, בסוודר נאה שצדה עינו מעבר לחלון־ראווה, ועשו לו הקומוניזם הבינלאומי ואחוות־העמים נס: המשורר הערבי הישראלי, סאלם ג'ובראן, מעמיתי המישלחת הישראלית, קנה את המציאה אחרי שגיבורנו הצהיר באוזניו הצהרה יהודית כשרה לאמור: „הסוודר הזה כל־כך יפה!" — „ומכר" לו אותו למחרת היום. כך חזר הרב החביב של מיפלגת העבודה לארצנו כמוצא שלל רב, מבלי לחטוא, חס־וחלילה, ומה עוד בגאווה לא־מסותרת.

אם היה לי שמץ ספק בכדאיות מסע החכי"ם למוסקבה — נס הסוודר בשבת ביטל אותו כליל.

● עצה

אילו אריה גנגר חברי, הייתי מציע לו להמתין עד מארס — המועד שבו „הבטיח" השר יעקב מרידור לדווח לעם ולעולם על המצאת חיסכון האנרגיה שלו.

השר יצחק ברמן אינו מציע ואינו פתוח להצעות. הוא פשוט ייקר את מחירי הדלק.

● „לא תהיה נסיגה!"

ביקור בבית־משוגעים הוא בוודאי חויה מעניינת מאוד, חוויה מסקרנת, מגרה ומושכת. אחרת יקשה להסביר את אופנת הביקורים ההמוניים בקידמת־סיני, שם מתרכזים עתה כעצים

שבתאי צבי, זיגמונד פרויד וקרל מרכס בימית ✶ המהמר והמיכנסיים

חרוכים סביב מדורת־לילה רבים ממטורפי ארץ ישראל השלמה, „מתבצרים", „מתחפרים" ו„מתכננים" מילחמת נואשים ברמה של תנועת־נוער, כאילו הם נערים. הצרה היא שלפי התמונות שמתפרסמות בעתונים, לנערים הללו יש זקנים די ארוכים.

חכמי תורת־הנפש מצביעים לא אחת על תופעה מוזרה מסויימת, המאפיינת מטורפים מוזרים מסויימים, והיא הכחשה של המציאות המציאותית והתעקשות על קיום מציאות אחרת ו/או התעקשות על התרחשות ודאית בעתיד הקרוב ביותר, שמאחר שאין היא נתמכת לגמרי על־ידי המציאות ההווית, היא — ההתרחשות — מושחתת על התחוללות נס „ברגע האחרון".

תופעה זו של טירוף־דעת אינה מיוחדת לתושביה היהודים של קידמת־סיני. מפי אנשים שנדמו לדידך נורמליים לחלוטין, אתה עשוי לשמוע בימים טרופים(!) אלה את האמירה המרנינה: „אני מאמין/מאמינה שיקרה נס!" רק אמש שמעתי אמירה שכזאת בפעם המי־יודע־כמה — מפי אדם נורמלי, לכאורה (עד אמש). אבל שם, בבית־המשוגעים המרוכז שבקידמת־סיני, זה נמלט בצורורות ובווריאציות, שהמרשימה שבכולן היא „איסמע מיני, לא תהיה נסיגה! על אחריותי!"

אומנם לפעמים מתגנב חשש לליבי, שהמשוגעים הללו שבבית־המשוגעים של קידמת־סיני, לא כולם משוגעים על אמת. יש בהם, כביכול, אנשים מפוכחים מאוד, אנשי תככים, תחבולות ומזימות, הסבורים שבלי שום נס או השבעה קבלית, הם יצליחו לחולל לקראת מועד פינוי קידמת־סיני והחזרתה לבעליה המצריים (כמוסכם וכחתום שחור על גבי לבן בהסכם־השלום הישראלי־מצרי) מיתגרים מטורפים שכאלה, עד שבאמת ממשלת־ישראל תתבהל ותבקש מן המצרים „השפויים" להסכים לדחיית הפינוי, המצרים יסרבו בצדק, כצפוי, ואז כל הסכם־השלום יתחרבן ודי.

על הטיפוסים (סליחה על הביטוי) הללו אני רוצה להגיד, כי שום אדם אינו מתחפש כך סתם (כפי שאפשר להיווכח בכל מסיבת־פורים של בוגרים, שם התחפושות מגלות לא אחת את המישאלות הכמוסות של רבים וטובים). לפיכך, מי שמשום־מה מתחפש למטורף, אינו עושה זאת „משום־מה" כל־כך, אלא, ככל הנראה, מפני שיש לו נטייה מובהקת למדי לטירוף. כך שהעניין אינו כל־כך פשוט כפי שעשוי להידמות.

על רקע פסוודו־מדעי זה נשאלת השאלה מה יהיה אם, כמו שאומרים הילדים, כן תהיה נסיגה. האם המטורפים שלנו — משני הסוגים ישתפו לפתע? האם הם יכירו בטעותם שבפירוש המציאות ההווית והמציאות העתידית, ויחזרו להיות שפויים (אם היו אי־פעם)? או שמא הם ייעשו מטורפים שיבעתיים (אני מתחלחל לנחש באיזה אופן), או אולי „יישברו" רעיונית עד כדי נטישת הכל — יריקה בבאר שממנה שתו, ירידה, התנצרות, אפילו התאסלמות או השד יודע מה (סוף־סוף, כשהוכח בעליל ששבתאי צבי אינו משיח, ואלוהי היהודים התעלם ממנו כליל, היתה תגובתם של אותו מטורף ורבים מחסידיו פניית־עורף ליהדות והתאסלמות רבתי).

רק אדם ציני להחריד, שפוי עד טירוף, מרכסיסט שאין לו תקנה עד כדי ציפצוף ארוך על פרויד ושות', יטען שכל הבניין הפסיכולוגי המפואר הזה יקרוס תחתיו בהדף הקליל הראשון של הניפנוף בצ'ק הפיצויים המוגדלים.

במדינה

(המשך מעמוד 55)

לדבריה של דלילה, הכירה את הנאשם חבני כאשר הגיע ל„בית־ידלין" בקיץ השנה, וביקש את שירותיה. אחרי שנענתה לו, הוא סירב משום מה לשלם לה, ועוד סטר שתי סטירות על פניה.

אחר־כך בא שנית כשבידו בקבוק־בושם ובפיו התנצלות. היא עלתה איתו לקומת הביניים ושם קיימה אתו יחסים. לדבריה, פחדה ממנו והוא גרר אותה בכוח. חבני טען כי הכל היה בהסכמתה. כאשר ירדו לחצר, גילתה דלילה כי מחכה לה לקוח קבוע, נכה ש־בא בטנדר.

אבר־מין כפה, בעיזה מאחור. חבני נכנס איתה למכוניתו של הנכה, ויחד נסעו כל ה־שלושה לסופרמרקט לקנות וודקה. הם שתו בצוותא, ונסעו לשכונת גיבעת־עדה בהרצליה, שם היא קיימה יחסי־מין עם הנכה. לדבריה, שכב אתה חבני שנית באותו מקום, וגם הכריחה לקחת את אבר־מינו בפיה.

השעה היתה כבר קרוב לחצות כאשר חבני החליט כי הערב הסתיים. הוא הציע להביא את דלילה למקום שבו יש מוניות, כדי שתחזור למקום־עבודתה. אולם

שופט כהן
ליבו לזונות

כאשר הגיעו לשם התברר שאין כבר מוניות במקום. כאן התחילה דלילה צורחת וצועקת וטוענת כי נאנסה ונוצלה. היא גם הגיעה לתחנת־המישטרה וסיפרה שם את כל הסיפור. פרקליטות תל־אביב החליטה להגיש נגד חבני תביעה פלילית על אונס, מעשה־סדום ו־סטייה מדרך־הטבע, בכך שהכריח את המתלוננת להכניס את אבר־מינו לפיה, ובעל אותה מאחור.

הסניגורית, כרמלה חנוך, שיכנעה את בית־המישפט כי לא היה כאן אונס וגם לא מעשה־סדום בכוח. אבל מכיוון שחבני הודה כי שכב עם דלילה מאחור, מצא אותו בית־המישפט אשם בעבירה של סטייה מדרך־הטבע.

מנוול שטוף־תאווה. השופט בנימין כהן, הביע את דעתו השלילית על העבירה, ואת חמלתו לזונות, הנמצאות בשפל המדרגה והנתונות לניצול ולהתעללות של גברים. ואף כי מצא את חבני אשם בעבירה שעונשה הוא עשר שנות־מאסר, ואמר עליו כי הוא „מנוול ושטוף תאוות־בשרים", גזר עליו חמישה חודשי־מאסר ב־פועל בלבד, אשר הסתיימו בעצם ביום מתן גזר־הדין.

חבני שוחרר ממאסר, אך סעיף החוק נותר בספר־החוקים של מדינת־ישראל.

אפשרויות חדשות

עם כרטיס אשראי ויזה

במאות חנויות מזון...

מעתה ניתן לקנות את מצרכי המזון לבני המשפחה בנוחות מירבית, ממש בקרבת ביתך וגם להנות מאשראי עד חודש ימים וכל זאת במאות חנויות מזון: מינימרקטים, חנויות מכולת, מעדניות, **איטליזים** וחנויות פירות וירקות.

לקבלת רשימת החנויות באיזור מגוריך, פנו לסניף בנק לאומי או בנק דיסקונט הסמוך.

חפשו את סמל VISA בחנויות בקרבת ביתכם.

ויזה - יותר טוב מכסף

כרטיס האשראי של קבוצות בנק לאומי בנק דיסקונט

פרסום

קמיל בְּלוּ עושה לך
כל מה שהטבע עושה לתינוק.

קמיל בלו אל סבון בתחליב מן הטבע – מכיל אזולן שמקורו בפרחי הקמומילה הידועים מזה שנים רבות בתכונותיהם המועילות לעור.
אל סבון **קמיל בלו** – מותאם במיוחד לחומציותו הטבעית של העור, הוא אינו מסיים פעילותו בגמר הרחצה ושומר על העור בפני יובש וגירויים, יוצר שכבה מגינה על העור ומקנה לו רכות ורעננות.
קמיל בלו – הינו ממשפחת מוצרי הקמיל אשר פותחו ויוצרו במעבדות דר' פישר המתמחות במיוחד בייצור תכשירים קוסמטיים טבעיים בידע רפואי.
קמיל בלו טבעי...כל מה שעורך מבקש.

אל סבון בתחליב – יש לו טבע לפנק.

Kamil blue

פירסום מלניק/בן לם/דיזני-לוין

נסיך צרפתי אמיתי לקח את כתבת „העולם הזה" לאורגיה אמיתית של צמרת החברה הפריסאית

מה אני עושה פה?!

מאת

אודטה דנין

מה לעשות, מה לעשות? שכשאין לי מה להגיד, אני לא אומרת. המון זמן לא כתבתי, והחגיגה שלנו, חבר'ה, מתחילה מייד.

אך! יש לי לספר לכם על שבוע אחד מהחיים, שאותו חייתי בפאריס, שבוע שפיצץ לי את השכל.

תראו. יכול להיות שיש ביניכם כאלה שחוויות ממין שכזה, שאלך לספר, זה חסטפים בשבילכם. כסף קטן. בשבילי, זה לא. כל הבלגן והתיחכום והשדים שלי, הוא עניין דרוס היטב בתוך עצמי. המיבחוץ שלי אזרח מאוד מיושב. הולך כל יום למכולת, מגדל ילדה, וזהו.

לאור כל האמור לעיל, כשאני נופלת לתוך אלף־לילה־ולילה שכזה, אני יודעת יפה מאוד שדבר שכזה בטוח לא נוחת לי כל שני וחמישי על נתיב הדייסות־קאקי הרגיל שלי.

על מה אני מדברת? תיכף! תיכף!

איש מתוך „דאלאס"

במה להתחיל?

בתור לטיסה בנמל־התעופה בן־גוריון? שם פוערים לאנשים בפומבי את המיזוודות, ודולים מתוכם ספגטי ארוכים של חלקי־לבוש אשר לא ייאמנו. מה שאנשים סוחבים איתם לנופש! אלמלא זה היה כל־כך מביש, זה היה נורא־נורא מצחיק. אנחנו עם שאוהב לנסוע „מכוסה". הסלון נשאר בבית, כי אין מקום במיזוודה, אבל חדרי־השינה והמטבח — נוסעים קומפלט.

כולם ננעלו בעיניים בולטות, כמו מגנט שואב, על תכולת המיזוודות הפתוחות, אבל מייד ראו גם פה, מי בן־אדם תרבותי. לתרבותי היו באמצע ריגשי־אשמה חזקים.

(כמה זה היה עולה להתקין שם וילון קצר, של מטר ועשרים מהריצפה? אלפית המיליונית של יום־שביתה?)

או אולי אתחיל לספר על הקטנות של החיים, כמו, למשל, הרגע הבלתי־נשכח שבו עמדתי בברק־הארה פתאומי על מהות ההבדלים האבסולטיים שבין דיילות המחלקה הראשונה ודיילות המחלקה הרגילה?

ובכן, היה לי הכבוד והעונג: דיילות המחלקה הרגילה מרוחות שיכבת־סיד ורדרדה, מחוטטות פנים, עייפות ונבולות. דיילות המחלקה הראשונה, לעומת זאת, מרוחות שיכבת־סיד ורדרדה, מחוטטות פנים, עייפות ונבולות, אבל בשערן תקוע פרח רענן. זה כל־כך אידיוטי וטראגי ומצחיק! אדם אומלל, באפיסת כוחות, עם פרח בזיקפה!

אני יכולה לספר לך על ערב במיסעדה מפוארת־מפוארת יקרה־יקרה, שתפריטה מהולל בכל העולם, ולתאר לכם דרך עיני בפרוטרוט איזה קישקוש אדיר זה. מה זה חנטאריש! מקום עם מוניטין לתיירים טיפשים ועשירים. החרבון מחפיר עוד יותר בהתחשב בעובדה שנלווינו אל איש מקומי, שמאוד חפצו שם ביקרו. אכלנו, זאת אומרת, את מה שהטבח מוציא כשעליו להשתדל במיוחד. מה עשיתי שם בכלל? הרי הזהירו אותי! סקרנות אימבצילית!

אני נזכרת כאן בחסיה ילובסקי האחת והיחידה, כשאמרה שהיא רוצה לנסוע להוואי. אמרו לה: הוואי? מקום משעמם לאללה! אמרה: זהו! זהו בדיוק מה שגם אני רוצה להגיד!

היא אמרה, ואני אמרתי, והכל בסדר. כל דקה נולד אינדיווידואליסט כאסח, שאוהב „להגיד זאת בעצמו". אין מה לעשות נגד זה. זה בגנים.

תראו. אני יכולה לספר בשביל האיזון גם על מוסיאונים וקונצרטים מטריפים עם עוגב בכנסיה, ועל ביקור בארמונות היסטוריים. אבל את מי זה מעניין? הבולשיט הרבה יותר אטרקטיבי לתיאור. אז נדלג על התרבות, שזו תמיד חוויה של אדם עם עצמו, נוסף על כך שהיא נמצאת בהישג ידו של כל תייר, ונחזור לבולשיט, שהפעם היה מעל מעל ומעבר.

על מה אספר? על היכרות צפופה עם יצור אמיתי, שיצא מתוך דאלס והולך להיות אולי ראש־הממשלה הבא של איטליה? מין טייקון נוסח אונאסיס, שהחליט להשטיח את פאריס לבהונותינו, מכיוון שקראתי לו דברים אמיתיים בכף ידו. (מה, לא ידעתם עד כמה שאני מוכשר?).

אילו הייתי צופה בדבר שכזה בתוך סידרה של טלוויזיה, הייתי אומרת: אין חיה כזאת! אבל יש! יאללה! ועוד איך! מאפיוזו סיצילי קצר ועבה, ש־40 אלף עובדים יש לו בכל רחבי תבל, ועשרות מיליוני הדולרים שפה הוא מרוויח ושם הוא מפסיד משעממים לו כבר את הנפש.

חשב חשב מה לעשות, נזכר שיש לו שורשים. קנה את המיפלגה השנייה בגודלה באיטליה, ואם הם זוכים בבחירות, כבוד הממומן הופך דון ראש־הממשלה. סטריי־אוטיפ משעמם. אין חדש תחת השמש.

חרמן פרמננטי. שוקע בתוך עצמו פתאום באטימות פלומבה, בלי רצון להעליב. תולדה של גסות־יומיומית־רגילה של אדם מסואב מרוב כוח. ניגר כולו ומתמוסס כאשר הוא מדבר על ילדים ומישפחה. (אין לו משלו.) יצור בסיסי. בת־לווייתו מושמשה כל הערב כדבעי.

(על נשים: מה זה אשה? עם שלוש מאות אלף דולר לשנה סגרת איתה עניין. היא כמו פודל. דיור, שמיור, נסיעות אתה לוקח אותה איתך, ויש לך שקט.)

מה יש לי להאשים אותו? זו צלחת־המרק שלו. גם הרופאים בטיפול נמרץ נוטים לסבור שכל העולם לוקה בליבו.

מכיוון שידעתי מאין אני באה, ולאן אני הולכת, היה לי שעשוע לא־נורמלי. כל האתרים הנוצצים שכסף פותח אותם לרווחה, נפתחו לפנינו. בתדהמה של כפרי הייתי מבחינה איך כל הדרך הקצרה, מאתר־הבילוי ועד הלימוזינה, היתה משומנת ומרופדת בזריזות מיומנת בשטרות של אלף פרנק. נערת־המלתחה — צ'את נשיקה — לחיצת־יד בו־זמנית, וצ'יק אלף פרנק החליפו ידיים. כך עם השוער (בלי הנשיקה) וכך עם עוד כארבעה טיפוסים על כל עשרה מטר מרובע, שהיו מתייצבים על דרכנו בלב גולש על גדותיו מאהבה, ולשון תקועה־עמוק־במה־שמו של הקינג.

אני מנסה להגדיר אותו בפוקוס יותר מדוייק. רוצה לאמר „איש מיסכן", אבל זה מצלצל לי מזוייף. כולנו מיסכנים בצורה זו או אחרת. הוא לפחות מיסכן עם אפשרויות שיפור. הבעייה שלו היא כמו זו של ארמסטרונג. שניהם נגעו כבר בירח. אדם צריך תמיד לשמור לו ירח אחד, שאליו הוא ממש יקפיד לעולם לא להגיע. אחרת הוא אבוד.

הלונה־פארק המשוגע נגמר אחרי יומיים. טסנו ארצה. סיציליה לא קלט. איך אפשר לעזוב כך באמצע הפנאן? מה זאת השטות הזאת עם תאריך־טיסה?

נסיך אמיתי לגמרי

אבל הקדמתי מאוחר למוקדם. מה שבאמת רציתי לספר זה על משהו פנטאסטי, שאף פעם לא קרה לי בדרך למכולת.

„בתוך אולם, זוגות בשלבי טיגידים־טיגידם שונים עסקו במרץ במלאכה..."

הכירו לנו נסיך אמיתי. (הוייסה! לא זה הסקופ!) כמו צ'ארלס האנגלי, רק בלי הממלכה. בצרפת עשו פעם תיקונים קלים בסידור המלכותי, ומאז יושבת מישפחת הנסיך שלנו על תקן של מחכים־למשיח.

לא שמצבם קשה. חביות מלאות כבוד יש להם גם כיום. ממשלת־צרפת משתתפת בדמי האחזקה של חלק מארמונות־המישפחה. אמנם, בתמורה נפתחו אגפים מסויימים לביקור הקהל תמורת כרטיסי־כניסה, אבל לא נורא. עדיין שום מלכה לא מחתנת שום צאצא בלי נוכחותם הנוצצת, ויצירות האמנות הנדירות והמפורסמות שבבעלות

מה אני עושה פה?!

(המשך מעמוד 61)

המישפחה היו מרחיבות לב כל אוצר־מוסיאון.

הקיצר, הנסיך הזה שבה אותנו בקסמיו. יש לו חוש־הומור משגע (הוא אכן מתפרנס מכתיבת קומדיות ותסריטים). מה זה ראש! מה זה ראש! לנשק לו את השכל מבפנים.

ההשכלה הכללית שלו מקיפה את היקום. את נעוריו הממושכים בילה במסעות מרחיבי־אופקים סביב העולם. (בשנת 62' היה בארץ, נסע בטרמפים, והתארח אצל חייל מרוקאי שהביאו לביתו).

כמו כל אריסטוקראט הגון, אין נושא שתדע, ולא יגלה בו התמצאות, או לא ידע לנהל שיחה אינטליגנטית מבריקה בו. הוא דיבר איתנו על בעיות פנימיות ממשל־תיות ישראליות, בבקיאות של כתב פרלמנטרי מכאן. אבל אני משוכנעת שגם אילו באנו מטימבוקטו, היה מפגין את אותה ההתמצאות.

הוא בן 36. איש מכוער מאוד בפניו, ההופכות יפה־פיות בגלל הקסם הטמון בו. שיעשעה אותי מאוד העובדה שכבוד הנסיך נוסע ברנו ישנה, וגר בדירה צנועה בפאריס. שוערת, חתול שמן, אח, המון ספרים, טפטים שכבר לא דבוקים בקצוות, ורדיו טראנזיסטור מימי איכה. על הקיר, תמונת אשתו היפהפיה ובתו.

בפעם הראשונה בחיי נפתחתי לקיסמי הפשטות הנו־חה. לא שחלילה הייתי חיה כך. אני באה מארץ שלכל מוכר פטרוזיליה בה יש שתי טלוויזיות צבעוניות, והמנ־טאליות החראית הזאת מתאימה לי מאוד. אבל נעים להיווכח שאפשר גם אחרת, ובלי קונוטציות של „עוני".

בכלל, שמתי לב למשהו מפתיע. עיצוב־הפנים הצר־פתי ה„מיקצועי", כפי שזה בא לידי ביטוי בתערוכות עיצוב, פשוט משגע ביופיו. ויש פריסאים, בעיקר מחוגי הבידור והתיקשורת, החיים בדירות־חלום. אבל הרוב הממוצע חי בפשטות ספרטנית מכוערת.

הפריסאי הממוצע „חי" בחוץ, אוכל „בחוץ", עובד „בחוץ", מבלה „בחוץ". הדירה זו המאורה שאליה חוז־רים. אפילו מארחים „בחוץ". רק חברים אינטימיים ומיש־פחה מארחים בבית, בעיקר בחגים. ואצלם בבית זה הרי פחות או יותר דומה.

לא פעם שמעתי כאן אנשים מתלוננים שהם אירחו פריסאים בביתם, כיד המלך, וכשבאו לפאריס, הצרפתים הזמינו אותם לאכול בחוץ, יצאו איתם בערב, ו„זהו! אפילו לא הזמינו אותנו אליהם הביתה!"

ובכן, להוציא את אחינו יוצאי צפון־אפריקה, שהביאו לפאריס את מינהגי־האירוח החמים מארץ־המוצא — הפריסאי פשוט אינו מזמין אליו הביתה. זה לא סנוביזם, ולא חזירות. זה פשוט מינהג המקום, והמנטאליות. מה יש פה להעלב?

הפריסאי באמת חי בחוץ. מבחינתו, להזמין אנשים לביתו זה כמו שאתה תזמין אורחים לתוך המיקלחת שלך, בזמן שאתה עושה הכנות פרטיות ואינטימיות לקראת היציאה בערב. הוא מוצא בזה את אותו טוב־טעם.

אבל בלי הכללות. הדור הצעיר וחוגי האינטלקטואלים כבר אינם כל־כך מסורתיים בנושא.

פאריס, חכי לי!

טוב, בקיצור נחזור לנושא. עם הנסיך הזה הגענו לכמה מהמיסעדות היותר־אנינות בפאריס, וכמה ממקומות־הבילוי היותר אותנטיים שקיימים. הכרנו אנ־שים מקסימים, שחד־פעמיותם בחיינו, וזמן שהייתם המוג־בל בעולמנו (או זמן שהייתנו המוגבל בעולמם), עשו את חוויית ההיכרות איתם עוד יותר מקסימה. רגעים של חן וחסד, שאתה יודע שנפלאותם היא כמו פתותי־שלג: צורה יפהפיה, חד־פעמית, שלא תחזור על עצמה. ועכשיו זה מגיע.

ערב אחד שואל אותנו הנסיך: מה רוצה הגברת הקטנה לראות הלילה?

הבנתי תיכף ומייד שזה הצ'אנס שלי. „לייף־שו!" הודעתי, ולא קרה שומדבר. אף פעם לא ראיתי דבר כזה, ואסור למות טיפש. פעם היה „לייף־שו" בארץ. הביאו לקונסיליום את כל המישטרה. אחרי שאחרון השוטרים צפה במופע, כשהוא מסדר מקום גם לחותנת, לתוספת חוות־דעת — סגרו את העסק, כדי לשמור על שלום הציבור. מפה לשם, נשארתי עם חורים בהשכלה.

הנסיך חייך בסלחנות. תראו מה נעשה, הוא אמר. נפגש בעוד חצי שעה. תעלו למלון, תתלבשו „ערב", נלך לאכול במיסעדה נהדרת, ואחר־כך לראות לייף־שו.

מי צריך סידור יותר טוב?

הלכנו, ארזנו עצמנו באופן מהודר, ויצאנו כמו גדו־לים. נדחפנו לרנו העשנה של הפרינץ, והפלגנו לדרך.

פאריס, חכי לי! אני כבר מגיעה!!!

הגענו למיסעדה שהיא מועדון פרטי. למטה, חונים בדבוק יגוארים, רולס־רויסים, מרצדסים. גם בפאריס העשירה, לראות את הנבחרת הזאת חונה כך בצפוף, זה לא מחזה יומיומי. יאללה! אני חושבת. איזו מיסעדה, איזו מיסעדה! יאללה, חושב האיציק הפרטי, הלכה קרן־הפנסיה, הלכו האי־די־בי!

אנחנו עולים במדרגות. הנסיך מצלצל. מזדהה עם כל השמות. מצהיר שיש לו אורחים. מצלמות טלוויזיה במעגל סגור. הדלת נפתחת, ג'נטלמן מכופתר בדלת. מערת עלי־באבא וארבעים השודדים. עושר, עושר, עושר ופאר מהמם. אורות רכים. קישקוש וצילצול מעודן — כמו בא מרחוק — של כלי־שולחן יקרים.

המקום שלנו היה מוזמן. גבירות הדורות־הדורות ביצירות אכסקלוסיביות, העולות כמו דירה שלמה כאן, אכלו מעדנים בנגיסות קטנטנות. הגברים בטוקסידו לבנים. עניבות־פרפר מסאטן, חליפות־ערב שחורות יפהפיות.

הכל אמר הידור — הידור וטוב טעם. המלצרים בכפפות לבנות גילגלו עגלות־הגשה. טסי־כסף מכוסים, חצאי־גלובוס כאלה, עברו ביעף. האור שרצד בכוסות היין הנפלא החזיר ריקושטים בוהקים מהיהלומים סביב־סביב.

היה באווירה משהו קסום, ומשהו גרוטסקי־בלתי־אפ־שרי, כמו סצינה גדושה מדי של ססיל ב. דה־מיל. עולם הולך ונעלם שלא יצלמו לי בשבטים נידחים. זה כאן — לא פחות.

הארוחה היתה יפהפיה. מנות קטנות, אבל מושלמות. התפריט לא היה אכזוטי. לא אכלת שם זנבות־קוקיה, או ציפרני־ראמים. אבל במיסגרת המגבילה של ה„פרוזה", השף שם הגיע לשלמות.

הנסיך עידכן אותנו מדי פעם, לפי בקשתי. זו הקונ־טסה זו וזו, וזה איל־הטבק זה וזה, תעשיין־המטוסים כך וכך, וזו השחקנית זו וזו. שידוכים אחת־אחת.

מפה לשם הגיע החשבון. התחלקנו. אני יודעת ש־המתח הזה יהרוג אתכם. טוב. נו. ארבעה אנשים, 40 אלף לירות, עם יין מעולה, עם הכל.

20 אלף לירות לזוג, בגוב האריות של המיליונרים, למה לא? בקיוסקים בארץ עוד מעט עולה אותו דבר. נגיד! נגיד שהחומוס־טחינה־שיש־קבב, זה כמו האוכל שם. אבל הכפפות? כפפות לבנות חביבי, לא תקבל כאן גם אם תמות!

היה אגף של בר־משקאות ודיסקוטק. כל חצי שעה נשפכו לדיסקוטק חבורות מהודרות. המקום התמלא. לא כולם אכלו במיסעדה. חלקם הסתובב עם משקה ביד, חלקם שוחחו, חלקם רקדו סלו, למוסיקת־הרקע ששמענו.

לקראת השעה 12 התרוקנה המיסעדה, והאנשים עברו לרחבת־הריקודים. קמנו גם אנחנו. ככה, לא שבעים

„הייתם צריכים לראות עכשיו את האנשים המעודנים שאכלו במסעדה!"

מתפוצצים, רק לא רעבים. אבא שלי בא ממישפחה שורשית שגודלה על גריעבן. „עשרים אלף פונט!" שמעתי אותו מתפקע מצחוק. „עשרים אלף פונט להור־ריד עם המים!" אמרתי: „אבא שתשתוק, אתה לא רואה שאני עכשיו בעניין אצולה?"

„אה," הוא אמר. „וזה מה עולה אצולה?"

אמרתי שכן.

„אז תגידי ככה!" נרגע. „לרגע חשבתי שזה מה עולה האוכל!"

עברנו לדיסקוטק. תפסתי את הפרינציפ. ככה מבלים איל זה, ורוזנת זו. רשמתי בקסטה. נגמר לי מהבילוי שם. זכרתי שהבטיחו לך לייף־שו, וצריך לזוז, כי באחת מק־סימום אני מתסמרטטת לגמרי.

סחבתי לנסיך בשרוול. קבענו שהולכים ללייף־שו, נכון? כן, הוא אמר. הולכים. שילבתי ידיים עם איציק, ופילסנו דרך החוצה, אחרי הנסיך. ההוא פתח דלת ואנחנו אחריו.

החליל של ד"ר ז'יוואגו

ואז חטפתי את החזוק של החיים.

בתוך אולם עם שולחן־ביליארד מרופד, זוגות ב־שלבי טיגידים־טיגידם שונים עסקו במרץ במלאכה.

מאמה מיה!

היו אלה המאובנים האריסטוקראטיים שאכלו איתנו בצורה כל־כך מעומלנת, שעה לפני כן. זיהיתי לפי חלקי הבגדים שכה שבו את עיני, ואשר עוד נותרו עליהם.

„Help yourself!" קרא הנסיך בעליזות, ובחוסר־מבוכה של ילד או של מלך, השיר מעליו את הבגדים והצטרף לערימה גונחת ונואקת בפינה.

אני לא יודעת אם איציק נהנה מהעסק, כי כל הזמן צבט אותי „אודי תשתקי! אודי תשתקי!"

יש לי נטייה מצערת להתחלק בחוויות עם עצמי בקול רם. גם ללכת איתי לקולנוע זה לא כיף גדול. אני תמיד מפרשת מה קורה, ודוחפת עם המון אכסטאזה במרפק.

מה שאני ראיתי שם! זה בעד כל השנים שלא ראיתי כלום! מה לא ראיתי, ואת מי לא ראיתי!

ד"ר ז'יוואגו בכבודו ובעצמו ישב שם, ושתיים חיללו לו בחליל. משובח. משובח.

הייתם צריכים לראות את האנשים המעודנים שאכלו במיסעדה, מתפרעים בגניחות על שולחן הביליארד. הממזרים ממש עבדו!

ולמה ציפיתי, בעצם? אצילים לא נזקקים לנקביהם? אשכרה בעיניים! אלא שזמן לכל דבר, ועת לכל חפץ. סדר שיהיה בבלגן. קודם כל אוכלים בנחת, עם פה קטן, ועם מפית. החיפזון מן השטן, אומרת שכנתי המצריה.

היתה לי כל־כך מצחיקה ההשוואה של לפני ואחרי! היתה שם, למשל, זקנה עירומה בת 70, שגוף כמו שלה מצולם רק בזוועות של סיפרי הרפואה הפלאסטית, בתור ה„לפני". הציצי הריקים תולים לה לבטן, הבטן הריקה תולה לה לבירכיים, הבירכיים נוזלות לשוקיים, וכך הלאה. הייתם צריכים לראות איך הסבתא עשתה שם אקשן, שיצא עשן! מצד אחד נגסה, בשתי הידיים עיסתה, ומצד שלישי ישבה. מה זאת יעילות אמריקאית! אחר־כך היא התלבשה, וזונת־הביבים הפכה רוזנת משהו, אלגנטית, קרירה, מהודרת. כאילו כלום.

היו בשטח גם המון לבושים כמונו. בשלב של לפני, בשלב של אחרי, בשלב של „פארול". הדמוקראטיה חגגה.

יש חוקים למקום. כשבא למישהו על מישהו, הוא מזמין בעדינות. אין לחץ, אין לחץ פסיכולוגי, אין לחץ חברתי. לא מעוניינים, אומרים „נו, מרסי," ואיש לא נעלב או נפגע.

הוי אדוניי! הצעות מגונות! כמה! כמה הצעות מגונות!

בנסיבות אחרות, בעד פחות מזה לקוולרו מקסיקנו שלי הבולגרי, היו קופצות הידיים.

אגב, גם נשים מזמינות. אבל הן חכמות מהגברים. כשהן חוטפות „נו, מרסי," כזה בצלחת הן יודעות שמחר זה תמיד יום חדש. יגעל אבי אביהן, איך הן דוחפות טלפונים לכיסים!

יש לנו שתי מארי, אחת ז'אן, ושמונה אלכוהוליכס אנונימוס.

זה לא שאנחנו כאלה סקסים אדירים (זה כן), אבל זבובי־רקב במקומות כאלה, אני חושבת, מריחים תמיד בשר טרי.

ובכל זאת. מי שסבור שאנחנו כאלה מריה־תרזה קדושים, טעות בידו. הבן־אדם אינו מעץ. אחרי שאתה רואה כזו שימחה סביב, באים לך רעיון או שניים למוח. אבל הם בלתי־נתנים לביצוע. גם אם אף אחד לא מכיר אותך, ואיש בעולם לא ירשום לך נקודה שחורה בפינקס בעד העסק — הדבר אינו ניתן־למימוש, ביגלל סיבה פרוזאית. על כל בחורה שם הזדחלו כמו תמנונים מכל הכיוונים כשמונה גברים, שהצטרפו לחינגה. איך אפשר להתרכז בצורה שכזו?

יש שם חוק המגן על פרטיותך כשאתה לבוש, אבל כשאתה לא, לך תתחיל להיות שוטר־תנועה. איפה חופש־הבחירה? מי מגיע לדרגות־רעב קטלניות כאלה, שכבר לא איכפת מה, העיקר לאכול?

ואולי זה לא רעב. ואולי זה שובע מסואב שכזה, העושה את הרגש קהה? אולי יש אנשים עם לב רחב־רחב, שאחוות כל האנושות שבליבם מתנקזת במיפשע־תם? אבל לאהוב את כולם ממש, זה לא לאהוב באמת באמת את אף אחד. אפילו לא את עצמך.

הה, נעזוב את זה. היו שם דברים מצחיקים טרוף. מוציא־לאור ידוע מאוד בפאריס, שדמה לפוקה הירש המנוח כמו שתי טיפות, הסתובב כל הערב לבוש בחליפה מחו־ייטת, ורק בשיפולי המיכנסיים השתלשלה זרבובית מתה, שאותה הוא ניסה להחיות במו ידיו. בכל פעם שהתקבצה ערימה של „אקשן" הוא היה מתכופף, תוחב את האף קרוב קרוב — כמו איש קצר רואי, המבקש להיטיב לראות — עובד־עובד־עובד כמו מטורף, ומפליט כל אותו זמן „מרסי בוקו מרסי בוקו!" למות מצחוק. לראות את נאפולי ולמות.

היתה שם בחורה יפהפיה, יורשת של משהו גראנדיוזי, כי כל עיתונות הרכלנות של אירופה מלאה בתמונותיה. היא באה עם מאהבה החתיך, שאותו היא, כנראה, מאוד אהבה, בדרכה הבלתי־מובנת לי. נישקה אותו בחום, ליטפה אותו, והשישו ושימחו פרח. איך שהם מתנגעים ומאוהבים, בא דיפלומט אחד מארץ דרום־אמריקאית (בירית! בירורתי!), הרים לה את שימלת־השיפון הלבנה הנוזלית, ונדבק מאחור. התפלל התפלל בדבקות „שמונה־עשרה", והלך. אני ראיתי.

כל אותו זמן היא נאקה באוזן מילות־אהבה לאהובה, כאילו הוא־הוא היה זה שחולל לה את כל הניסים והנפלאות בחדר־המכונות. היא לא ראתה את הדרום־אמריקאי בבואו, ולא ראתה אותו בצאתו.

בטח יהודי. נתן בסתר.

מאוחר יותר הצלחנו לגרור את הנסיך שלנו החוצה, שיקח אותנו למלון.

„היה באווירה משהו קסום ומשהו גרוטסקי־בלתי־אפשרי, כמו סצינה גדושה מדי של ססיל ב. דה־מיל...”

בת־לווייתו הציצה בנו במבט מסויים. היתה שתיקה מביכה. היה בו שמץ של תדהמה על שבנושא הזה כל־כך טעה בנו. (מי יודע? ואולי לא?) הוא לא תיאר לעצמו שבאמת התכוונתי לַלייף־שו. לייף־שו — מסורתי. מה הכיף שם? ניסיתי להסביר לו את התאוריות שלי על להיות שוטר־תנועה. ראיתי איך שמיים וארץ נפערים בינינו.

החמצת את כל הנקודה, אמר. לא באים לכאן בשביל סכס אישי. בשביל זה אפשר להישאר בבית. באים לכאן בשביל סכס טהור ופרטי.

פרטי?! השתנקתי.

בטח פרטי! אמר. בתוך כל הזרים האלה, את יכולה להיות הכי־הכי לבד עם עצמך, ולכן משוחררת. לבד — אבל לא בודדה.

יש לצרפתים פטנטים. אני מוכרחה להודות.

אילמת־חרשת עיוורת

ומה עם כל המגעילים או הזקנות? הקשיתי. הנסיך הרצין. גבירתי הצעירה! אמר, ובקולו כעס על שעליו להצהיר את הכה־מובן־מאליו. Beauty has nothing to do with it. (ליופי אין שום קשר לעניין)!

טוב. יש משהו בדבריו. סכס באמת אינו עניין של יופי. הוא עניין של משיכה. הוא סובב את ראשו אלינו לדקה.

אמור לי ידידי, פנה אל איציק. אתה מבטיח לי שאילו אשתך לא היתה נוכחת, לא היית מצטרף לחגיגות?

איציק צחק. האם אני מעליב את צרפת אם אומר לך בכנות שגם אז לא? אתה לא מציב את השאלה נכון. בתוך משתנה ציבורית שכזו, בקלות אני נשאר „נאמן”. יש יותר מדי עדים. אבל אילו הייתי מגיע לפאריס לבד, והייתי פוגש אשה משגעת שהיתה לה דירה משלה, והיא היתה אילמת־חרשת־עיוורת, אני לא הייתי עומד בפיתוי. אבל גם נגד זה ישנם פטנטים. אני לא נוסע לבד לפאריס, ואם זה כבר קורה, אז איך שאני רואה אשה משגעת שיש לה דירה משלה, והיא אילמת־חרשת־עיוורת, תיכף ומייד אני עובר למידרכה השניה. למה לי צרות?

פיתאום הוא כבר לא היה משועשע. מה אתה חושב — התלהט איציק — מה אתה סבור, שאני לא מודע יפה מאוד לעובדה שגם אני וגם אשתי בנויים מחומר דליק? חוכמה להידלק? חוכמה להיכנס לחגיגות? אנחנו החלטנו מסיבות מסויימות על „יחד”, ועל „היחד” הזה צריך לשמור בעירנות. לא רק שצריך לא לחבל עם חוויות מפרידות שכאלה, אלא צריך לעבוד על זה שזה יצליח!

ואל תמכור לי את התאוריה, שאם זה לא „בא” מעצמו, אז זה לא שווה. כשאתה כותב את אחת הקומדיות שלך, ורוצה שהחלקים יתאימו, אתה יושב בשמש, ומחכה ש־ההתאמה תבוא לבד? זו גישה חבלנית! אתה יושב, ושובר את הראש, ועובד על זה, עד שמצליח לך!

יש לך עסק. אתה יושב בפתח ומחכה שזה יצליח? לא! אתה בודק מאזנים יום־יום, חושב, משפר את החזית, ממציא מיבצעי קידום־מכירות, אתה עובד על זה לעזאזל! אתה ממש מתאמץ על זה. אחר כך אי־אפשר שלא תצליח.

למה ביחסי־אנוש נדמה לך שזה שונה? למה ביחסי־אנוש לא צריך „לעבוד” על זה? אתה לא אוכל את מה שאתה אוהב. אתה אוהב את מה שאתה אוכל. כך שבעצם בידייך לשים בתוך הצלחת של עצמך כל סוג מאכל שנדמה לך שזה ייטיב לבריאותך.

אני, בצלחת שלי, בוחר לא לשים סוג מאכל כמו כזה שהיינו היום, כי אני מבין באינטלקט שהרבה ויטמינים ל„ביחד” שלי עם אשתי זה לא יביא. זו לא שאלה אם אני מסוגל לאכול את זה או לא. בוודאי שאני מסוגל לאכול את זה.

וכך גם היא — הצביע עלי — הנקודה היא אם אני מעוניין שזה יהיה בתפריט שלי. ובצורה הכי שכלתנית, אני לא מעוניין. כללי־המישחק שקבענו בינינו לא כוללים חלוקת האנרגיה המישפחתית, האינטימית, לזרים. אני מצטער. אני לא ילד חדש, ואני מסרב לעמוד תמים מול חוויות, ולשקר לעצמי.

אני לא תמים. אני בדיוק יודע לפי ההתחלה, איך יהיה הסוף. אם יש סוף מסויים שאני לא רוצה בו, אני לא מתחיל את ההתחלה שלו.

יש קסם לבגרות — הוא התרוות ברנו, שכעת כבר חנתה — אתה יכול להגיד על המון־המון־המון סרטים, ש„את הסרט הזה כבר ראיתי”, ולהחליט אם אתה־רוצה־בו או לא. לגבי דידי, זה חשבון קר. לא שווה לי חמש דקות, או שבוע, או חודש תענוג, ולשלם את זה במחיר סדק ב„ביחד” שלי. בת־לווייתו של הנסיך ישנה הרוסה. הנסיך הביט בה, ואחר־כך חייך אלינו.

ה„ביחד” שלך חלש מאוד, ידידי, העיר באירוניה, אם חווייה שכזו עשה בו סדק!

אמרתי לך כבר — ענה לו איציק — שאני מסרב להיות תמים. אני מכיר כבר את כל שיטות הקשר. רק מניסיון־חיי אני אומר ש„סדק” זו חוויה חבלנית מיותרת. זה חור בקיר הבטון. באמת זה לא ממוטט אותו. רק מכער. אני לא מדבר על קשיים חיצוניים, שהם מיבחן לקשר. אני מדבר על עוולות הדדיות מיותרות. אנשים עושים אידיאל ממיבחנים שיחסים „עמדו בהם למרות הכל”. משתינים אחד־למרק־של־השני בלי רחמנות, ואחר כך אומרים: נראה אם הקשר חזק. בשבילי זאת לא אהבה.

זה חוסר־ביטחון סאדיסטי. כל „מיבחן” שכזה, מוטב לו שלא היה קורה. כי את הצלקת המיותרת שלו בנשמה זה מותיר, בלי שום יכולת לשנות את ההיסטוריה. המון פעמים יחסים „עומדים במיבחנים למרות הכל,” בלי שום קשר לאהבה, אלא פשוט מהרגל, או מחוסר־ברירה כלכלית. ואחר־כך אומרים „אהבה למרות הכל” בולשיט!

רוב האנושות רוצה קשר. טוב, רע, העיקר קשר. קשר חזק. זה האידיאל של קשר? החוזק שלו? אני חושב שהטוב שהוא משפיע על שני הפרטנרים, זה האידיאל שלו. מ„טוב” לא בורחים, כך שממילא הוא הופך לחזק. אבל לשים את המילה „חוזק” בראש סולם־העדיפויות של הקשר, זו מטרה מסולפת, שפותחת פתח לאמצעים רעים מאוד בכדי להשיג אותה.

אדרבא. הקשר יהיה „חלש”. שזה היה חזק לא יותר מחוט של פקק־ביטחון, שמסוגל להתקיים רק עד עומס מסויים. אחרת זה מאזוכיזם. ששני בני־הזוג יידעו שהיחד שלהם יתקיים רק עד כאן. ומפה והלאה, הדרך מובילה את התהליך אל ה„לחוד”. צריך להיות מקדם־בטיחות לבן־אדם, שיבטיח אותו מפני המאזוכיזם של השיטה „יחד זה רע, אבל לחוד עוד יותר רע”.

לא רוצים לחוד? יופי! בבקשה להשתדל להנעים ולהיטיב, כדי שהיחד יוכל להמשיך להתקיים!

ככה אני מבין את החיים.

קאוויאר ודג מלוח

מחאתי כפיים. חברתו של הנסיך התעוררה בבהלה. „הוא צודק מאה אחוז!” קראה בקול חזק ומאושש, וצנחה על המקום בחזרה לשינת־אמת. זה היה מצחיק מאוד.

הנסיך לא צחק. „נפרדתי השבוע מאשתי,” אמר בשקט, כאילו ענה על משהו. כאילו זה הסביר את הכל. שתקנו במבוכה.

או MEDR! קרא הנסיך. אז העסק הזה לא הצליח! אבל אשתך קיבלה לייף שו?

את זה באמת לא יכולתי להכחיש. האא! קראתי, כי פיתאום ירד לי האסימון. זה כמו מה שמספרים כולם שיש בניו־יורק, הפלאטוס ריטריט הזה, לא?

עוד לפני שגמרתי לדבר, ידעתי שחבל. ההוא הביט בי בגועל אמיתי. משל הציע לי קוויאר נדיר, ואני אמרתי· הא! אני יודעת! זה כמו ביצים של דג מלוח!

פלאטוס ריטריט! רשף בבוז. כשבאמריקה עוד שיחקו באינדיאנים — אצלנו זה היה מוסד מסורתי. רק מה, אף פעם לא עלה בדעתנו שצריך ללוות את העסק הזה בתופים ובחצוצרות. זה פשוט לא עלה בדעתנו!

נ־פש צרפ־תי הו־הו־מי־אי־יה.

נעמן דילר - התאבדות

שני דברים הסעירו את מדינת־ישראל ב־1967 : מילחמת־ששת־הימים והפריצה הנועזת של נעמן דילר לסניף־הבנק ברחוב דיזנגוף בתל־אביב.

כל העולם התפעל מתיכנון ומביצוע המיבצע הצבאי הקצר של צה"ל, וכל המדינה התפעלה ממיבצעו המזהיר של הקיבוצניק בן ה־24. איש לפניו לא ביצע פריצה מתוחכמת כל־כך, ובישראל נראו מיבצעים כאלה עד אז רק על מסכי־הקולנוע.

באפריל 1967 החנה בחור צנום בעל סבר־פנים סגפני, מכונית טנדר ברחוב צדדי ליד שדרות־בן־גוריון. הוא היה לבוש

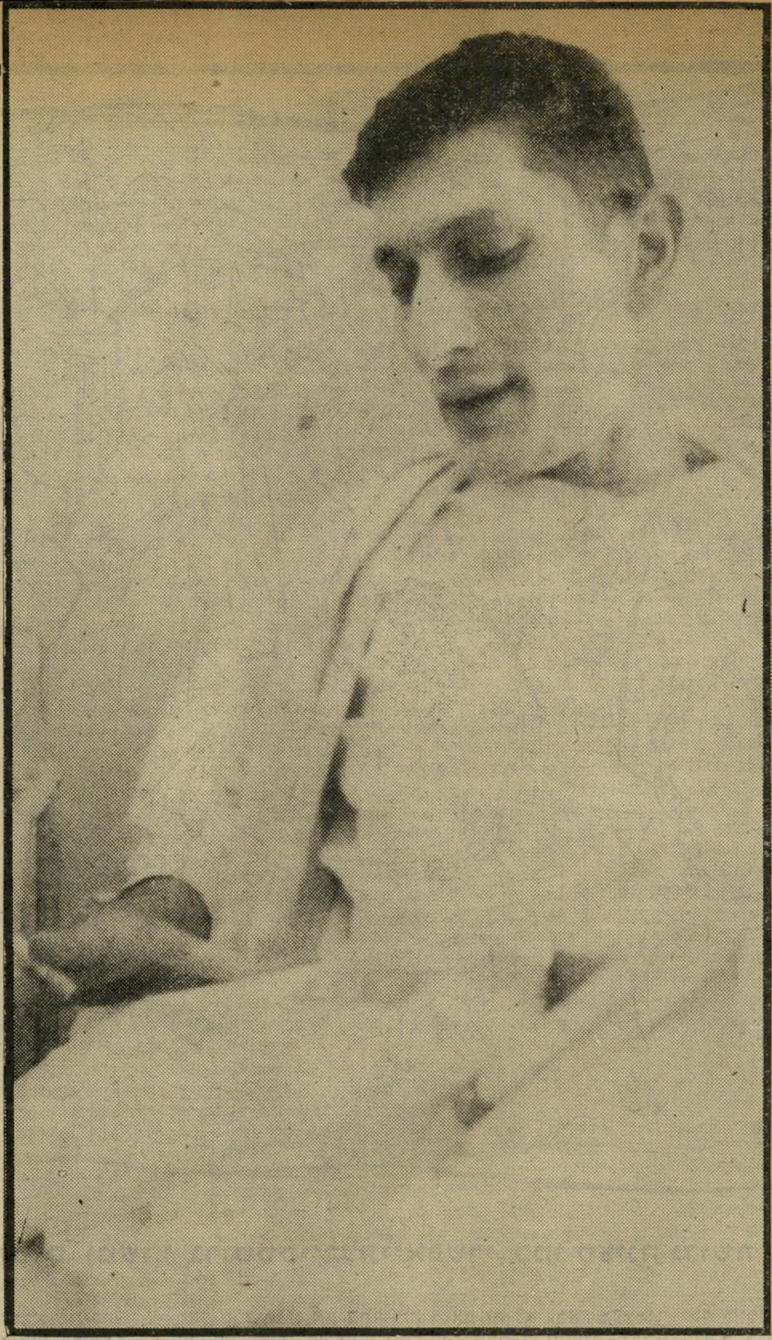

כך נראה נעמן דילר אחרי נסיון הפריצה הראשון שלו שזיעזע את כל הארץ בנועזותו ובתיחכומו

סרבל והתחיל לחפור מינהרה באופן גלוי וללא כל מסתורין. השכנים התרגלו לחפירות ולצעיר שנראה כמו טכנאי של הדואר או כאיש חברת־החשמל.

בשקט ובאלגנטיות

מילחמת־ששת־הימים קטעה את מלאכת החפירה, כמו שהפסיקה פעילויות אחרות במדינה. אבל אחרי המילחמה שב הצעיר החביב אל המינהרה. בטנדר שעמד ליד פי המינהרה היו בלוני־חמצן ענקיים, והיא הסתיימה ליד חלון המרתף של בנק הלוואה־וחיסכון שחזיתו פנתה לרחוב דיזנגוף.

בלילה שבין הרביעי והחמישי באוקטובר 1967, ערב יום־הכיפורים, הצליח הצעיר לפרוץ את סורג החלון ולהיכנס דרכו לחדר־הכספות של הבנק. במכשיר ריתוך אוטוגני התחיל לפרוץ את הכספות אחת־אחת. בבוקר היה בידו שלל עצום של תכשיטים, מניות ותפצי־ערך, ששוויים אז היה כחצי מיליון לירות.

הוא העביר את כל השלל למכוניתו הפרטית, שעמדה בסביבה, נסע לביתו והשאיר שם את הרכוש הגנוב. אבל משום מה לא הסתפק במה שהשיג, אלא חזר למקום הפשע. הוא כבר היה עייף וחסר סבלנות, ולכן תחת להמשיך לרתך בשקט ובאלגנטיות את דלתות הכספות, החל מנפץ אותן במהלומות פטישים.

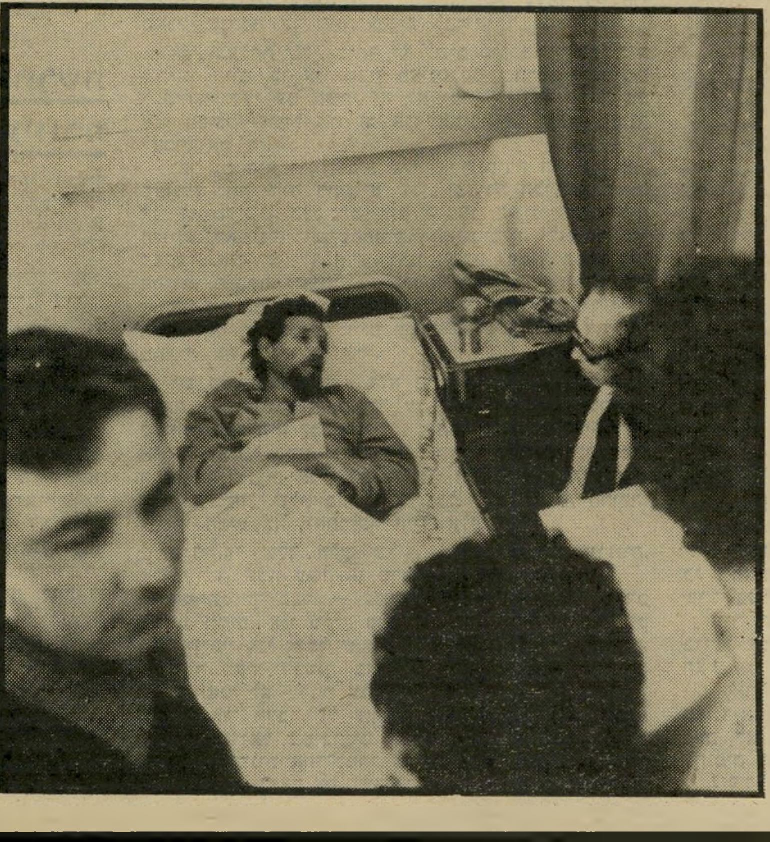

כך נראה דילר לפני שנה כשחזר מחו"ל ולא הצליח לשקם את עצמו שם - אחרי שנפצע בתאונת־דרכים בהולנד וגורש כבלתי־רצוי

שכן, שניעור לקול הלמות־הפטישים, הזעיק את המישטרה, והשוטרים תפסו את הצעיר בתוך חדר־הכספות. הוא ניסה להתחמק מהם דרך החלון הפרוץ, וכאשר אחד השוטרים תפס אותו ברגל ירה לעברו באקדח שהכיל גז מדמיע. השוטר החזיר יריה, הפורץ נפצע קשה בברכו והוא הפסיק את המאבק.

המישטרה הופתעה לגלות כי הפורץ פעל לבדו, ללא כל עזרה. היא גם השתוממה על התיחכום הרב והידע הטכני שלו, ועד היום לא פירסמה את שמות הספרים שנמצאו בחדרו, מהם למד את שיטות הפריצה והריתוך המודרניות שלו.

כאשר הובא למישפט ב־1968, חיוור וצולע, רכש מייד את אהדת הכל. הוא לא היה טיפוס של פושע. בן קיבוץ, בחור ממישפחה טובה, בן לאם פסיכולוגית אשר ניהגה מילדות של „נוער תנובה". בצבא השתתף בקורס־טיס והיה טייס מצטיין. אלא שלפני תום הקורס חלף מעל קיבוצו במטס מסחרר של תרגילי־אקרובטיקה והודח מהקורס. אז עזב את הקיבוץ ועבר להתגורר בעיר.

הוא נאשם בפריצה, גניבת־רכב והחזקת אקדח־גז, והודה בכל העבירות. הרכוש נמצא כולו והוחזר לבעליו. הוא הודה בעוד כמה גניבות של שקי־דואר במשך השנה שקדמה לפריצה.

גניבות ללא סיבה

איש לא היה שווה־נפש מול הצעיר הנבוך. סניגורו, יהודה עצמון, ניסה בכל יכולתו לשכנע את בית־המישפט כי הצעיר סובל מעיוותים נפשיים שיחמירו מאוד בכלא, וכי הוא חולה בסרטן — דבר שגרם לו לחשוב כי הוא על סף־המוות. התובע, עוזי („סברין") שרטר, לא היה חדור שינאה לצעיר, אך הוא ביקש מבית־המישפט לגזור עליו מאסר בפועל, כדי להגן על החברה מאדם כל־כך מוכשר ומקורי בדרכי־הפשיעה.

גזר הדין שהוטל עליו היה ארבע שנות מאסר בפועל.

בזמן מאסרו הראשון נותחה בירכו של דילר פעמיים, והוא נותר נכה לכל ימי חייו. גם נפשו, שהיתה מסובכת עוד קודם, לא מצאה לה מרפא. כאשר שוחרר מהכלא, בחנינה שקיצרה את תקופת־מאסרו לשנתיים וארבעה חודשים, סירב לעבור טיפול פסיכיאטרי, שעליו המליצה אמו.

שנה שלמה עברה ודילר לא עבר אפילו עבירה אחת. ואז לפתע, ללא כל סיבה נראית לעין, חזר לסורו. בפעם היחידה בחייו פגע ברכוש פרטי. הפריצה הראשונה שאותה ביצע, לא נגדה אולי את המוסר והערכים שאותם ספג בילדותו. הבנק שאליו פרץ היה עשיר, והוא לא ראה כל נזק מיידי שנגרם לאדם פרטי עקב מעשהו זה. אולם ב־1971 התחיל בסידרה של גניבות־רכב ופריצות לחנויות, בתי־עסק וגם לבתים פרטיים.

לכל הפריצות האלה לא היה כל הסבר הגיוני. הוא לא השתמש כמעט בכל הדברים שגנב. הוא לא העלה את רמת־החיים שלו, ואפילו חברתו, שגרה איתו באותה התקופה, לא חשדה בו.

אחת הפריצות שביצע היתה בביתו של הצייר הנודע ראובן רובין. תמונות יקרות, חפצי־אמנות ותכשיט־יהלומים יקר נגנבו משם. כל הרכוש כולו נמצא זמן קצר אחרי מעצרו של דילר במכונית גנובה שעמדה לא הרחק מבניין־המישטרה. מכל הרכוש הרב שגנב מכר רק את סיכת־היהלומים בסכום פעוט של 5000 לירות, כדי לכסות את חובותיו. הסיכה בוטחה אז על־ידי בעליה בסכום של ארבעים אלף לירות.

הפעם היו הציבור ובית־המישפט סלחניים פחות. למרות היותו זאב בודד ורחוק מאוד מעולם־הפשע הרגיל, היו פשעיו שיגרתיים, חסרי ברק וייחוד. פריצותיו פחות נועזות, בלתי־מתוחכמות, ושוב לא עמד לו גורם ההפתעה.

סניגורו, עורך־הדין עצמון, והתובע, שוב עוזי שרטר, חזרו על המהלכים הקודמים. התובע ביקש מאסר ארוך בפועל, כדי לשחרר את הציבור ממוראו של הפורץ הנועז והסניגור הביא שורה של פסיכולוגים, שביקשו לתת לצעיר טיפול נפשי מחוץ לחומות־הכלא.

פרקליטים לידסקי ושרטר
ליווי לכל החיים

בתשלומים

השופט חיים דבורין עמד לפני דילמה קשה מאוד. הוא שמע כי למרות האינטליגנציה הטובה של הנאשם, הוא סובל מסימנים מוקדמים של סכיזופרניה. כי מעשיו הפליליים גרמו לו סיפוק מיכולתו להערים על המישטרה. כי הוא סבל מריגשי־אשם חמורים על שהביא על מישפחתו בושה וכי כאשר נתפס ביקש ממישפחתו לשכוח אותו ולא להעמיד לו עורך־דין, מכיוון שהוא יודע כי עליו לשבת שנים בכלא, ומשום ש„יבלית צריך לעקור.”

דילר חרד מפני פירסום הפרשה וחשש מאוד לגורל הקשר שיצר עם הבחורה שאיתה התגורר באותה התקופה. פסיכיאט־רים שבדקו אותו העידו בבית־המישפט על אישיותו המסובכת, על איבוד תחושת־המציאות הנגרם לו מפעם לפעם, בשל אישיותו הסכיזואידית, וכי הוא פעל נגד החברה מתוך דחף לעליונות.

במצב של כליאה ממושכת, אמרו ה־רופאים, עלול הנאשם לגלוש למצב של פסיכוזה ממש. אך לעומת זאת לא שללו את האפשרות כי טיפול פסיכיאטרי מתמיד בתוך בית־הכלא עשוי לעזור.

השופט הושפע בעיקר מהפריצה לביתו של הצייר רובין שהותירה את הבית במהפכה נוראה ואשר פגעה בבריאותו של הצייר, והחליט לגזור על דילר שבע שנות־מאסר בפועל.

הרכוש העצום שנמצא במכונית־המחבוא של הנאשם הוחזר לבעליו, ודילר נקבר לשנים ארוכות בבית־הכלא ברמלה. הוא לא השתנה גם שם. הוא נותר זאב בודד, לא התחבר עם איש, והתקשר רק לאפריים להמן — פסיכולוג שהיה בא לבית־הסוהר כדי לטפל בו. הוא עבד בבית־הדפוס של הכלא, למד שפות זרות, וכדי לקבל אוכל צימחוני היה מנקה מדי יום את שולחנות חדר־האוכל ורוחץ את הרצפות.

הטיפול הפסיכולוגי החל להשפיע. דילר החל מבין את עצמו טוב יותר, היה ער למניעיו ולעתידו, ומצא את הדרך שבה שאף להמשיך את חייו. הוא התחיל מת־עמק בספרים על רפואה צימחונית, והח־ליט כי כאשר ישוחרר ילמד מיקצוע זה, ישא אשה ויקים בית, וכך יצא מבדידותו הנצחית — שהיא מקור בעיותיו.

הוא הבין כי בעצם נבעו פעולותיו הפליליות מרצון להעניש את עצמו, או כפי שהוא קורא לכך „להתאבד בתשלו־מים”. מעולם לא זכה ליהנות מפריי־העבירה — הוא נתפס בדרך־כלל קרוב מאוד לביצועה. תמיד השאיר עיקבות, או חיכה לשוטרים שיעצרוהו, ותמיד הודה באשמה.

הוא מעולם לא השתמש ברכוש שהשיג כדי להיטיב את מצבו, והיה הדוגמה הבולטת לכך שהפשע אינו משתלם. הוא גם סבל סבל רב על הבושה והצער שהטיל על מישפחתו וחברתו במעשים אלה.

שבר כלי

כאשר שוחרר מבית־הסוהר קיבל סכום כסף ממישפחתו ונסע לאירופה כדי להתחיל את לימודיו. אולם ברומא הפך הוא עצמו קרבן לגניבה, וכמעט כל כספו נגנב ממנו. הוא התבייש לפנות שוב למישפחתו לעזרה ועבד בעבודות שונות כדי להתפרנס.

הוא הגיע עד פת לחם, הסתבך בהולנד בעבירה של פריצה כושלת, ונכנס לכלא. שנתיים התגלגל בניכר עד שהוכרז בהו־לנד כאישיות בלתי־רצויה ונשלח בחזרה לישראל. הוא הגיע ארצה אחרי תאונת־דרכים קשה, שבה נשברו כמה מצלעותיו, ובירכו הפגועה נשברה שנית לרסיסים.

כאשר חזר לישראל היה שבר־כלי. הוא סבל מכאבים עזים ברגלו, ואת מירב זמנו בילה בכיסא־גלגלים. הוא התבייש מאוד לחזור ולהיות לנטל על מישפחתו, ועבודה לא יכול היה למצוא בשל מצבו הגופני.

האדם היחיד שאותו אהב וכיבד, אפרים להמן, שוב לא היה בארץ. לא היה לו למי לפנות בצר לו. יצר־ההרס שלו משך אותו למקום היחיד שבו היה מוגן וחסר־בעיות, לכלא.

הפורץ שהדהים את המישטרה בשיטותיו המתוחכמות עשה נסיון כושל וחסר־תיקווה לפרוץ לכספומט ברחוב מרמורק. הציוד שבו השתמש היה בלתי־מתאים למטרה, והוא חדר לבנק למרות שראה כי הפריצה התגלתה ויש אנשים בסניף. הוא נפל כפרי בשל לידיהם של השוטרים המש־תאים, ושוב הודה באשמתו בבית־המישפט.

העיתונות חגגה את חזרתו של דילר לחדשות. מעלליו בארץ ובחוץ־לארץ מיל־או את דפי־העיתונים. האגדה שנרקמה סביבו גדלה והלכה, למרות שהיא שוב לא התאימה כלל לגבר בן הארבעים, שהיה שבור בגופו וברוחו.

החשש פן יחזור לכלא, ובכך יאבד את האפשרות האחרונה לשקם את חייו, הבעית אותו.

הגיל והמחלות נתנו בו את אותותיהן. דילר היה כבר בן 41 כאשר נעצר בינואר 1980, ימים ספורים לפני יום־הולדתו. הוא נראה עוד יותר מסוגף ונזירי מפעם. כאשר התעורר בבית־החולים שבו מצא את עצמו אחרי תפיסתו, הדבר הראשון שקידם אותו היו הבזקי־המצלמות של צלמי־העיתונות. הוא הגיע למסקנה כי ביזבז את חייו, כי גיל ארבעים הוא התחלת הסוף, ואם יחמיץ את ההזדמנות הזו יאבד את הדבר היקר ביותר — את חייו.

במעצר, בבית־החולים של הכלא, חיבר דילר הפצוע מיסמך אנושי מזעזע בכנותו בעומק החשיפה שלו. הוא כתב לד"ר ראובן מאייר, שבדק אותו בכלא, והכין עליו חוות דעת לבית־המישפט. הוא סיפר לרופא את כל תולדות־חייו. הוא הסביר את מניעיו ואסונותיו. את יאושו ואת תיקוותיו. את תמציתו של מכתב זה, שכלל 23 עמודים מודפסים, שלח דילר גם לשופט דוד ולך שפסק את דינו.

פנים מעונים ומיוסרים

סניגורו החדש, צבי לידסקי, הביא מלבד חוות־הדעת הפסיכיאטרית גם נזירה הולנדית, אולגה וילדה, אשר טיפלה בדילר בכלא ההולנדי ונקשרה אליו בקשר מיוחד. היא באה לישראל, והעידה כי בידה לעזור לדילר ללמוד את המיקצוע הרצוי לו ולתמוך בו מבחינה נפשית.

גם התובע הוותיק, שליווה את דילר מתחילת דרכו, עוזי שרטר, לא היה חריף מדי. ניכר היה בו כי הוא מעריך ומחבב את הנאשם יוצא־הדופן, שאותו הוא הכיר כבר לפני 13 שנים.

השופט ולך נתן לדילר את ההזדמנות שאותה ביקש. הוא דן אותו למרות עברו „המפואר”, לשנה אחת בלבד של מאסר בפועל, שהחלה מיום מעצרו. שלוש שנות מאסר נוספות שהוטלו עליו, היו על־תנאי.

דילר שוחרר הבית־הסוהר צולע, פגוע ובודד מאוד. שוב היה עליו לחזור לבקש את תמיכת מישפחתו, שסבלה כל־כך הרבה בעטיו. מצבו הגופני לא איפשר לו לעבוד. אך הוא התחיל בתיכנון נסי־עתו ללמוד בגרמניה, שם נמצא להמן, הפסיכולוג שטיפל בו, וגם הנזירה ההו־לנדית הבטיחה לבוא לשם כדי לעזור לו להסתדר.

בחודש אפריל השנה נעצר שוב על־ידי שני שוטרים, שהיו במארב, ליד מכונית גנובה ברחוב דפנה בתל־אביב. השוטרים ראו אותו בא למקום, מציץ במכונית ואחר־כך רוכן לתוכה ומנסה לשחרר את מנעול־ההגה. השניים התנפלו עליו מאחור ותפסהו. לדבריהם התנגד למעצר והחל חובט בהם בעזרת ראשו.

מישפטו — על גניבת רכב, החזקת כלי פריצה ותקיפת שוטרים — מתקיים בימים אלה לפני השופט המחוזי יוסף חאג'־יחיא.

דילר עצמו, מגודל זקן, בעל פנים מעו־נים ומיוסרים, הרכין את ראשו ונראה כמי ששוב אינו מתעניין בהבלי העולם הזה. עיניו היו מושפלות, והוא לא הגיב על הדברים שהשמיע סניגורו, לידסקי. רק פעם אחת, כאשר אמר התובע כי דילר תמיד התנגד למעצר, הרים הנאשם הצנום את ראשו ואמר: „זה לא נכון, מתי אני התנגדתי למישטרה?” וחזר והשפיל את עיניו.

הסניגור ציין בסיכומיו כי ידיד, שאותו הכיר דילר בבית־הסוהר, התקשר אליו טלפונית וביקש מנמו להוציא מיסמכים חשובים ששכח במכוניתו. דילר נתפס על־ידי השוטרים כאשר ניסה להיענות לבקשת חברו.

לידסקי היה מלא להט כאשר הסביר כי לא יתכן שדילר, „כלב בודד בעל רגל שבורה”, תקף שני שוטרים גברתניים וחבט בהם.

להיפך, טען הסניגור, השוטרים, אשר התעייפו מלחכות במארב, היו מלאים רוח קרבית והתנפלו בחמת זעם על הקורבן. הם חבטו בו במכשיר קהה מאחור וגרמו לו לחתכים בקרקפתו ובצד האחורי של ראשו.

כאשר יתן השופט חאג'־יחיא בימים אלה את פסק־דינו, אפשר יהיה לדעת אם זהו התשלום האחרון בהתאבדותו של מי שהיה נער־הפלא של הפשע הישראלי, או שמא עלילת־שווא שטפלה עליו המישטרה.

אילנה אלון

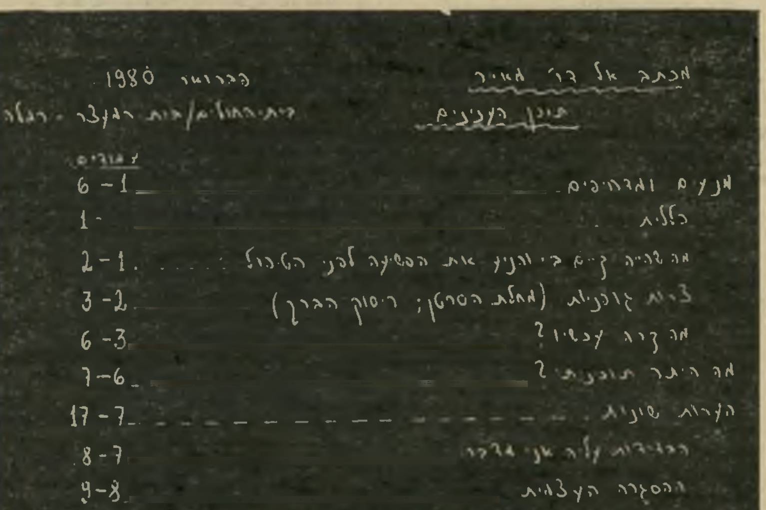
מכתב אל ד"ר מאיר — פברואר 1980
תוכן העניינים
עמודים
מניעים ומדחפים — 1-6
כללית — 1-
מה קרה עכשיו? — 3-6
הערות שונות — 7-17
ההסגרה העצמית — 8-9
מעט על עצמי כעת — 9-10
אי־ההצלחה בחיים — 11-13
בדיקת מה קרה ב־3 השנים האחרונות — 15-17
גורם סיום — 19-21
התשובה המלאה והפתרון היחיד! — 20-21
סיום (ובקשה) — 21-22

ראשי־הפרקים של דילר לפרשת־חייו
בושה למשפחה

„אמי זכרונה לברכה..." נוסח אלבר כהן ✶
פאנאיט איסטראטי מרחוב הנביאים ✶ המשקל, החרוז
והפגיס ✶ המהפכה האלקטרונית ✶ תרבות־מין אחרת

תרגום

המיכתב האחרון

באוקטובר 1981 מת ברובע שומפל בג'נבה אחד מגדולי הסופרים היהודיים של צרפת, **אלבר כהן**, בגיל 84. כהן נחשב מזה שנות דור לאחד מגדולי הספרות הצרפתית, בעל סיגנון מיוחד ויכולת תיאור מהמכובדות בתרבותו. אלבר כהן נולד באי היווני קורפו (אותו הוא מכנה בספריו בשמו היווני העתיק — קפלוניה) למישפחה יהודית ספרדית. בגיל צעיר עבר כהן עם הוריו לעיר־הנמל הצרפתית מארסיי. הוא השלים לימודיו בג'נבה כמישפטן, ועבד בתקופה שבין שתי מילחמות־העולם כמישפטן במוסדות חבר־הלאומים בג'נבה. בשנת 1926 ייסד בהשראת ד"ר **חיים וייצמן** בפאריס כתב־עת יהודי, שבין משתתפיו היו **זיגמונד פרויד** ו**אלברט איינשטיין**. את מילחמת־העולם השנייה העביר בלונדון, ולאחר קום המדינה הוצע לו לשרת בשירות־החוץ הישראלי.

עבור הקורא הישראלי מהווה אלבר כהן דמות אלמונית למחצה, ורק לפני כשנתיים ראה־אור לראשונה בתרגום לעברית סיפרו החשוב סולל *.

החודש ראה־אור ספר נוסף של כהן בתרגום לעברית תחת הכותרת הספר אשר לאמי ** בתרגומה המעולה של **ניצה בן־ארי**, שהצליחה להעביר את קיסמו הסיפרותי של כהן לעברית, דבר שניבצר בתרגום העברי של סולל.

הספר אשר לאמי, הוא נסיון נוסף של סופר יהודי להתמודד עם דמות האם היהודיה. בעוד סופר כ**רומן גארי** בהבטחה עם שחר *** מציג את האם היהודיה המיזרח־אירופית, מציג כהן את האם היהודיה המיזרחית, ברגישות תיאורית וחושפנית מדהימה. הוא מעמת את עולמה הנאיבי מול תרבות המערב כולה, ומותיר את האם כמנצחת בשדה־מערכה זה.

את הספר אשר לאמי פותח כהן בתיאור בדידות של אדם בוגר: „כל אדם הוא בודד והכול מצפצפים על הכול ויסורינו הם אי שוממ..." מתוך אותה בדידות הוא מעלה באוב את דמות אמו, ומבהיר לקורא „כן, המילים, מכורתי, המילים מנחמות ונוקמות. אך את אמי לא תחזורנה לי..." למרות אי־הנחמה, בא כהן ומביא את מסע ההנצחה של אמו.

הזרם הרץ של תמונות ילדות, בחרות ובגרות, בהן חוזרה ושבה לה דמות האם, מביא מאותו עולם שפע של אהבה, לעומת הדלות הסביבתית. מעין „אמי זכרונה לברכה, / הייתה צדקת גמורה..." של **חיים נחמן ביאליק**, בגירסת רכבות ונדודים של המאה העשרים. הפרק השני של הספר, נפתח ב„ביום שישי אחר הצהריים. שהוא אצל היהודים ערב שבת־קודש, נהגה אמי להתגנדר ולהתקשט. את שמלת המשי השחורה החגיגית עדתה ואת אותם עדיים שעדיין נותרו לה..." כהן מנסח את התקנת השבת של אמו כ„ממלכתה היהודית ומולדתה העלובה..."

אמו של אלבר כהן, בדומה לרוב היהודיות של סוף המאה שעברה, לא נישאה לאביו מתוך מאהבה. אבל המחבר מציג את הקשר־המישפחתי כך: „היא לא נישאה מאהבה. שידכוה, והיא קיבלה עליה את הדין ברצון. והאהבה התנכית

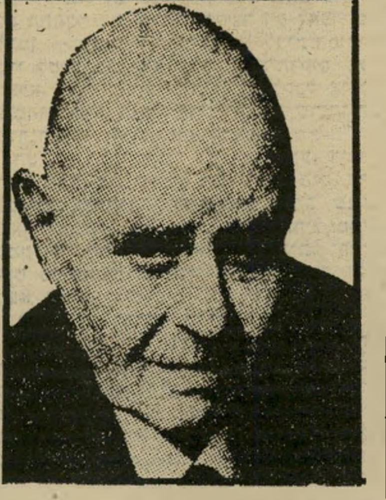

סופר כהן
האם המיזרחית

נולדה, שונה כל־כך מתשוקותי המערביות. אהבתה הקדושה של אמי נולדה בנישואין, עלתה כפורחת עם לידת התינוק שהייתי והתעצמה עוד יותר בברית שכרתה עם אישה היקר נגד החיים המרושעים. יש תשוקות מסחררות ושטופות־שמש. אין אהבה גדולה מזאת..."

אלא שעד מהרה נוצר בעיני האם הרושם כי בנה הולך להתפקר: „משווה בנפשה את חיי־הרגש שלי, חרדה עלי מפני יריזות אקדחיהן של בנות־הגויים, שהן יפות כל־כך ומשכילות אך קנאיות ונועזות וידועות בנוהגן המטורף להרוג לך בן בלהט התשוקה על דבר של מה־בכך..." כהן אינו שומר על רצף של זמן, ומבהיר לקורא כבר בהתחלה על מות אמו: „בזמן המלחמה מתה, בצרפת הכבושה, ואילו אני הייתי בלונדון. כל תקוות זיקנתה לצידי עלו כתוהו כמין סוף כזה — הפחד מפני הגרמנים, המלאי הצהוב..."

חשבון־הנפש של כהן הוא ישיר וחושפני: „לבכות את אמך פירושו לבכות את ילדותך..." וכך הוא מגיע לילדות המהגרים שלו במארסיי, אליה הגיע בגיל חמש. על הנזירות שאהבוהו בבית־הספר של הכנסיה, ועל הפראנקופיליה שלו „דיוקנאותיהם של ראסין, לה פונטיין, ז'אן דארק, דוגקלין, נפוליאון, פאסטר, ז'ול ורן, כמובן..." שהיו בארונו. אהבת־צרפת של כהן מאבדת עד מהרה את בתוליה, באמצעות אמו, ובגינה של פרשת דרייפוס: „כלום לא אחד מיצירי־שטן אלה הוא שחנק למוות את זה שאמי כינתה זולא הגדול? מובן שלא קראה אפילו אחד מספריו של הלה, אולם ידעה כי נחלץ להגן על סרן דרייפוס. (,איזה מין רעיון עלה במוחו של דרייפוס זה', נהגה לומר, ,לבחור במקצוע הזה של קצין, עם סכין גדולה בחגורתו. מקצועות שכאלה אינם בשבילנו'.)"

תפנית ביחסי האם והבן באה כאשר

* אלבר כהן — סולל; הוצאת הספריה לעם — עם עובד.
** אלבר כהן — הספר אשר לאמי; עברית: ניצה בן־ארי; הוצאת זמורה ביתן מודן, 108 עמודים (כריכה קשה).
*** רומן גארי — הבטחה עם שחר; הוצאת ספריית פועלים.

החוויה הישראלית

גורקי של הבלקן ופרוסט של הלבאנט

מזה חודש ימים מתנהל מעל דפי המוספים לספרות פסטיבל דויד שחר. העילה לפסטיבל זה נעוצה בראייה קרתנית גרידא. סופר מקומי זכה בפרס ספרותי בבירת הספרות העולמית (לשעבר) — בפאריס. **דויד שחר**, שזכה לפני כחודש ימים בפרס מדיסי, דומה כאילו העביר את ביקורת הספרות העברית המיקצועית על דעתה.

מאחר שדויד שחר אינו נימנה עם הליגה הראשונה של הספרות הישראלית כיום, וישנם רבים הרואים בו מחבר של פולקלור ירושלמי, המוגבל לרחובות הנביאים והחבשים בבירה — הרי שיש בזכייתו, משום פלא ספרותי. החוויה־הישראלית בתיאוריו של שחר היא מעוותת למדי. מה עוד שאת עמדותיו הימניות־קיצוניות הוא אינו מצליח לעטוף במעטה של כישרון. התוצאה: מין סלט־פירות מילולי של נוסטאלגיה ירושלמית מוגבלת + עמדות חברתיות שחוקות. אלא שדויד שחר החליט לפני למעלה מעשר שנים, שאם הטבע לא העניק לו כישרון מקורי, הוא יכה את הטבע באמצעות הטכניקה.

מה עשה שחר? מצא נוסחה עברית לטכניקת הכתיבה של הסופר הצרפתי **מרסל פרוסט** (בעקבות הזמן האבוד). מין מיצרף בלתי חדל של הגיגים, המתערפלים אחד במישנהו, הגיגים שללא כישרונו העילי של פרוסט הופכים למעין דייסת חול, הנידבקת לבתיה של ירושלים בימים של אובך חזק. ספריו של שחר תורגמו לצרפתית (ויש אומרים כי המתרגמת שיפרה אותם בהרבה). התוצאה מזכירה בדיחה על תחרות לחיקוי **צ'ארלי צ'אפלין** שנערכה פעם, תחרות שצ'ארלי צ'אפלין המקורי זכה בה במקום הרביעי. במילים אחרות: הצרפתים אכלו את פרוסט מעובד מצרפתית לעברית ובחזרה לצרפתית, ונפלו לאותה מלכודת מתוחכמת, שטמן לתרבות צרפת דויד שחר — וכל הכבוד לו על כך.

אך אם להתייחס לחשיבותו העכשווית של שחר בפאריס, מוטב לו לשוחר הספרות הישראלי לדעת, כי בפאריס יש מלכים של רגע, ובעולם של ספרות מתורגמת ישנם גם מלכים של שנייה, או אפילו חלקיק שנייה.

מוטב להם למחפשי פולחני הסיפרות העברית — כל אותם רצנזטורים אשר חגגו את חגו של שחר כחגה של הספרות העברית, החל ב**אמנון נבות**, דרך **שלמה פפירבלט** וכלה ב**משה דור** — אשר איבדו כל פרופורציה נכונה בנושא זה ורוממו את שחר, ללמוד מעט מסיפורי אותם מלכים של ספרות מתורגמת, מלכים של חלקיק שנייה בפאריס.

מלך לשנייה שחר
מעבר לכל פרופורציה

דוגמה אחת של סופר שהגיע מבחינת חשיבותו לעשרת אם לא מאת מונים יותר מזו של מחבר הפולקלור הירושלמי שחר, הוא הסופר הרומני **פאנאיט איסטראטי**, שבדומה לשחר העניק לצרפתים את קסם הזרות הרחוקה. על אותו סופר כותב הסופר הרוסי **איליה ארנבורג** בסיפרו אנשים, שנים, החיים *:

„ב־1927—1928 השתקעו הצרפתים בקריאת ספרי פאנאיט איסטראטי. יצירותיו תורגמו לכמה־וכמה לשונות... בשתיים־שלוש שנים הופיעו לא פחות מעשרים מהדורות מספרי איסטראטי. רומן רולן התפעל מן המחבר הצעיר וכינה אותו ,גורקי של הבאלקאן'. עכשיו זוכרים רק מתי־מספר את ספרי איסטראטי..."

ארנבורג ממשיך וכותב על „הצלחתו" של סופר נשכח זה: „הצרפתים תמהו בראותם את שחרזאדה במקטורן ומכנסיים, איסטראטי סיפר שם על ילדותו, נדודיו, על ההרמונים בטורקיה..." את סוף דרכו הספרותית של איסטראטי מתאר ארנבורג: „הוא מת בבוקארשט ב־1935. בעיתונים הצרפתים הופיעו נקרולוגים ** זעירים: הוא נשכח מלב הבריות..."

עם מוזר הם הצרפתים. עם מוזר יותר הוא עולם הספרות הצרפתי. היום אתה מלך לשעה. מחר אתה נקרולוג נשכח בפינת העיתון.

כמה חבל היה לראות עסקני ספרות ישראליים, פרחי מבקרים ומבקרים גבורים, נופלים בפח הזה, שהעניק להם דויד שחר בזכייתו בפרס מדיסי. הם שכחו שהספרות העברית אינה ספרות של מלך לאלפית דקה. כמה טוב שישנם אנשים המאמינים שהם ממליכי מלכים לאלפית של דקה. שיבוסם להם.

* איליה ארנבורג — **אנשים, שנים, החיים**; עברית: אליהו פורת; הוצאת ספרית פועלים; 2 כרכים (כריכה קשה).
** רשימת־אזכרה על מות אדם, בצירוף ידיעות על חייו ופועלו.

כהן יוצא ללימודיו ולחייו בג'נבה („אז נעשתה בדידותה של אמי קשה מנשוא.") היא לקתה קודם לכן בהתקף־לב. ניתקה את מגעה עם החברה הסובבת אותה. החלה להשמין וחייה התמקדו מסביב לציר אחד: „חייה, זו היתה דירתה. זה היה: לכתוב לבנה, לחכות למכתבי בנה... על השולחן הניחה תמיד את צלחתו של בנה הנפקד. ויתר־על־כן, ביום הולדתו אף הגישה לו, לנפקד. את נתחי הבשר המשובחים ביותר שמה על צלחתו, ולפניה הניחה את תצלומו בצירוף פרחים..."

האירוע המרכזי בחיי האם היה הביקור השנתי אצל בנה, אלבר, בג'נבה. היתה מנסה להעלים את תהליך ההשמנה העובר עליה, והאמינה בשוויץ כנוסחת פלא להצלת העולם: „בתמימותה מותה לשוויץ חלומות של שלטון כל־עולמי, הקימה בעיני רוחה קיסרות שוויצרית עולמית. לדעתה, צריך היה להעמיד שוויצרים טובים, מתונים ובעלי־מצפון כדבעי ומחמירים במקצת בראשי כל ממשלות העמים, ואז יהיה הכל כשורה."

המחבר מביא את סידרת בזיונותיו עם אמו. פגישות שקבע ולא הגיע בשל חיזורים אחרי נשים. הוא מתאר את יחסי הטבע שבין אם לבנה, בניסוח חריף וביקורתי: „היא היתה לי כאחד הכלבים הללו, אוהבים, מסכימים לכל ותלהבים ומאושרים להיות בחברת אדונם. הלהט התמים שקרן מפניה נגע אל לבי..." אלא שממרחק השנים, הוא שב ונזקק לאותם יחסי־טבע שבין אם לבנה: „אני, כן, לאמי הזקנה אני זקוק, ולשיניה התותבות באחרית ימיה, שיניים ששטפה בכוס הברז. חמודה היתה ללא תותבותיה, כה חסרת־ישע, טובה כל־כך בחוסר־הישע שלה כעולל שרק חניכיים לו..."

פרקי־הסיום של הספר אשר לאמי הם מונולוג למוות ולחיי הנצח של האם היהודיה, האם האישית והאם הקולקטיבית של אותו דור, כפי שרואה אותו כהן: „בשנתי, שהיא ניגון־הקברים, ראיתיה שוב, יפה כשהיתה בעלומיה, יפה עד מוות ולאה, כה שקטה ואילמת..." והוא ממשיך וכותב: „מה שנורא במתים הוא, שהם חיים כל־כך, יפים כל־כך ומרוחקים. כה יפה היתה אמי המתה, עד כי יכולתי לכתוב עוד ועוד במשך לילות רבים כדי לזכות בנוכחות זו לצדי, דמות מות נעלה, דמות המלווה אותי לאיטה, צועדת בהדר־מלכות, מגוננת למרות אדישותה, נוראה בשלוותה, צל עצוב, צל אהוב ומרוחק, שלו יותר מאשר עצוב, זר יותר מאשר שלו. של נעליך מעל רגליך, כי המקום בו אדבר במות קדוש הוא..."

הספר אשר לאמי הוא פנינה. ספר של אמת, שמחברו הצליח להעלות בו מעט מהתום של עולם שאינו עוד. את התום של עולם יהודי של חלשים. עולם שהאם היא הגיבור שלו. עולם אשר אינו מאמין לכוח הנשק, ומאמין בכוח האהבה. עולם שאינו כעולם האשליות כוח של היהודי החדש, בהווה העצוב הזה.

תרגומה של ניצה בן־ארי הוא מלאכת־מחשבת, וראוי להם למו"לים לשים ליבם לתרגום זה, לאור פליטות התרגום הגרועות מהספרות הצרפתית, שהפכו למקובלות בעת האחרונה.

שירה

סטיריליות

קשה להיות שועל החפץ להתפרץ לכרם ולגנוב ענבים ובו־זמנית להיות נוטרו של הכרם. קושי דומה קיים לפני מי שמתמחה בתורת המישקל, החרוז והבית בעוד שבעצם הוא נועד להיות משורר.

דן פגיס הוא אחד הכישרונות האבודים ביותר של השירה העברית בשלוש עשורי השנים שחלפו. הוא ניחן במיטען דימויים עשיר, ביכולת ביטוי, בשליטה באותו אמצעי ביטוי מילולי מגובש, המכונה שירה. מיגרעתו של פגיס היא בעובדה שבמשך שנים רבות הוא לימד באוניברסיטה העברית בירושלים את תורת המישקל, החרוז והבית. שיריו של דן פגיס הם הקורבן הגדול ביותר של תורת המישקל, החרוז והבית. מה שצלח בידיו של **נתן זך**, שהוא תיאורטיקן של שירה, לא צלח בידיו של דן פגיס.

בימים אלה ראה־אור סיפרון זוטא תחת הכותרת שנים־עשר פנים *, שבו מיבחר שירתו של פגיס. סיפרון זה מהווה עדות לכישלונו ומצבה לכישרונו האבוד של משורר זה. כבר בבית הראשון בשיר אוטוביוגרפיה הוא מבצע חארקירי בשיריו: „מתי במכה הראשונה ונקברתי / בשדה הטרשים. / העורב הורה להורי / מה לעשות כי..." ההגיון השירי המיקצועי של פגיס, המורה והפרופסור, חונק ביד אמונה את שיריו. השירים מלאי סטריליות. המרכיבים היצירתיים בהם מעוקרים כליל. פגיס הפרופסור מדכא את פגיס המשורר, ומביא לקוראים שאריות של דימויים טובים, שרידים של שירים שהיו קריאים.

דוגמה אופיינית לשיר מקוסח נוסח פגיס הוא השיר כתוב בעיפרון בקרון החתום בו הוא כותב: „כאן במשלוח הזה / אני חוה / עם הבל בני / אם תראו את בני הגדול / קין בן אדם / תגידו לו שאני..." כאן לא נשאלת לה השאלה: למה כיוון המשורר דבריו? אלא: מדוע קיסח המשורר את שירו?

חיזור נוסח ה„קאמה סוטרה"
נשות המלך ודרך המלך בנשותיו

גם לשונו של פגיס, בשיריו, משועבדת לאקדמיות שבשאר עיסוקיו. הלשון בדומה לשירים, סטרילית עד להחריד. זו אינה עברית ישנה, זו אינה עברית עכשווית, זו אינה עברית של בית־מרקחת — זו עברית של מורה לשירה. עברית של אדם העשוי להציע לפרוצה ברחוב דברים בנוסח של „האם תואילי להציע לי פרי דודיך תמורת תשלום דמי שלמונים..."

אוייב נוסף של שירת פגיס הוא התיחכום האינטלקטואלי. יש משוררים שתיחכום מסוג זה עשוי להוסיף גוון לשירתם. אך אצל פגיס תיחכום זה גורע מהמעט שנותר בשירתו. בשיר כמו גבולות הפיזיקה מנסה פגיס המלומד (ולא המשורר) להתמודד עם בעיה עקרונית. התוצאה: לא שירה ולא נוסחאות, אלא יובש שירי עקר עד תום, כמו: „העולם נשמע לחוקים ברישרוש יבש / כמו של שלכת (אבל שקט יותר). / כך מנצנץ החשמל הקר / בשיפשוף העינבר במשי..." גם כאן אפשר לראות את שרידי החומר השירי המעולה שהושחת עד לבלי הכר.

על פני 113 עמודים מוכיח פגיס את הכישרון השירי הרב שבו ניחן, אך בהם גם ניכר האוייב הגדול ביותר של שירתו — הלא הוא דן פגיס מתורת המישקל, החרוז והבית. אלמלא פגיס הפרופסור הקפדן והקסחן, שירתו היתה עשוייה להתפתח לאחת מפנינות השירה העברית העכשווית. חבל.

* דן פגיס — שנים־עשר פנים; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 113 עמודים (כריכה קשה + פורמאט קטן).

ספרים

אחרא סוטרא

אחד הספרים המהודרים והיפים ביותר שראו־אור בשנה האחרונה בארץ הוא ספר אמנות־האהבה ההודית קאמה סוטרה *. הספר מייצג נאמנה את שכותב מתרגמו ומו"לו **אלישע בן מרדכי**, בדברי הקדמתו על הספר: „ההודים האמינו כי תענוגות הגוף מושגים בעזרת חמשת החושים, הפועלים על הגוף — ישירות או מעוררים את הדמיון. מגע מיני חייב להיות כרוך בהפעלת חוש הראייה, השמיעה, המישוש, הריח והטעם. לכן עוסקות איתן יצירות מופת ארוטיות בנושאים כמו ריקוד ונגינה, ריחות הגוף, מראה הגבר והאשה..."

התרגום לעברית נעשה מתוך התרגום האנגלי המלא (הקאמה סוטרה נכתבה במקורה בסאנסקריט). כמה מערכי הספר, מובאים בזה:

בתולה. הבתולה הצעירה הינה כניצן הוורד העומד בפני פתיחתו; טהור וזך גדל הניצן בצל העלים, מוגן מפני כל רע; אולם כאשר יפרח הניצן ויפתח לעין כל, חשוף יהיה הפרח לכל עובר ושב; לאחר שאלף עוברי אורח יתנו בו את עיניהם, לשווא תחפש את זכות הניצן בפרח הפורח.

פיתוי נערה צעירה. תחילה חייב המחזר לזכות באמונה של אחותה המבוגרת של הנערה, או קרובת משפחתה המבוגרת ממנה; לאשת האמונים עליו להוכיח כי הוא בקי בכל ששים וארבע אמנויות האהבה של הקאמה סוטרה שעל הגבר לדעת להלכה ולמעשה.

מישגל התאווה. בין אשה אצילה ואיכר, או בין גבר משכיל ובת איכרים; המעשה כולו קצר וגס, אלא אם האישה יפה במידה יוצאת דופן.

הצלב הלחוץ. האישה מרימה וצולבת את רגליה, והגבר מחזיק ברגליה ולוחץ אותן בגופו לעבר שדיה של האישה; לעיתים מרימה האישה רגל אחת אל כתף הגבר, ושולחת את רגלה השניה, ישרה, הצידה. הגבר לוחץ את רגלה אל שדה, ואחר מחליפה האישה את רגליה וחוזר חלילה.

בין הפרקים הבולטים בספר: המתווכים השונים במזימות המישגל; תפקידו של הגבר בזמן המישגל; מה קורה כאשר האישה נוטלת את היוזמה; על השימוש בציפורניים, השריטות וטביעות הציפון בגוף; האמצעים המלאכותיים להגברת התשוקה; יחסים עם נשים הנשואות לגברים אחרים; חובותיה של אישה שהזקינה כלפי נשותיו של בעלה; דרכים להיפטר ממאהב לא רצוי; נשות המלך, ודרך המלך בנשותיו ועוד רבות מחוכמות אמנות האהבה ההודית.

קאמה סוטרה, למרות שרבות מעצותיו הן ליהודים בבחינת אחרא סיטרא, הוא המעולה שבספרי־האהבה שראה עד כה אור בעברית. הספר מלווה בציוריים הודים ציבעוניים עתיקים, שנושאי כולם נסבים על אמנות האהבה. הספר מומלץ לאוהבים, ולאלה אשר טרם גילו את האהבה הגופנית במלוא התגלמותה.

* קאמה סוטרה; תירגם: אלישע בן מרדכי; בית הוצאה אלישר; 92 עמודים (כריכה קשה אלבומית + ציורי אהבה הודיים עתיקים וציבעוניים).

מדע שימושי

מיקרופרוססור

המהפכה הטכנולוגית, שהתרחשה בעולם במהלך שנות ה־70', הביאה סידרה של מוצרים חדשים לשימושו היומיומי של האדם. מכשירים כמו: שעונים דיגיטאליים, מחשבים זעירים ומחשבי־שעון. כתוצאה ממהפכה זו הפכו מכשירים כמכונות־חישוב ושעונים הזקוקים למילוי, לנחלת העבר.

באחרונה ראה־אור הכרך השביעי של חידושי האלקטרוניקה *, שכותרת המישנה שלו היא כיצד פועל המיקרופרוססור (מיקרומעבד), ספר שהוא ספר לימוד, ויחד עם זאת עשוי להבהיר לדור שלם את פשר המכשירים שהוא משתמש בהם.

המיקרופרוססור הוא מחשב זוטא על גבי פיסת סיליקון, מוצר המשלב את טכניקת המחשב במוצר זעיר, זול ובעל ביצועים רבים. המיקרופרוססור נחשב להמצאה החשובה ביותר באלקטרוניקה מאז המצאת הטרנזיסטור, המצאה ששינתה את פני העולם. המחשה להמצאה זו קיימת בשעון הסיפרתי, כאשר זה יכול להפוך לשעון עצר או למונה סיפרתי, לתאריכון ולמבצען של עוד פעולות.

הספר מציג סידרה שלמה של המצאות אשר פותחו בעקבות המיקרופרוססור, ביניהן מכונות כתיבה אלקטרוניות אוגרות מידע, מחשבים ביתיים רבי־תיכנות, אמצעי זיהוי לעיניים אלקטרוניות, מיחשוב הנסיעה במכונית ועוד.

בפרק מיקרומחשב מובאים עקרונות שונים של מערכות מחשב, תוך תיאור תהליך הפעלתם. במקביל מובאות שיטות ספירה חדישות המותאמות לאותם מחשבים (השיטות ההקדצימלית, הבינרית והאוקטלית), ושאר תיתכומי חשבון ואלגברה.

בפרקים הבאים של הספר יש פירוט מיקצועי יותר, המפענח לפני הקורא מעט מניבכי הטכניקה של מרכזי העצבים של המיקרופרוססורים, ואופני הביצוע השונים שלהם. פרק מרתק הוא הפרק העוסק בהבנת נושא פיסות הזיכרון של המיקרומחשבים („ניתן עתה לארוז 10 רכיבים של 256 אלף סיביות כל אחד. כלומר ליצור זיכרון בעל 2.5 מיליון סיביות על גבי לוחית שגודלה כ־18×11 ס"מ בלבד...").

פרק מרתק נוסף הוא הפרק לקט מחידושי האלקטרוניקה, המביא תיאורים תמציתיים על: טלפון מבוקר על־ידי מיקרופרוססור; שח־מת ממוחשב; שעון מחשב המבצע למעלה מ־36 פעולות שונות ושאר אביזרים שימושיים שמהפיכה טכנולוגית זו מביאה בעקבותיה. בסוף הספר יש הערות בנוסח של בנה במו ידיך למונים אלקטרוניים, בצירוף שירטוטים מבהירים.

ספר זה הוא בבחינת מורה נבוכים לכל אלה המשתמשים במיקרופרוססורים, ואינם מודעים לאופני התיפקוד שלהם. הספר ערוך בבהירות, ומלווה צילומים ומפות רבים.

* אינג' משה מירון — חידושי האלקטרוניקה כרך 7, המיקרופרוססור והמיקרומחשב; הוצאת מסדה; 160 עמודים (כריכה קשה).

מאת דן עומר

זה היה העולם הזה שהיה

„העולם הזה" 1005
תאריך : 16.1.1957

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה", שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, כלל כתבת־שער בת 15 עמודים תחת הכותרת „האפוס של מיבטח", שבה סיפורה האחרון של מילחמת קדש — סיפור הקפת היבשת השחורה על־ידי שתי משחתות חיל־הים הישראלי. תחת הכותרת „השופט נכלא בבית הסוהר" הובא ראיון עם מוחמד אל־הודייבי, בנו של המורשיד (המנהיג) העליון של האחים המוסלמיים במצריים (שאנשיהם רצחו כעבור פחות מ־25 שנה, את נשיא מצריים אנוור אל־סאדאת). במדור „נופלים ההולכים ראשונה" פורסמו עוד ארבעה סיפורי חללים של מילחמת קדש. מדור הספרים סיקר את „אשליות אבודות" מאת אונורה דה באלזק.

תחת הכותרת „רוי פאראן ניצל תמיד" דווח על גילויו מחדש של רוצח צעיר לח"י א' רובוביץ, שהתגורר בעיירה קנדית. תחת הכותרת „קור כלבים" הופיע מערכון מתוך מחזהו של עמוס קינן „זה האיש", שהוצג בתיאטרון „זירה".
בשער הגליון : אוניית חיל־הים „מיבטח".

הנסיגה הראשונה מסיני ✱ הדלפות מישרד־החוץ
ליומונים ✱ אחרון שרידי „מרד הימאים"

העם

ראש מול קיר

באחד הימים קם האזרח הישראלי משנתו השלווה, מזג לעצמו ספל קפה ונטל לידיו את עיתון־הבוקר. בעל כורחו הפליט קריאה של תדהמה. הכותרת סיפרה לו כי כוחות ישראל פינו את אל־עריש ואת מינזר סנטה קתרינה.

אמנם הקדים העיתון את המאורע בכמה ימים. אולם ביסודה היתה הידיעה נכונה. שום כותרת אחרת לא היתה יכולה להמחיש יותר את המציאות העגומה של פינויו הנחפז של חצי־האי, שלא עוכב על־ידי מוקשים או כבישים הרוסים.

עד עתה היה הפינוי סיסמה רחוקה. עתה נוכח האזרח לדעת כי זו המציאות, וכי בסיסי המצרים עומדים לחזור בדיוק לאותו מקום אשר ממנו סולקו בידי צה"ל.

אבסורד במיצר. אולם הקרב האמיתי עמד להיפתח במרחק רב מאל־עריש. לרגלי הרים שגיאים ותלולים משתרע מישור־חול ענקי, הגובל עם הים הכחול בשורה של מיפרצים יפהפיים. זהו איזור שארם אל־שייח' וראס־נצראני, שהם הפתח למיפרץ־אילת.

עד היום לא מסר השליט המצרי אפילו הצהרה מילולית בדבר כוונתו לאפשר מעבר לספינות ישראליות על פני התותחים המצריים, אם יחזור לאיזור זה. מאחר שהאו"ם החליט לא פעם כי ישראל זכאית לחופש־השיט, נוצר מצב אבסורדי, שבו תגרום נסיגת צה"ל מן המיצר, בהתאם לפקודות האו"ם, באופן אוטומטי להפרת החלטה אחרת של האו"ם, הפעם על־ידי המצרים.

למרות אבסורד זה, לא זזה ארצות־הברית מעמדתה הנוקשה, המחייבת נסיגה משארם אל־שייח' ללא תנאי. מדינאי ישראל ראו בכך צביעות גלוייה, השפעה של חברות־הנפט הבינלאומיות ופיוס הרה־אסון של גמאל עבד אל־נאצר. כל זה היה נכון. אולם לא היתה זאת האמת כולה.

סילוק חשבונות. לדעת כל אמריקאי אחראי, היה מיבצע־סיני קנונייה שפלה מצד שלושה אנשים — אנתוני אידן (ראש־ממשלת בריטניה), גי מולה (ראש־ממשלת צרפת) ודויד בן־גוריון, כדי להפיל את הנשיא אייזנהאור, ולספק ברגע האחרון נשק ליריבו בבחירות — המועמד הדמוקרטי עדליי סטיבנסון * ניגודי־אינטרסים שיגרתי בין מדינות ידידותיות לבש, בצורה זו, מעטה אישי מאוד.

למרות המיבצע, נחל אייזנהאור ניצחון מכריע בבחירות. הוא היה עתה די חזק כדי לגשת לסילוק החשבונות. השבוע נפל הקורבן הראשון: סר אנתוני אידן, האיש שלדעת אייזנהאור נעץ את הסכין בגבו, סולק ממישרתו לפי דרישת הנשיא האמריקאי, כתנאי למתן סיוע כלכלי אמריקאי להצלת בריטניה.

לגבי ראש־ממשלת צרפת לא היתה ל־אמריקאים טינה אישית כה חזקה. לדעת המומחים המערביים, לא באו היוזמה ו־התוכנית למיבצע־סיני מצד ממשלת צרפת דווקא, אלא מחוגי הצבא הצרפתי וקבוצת הלחץ הקולוניאלית באלג'יר. חוץ מזה, אפשר היה לסמוך על הצרפתים שבבוא היום יפילו בעצמם את ראש־ממשלתם, כמנהגם חדשות לבקרים.

מי יישבר קודם. לגבי ישראל נקט הנשיא אייזנהאור מן הרגע הראשון ב־שוט־ברזל. העיקרון: ישראל לא תרוויח אף את הרווח הקטן ביותר כתוצאה מן ה„תוקפנות" שלה. אפילו דרישותיה ה־צודקות — כגון חופש־השיט — לא יתקרבו אף בצעד קטן אחד לקראת הגשמתן כתוצאה ממיבצע־סיני.

עיקרון כה פשטני ועיקבי לא השאיר שום מקום לגמישות ולתימרון. הוא היווה קיר־ברזל בפני כל הישג ישראלי: הן ברצועת עזה והן בשארם אל־שייח'. לישראל לא נשאר אלא להכות בראשה על קיר זה או להיכנע. השבוע היה על ישראל לבחור בין שתי האפשרויות. איש לא יכול להיות בטוח, במיקרה שההחלטה תהיה להיאבק, מי יישבר קודם: הראש או הקיר.

* העולם הזה היה העיתון הישראלי הראשון שהעריך את מילחמת סואץ כ־קנונייה. בשנים האחרונות מקובלת עמדה זו בקרב חוקרים רבים, ובאחרונה אימץ אותה גם שר־הביטחון הנוכחי אריאל שרון.

מפקדי צבאות בארנס ודיין

גנראל בארנס, מפקד כוח או"ם במיזרח־התיכון נפגש עם הרמטכ"ל, רב־אלוף משה דיין, בנמל־התעופה לוד. אחד מנושאי שיחתם — אופן מסירת חצי־האי סיני לידי כוחות או"ם לאחר פינוי צה"ל את האיזור.

עיתונות

חורי המסננת

בראשית היה דבר. מאז הוחלף משה שרת בגולדה מאיר בתפקיד שר־החוץ, החל מצטיין היומון מדי יום ביומו בסקופים עיתונאים. משום מה היה נדמה כי הוא מחונן בכישרון מפתיע לנחש מראש מה יעשה או יגיד מישרד־החוץ הישראלי.

אולם שום כוחות אל־אנושיים לא פעלו כאן. הסיבה היתה אנושית למדי: מישרד־החוץ היה מוסר את הידיעות בסוד לסופרת דבר החיננית, חנה זמר*

חזוקת השלל. במשך כמה זמן התאזרו שאר היומונים בסבלנות עילאית. ואז פרצה הסערה: שאר עיתוני הקואליציה דרשו את חלקם בשלל הידיעות הסודיות. שרי אחדות־העבודה העלו את העניין בממשלה, דרשו את שיתוף עיתונם למרחב. עורכי העיתונים ישבו גם הם על מדוכה זו. הכל הסכימו שכמה סודות מגיעים גם ליהושוע („שוקה") תדמור איש למרחב, ולגבריאל שטרן, איש על המשמר **.

תחילה ניסו אנשי הממשלה להצדיק את מעשיהם, והסבירו שהם מסננים את הידיעות במתכוון, כדי שלא יישאו גושפנקא ממשלתית רשמית, אך יגיעו לכתובת הנכונה. אולם העורכים לא הסתפקו בכך. אם לסנן, טענו בצדק, מדוע להשתמש רק בשני חורים? מדוע לא להפוך את העיתונות הקואליציונית כולה למסננת גדולה, שחוריה יתחלפו בתורנות?

* כיום עורכת דבר.
** שזכה בחודש שעבר בפרס על תרומתו לזכויות האזרח, מידי ועדה שבראשה עמד השופט העליון (בגימלאות) חיים כהן.

השבוע טרם הושג סיכום זה. אולם היה ברור כי כמו כל שאר סוגי השלל הקואליציוני, יחולקו בקרוב גם סודות מישרד־החוץ לפי מפתח מיפלגתי.

ים

הפירצה נסתמה

בפעם השנייה מאז המרד הגדול של 1953, הלכו הימאים הישראליים לקלפיות, כדי לבחור את נציגיהם למועצה הארצית שלהם. כמו בפעם הראשונה, היו גם הפעם התוצאות ברורות מראש: נצחון למפא"י.

כאשר הוכנע המרד על הים נשבעו הבוסים של מועצת־פועלי חיפה, כי לעולם לא יהיה מרד חדש. החלטה זו הדריכה את מזכיריו הממונים של איגוד־הימאים. הם הקדישו את מיטב מרצם לסילוק כל אבן־נגף מעל דרך השתלטות הבלעדית על ענייני האירגון.

אבן־נגף גדולה מאוד היה תמיד קצין שני נמרוד אשל, מנהיג המרד. אחרי חיסול השביתה, פוטר אשל משרות שה"ם (צי"ם), רותק לחוף במשך שנים, עד אשר הצליח למצוא עבודה קבועה ב־חברת אניות פרטית. שם עלה בדרגה, התבסס על סיפון אנייתו ובין חבריו למיקצוע.

שתי שיטות ספירה. כאשר הוגשו, לפני הבחירות, הרשימות השמיות של המועמדים, היתה רשימתו של נמרוד אשל ראשונה. באותה רשימה הופיע גם שמו של מועמד אחר, קצין שני עקיבא אור*. שם הרשימה: „נאמני כינוס ה־ימאים".

מזכיר־האיגוד, דויד נחן, ראה ברשימה זו קריאת תגר. בחירתו של נמרוד אשל למועצה הארצית היתה פותחת פירצה רצינית לפני חדירת כל אותם הרעיונות והתביעות, שמועצת־פועלי־חיפה החליטה כי אינם כשרים. נחן החליט למנוע אפשרות זו.

מבטו חלף על פני רשימת התומכים ברשימת „נאמני כינוס הימאים", ומצא בה את שמותיהם של נמרוד אשל ועקיבא אור עצמם. המזכיר נשם לרווחה. הוא שלח את הרשימה בחזרה, בהסבירו כי צירוף שמם של מועמדים לרשימת התומכים, כמוה כהצבעת המועמדים עצמם בעד מועמדותם הם. לכן הריהו פוסל את הרשימה. נמרוד ועקיבא עירערו. העירעור נדחה.

השבוע התפרסמו תוצאות הבחירות. בספירה, שנעשתה בהתאם לשיטה הרובנית, זכתה מפא"י ב־22 מקומות מתוך 28. אילו נהגו בהתאם לשיטת הבחירות היחסיות, היה רוב זה מצטמצם בהרבה. כי מתוך כל 100 נתנו רק 60 את קולם למפא"י.

אנשים

● **פרופסור ישעיהו לייבוביץ',** בהרצאה בבית ציוני אמריקה: „יהודי ה־גולה מתייחסים אל מדינת ישראל כאל פילגש — הם מוכנים לשלם בעד ההנאה, אבל לא לגור איתה יחד."

* מאוחר יותר מארבעת מייסדי מצפן, המתגורר כיום בגלות־מרצון בלונדון.

KENT

מפעם לפעם מגיע לי...

KENT
שווה כל מחיר.

קנט. הנאה אמיתית. השילוב
הנפלא של רעננות וטעם עדין, נקי ורך.
הטעם המיוחד של תערובת הטבק
האמריקאית ופילטר המיקרונייט המפורסם.

קשר גואל & שות'

פרסום ריטל

רהיטי סלון

מפנה מרשים בתרבות הריהוט

ב"רביד" מטביעים את החותמת MADE IN ISRAEL בגאוה.

הרבה ידע ומחשבה הושקעו בתכנון ועיצוב מערכות הסלון המפוארות. הייצור הקפדני והגימור המושלם נזקף לזכותם של בעלי מקצוע מיומנים ומנוסים המתמחים בייצור רהיטי סלון בסגנון מודרני וקלאסי, במגוון בדים בלעדיים ל"רביד". מחלקה מיוחדת לרפוד בעור (העור מתוצרת ELMO שוודיה). רמתם הבינלאומית של רהיטי "רביד" היא מפנה מרשים בתעשיית הרהוט בישראל.

3 שנות אחריות על כל מוצר

כתובות: רהיטי „רביד" — אולם תצוגה בוגרשוב 40, ת"א, טל' 282630, **כל־בו שלום** — אחד העם 9, ת"א, **פול רהיט** — ז'בוטינסקי 35, רמת־גן, **הבית** — צומת כפר שמריחו, הרצליה, **ויסמן** — דרך בית לחם 118, ירושלים, **נוחיות** — שלומציון המלכה 4, ירושלים, **דיור 2000** — צומת וולקן, בנין „פליפס", מפרץ חיפה, **רהיטי בדריאן** — ככר הדקל, נהריה, **הדר ב"ש** — פסג' רסקו, באר־שבע. **בית אחים סיני** — צומת קרית־אתא, מפרץ חיפה, **רהיטי כדורי** — פלורנטין 38, ת"א.

ספורט

כדורגל

מאבק בבוץ

בין קורות־השער, במרכז שלולית גדולה, שכב צעיר מרוח בעיסה חומה דביקה והתפלש בבוץ. יהודה פילוסוף, שוער הפועל רמת־גן, טמן ראשו בידיו וחיכה.

עם הישמע האות מפי המאמן, אליעזר שפיגל, ניתר פילוסוף אל הכדור שהלה זרק לעברו. אחרי שתפס את הכדור, שב ושקע לתוך השלולית הדלוחה.

המחזה חזר על עצמו פעם אחר פעם, באימון שנערך השבוע באיצטדיון הקבוצה. גופו של השוער, בגדיו והכדור שקלט, התמזגו כאילו לגוף אחד, כולו בצבע האדמה. אפילו חדי־עין התקשו מאוד ל־הבחין אם ראשו של פילוסוף מצוי על כתפיו והכדור בין ידיו — או שמא להיפך.

הבוץ, שנספג בבגדיו, הוסיף קילוגרמים למישקלם. השוער התנשם והתנשף, ניסה לנגב בשרוולו את עיניו, אך לא ויתר: „לא רוצה להפסיק, תזרוק לי עוד עשרה כדורים!” התחנן באוזני המאמן.

שוער פילוסוף
לא רוצה לצאת מהבוץ

חליפות ועניבות. שעה מאוחר יותר, בבית־הדין המישמעתי של ההתאחדות לכדורגל, עמד עורך־הדין חנוך קינן לפני השופטים יעקב מלץ, יהושע גלבליט וויקטור חזן. הוא ביקש להקל בעונש שנפסק לקבוצה בעיקבות התפרעות שאירעה אחרי המישחק מול הכוח רמת־גן, לפני שלושה שבועות.

הצטרף לבקשה שלום אבן־עזרא, פרקליט קבוצת הכוח רמת־גן — שעליה נגזר עונש זהה. שניהם הסבירו לשופטים שקנס של 10 אלפים שקלים והפחתה על־תנאי של שתי נקודות־ליגה, הם עונש כבד מדי על האגודות.

כל הנוכחים לבשו, כמובן, חליפות כהות, חולצות צחורות מתחתן, ועניבות — כיאה למעמד.

„מה כואב יותר, הנקודות או הכסף?” שאל כמתלוצץ השופט מלץ. פרקליט הפועל רמת־גן הסביר שהפחתת שתי נקודות יכולה לגרום להדחת הקבוצה מראש הליגה הארצית. לכן, העונש על־תנאי יזמין את שחקני הקבוצות היריבות להתגרות בשחקני הפועל רמת־גן, כדי לסבך אותם בקטטה שתהפוך את העונש לעונש בפועל.

אהבת־קיפוד. שני עורכי־הדין הוסיפו גם שהקנס הכספי הוא קשה — בהתחשב בכך שבמיקרה הטוב מוכרים רק 200 כרטיסים למישחק.

השופט מלץ ניסה לבוא לעזרת מנהלי הקבוצות והציע שיפחיתו את הסכום ממשכורות השחקנים, אך המנהלים הסבירו שאין, כמעט, ממה להפחית.

השופט טען שהקנס הוא עונש מוצדק על ההתפרעות, כדי להרתיע מפני האלימות במיגרשים: „השחקנים שלכם צריכים לשחק כדורגל כמו שקיפוד עושה אהבה — בזהירות.”

בתום שמיעת העירעור היה על עורכי־הדין לצאת מהחדר, כדי לאפשר לשופטים לפסוק. השופט מלץ ניחם אותם שהדיון לא יארך זמן רב, כי הוא ממהר לקונצרט. ואכן, כעבור כרבע שעה נקראו הפרקליטים שנית לחדר הישיבות. הקנס הופחת ל־6000 שקל בלבד. כולם עזבו את המקום שבעי־נחת ומחייכים בתוך חליפותיהם.

יהודה פילוסוף לא חייך בחברתם, הוא כלל לא היה שם. עוד שעה ארוכה אחרי תום האימון הוא נאבק במיקלחת בבוץ שדבק בגופו.

עולמות אחרים. ביום השבת הסתבר לעסקני הפועל רמת־גן דבר הידוע לכל אוהדי־הספורט: הישגים בספורט אינם קשורים בהישגיהם של פרקליטים מכופתרים. דיברי־חלקות וזיעת־המיגרשים הם עולמות נפרדים.

למרות ההצלחה היחסית בדיון המישפטי, הידרדרה השבוע הפועל רמת־גן, בעיקבות הפסדה להפועל עכו, מהמקום הראשון בליגה הארצית למקום השלישי. בכך היא התרחקה גם מן הסיכוי לעלות, בסוף ה־עונה, לליגה הלאומית.

כדורסל

הקיבוץ נגד החבר־מאמן

בחדר האוכל בקיבוץ גן־שמואל עסוקים החברים בדיון סוער על מצבה של קבוצת הכדורסל. החברים אומנם גאים בקבוצה, המתמודדת בליגה הלאומית. אך בתוך הקבוצה שוררת מתיחות, שגרמה לקיבוץ לשקול אם כדאי בכלל לקיים קבוצת כדורסל, שהוצאות־האחזקה שלה מכבידות על תקציב המשק.

המאמן, בוב גונן, אמריקאי שהיגר לישראל והצטרף למשק, הוציא מהמישחק שנערך מול הפועל רמת־גן את השחקן עופר יעקובי. כששאל השחקן, שרגז מאוד על ההחלטה, מדוע הוצא מהמישחק, השיב לו המאמן: „בין כה וכה היינו מפסידים.”

אסור להודות. התשובה התקבלה בקיבוץ במורת־רוח רבה. ראייה מציאותית ומפוכחת נחשבת בקיבוץ שלפתח ואדי־ערה, כמו בשאר קיבוצי השומר־הצעיר, גילוי של רוח־תבוסתנות. ל„צועדים תמיד בראש” אסור להודות שהם מפגרים אחרי אחרים. גם אם זה נכון.

מאז המישחק לא התפייסו המאמן וה־שחקן, ובמזכירות שוקלים להביא לפני אסיפת־החברים הצעה לפרק את קבוצת הכדורסל המקומית.

אם תתקבל החלטה כזו, תהיה זו הפעם הראשונה שקבוצה המשחקת בליגה הלאו־מית לכדורסל תפסיק את פעילותה.

איפה הנשים?

אצנית רוט
פרשה

בלשון גברית מתנשאת קוראים להן „בנות המין החלש”. אך הן חזקות יותר ממרבית הגברים. הן מושכות את תשומת־לב הכל כנערות, כרעיות וכמועמדות לחיזור, אך לא כספורטאיות.

בתום העונה הקודמת, במישחק גמר אליפות־המדינה בכדורסל, צילמה הטלוויזיה רק את מישחק הגברים. היא התעלמה לחלוטין, למרות שמצלמות היו במקום, ממישחק הגמר של הנשים. נשיא־המדינה, יצחק נבון, שהוזמן לאירוע, התעלם מה־נשים ודיבר אך ורק אל הכדורסלנים־הגברים, בנאום שנשא בטקס הענקת ה־גביע.

האם יש סיכוי שהטלוויזיה תסקר אירוע ספורטיבי שבו משתתפת אשה? על כך השיב העורך הראשי של מבט ספורט, יואש אלרואי: „סיקרנו תחרויות־ספורט שבהן השתתפה אסתר רוט. מאז שהיא פרשה אין ספורטאית ישראלית ברמתה, ואנחנו מחפשים סרט־טלוויזיה מחו”ל, שבו משתתפות נשים...”

במרכז הטבלה האירופית. ביום שבת, נערכה במכון וינגייט תחרות ראשונה בעונה זו באתלטיקה קלה. היו שם לפחות מאה נערות ונשים, אך אף אחת מהן לא זכתה בהישג מרשים.

המישפטן אריה קוקס, איש איגוד האתלטיקה הקלה והסטטיסטיקאי שלו, מרכז ברשימותיו את כל התוצאות שהושגו על־ידי אתלטים בארץ. הוא הסביר: „אין היום אתלטית בישראל שאפשר להצביע עליה ולומר, שיש סיכוי שהיא תגיע להישגים כדוגמת אלה שהגיעה אליהם אסתר רוט.”

מהנתונים המצויים היום ברשותו מסתבר, שבשנתיים האחרונות חלה ירידה בהישגים של הנשים, ואילו דווקא בין הגברים חלה עליה. היום יכולה ישראל להציב בתחרויות אתלטיקה נבחרת גברים, אך לא של נשים.

בישראל פעילות היום רק שתי ספורטאיות בעלות הישגים — ענת מאירי (20) וזהבה שמואלי (26). אך הישגיהן מדרגים אותן במרכז הטבלה האירופית, בעוד שאסתר רוט הצליחה לעלות לגמר ב־אולימפיאדה.

השנה פרשה האצנית מאיה קלה, שהשיגה תוצאה טובה גם בבור הקפיצה לרוחק. היא נישאה והחליטה לפרוש מפעילות.

לפני שנה, בתחרות אליפות־המדינה, הוכתרה רחל אורנשטיין כאלופה בקפיצה לגובה. היא היתה אז בת 15 בלבד. ההישג שלה היה 1.64 מטר. „בחורה זו הגיעה להישג אישי חשוב, ולא נשאר לה עוד למה לשאוף פה בארץ,” הסביר אריה קוקס, „בגיל צבא גם היא בוודאי תחשוב על פרישה.”

לפני שש שנים ניתרה אורית הברמוטר לגובה 1.78 מטר. היא היתה אז רק בת 14, והמשיכה להתאמן עוד שנתיים. אחר־כך, כשפגשה בנער שהפך חבר קבוע, הפסיקה לעסוק בספורט.

„אנחנו מעודדים אותן להמשיך לעסוק בספורט, אבל לא יכולים להציע להן גם תמיכה כספית. הבנות בגיל 18 מתחילות לגלות עניין רב יותר במין השני מאשר באתלטיקה,” התלונן קוקס.

ללא תחושת נחיתות. בארצות הגוש הקומוניסטי מגיעות אתלטיות ברוב המיקרים לשיאן בגיל 24. ביום השבת הופיעו במכון וינגייט כמאה אתלטיות, בנות 12 עד 30. אך אף לא אחת מהן השיגה תוצאה טובה.

לאה ברינג (24), הדפה כדור־ברזל וזכתה במקום הראשון. ההישג שלה היה 12.78 מטר. השיא האישי שלה הוא 13.89 מטר. השיא העולמי — לשם השוואה — הוא 22 מטר. בישראל יש לה רק מתחרה אחת — מירב בולווה, בת 31, מקיבוץ עין־החורש.

בתום התחרות פיזרה לאה ברינג, בעלת התלתלים הבלונדים, את שיערה, לבשה סרבל־אימון אדום, ענדה את שרשרת־הזהב שלה סביב צווארה ותכשיט אחר סביב פרק־ידה והסבירה: „אני אוהבת לטפח את עצמי ולשמור על נשיותי.”

המרחק מן ההישג העולמי בהדיפת כדור־ברזל אינו גורם לה תחושת־נחיתות. אין היא מוכנה להיעזר בתכשירים המעודדים פעילות־יתר, כדי לשפר את הישגיה.

על כר־הדשא במכון וינגייט נראה שהודפת כדור־הברזל מהפועל כפר־סבא היא האשה החיננית ביותר מכל הספורטאיות. „שיא ישראלי זה האתגר שמספק אותי. אני אמשיך לעסוק בספורט כל עוד זה גורם לי הנאה,” הכריזה לאה בחיוך רחב ומשועשע.

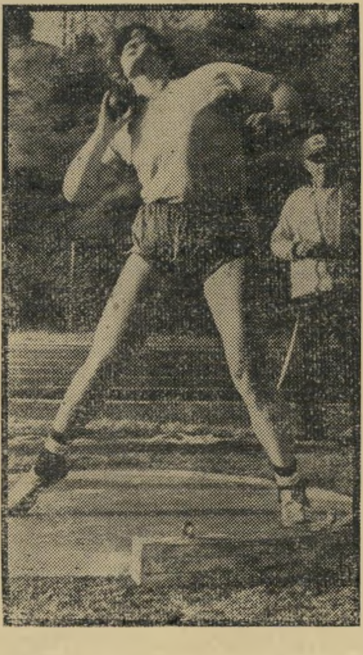

הודפת ברינג
„אמשיך לעסוק בספורט”

מרים וולפסון, בת ה־15, המכריזה על עצמה כעל „פאנקיסטית" ו„אנארכיסטית", נשלחה לשכונת חב"ד כדי שהחסידים יחזירו אותה בתשובה, ואילו היא מכריזה:

לא רוצה להיות דתית!

„ה**חב"דניקים** בקריית־מלאכי כלאו אותי בחדר במשך חודשיים. את הדלת היו פותחים רק כדי לתת לי אוכל. כל קשר עם העולם החיצון נשלל ממני. נשלחתי מאנגליה על־ידי אבי לשכונת חב"ד בקריית־מלאכי. הוא חשב שיוציא אותי מהפאנק על־ידי חזרה בתשובה. החב"דניקים ניסו להוריד מעלי את הסמלים בכוח. ניסיתי לברוח כמה פעמים, ואשה דתית אחת מהשכונה, הדוברת אנגלית, ריחמה עלי וסידרה לי מגורים בתל־אביב, אצל אחותה. אבל גם כאן אני אומללה, יושבת בבית על המיטה, מעשנת ובוכה."

כשהיא עוברת ברחוב היא גורמת לפקקי תנועה. אנשים עוצרים, מביטים בה בהשתאות, בתדהמה ובצחוק. הופעתה יוצאת־דופן: פניה מאופרות באיפור כבד, ציורים שבורים מעטרים את עיניה, פרח מצוייר על מיצחה, שיערה הקצר צבוע בכל צבעי הקשת ומזדקר בזכות שיכבת ג'לי עבה.

על אפה עגיל, על צווארה שרשרות וקולרים כעל צוואר כלב. על זרועותיה ועל ידיה ציורים שעליהם כתוב „אנרכיה", ו„אנטיכריסט" („מתנגד לישו"). רגליה נתונות בתוך נעליים שחורות, מגושמות ומסומרות, מכנסיה העשויים פלאסטיק שחור קרועים בברכיים, וכל הופעתה המדהימה אימרת קשיחות.

„אנשים צוחקים ממני ברחוב בגלל הופעתי, אולם לי זה לא איכפת. המילים הראשונות ששמעתי בבואי לישראל היו נת אבל אני מתעלמת כי אני היחידה

נעליים מסומרות הן חלק בלתי־נפרד מתילבושתה של מרים. „לדעתי כל אחד צריך להתלבש לפי טעמו, הרי אנחנו שונים אחד מהשני. אנחנו, הפאנקיסטים, זועקים: אנחנו קיימים, אבל מתעלמים מאיתנו!

התקהלות ברחוב יוצרת מרים, הלבושה כפינקיסטית במשך 12 שעות ביום. „באוטובוס אין אני יכולה לנסוע, אנשים קוראים אחרי קריאות גנאי. כשאני חוצה את הכביש, יש סכנה לתאונת דרכים."

משוגעת ומטורפת. לפעמים אני מתעצבת שמרגישה אמיתית, כל השאר הם מזוייפים, עבדי המימסד השולט בהם ומכתיב את חייהם."

דברים אלה השמיעה השבוע „פאנקיסטית אנרכיסטית" צעירה, בת ה־15, מרים וולפסון.

סיפרה מרים:

נולדתי בדרום־אפריקה להורים אמנים. אבי שחקן ואמי רקדנית וזמרת. כשהייתי בת שנה עברה המישפחה לאמריקה ומשם נדדה לצרפת וללונדון. כשהייתי בת ארבע נפרדו הורי. אחותי ואני נשארנו עם אבי. שני אחי עזבו את הבית ועברו להתגורר בלונדון ובדרום־אפריקה.

רציתי להיות מקובלת

כבר בילדותי הייתי ילדה בעייתית. כולם היו נגדי. הייתי מכוערת, שמנה וקטנה. אף אחד לא אהב אותי. תמיד שנאו אותי ופחדו מפני. חיפשתי אהבה ותשומת־לב, אולם אף־פעם לא קיבלתי

אותם. כל האהבה הלכה לאחותי, שתמיד עשתה מה שהורי רצו שתעשה.

אני הייתי מרדנית מטבעי. התלבשתי בצורה מוזרה, רציתי להיות מקובלת, ניסיתי בכל כוחי למשוך תשומת־לב כדי לזעוק: הביטו בי! אני קיימת! תמיד התנגדו לכל מה שעשיתי, לבשתי, או אמרתי. בעולם הזה הילדים חיים לפי רצון הוריהם והם מעוצבים על ידם. אחר־כך, בבית־הספר, מעצבים אותם המורים.

אני רציתי להיות מעוצבת על־ידי עצמי ולפתח לי דיעות משלי. כמובן שכאן התחילו החיכוכים. קודם־כל עם אבי ו־מישפחתי, ולאחר מכן הצרות בבית־הספר.

תמיד שנאתי שיער ארוך. אבי רצה שאלך עם שיער ארוך עד למותניים ואסר עלי להסתפר. לבשתי מעילים שחורים גדולים עם צווארונים גבוהים, והייתי מכניסה את שיערי הארוך לתוך הצווארון כדי שייראה קצר. מפעם לפעם הייתי מרמה את אבי בכך שהייתי גוזרת אותו קצת בשלבים, כדי שלא ירגיש.

אני זוכרת יום אחד שהגעתי הביתה עם עגיל באף ובאוזניים. אבי ואחותי השכיבו אותי במיטה וניסו בכוח לתלוש את העגילים מאפי. שתתי דם, נילחמתי בכל כוחי וברחתי מהבית.

שבועיים הסתובבתי ברחובות ורעבתי ללחם, אבל זה לא הפריע לי. כסף לא מעניין אותי. הצטרפתי לחבורת נוער כמוני, ולבסוף החזיר אותי אבי הביתה בעזרת המישטרה.

בבית־הספר האשימו אותי בתוקפנות. טענו שאני עושת־צרות מיקצועית. מנהל בית־הספר הקאתולי היה מעוות את המציאות במחשבה שכל אחד חוץ ממנו מעמיד פנים. אני הייתי תמימה מאוד ולכן חשב שכל צורתי היא העמדת פנים ו־שאני מזוייפת, לא יכולתי לעמוד עוד ב־זיופו של המנהל, וברחתי מבית־הספר לפני שהוא הספיק לגרש אותי ממנו.

חזרה בתשובה כתחליף לפאנק

אבי לא ידע מה לעשות איתי. לכן פנה למוסד של חב"ד בחוץ־לארץ וביקש את עזרתם. החב"דניקים הציעו לשלוח אותי לישראל, לקריית־מלאכי, שם נמצא המרכז שלהם, בתיקווה שאלה יחזירו אותי בתשובה וזה יהווה תחליף לפאנק.

אני לא יכולה לחזור בתשובה, משום שאיני מאמינה בדת בכלל. אני מאמינה באלוהים אבל לא בדת. יהדות אינה דת, יהדות היא עובדה.

איש חב"ד אמר לאבי שאם אשאר בתוך הפאנק אצא לתרבות רעה. אבי חשב שבישראל פחות מסוכן להיות פאנקיסטית, שלא כמו באנגליה, אולם אני גיליתי שהרבה יותר קשה להיות פאנקיסטית דווקא בישראל.

אני גרה עכשיו בתל־אביב. יום אחד ראיתי מספרה ליד הבית שלי ונכנסתי. בעל המספרה, מכס דהאן, שהוא אדם פתוח, לקח אותי לעבודה.

לפעמים אני מספרת נערות שרוצות תיסרוקת כמו שלי. אני אף פעם לא יודעת מה ייצא מזה בסוף. אני עובדת לפי מצבי־רוח.

איך אני מגדירה את הפאנק? ובכן פאנק הוא אנרכיה, חוסר סדר. הוא נגד ניצול, נגד מילחמות, נגד ממשלות.

השרשרות שעל הצוואר והידיים מביעות את הרגשתי. מתייחסים אלינו כמו אל אסירים. קושרים אותנו כמו כלבים. גם הסיכות הן קריאה נגד החברה. החברה הקיימת היא רעה. אנחנו רוצים לומר: אנחנו קיימים אבל מתעלמים מאיתנו. אני יודעת שאנשים רבים חושבים כמוני.

אף אחד אינו אוהב את המימסד ואת השיטה. הכל תלוי בממשלה. כל אחד מפחד פן יאבד את מישרתו. כל אחד מפחד להיות הוא עצמו ומעדיף להיות מעוצב על־ידי ההורים, בית־הספר ולאחר מכן על־ידי החברה והממשלה.

חשובה כמו מלכת אנגליה

מהפכות? אני נגד. המהפכנים, ברגע שהם מסיימים מהפכה, הופכים ב־עצמם למימסד, כי הם נגד מימסד ישן ורוצים לייסד מימסד חדש. האנרכיסטים, לעומתם, הם נגד מימסד בכלל. היעד אינו תפיסת השילטון על־ידם.

אנשים מסוגי, כשהם נלחמים ללא מטרה, מוצאים בדרך־כלל מיפלט בהתאבדות. אני ניצלתי על־ידי מיכתב ששלח לי אחד מידידי ושהרגיע אותי.

המצב בעולם הולך ורע. הממשלות הולכות להרוג אותנו בפצצות אטום. הפצצות נועדו להיפטר מהאנשים שאין בהם צורך. הם קובעים מי ימות ומי יישאר.

השלום יגיע לעולם רק כאשר ניפטר מהממשלות. האנשים השולטים בחברה הם אלה שיש להם כסף. באמצעותו הם רוצים לשלוט. אותי לא מעניין אם זה השמאל או הימין. כולם אותו דבר. כל הממשלות משקרות.

מלכת אנגליה אינה חשובה יותר ממני. לא מגיעות לה יותר זכויות מאשר לי.

העיתונים נתונים בידי המימסד, וכולם משקרים. גם בספרים משקרים. הדאגה היחידה של הממשלות זה לשלוט. שולחים אותנו לבית־הספר כדי שנעבוד בשבילם והם יתעשרו.

חזותנו אומרת לחברה „לכי לעזאזל!" אני לא מאמינה בסמים, מכיוון שאני מאמינה במציאות ולא בפנטאסיות. רק המימסד מביא את האנשים להתמכרות לסמים, משום שהם רוצים להתנער מהבעיות והצרות של החברה.

אני רוצה להיות זמרת. אני אוהבת מוסיקה. יש לי חבר שהוא חבר בלהקת פאנק הנקראת המנוצלים. אני לא רוצה להרוויח כסף. כסף לא מעניין אותי. ללמוד אני לא יכולה, כי אני לא מסוגלת להתרכז כשלוחצים עלי. אני רוצה להיות עצמאית ובלתי־תלויה.

את החסכונות שלי סגרו לי, לכן אני נאלצת לחיות ממה שהאשה שאצלה אני גרה מקציבה לי. לדעתי, הסימנים החיצוניים של הפאנק אינם בהכרח בגדים ו־תיסרוקות וציורים על הגוף. כל אחד הוא חופשי ורשאי להתלבש כרצונו. אדם יכול להיות פאנקיסט בתת־מודע שלו. מה שמקומם אותי היא העובדה שישנם אופנאים המחקים את הפאנק והם טוענים שהם הם שהמציאו אותו.

פאנק הוא אנטי־אופנה! זעקה נגד האופנה הקיימת והמימסד. נירה גל ■

לפני ואחרי מרים בתמונה הקטנה ללא איפור כפי שהחב"דניקים רצו שתיראה, ולמעלה באיפור פאנק מושלם: שיער צבוע בכל ציבעי הקשת ומשוח במישחת ג'לי סמיכה, עגיל באף וקולרי כלבים על צוואר.

רק אצל

אברהם גינדי

אין צורך במיליונים

לרגל המבצע יהיה משרדנו בראשון-לציון פתוח
במוצאי-שבת החל משעה 6.00 בערב

המבצע מוגבל ל-10 דירות.

100,000 שקל*

והדירה שלך.

היתרה בתשלומים עד 12 שנים

נצל מבצע זה ובוא כבר מחר למשרדי המכירות שלנו.
זכור! כשאתה רוכש דירה מאברהם גינדי אתה רוכש דירה מחברה שזכתה בשני התוארים:

1. "הקניה הטובה ביותר" לשנת 1982.
2. "העסק הנבחר" לשנת 1982.

כל הדירות כוללות ריהוט מלא

המקום	מספר חדרים	מחיר רגיל	המחיר במבצע
ראשון־לציון	3½ חדרים	895,000 ש׳	745,000 ש׳
	4 חדרים	925,000 ש׳	780,000 ש׳
	דו מפלסית יוקרתית	1,050,000 ש׳	899,000 ש׳
רמת השרון	3 חדרים	1,179,000 ש׳	999,000 ש׳
	3½ חדרים דו מפלסית	1,384,000 ש׳	1,184,000 ש׳
	3 חדרים+גג+חדר על הגג	1,800,000 ש׳	1,500,000 ש׳
	5 חדרים	1,890,000 ש׳	1,590,000 ש׳
פתח־תקוה	פנטהאוז	1,980,000 ש׳	1,680,000 ש׳
תל אביב	5 חדרים דו־מפלסית	160,000 $	140,000 $

המחירים אינם כוללים מע"מ

לעולים חדשים ולזוגות צעירים:
הלוואות משלימות ומשכנתאות מוגדלות לזכאים במסגרת תוכניות משרד השיכון

★ בת"א, בפ"ת וברמה"ש - .300,000 שקל

בטחון מלא לכספי הרוכשים

אברהם גינדי

הקניה הטובה ביותר 1981

העסק הנבחר 1982

תל-אביב	רמת השרון	פתח-תקוה	ראשון-לציון
ככר המדינה ה׳ באייר 10	סוקולוב 84	חיים עוזר 28	הרצל 62

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

האונ'יה „אריון" תקועה בחוף קריית־חיים - גנבים שמו עין על רכוש הנוסעים - ואלה תקועים במלון בחיפה וממשמשים כדור־משחק בין החברות האחראיות

„אנחנו בני־ערובה!"

„אין לי לאן לחזור," אמר ג'רי הנדריקס, אחד מ־28 התיירים, ניצולי האונייה השרופה אריון. כל ציודו נשאר על האונייה. באין ברירה הוא נאלץ לפלוש לבית־מלון בחיפה, ושם ציפה לחילוץ ריכבו מהאונייה הנוטה על צידה.

ג'רי ואשתו ג'ודי, שניהם מורים מקליפורניה, יצאו לטיול בן עשרה חודשים באירופה ובמיזרח־התיכון. הם השכירו את דירתם בארצות־הברית, והעמיסו את כל מה שחשבו שיהיו זקוקים לו בשנת השבתון שלהם על קרון מכוניתם. באירופה הם עלו על אריון.

האונייה עלתה באש ב־20 בדצמבר. ג'רי ואשתו הורדו לחוף, בלי שניתנה להם האפשרות לגשת לחניון כלי־הרכב. הם נשארו בבגדים שהיו על גופם בעת הפינוי, ושמיכה אחת שהצליחו לקחת מהתא.

עתה הם יושבים במלון דביר, ללא פרוטה, רואים מהלובי את האונייה הנוטה אל צידה ליד חוף קריית־חיים, ומתפללים שהמים לא יחדרו לריכבם, כי אחרת לא רק שלא יוכלו להמשיך בטיול, אלא שלא יהיה להם גם לאן לחזור.

ליקויי ביטחון

הדליקה שפרצה באונייה, כנראה מפיצוץ, התחילה לפנות בוקר, במרחק של עשרה מייל מחוף חיפה. אחד הניצולים, המהנדס ג'ון הרי (65) מאנגליה, תיאר את מה שהתרחש באותו בוקר: „יצאתי מהתא וראיתי עשן. הקפטן לא הודיע שום דבר ברמקול, ואף אחד לא ידע שזה מצב של אס־או־אס. לקחתי יוזמה ובדקתי מה קורה. הצוות המתין בצד אחר של הספינה. איש לא ידע מה הוא צריך לעשות. ישראלי עזר לחלץ את הנוסעים מהקומה התחתונה, אנשים חיפשו מקום בספינות ההצלה והמיסדרונות היו מלאים עשן. אז באה ההוראה לעזוב הכל ולהשאיר את כל הציוד בתאים."

על מה שהתרחש בעת הפינוי סיפר אמריקאי אחר, גרי הולי, שיצא לטיול עם אשתו לוציאנה ובתם בת השמונת החודשים מוגטו: „הצוות שם על עצמו מייד חגורות־הצלה, ואילו אנו לא יכולנו לעבור בין הקומות, כי הם נעלו את המעברים. אז שברנו את המנעולים, אך דלתות יציאת־חירום־ואש לא פעלו. לא היו מספיק חליפות ביטחון, ומחלקת סירות־ההצלה היתה נעולה. עוד לא נתקלתי באונייה עם ליקויי ביטחון כל־כך גדולים, כמו כאן. מזל שלא היינו בים הפתוח, שם בטח היינו טובעים. בכלל, נראה כאילו שהצוות לא היה בכלל צוות של ימאים. כל מה שהדאיג אותם זה לרדת לחוף עם כל הציוד שלהם.

בינתיים הוכנסה האונייה הבוערת לנמל, וכוחות גדולים של מכבי־אש ניסו לכבות את הדליקה. חלק מהנוסעים שירד בסירות ההצלה הגיע לחוף, וחלק אחר ירד בנמל, כשכולם המומים מהתנהגות הצוות.

הנוסעים, שירדו מאונייה ללא ציודם ואלה מביניהם שהשאירו את ריכבם בבטן האונייה, המתינו לרגע שבו יינתן האות ויאפשרו להם להוציא מאונייה את ציודם. אך אישור לכך לא ניתן. אמר ג'ון הרי: „באיזור החניון לא היה עשן, וכל אחד היה יכול להוציא את הרכב שלו. אך אנשי הנמל לא איפשרו לנו להוציא את כלי־הרכב. אני הייתי חייל במילחמת העולם השנייה. חילצנו כלי־רכב בתנאים קשים הרבה יותר. כאן לא היה אפילו עשן בחניון!"

טענה דומה השמיע גם מיכאל ראבאריגג מאוסטריה, שהיה על האונייה עם ארבע חברים נוספים, ומשאית טיולים קטנה. לדבריו, ניתן היה לחלץ את כל כלי־הרכב — שבהם הופקד למעשה כל הציוד והכסף של הנוסעים — בתוך עשר דקות.

כשהיה ברור שהכבאים אינם מצליחים לכבות את הדליקה, נחתם הסכם בין סוכני האונייה וחברת־ההצלה של אמנון רייסין מחיפה, להצלת האונייה וכל המיטען שעליה. רשות הנמלים, שחששה שהאונייה תטבע ותזהם את המיפרץ, תמכה ביוזמה.

דמי חילוץ והצלה

אנשי חברת־ההצלה התנגדו לפינוי הציוד בעת החילוץ, בטענה שאם תהיינה גניבות, הם יהיו צפויים לתביעות לתשלום נזיקין. על־פי ההסכם המקובל במיקרים כאלה, תקבל החברה המצילה את חלקה יחסית לציוד שניצל, אם תצליח במשימה. במיקרה שאין היא מצליחה, היא תקבל רק את הוצאותיה. הכסף המגיע לחברה, אם היא מצליחה להציל את

„הרכוש היקר ביותר!" הצייר הבלגי סטפן טסאלי, אחד מניצולי האוניה, שנמצא במלון מרום, סיפר שמלבד הרכב והציוד הרב שהשאיר באוניה, יש שם גם כחמשת אלפי רישומיט שהוא עשה בשנים האחרונות במחנות ריכוז באירופה, בשיתוף פעולה עם שמעון ויזנטל. לדבריו, הקשר שלו עם מוסד יד־ושם היה הסיבה העיקרית לבואו לארץ. אחרי שמכוניתו תחולץ, הוא מתכוון לרדת לאילת ולשהות שם כחצי שנה, כדי לארגן הקמת מוסיאון חדש בעיר, ואולי לעבוד על ספר שיעסוק בשואה. לידו יושבת אשתו דווג'. השניים נראים ונשמעים השלווים ביותר מבין ניצולי האוניה.

„להוציא את המים!" קצין ראשון מזאריס סטמאטים, יווני שהובא על־ידי חברת־הספנות מאתונה כדי לשמור על האוניה התקועה, סיפר שהוא וחמשת חבריו שואבים ממנה את המים שחדרו לתוכה דרך החורים. הצוות היווני שהיה על הסיפון הוטס מישראל אחרי ימים אחדים, וסטאמאטיס נמנה עם הצוות המחליף. הוא עובד במישמרות וגם לו אין מושג מתי תסתיים העבודה ומתי יוכלו הנוסעים התקועים לקבל את רכושם. הצוות היווני של האוניה מתגורר באותו מלון שבו מתגוררים מרבית הניצולים.

„אנחנו בני־ערובה!"

(המשך מעמוד 75)

האונייה מטביעה, בא בדרך־כלל מביטוח ימי של כלי־הרכב והמיטען. כך הפכו הציוד וכלי־הרכב ערבון לתשלום דמי חילוץ והצלה של האונייה, והנוסעים בני ערובה.

סיפר הרי: „היינו במשך 14 שעות באולם־הנוסעים. לא נתנו לנו לזוז. היינו כמו אסירים. איש לא אמר לנו מה קרה לרכב שלנו. רק ביקשו את המפתחות. אחר־כך אמר הסוכן אוריאל כספי מחיפה, שהרכב ייצא מאוחר יותר. חיכינו. חלק מהתיירים עזב ללא אוכל וללא כסף.

„בערב, בשעה 9 אמרו לנו נציגים של מישטרת־הנמל וסוכני האונייה, שאנו יכולים ללכת ושנפנה לשגרירויות שלנו. אך לנו לא היה לאן ללכת. לבסוף סידרו לנו מלון. חלק ישן ברחוב. כששאלנו מה יהיה עם הציוד, אמרו לנו שנקבל אותו למחרת, מייד אחרי שהאש תכובה."

28 התיירים שניצלו הופנו לבתי־המלון דביר ומרום בחיפה. את חמשת הימים הראשונים שילם הסוכן כספי. מישרד־התיירות שילם תמורת יומיים נוספים, אולם אז התחילו הבעיות. שום גורם לא היה מוכן לקחת על עצמו את ההוצאות הכרוכות בהחזקת הניצולים בבתי־המלון. בליל שבת לפני שבועיים הם פלשו למלון דביר וסירבו לצאת בטענה שאין להם לאן ללכת.

מנכ"ל מישרד־התיירות, רפי פרבר, הסביר שעל מישרד־התיירות לא חלה שום חובת תשלום עבור ניצולי האונייה. לדבריו, כל מה שנעשה נעשה לפנים משורת־הדין, והוא עצמו התערב כדי למנוע מצב שבו יישנו התיירים ברחוב.

הבעייה היתה פחות קשה במלון דביר, שם מקיים מישרד־העבודה קורסים של בית־הספר למלונאות תדמור. במלון היו שמונה ניצולים בלבד, והושג סיכום שה־מלון יממן את שהיית האורחים. במלון השני, מרום, היו 20 איש, ומנהלת המקום, חיה מאירפלד, הסכימה לתת לניצולים חדר וארוחת בוקר, בשלב זה על חשבונה, מבלי לדעת אם הניצולים עצמם או חברת־הביטוח או אחת מחברות הספנות האחרות הקשורות בפרשה ישלמו עבור השהייה במלון.

כרגע תקועה האונייה ליד חוף קריית־חיים, באחריותה של חברת החילוץ. שישה אנשי צוות יוונים, שהוטסו לארץ, מבצעים עבודות אחזקה שוטפות, ולאיש מבין הניצו־לים אין מרשים לעלות על הסיפון. אך הידיעות על הרכוש הרב שנשאר בבטן האונייה עוררו את גנבי הצפון, מה גם שהאונייה תקועה סמוך לחוף, וניתן להגיע אליה בקלות.

איש אינו יודע מה לעשות

בני־הזוג **אנטונינה** ומארקו סולארי, שווייצים ממוצא איטלקי, התכוונו להישאר בישראל במשך ארבעה חודשים, ואחר־כך לחזור לשווייץ. סיפרה אנטונינה: „חוץ מהכלב ומהבגדים שלנו, הכל נשאר על האונייה. הקרון שלנו, המחובר למכו־נית, הוא הבית שלנו, ובלעדיו אין אנו יכולים לטייל."

הקבוצה שעדיין לא התאוששה מאירועי יום החילוץ, נאלצה לקבל בגדים ואוכל משכנים שליד שני בתי־המלון. לרובם אין קרובים או חברים בישראל, ולכן לא היה להם למי לפנות. פניות לשגרירויות לא הביאו תועלת רבה.

כשמיכאל ראבארינג בא לשגרירות אוס־טריה בתל־אביב הוא קיבל סכום של 250 שקל בלבד, שבקושי הספיקו לו ולאשתו לנסיעה לחיפה ולקניית חפצים אישיים כמו כלי־רחצה וכלי־גילוח. „הבעיה היא שכרגע איש אינו יודע מה לעשות. אנו לא יכולים לבטל את הצ'קים שלנו, כי אולי נקבל אותם כשיאפשרו לנו לגשת לאונייה, „אמר גרי הולי. „עורכי־דין שאליהם פנינו לא יודעים מי האחראי, ולכן לא יכלו לקבל על עצמם את הטיפול בנושא. יותר מדי קבוצות מעורבות בפרשה, וכל אחד אומר לנו משהו אחר."

אנשי הקבוצה, הזוכים רק בארוחת־בוקר, מבלים את רוב זמנם במלון, בהמ־תנה. לאלה שאין כלל כסף, לא נותר אלא לשבת בלובי. האחרים יוצאים לעיר ומנסים לברר במישרדי האונייה, אך ללא הועיל. שום דבר חדש לא נאמר להם במרוצת השבוע האחרון, מלבד ההודעה שלא היה די בביטוח ושהם היו חייבים לעשות גם ביטוח ימי.

המהנדס האנגלי הקשיש, שחזר בכל הזדמנות על תיאורי יום השריפה היה מאוד מתוח, אך כשהתבקש לסכם את מצבו אמר: „אנו לא פליטים. טיפלו בנו רע, אפילו בניגוד לאמנת ז'נבה. אני נשבע שמה שסיפרתי זאת כל האמת. ומכאן שהאחריות והטיפול הנובע מכך מוטל על הישראלים. יחס רע כמו כאן לא ראיתי, ולא ייתכן שהומניות של אדם זה או אחר תבוא תחת טיפול בזכויותינו החוקיות. אני, על כל פנים, אעשה הכל ואזעיק את כל העולם כדי לקבל בחזרה את כל הרכוש שלי."

בן־ציון ציטרין

אני לא טלית

(המשך מעמוד 45)

צ'יצ' לא ידע שאפילו עם טנק משוריין לא יכניסו אותו לנווה־צדק. לא אותו ולא את הגשש. הוא פחד לגשת לשכונה שהיתה אז אלימה ביותר. בכלל לא נראה לי שפשנל יתפעל את המקום. מה הוא כבר יכול לעשות שם? לתת לגשש להו־פיע?

אבל פשנל עם הרפיוטיישן שלו, ואני עם הרפיוטיישן שלי — נו נחשי מי זכה בהגרלה?

ואז התחילו להציק לי פקחי העיריה. אמרו לי לעזוב את המקום השייך לפרו־ייקט שיכון לקבוצת אמנים. שאלתי את צ'יצ': ומה אנחנו, סנדלרים? לא עזר. העיפו אותנו והיה בלגאן: מישטרה ו־פקחים.

זהו, זה הסוף של נווה־צדק. ואנחנו חלמנו על כתיבת מחזות והפקתם. הבנתי שלא צריך הרבה כסף, צריך הרבה רצון. אני בטוח שאם הייתי מארגן ערב היו באים להופיע למען נווה־צדק כל האמנים.

וכך עברו חמש שנים, ובמקום לקראוס נתנו את המקום לקוטלר. שמעתי שמה שהולך שם הכי טוב זה הקיוסק של שאול אברון.

● אתה מרוצה שמישהו שיקם את בית־הספר „יחיאלי" וגאל אותו מההזנחה שלו?

לא ברוח הזו. לדעתי אין שם יד אוהבת. יש שם פועלי־בניין שצבעו את המקום בלי אהבה. לא לזה התכוונתי. אנשי ה־שכונה בכלל לא באים לתיאטרון. הם לא יכולים להרשות לעצמם. אני לא אומר שנתנו את המקום לאדם הלא נכון. אבל במקום להביא לתיאטרון את האנשים ש־גרים שם שנים, מביאים כל מיני עשירים מצפון תל־אביב.

יותר מזה, משלמים להם כסף כדי שיעזבו את הבתים שלהם. אחרי הכל — הם לא אמנים. שמעתי שעוד מעט מקימים שם ועדת־קבלה ובונים קוטג'ים, אבל את הבתים היפהפיים הורסים, ואף־אחד לא פוצה פה. מחכים שהתושבים הוותיקים ימותו או שמגרשים אותם בכסף.

כל המדינה הזו מכורה לכסף. פיתאום כל אמני ישראל התעוררו לגור בנווה־צדק. מילא תושבי ישראל, אבל מה עם האמנים שגרים בניו־יורק ובאים לנווה־צדק לקנות בית, כדי שיוכלו לגור במשך חודשיים בשנה במקום שהוא „in"? זה מסריח. תאמיני לי, מסריח.

● הייתי רוצה לדבר איתך על היחסים המורכבים שיש לך עם שני אחיך, צדוק ויגאל.

לאחים קראוס יש תסביך שקוראים לו שמואליק. זה תסביך מילדות. אם הייתי בחיל־הים — אחי רצה להיות בחיל־הים. אם סחבתי מכונית — אחי פתח מכונית. אם פתחתי פאב — אחי פתח פאב. ניגנתי בגיטרה — אחי ניגן בגיטרה. חבל שלא ניסיתי להיות אסטרונאוט, לפחות היה לנו אסטרונאוט במישפחה.

אני לא יודע למה תופעת החיקוי הזו. אולי משום שאני הבכור במישפחה.

איך אני אגיד לך? מערכת־היחסים ביני ובין צדוק או יגאל היא כזו, שאם אי־פעם אזדקק להם או אי־פעם הם יזדקקו לי, תמיד נעמוד זה לצידו של זה. אצלנו היחסים היא שאלת חיים ומוות.

כעת אני לא מדבר עם שניהם. כפי הנראה מערכת־היחסים העכשווית טובה יותר. פשוט — מצב של אין יחסים, שאינו מפריע לאף־אחד. נכון, זה היה יכול להיות יותר יפה אם זה היה להיפך, אבל זוהי המציאות. אני לא מאשים אף־אחד. אני לא ילד טוב ירושלים. גם אני איש לא קל, ולא טלית שכולה תכלת.

● איך אתה מסביר את ה־יחסים האמוציונאלים כל־כך ביני־כם, המגיעים לעיתים לידי אליי־מות?

יכול להיות שזה נובע מאהבת־יתר האחד לשני. לכן, כשיש אכזבה היא פוגעת פי כמה. כשאחד האחים סורח, את אחר הוא זה שמקבל ראשון את המכה. כואב לי כשאחי מסתבך. אני בטוח שגם לאחי כואב כשאני מסתבך. אבל בכל מיקרה, תמיד אהיה הראשון לעזור — אם צריך את עזרתי. זוהי מערכת־יחסים קשה ו־מורכבת מאוד. כנראה שיותר בריא לנו במצב הקיים, כשאין בינינו יחסים.

האם מנסה השר להטיל על עוזרו את כל האחריות?

להקריב את גבאי?

השר בכניסה לאולם בית־המישפט

„משה גבאי טיפל בזה..."

אם בתחילת ישיבת בית־המישפט נדמה היה שמשה גבאי, עוזרו של השר אהרון אבו־חצירא והגיזבר של קרן אבו־חצירא, מנסה לגנוב את ההצגה, הרי שעד מהרה התברר שהשר שמח מאוד להעביר לעוזרו את התפקיד הראשי.

האולם היה מלא בקהל סקרן שחיכה בקוצר־רוח לכך שהשר יעלה על דוכן־העדים וימסור את גירסתו. אולם עורך־הדין אברהם מורן, סניגורו של גבאי, החל טוען ארוכות, מתוך הכתב, כי אין על מרשו להשיב לאשמה. התובעת, שרה סירוטה, ענתה לסניגור, והשופטת אוסטרובסקי־כהן פסקה, כי היא מוצאת שבשלב זה יש ראיות מספיקות, וגם על גבאי להשיב לאשמה.

אז סוף־סוף עלה השר להעיד והחזיר את עוזרו, גבאי, אל אור הזרקורים.

להלן תמצית שאלותיו של הסניגור, שלמה תוסיה־כהן, ותשובותיו של השר.

מי הקים את הקרן על שם אביך?

אחרי מותו של אבא אמרו לי: למה אינכם מנציחים את שם אבא? אבל אני לא הייתי הכתובת הטובה ביותר לדברים מישפ־טיים. **משה גבאי** בא ואמר שצריך להקים קרן, הוא התייעץ עם חברים. הדבר נראה לי ונתתי את חסותי לקרן.

מי קבע את תקנות הקרן?

אני מודה שאת תקנות הקרן קראתי בעיון בפעם הראשונה רק בחקירה... לא אני ניסחתי את התקנות, **משה גבאי**, שהיה הרוח החיה, לקח נוסח קיים של תקנות והפין את כל הניירת הזו.

מי הכין את הטפסים לקרן?

מייד אחרי שקמה הקרן, **משה (גבאי) הכין טפסים.** הוא הדפיס ניירות הגמ"ח וטופס לסטיפנדיות.

מי טיפל טיפול שוטף בקרן?

אני לא טיפלתי טיפול שוטף בקרן, **משה (גבאי) טיפל** בזה. הוא היה ידוע כיקה מסודר שאפשר לסמוך עליו. הוא אירגן הכל והיה הכתובת. סמכתי עליו באלף אחוז. אני הייתי בעל זכות חתימה, אבל לא היה לי מושג בניהול השוטף. לא היה לי זמן פנוי. בשנים 1973—1974 לא היה לי זמן לטפל אפילו בענייניים אישיים־מישפחתיים. איש־ציבור מכיר את ילדיו משעות הקימה והלינה שלו...

היכן נפגשתם בענייני הקרן?

...בעיקר במלון על שפת־הים (מלון אמבסדור), **כי גבאי** עבד בתל־אביב והיה לן שם...

מי פתח את חשבון הקרן בבאר־שבע?

גבאי פתח את הקרן והחשבון בבאר־שבע. החשבון הראשון נפתח בכספו הפרטי.

מה קרה בקרן אחרי שהפכת שר?

אחרי שנכנסתי לתפקידי כשר, ניתקתי את עצמי גם מבחינה פורמלית מהקרן. במקומי נכנס פנחס, אחי, **ומשה (גבאי)** העביר גם לו את הניהול בפועל, **וגבאי נותר גיזבר בפועל. גבאי** עשה סדר בניירת של הבנקים ונתן לפנחס את כל החומר... בדרך־כלל פנו כולם **למשה** בבקשות לכספים. במיקרים בודדים פנו אלי ואז אמרתי **„תפנה ישר לגבאי"**... היו גם בקשות למילגות בכתב. הייתי מעביר אותן **ישירות לגבאי** ורושם „נא טיפולך".

עד כאן תמצית העדות.

אחרי שבנה תשתית זו למעורבותו של גבאי בקרן, והבהיר כי אם היו חריגות הרי שכולן על אחריותו של גבאי, הסביר השר את עניין הצ'קים שעליהם מתנוססת חתימתו האישית, ואשר לפי טענת התביעה נמסרו על־ידי השר ו/או אשתו למטרות פרטיות, כמו תשלום במכולת או לבייבי־סיטר.

כך, למשל, הסביר מיקרה של צ'ק, שנתן עבור סוף־שבוע שערכה הקרן לכמה חברים במלון גני שולמית באשקלון: **„משה** הוא שגמר את החשבונות. הוא התחשבן עם המלון."

האם מוכן יהיה גבאי לקבל על עצמו את כל האחריות שמטיל עליו השר, או שמא יהיה קו הגנתו שונה וסותר את זה של השר?

מבחינה ציבורית יהיה זה פחות חמור אם יהיה זה גבאי, עסקן קטן של המפד"ל, שיימצא אשם בתרמית או בהפרת האמון של קרן אבו־חצירא, מאשר אם יימצא אשם בכך השר אבו־חצירא.

סניגוריו של השר וגם סניגורו של גבאי מכחישים כי יש תיאום ביניהם, באשר לחלוקת ההאשמות. חקירתו של עורך־הדין מורן את השר אבו־חצירא הבהירה, כי גבאי אינו מוכן לוותר. הוא עמד על העובדה כי גם השר ידע שלקרן אין מנהל חשבונות, ושהיא אינה מנהלת ספרים.

מצבו של גבאי בתיק זה עדין מאוד. אם ירצה להיחלץ מהאחריות לניהול הקרן ולהוצאת ההלוואות והצ'קים, יהיה עליו להטיל דופי בשר. אם אכן יעשה זאת, ימצא את עצמו מנודה ושנוא בין בני־עדתו וחבריו הקרובים. לכן מהלך סניגורו של גבאי על חבל דק. הוא אינו רוצה להודות באשמתו של שולחו, אך גם אינו יכול להסירה מעליו מבלי לקחת סיכון גדול הרבה יותר.

גם אם יוכיח השר שלא עסק בניהולה השוטף של הקרן, עדיין תלויות נגדו האשמות באשר להוצאת כספים ממישרד־הפנים, ובעניינים אלה לא היתה לגבאי נגיעה.

אילנה אלון

אין כמו אייריש קופי בחורף - זה כל כך פשוט

לתמצית "אייריש וולווט" יש להוסיף רק מים חמים וקצפת
ויש אייריש קופי אוריגינלי בדיוק כמו שהאירים שותים.
Irish Velvet התמצית האוריגינלית להכנה קלה של Irish Coffee אוריגינלי.

להשיג בכל־בו שלום,
בכל־בו נוה אביבים
רשת חנויות היפרשוק
ובמעדניות המובחרות.
היבואן:
תמוז בע"מ, רח' הרוגי המלכות 7
טל. 03-483258-0

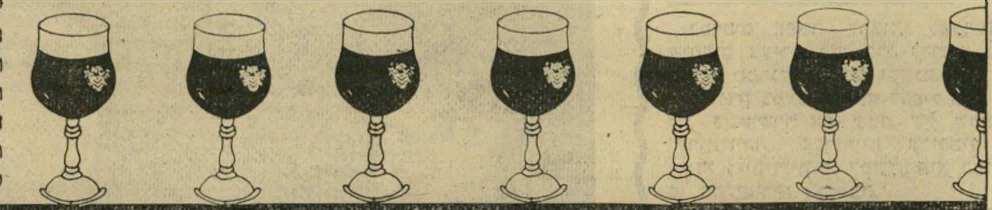

"כל הערב הוא רקד
עם אחרת,
אבל בסוף הציע לי -
פינה קולדה.
איך יכולתי
לסרב לו?"

לפינה קולדה אמיתית
לא צריך להוסיף כלום.
רק למזוג ולשתות.

פינה קולדה

המשקה שעושה חיים מעניינםםם...

יבואנים ומפיצים בלעדיים בישראל: י.ד. עסקים בע"מ, ת"א טל. 832236

לוחות פלסטיים

שוטף, מהמלאי, גליונות,
פילמים במידות עוביים, צבעים
ודוגמאות שונות, קשיחים או
רכים (כולל כסף וזהב) עם או
בלי דבק. וגם תחליף לזכוכית
וכן פלטות רובקס.

רבי טרידינג
טל. 827315, 822926.

הגיע ונמצא במלאי

קרטון טריפלקס
TRIPLEX אמריקאי

663 מ"מ x 917 מ"מ 300 גר'

טל: 822926, 827315

POMPADOUR

תה־צמחים
בשקיקים
טבעי, טעים
מבריא־מרענן

תה שושנים FIXBUTTE
תה מנטה FIXMINZE
תה בבונג FIXMILLE
תה תערובת פירות
FIXFRUTTA
ועוד 7 סוגים שונים

להשיג בסופרמרקטים,
שקם, בתי טבע, בתי מרקחת ומעדניות
עבור פרוספקט ודוגמא חינם
נא לכתוב לת.ד. 46, רמת־השרון

חדש! תה תערובת צמחים
ופירות. נמס בן־רגע

מאיר שליט גרפיקה-פרסום-צילום

וידיאוסרט

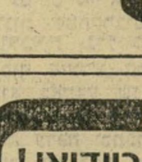

הסרטת ארועים בוידיאו!

צילום חתונות, בר מצווה וארועים מיוחדים
סרט בן 3 שעות: 299$ כולל מע"מ וקסטה
רח' רוזנבאום 5, ת"א, טל. 296662.

רחל מרחלת על כל העולם

גם את התפקיד וגם את החברה

כבר יותר מחודשיים אני מתכוונת לספר לכם על הרומן הזה, אבל החלטתי להמתין ולראות עד כמה שזה רציני. עכשיו, כשהשניים נמצאים כבר הרבה זמן ביחד, ומופיעים חבוקים וצמודים באירועים ציבוריים בעיר, החלטתי לספר על כך.

כשעמירם ניר עזב את הטלוויזיה והצטרף למטה הבחירות של המערך, הוא ריכז שם את אחת המחלקות במטה. בכך הוא כירסם די הרבה בסמכויותיו של ישראל פלג, דובר המיפלגה, אותו אחד שהכריז במסיבת־העיתונאים המפורסמת על שימעון פרס כעל ראש־ממשלה.

אחרי שעמירם הגיע למערך, לא זה בילבד שהתחרה עם פלג על תפקיד דובר־המיפלגה, אלא גם על חברתו, ג'ודי מוזס. הוא גם זכה בה.

ג'ודי הנאה, בתו של נח מוזס, מבעלי העיתון ידיעות אחרונות, היתה עד אז בת־זוגו של פלג, ובמוצאי יום־הבחירות היא באה למטה המערך כדי להיות לידו. שם היא פגשה בעמירם, ואחרי גישושי־פתיחה הדדיים הפכו השניים במרוצת־הזמן זוג קבוע. מה שמזכיר לי את מיקרה יעקב ועשיו, כשעשיו יבב: „גם את הבכורה וגם את הברכה הוא לקח ממני.” ואני חושבת שאני לא צריכה לפרט מי הוא מי בסיפור שלנו.

ג'ודי נראית מאוהבת עד הגג, ונראה שגם ההורים מרוצים מבן־הזוג המוצלח.

עמירם ניר וג'ודי מוזס
רומן קבוע

רבין? מה פיתאום?

בסרטים אפשר לראות לפעמים איך שותלים צעירה יפה כדי להוציא במיטה סודות ממרגל קר־מזג וקשוח.

בלונדון כמעט הצליחו להפיל ככה ממשלה, כשקישרו את שמם של שרים עם נערות־זוהר. שערוריית קריסטין קילר ומנדי רייס־דייוויס, למשל, היא כבר חלק מן ההיסטוריה הכתובה.

תמיד חשבתי לי שזה קורה רק בארצות רחוקות, ורק אצל הגויים. ביני לביני תהיתי משועשעת מתי זה יתרחש גם אצלנו.

מה שקרה עם השר מודעי השבוע, רק ממחיש עד כמה קל להצית גפרור, ללבות שערורייה ולנפח את מימדיה מעבר לכל מידה. אז למרות שיצחק רבין הוא כבר לא ראש־ממשלה, מסתבר שעדיין ממתינים גם לו אויבים בפינה.

אל תשאלו אותי איך ולמה, אבל כבר כמה שבועות הילכה שמועה עקשנית בעיר שליצחק רבין, ראש־הממשלה לשעבר, יש רומן עם... הזמרת עליזה עזיקרי.

מכיוון שאני כבר יודעת שהמציאות עולה לפעמים על הדמיון הכי־פרוע, אבל גם נזהרת שלא להתפתות לכל אינפורמציה עסיסית שמגיעה אלי, התקשרתי עם עליזה לשאול אם יש דברים בגו.

כפי ששיערתי, עליזה הגיבה בתדהמה מוחלטת, ושאלה מאיפה זה מצוץ, ולמה שלא אשאל בעצם את מר יצחק רבין בעצמו.

המיקלחת שקיבלתי ממנה, כבר הספיקה. לרבין כבר לא היה לי בכלל אומץ לפנות.

עליזה עזיקרי
מאיפה זה מצוץ?

גומרים חוזרים, גומרים חוזרים

הזוג הזה משגע את כולנו, וכנראה שגם את עצמו. מאז שהם ביחד, הפסקתי כבר לספור כמה פעמים הם נפרדו, וחזרו זו אל זה אחר־כך.

דוגמנית־הצמרת תמי בן־עמי וכוכב־הכדורסל אולסי פרי חזרו השבוע זו אל זה, והפעם, כך הם טוענים, סופית.

השניים נראים מאוהבים עד מעל לראש. שמועות עקשניות קובעות שאחרי כל הזיג־זגים, יסתיים הפעם הרומן בנישואין.

בערב־ראיונות, כשטופפה תמי על המסלול, נראה אולסי, שנכח בקהל, מוחא לה כף בהתלהבות ובהערצה. גם במסיבה ההיסטורית של פנינה רוזנבלום הם הופיעו יחד — וגם ברחו יחד באמצע, דרך דלת אחורית שגילו.

אמרה לי תמי: „עכשיו אנחנו ביחד!”

תמי בן־עמי
רומן בזיג־זגים

מה לא עושים למען החופש

היה צפוף במסיבה שנערכה לפני שבוע אצל חיה לווינטל, בעלת־גלריה לתמונות. רק טיבעי שהיו שם בעלי־גלריות בהמוגיהם.

המצלמה שלנו צדה את הזוג רוז'ה צוויג, בעל גלריה לעתיקות בתל־אביב, ובעלה של דוגמנית־הצמרת־לשעבר, מוריאה, ויפהפיה שלא היה לה עדיין הכבוד להשתתף במדורנו. בירורתי מה קורה כאן: מי היא העלמה שבתמונה ואיפה מוריאל?

מתברר שרוז'ה ומוריאל התגרשו, וכמתנת־גירושין קיבלה מוריאל את הגלריה. אבל לא צריך לדאוג לרוז'ה — הוא לא נשאר בלי פרנסה. רוז'ה הנאה, שבא לארץ מצרפת, הוא גם דוגמן לעת־מצוא. מאז הגירושין הוא חי כציפור־דרור, ונהנה ממנת־החופש שנפלה בחלקו.

למסיבה אצל חיה הוא בא עם סופיה דקל, שלא רצתה לומר מה היא עושה. מה שאני יודעת לבטח זה שהיא לא דוגמנית.

אם זה סיפור של בינתיים או של נצח — הציפורים הקטנות לא ידעו ללחוש לי.

סופיה דקל ורוז'ה צוויג
גלריה כמתנת־גירושין

חתונת כסף לא תהיה

החיים היום זה לא מה שהיה פעם. ציון חתונת־כסף הפך משימה בלתי־אפשרית כמעט. אפילו כשזוגות מצליחים „לסחוב” הרבה שנים ביחד, זה עדיין לא מהווה ערובה שככה גם יסיימו את החיים.

אחד הזוגות שמתקרבים לעשור השני שלהם בצוותא, אך כנראה לא ישלימו אותו, הם שולמית וגיל קיסרי, מוותיקי העיתונאים בארץ. השניים פתחו בהליכי־גירושין, שבסוף החודש הם יקבלו תוקף חוקי.

גיל, שהוא באמצע שנות ה־40 שלו, ובנו של העיתונאי אורי קיסרי, מייסד העולם הזה, שימש שנים רבות כעיתונאי במעריב, וגם ערך בו את מדור איכות־החיים. שולמית ערכה וכתבה את מדור האופנה בעיתון הארץ.

היום, אחרי שעובדת גירושיהם הקרובים אינה עוד בגדר סוד, יודעים מכריהם לספר שהיחסים בין השניים לא היו הכי־הכי כבר די הרבה שנים.

כיום משמש גיל כנספח לענייני־תרבות בשגרירות ישראל בצרפת, וחי בפאריס. שולמית חזרה יחד עם שני הילדים לתל־אביב ולעיתון הארץ. נראה שהם החליטו כי הדרך הטובה ביותר לפרק את השותפות הארוכה ביניהם, היא להתרחק זה מזו אלפי קילומטרים.

מתאים לי... BROADWAY 80
תמיד חשבתי
שיש רק סיגריה אחת-
עד שגיליתי את BROADWAY 80
BROADWAY
80
AMERICAN BLEND
20 FILTER CIGARETTES
BROADWAY 80
תערובת אמריקאית 80 מ"מ

י"ח טבת תשמ"ב, 13.1.1982 מיספר 2315 80 עמודים שנה 46 המחיר: 20 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

מרים וולפסון

"ברחתי מחב"ד!"

החסידים כלאו נערה זו בחדר במשך חודשיים כדי להחזירה בתשובה